

Φ. ΠΟΛΙΤΗ
ΚΑΡΑΓΚΙΟΥΣΗΣ
Ο ΜΕΓΑΣ

Γ. Καπίου

1500

1500

ΦΩΤΟΥ ΒΟΛΙΤΗ

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ο ΜΕΓΑΣ

ΣΑΤΙΡΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ
3—Σοφοκλέους—3
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΘΑΝΟΥ ΤΖΑΒΕΛΛΑ

1.— Έν ὁδῷ Ἀριστείδου — 1.

9

Κάθε αγώνας έχει χίλιο λογίων όπλα. "Ενα όπλο κ' ή σάτιρα. "Ο «Καραγκιόζης ό Μέγας» μ' όλο που παρουσιάζεται σαν έργο θεατρικό, είναι ως τόσο συνέχεια πολύχρονης προσπάθειας, που φανερωνότανε με κριτική. Δείχνει τό έργο τουτό σ' άλλο φώς—μέ σατιρικό ύφος—τή βάση τής προσπάθειας αυτής και τό σκοπό της. Είναι ό,τι θα ήτανε, σέ μιá κοινή κουβέντα, ή παροιμιακή παρένθεση, νά πούμε, ή ή αφήγηση καμμιás ιστορίας, κανενός ανέκδοτου, ή παραμυθιοϋ, από κείνα που δείχνουνε, χοντρά κι' όμά, τίς τύχες τής ανθρώπινης τής ύπαρξης και τήν εικόνα της.

Δέ μου πέρασε, βέβαια, από τό νοϋ, πώς μπορω νά φανερώσω σ' όλον της τόν πλοϋτο τήν εικόνα τής ελληνικής ζωής μας. "Η φύση, και στα παιχνίδια της ακόμα, είναι πηγή άστέρευτη. "Ενα μονάχα πάσκισα : νά μήν πώ ψέματα. Τήν όψη τής ζωής που δείχνει τό έργο αυτό, τή βλέπω κάθε μέρα και μέ κάθε φώς. Και για νά φέρω ένα παράδειγμα : μή δέ μιλούμε τάχα έδω συχνά για πρόοδο ; "Η λέξη είναι καλή, κ' ή έννοια καλύτερη. "Ως τόσο, στήν πραγματικότητα, τό μεγαλύτερο κακό τό κάνουν «οί προοδευκοί» μας άντρες. Μόνο μ' αυτούς ό τάπος δέν προκόβει. Τά ξεπασμένα τους μυαλά θαρροϋνε πώς ή λευτεριά κ' ή προκοπή βρίσκονται πάρα πολύ εύκολα, φτάνει νά τσακίσουμε κάθε μας βάθρο και νά μαγαρίσουμε όλα τά ιερά. Για νάσαι πλέρια «έξελιγμένος» άνθρωπος πρέπει νά θέλγης τή γυναίκα χειραφετημένη, νά βρίσκης τούς οικογενειακούς δεσμούς τυραννικούς, ν' άρνιέσαι τό Θεό και νά καταφρονάς κάθε παράδοση, νά δέχεσαι πώς ή ύλη κυβερνά τό νοϋ και νάχγης τήν ιδέα πώς ή "Ελληνική "Επανάσταση ήτανε κίνημα άστικό. Με τέτοια και παρόμοια καραγκιοζιλίκια παίρνει χρώμα έδω και «ουχρονίζεται» κ' ή πρόοδο. "Όσο λιγώτερη άντοχή μπορείς νά δείξης στή ζωή σου, όσο πιό άδειος και πιό κούφιος γίνεσαι κι

άνικανος να νοιώσης την αξία της ήθικης κληρονομιάς, που οι πρόγονοι σου άφησανε, τόσο πιο «προοδευμένος» άνθρωπος λογιάζεσαι. Κι' όμως η πρόοδος δεν είναι και δεν ήτανε ποτέ έννοια γελοία.

Και μήπως ήταν τάχα ιδέα γελοία ή τάση μας προς τους άρχαίους; 'Απ' τη ζωή μας μέσα φούντωσε άξαφνα ένας πόθος, ένα ιδανικό—να μοιάσουμε μ' εκείνους. Είχε κ' ευγένεια κι' όμορφιά ο πόθος μας. Μπορούσε να μās φέρη σ' ένα δρόμο προκοπής κ' έμās, όπως σε τέτοιο δρόμο έφερε κι' άλλους. 'Ως τόσο, μόλις και ξεπρόβαλε, πήρε με μιās την πιο γελοία μορφή. Με τον πιο εύκολο τρόπο, δίχως πολλή σκέψη, δίχως να φέρη κανε αντίσταση ή ζωή μας, άψε-σβήσε στοχαστήκαμε, πως ζυγώνουμε πιο γρήγορα τους προγόνους μας, σαν αλλάξουμε τον τρόπο που μιλούμε. Και ξεκινώντας για να φτιάσουμε στη γλώσσα των αρχαίων, κολλήσαμε στην καθαρεύουσα. Κούφια ρητορεία, ψευτιά, άκυρολεξία, κι' άλλα χίλια-δυό μασκαραλίκια μαράνανε έτσι τη ζωή μας. Κι' όμως ο πόθος μας ήταν άγνός.

Τί φταίει σε τούτα; 'Ο άτομισμός μας, ή εύκολη φαντασία, ή λίγη πίστη κι' ό πιο λίγος άντρισμός; Μέσα του άς βρη ό καθένας την άπόκρισή του. Μα όποια κι' άν είναι ή άπόκριση, θα μολογά το πλάνεμα άπ' την άβαστη χαρά κι' άπ' το μεθύσι που χαρίζουν οι αίσθητες στον άνθρωπο. Και το πλάνεμα τούτο κάνει τη ζωή μας, που έτρεχε κι' αυτή προς τη δική της την αλήθεια, να στέκεται άξαφνα, κι' ασάλευτη να μαζμαρώνη, μακριά από τον προορισμό κι' άπ' το σκοπό της.

Φ. Π.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ Ο ΜΕΓΑΣ

Σ Α Τ Ι Ρ Α

I want a hero: an uncommon want,
When every year and month sends forth a new one,
Till, after cloying the gazettes, with cant,
The age discovers he is not the true one;
Of such as these I should not care to vaunt,
I'll therefore take our ancient friend Don Juan —
We all have seen him, in the pantomime,
Sent to the devil somewhat ere his time.

BYRON, «Don Juan»

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ο ΕΜΙΡΗΣ
ΜΟΥΧΤΑΡ, ὁ Βεζύρης.
ΑΒΔΟΥΛΛΑΧ
ΟΜΑΡ
ΓΙΟΥΣΟΥΦ
ΧΑΛΗΛ
ΣΕΛΗΜ
ΧΑΪ-ΡΕΝΤΙΝ } Ἀρχόντοι παλα-
τιανοί.
ΚΑΡΑΓΚΚΙΟΖΗΣ
ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ, γυιός του
ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ, Δεσφέναγας.
ἀρχηγός τῆς χωροφυλακῆς.
ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ
Ο ΜΑΓΕΡΑΣ ΤΟΥ ΣΑΡΑΓΙΟΥ
Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ
Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ
Ο ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ
Ο ΜΠΟΓΙΑΣ
ΣΑΛΟΜΩΝ, ἕνας Ἑβραῖος.
Ο ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Ο ΧΟΥΣΕΪΝ - ΑΓΑΣ μὲ τὰ
τρὶα παιδιὰ του.
Ο ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ
Ο ΜΑΓΟΣ
ΜΠΑΡΜΠΑ—ΓΙΩΡΓΟΣ, τσο-
πάνης, θεῖος τοῦ Καραγκιόζη.

ΧΑΪ-ΡΙΓΙΕ, κόρη Ἐμίρη.
ΓΚΙΟΥΔΑΝΑΡ } κόρες τοῦ
ΑΪ-ΣΕ } Μουχτάρ.
Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΧΑΤΖΗ-
ΒΑΤΗ
ΕΣΜΕ, γυναίκα τοῦ Χαλήλ.
ΦΑΤΙΜΕ, γυναίκα τοῦ Σελήμ.
ΛΑΤΙΦΕ, κόρη τοῦ Σελήμ.
ΚΥΡΑ-ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ, ἕνα λα-
δικό.
Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΛΩΤ, φάν-
τασμα.

* Ἀρχόντοι, τσοπάνηδες, ὑπηρέτες, γυναῖκες, λαός.

Μεταφράσεις

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ

Στὸ παλάτι τοῦ Ἑμίρη.

Ἡ σάλα τοῦ θρόνου. Ὁ ἄρχοντας κάθεται στὸ βάθος. Γύρω του, σταυροπόδι ἀπάνω σὲ ντιβάνια στρωμένα μὲ περσικὰ χαλιά, ἀπιθώνοντας στὸ πάτωμα, μπροστά τους, τὰ μακριὰ τσιμπούκια τους, οἱ μεγάλοι ἀφεντᾶδες κι' ἀγάδες. Ἀντίκρου στὸν Ἑμίρη, ὀρθός, ἀκουμπώντας στὸ ραβδί του, ὁ Ἀβδουλλάχ.

ΕΜΙΡΗΣ

Σὲ κράξαμε, σοφέ γέροντα, φίλε παλιέ, στερνὸ γενιᾶς ἀπομεινάρι ξακουστῆς, νὰ συντρέξεις σὲ ὧρες μαῦρες τὸν ἀφέντη σου κι' ὄλους τοὺς πιστοὺς του. Μόνο ἐσὺ ἀκόμα χαίρεσαι τὸν ἥλιο ἀπ' τὴν πλούσια σπορὰ τῶν πολεμάρχων, ποὺ ὀρθρος λιτὸς ἀχοῦσε στὴν ψυχὴ τους ἢ εὐλογία, κάθε αὐγῆ, τῆς λευτεριᾶς. Τὰ λόγια ἀπλᾶ, καὶ στῆς ζωῆς τὶς τύχες ὁ νοῦς τους τὴ θεία πρόνοια ἀναζητοῦσε. Ἔτσι, ἀνοίξαν τὰ στήθη κι' ἄντρας σὲ ἄντρα κερνοῦσε τὴ σεμνὴ χαρὰ τοῦ ἀνθρώπου, κι' ἀλαφριά ὁ χάρος πέρναε, τὶ ἦταν πλήθεια γι' αὐτοὺς ἢ κάθε μέρα τοῦ Θεοῦ. Μὲ μπροστά τὸν πατέρα μου, στοὺς ἴσιους πρῶτον, νειὸ τότε παλληκάρι, διώξαν μακριὰ τὸν ξένο τύραννο, κ' ἡ χώρα λυτρώθη ἀπὸ σκλαβιά βαρειά καὶ μαύρη. Λεύτερο ἀγέρα ἀνασάναμε οἱ γυιοὶ σας.

Μὰ ἡ ψυχὴ μας βουβή. Δὲ λειτουργιέται.
Τὰ στήθια εἶναι κλειστὰ καὶ διψασμένα.
Τώρα σ' ἔρμιὰ πυρὴ σταλίζει ὁ πόθος.
Μούργα ἀκάθαρτη κάθησε στὶς κοῦπες
πὺν πρὶν ἀφρίζαν ξέχειλες. Ἐγίνη
πεῖσμα ἢ θέληση, ἢ κλίση πάθος, νεῦρο
ἢ ὀρμὴ, τὸ δίκιο καυχησιὰ, βλαστήμια
ἢ ὀργή, χολὴ τὸ μῖσος, ὡς κ' ἡ ἀγάπη
ἔρωτας. Ἐτοι ἀγάλια ἐχάθη ἡ πίστη
πὺν στάζει ἀπὸ τ' ὄγρὸ μάτι τοῦ ἀνθρώπου,
καὶ μαζί της τοῦ Πλάστη ἔσβησε ὁ φόβος.
Καὶ ρωτᾶς, γιατί εὐρέθης μέσα σ' ἄλλους ;
Ποιὰ ἀκριτὴ τύχη κυβερνᾷ ; Καὶ λείπει
γύρω ὁ Θεός.

Ζητοῦμε τὴ βουλή σου,
σοφὴ Ἀβδουλλάχ. Χρόνια ἑκατὸ κ' ἀπάνω
ὁ ἥλιος σὲ λούζει. Στραγγίξε βαθεῖα σου
τοῦ κόσμου αὐτοῦ ὁ χυμὸς καὶ σοῦ μιλοῦνε
τὰ πουλιὰ τ' οὐρανοῦ, τ' ἀστέρια, ὁ κάμπος,
τ' ἀνθία κ' ἡ λάμψη ἀπ' τὴ μορφὴ τοῦ ἀνθρώπου.
Στερνὸς ἀπ' τὴ γενιά σου, μ' ἄλλα μάτια
μᾶς θωρεῖς. Πές μας πῶς θὰ γιάνη ὁ τόπος.
Προσταγὴ εἶναι γιὰ μᾶς κάθε σου κρίση.
Κι' ἂν δὲ ρθοῦνε ξανὰ οἱ καιροὶ οἱ δικοί σας,
ἢ ὀρμήνεια σου ὄμω; καρτερῶ νὰ φέρῃ
κ' ἐδῶ τὴ γλύκα ἀδερφικῆς ζωῆς.

ΑΒΔΟΥΛΛΑΧ

Τι ζητᾶς ; Τώρα πιά οἱ στερνές μου μέρες,
σὰν πουλιὰ πὺν ξυπνοῦν στὴ φυλλωσιά,
μιὰ — μιὰ, τὰ μάτια ἀνοίγουνε χτυπώντας
τὰ μουδιασμένα τὰ φτερά. Τραγούδια
τὸ χάρωμα στ' ἀγνά λαρύγγια φέρνει,
κι' ἀπ' τὰ κλώνια βαθεῖα ἀρχινᾷ δροσᾶτος

κελαϊδισμός, κι' ὄρμα, ξεχύνεται ἴσια
στὰ οὐράνια ψηλά, ἀπάνω, ὡς σὲ φλογαῖτα
ροδοσύννεφα αὐγῆς θεοὺς γεμάτα.
"Ω! ἀλλ' ἴσῃσ, ἀλλ' ἰστὸν ὄριμο ἄντρα,
ποῦ ἐντὸς του δὲν ἀκούει τὸ ξάφνιασμα, οὔτε
τὴ λαχτάρα παιδιάτικης ψυχῆς.
Λή με κρατᾶς. Σοφία γιὰ σὲ δὲν ἔχω.

ΕΜΙΡΗΣ

Δὲ θ' ἀρηθῆς νὰ μᾶς φωτίσης. Μόνο
τῆς χώρας τὸ καλὸ γυρεύουμε ὅλοι.

ΑΒΔΟΥΛΑΧ

Φιωχοί! Τὸ λόγο τὸν ποῦ πλέριο ἂν κραῖξω
ποῦ ἔφεξε ἐντὸς μου, θὰ σᾶς πῶ μονάχα :
«Ζῆ ὁ Θεός. Πνέει ὀλοῦθε». Μὰ ποῦ, ὦ μαῦροι,
θὰ βρῆτε αὐτιά ν' ἀκοῦστε. ἂν τὴν πνοή του
δὲν τὴ νοιώσατε κιόλας νὰ σᾶς πλάθῃ ;
"Ἔτσι κι' ἄλλιῶς ἀχρεΐαιετος εἶμαι. Φεύγω.

ΧΑΑΗΛ

Πῶς ; "Αλτ ! Γιὰ στάσου. Ποῦ τραυᾶς ; "Αφέντη,
προστάτεψέ με, "Εμίρη μου. Τεφτέρι
καινούργιο ἔχω τοιμάσει καὶ καλέμια
πλήθος, καταλεφτιῶς γιὰ νὰ κρατήσω
τὰ πραχτικά. Δές, ἔχω γράψει κιόλας :
«Σύσκεψη πρώτη». Πρέπει νὰ γεμίσω
τὸ λάχιστο ἔνὸ - τρία κατεβατά,
κι' ἄλλα τόσα γιὰ δευτέρα καὶ τρίτη.
Γιὰ ποῦ τῶβαλες, μάρμπα ; Χρέος, μάθε, ἔχεις
πραχτικά νὰ μιλήσης καὶ σταράτα,
γιατὶ οἱ θεοὶ σου κ' οἱ πνοές κ' οἱ ἀγέρεις,

δοστριες, γαρμπήδες, γρέγοι, τραμουντάνες,
δὲν εἶναι—διάολος νὰ μὲ βρῆ! — κουβέντες
ποὺ γράφονται σ' ἐπίσημα κιτάπια.
Πὲς ὅποια θὲς παραξενιά, δὲ βλάπτει,
μὰ νὰ τὴν πῆς στρωτὰ, μὲ ὕφος καὶ χάρη,
γιατὶ ἔχω χρέος ἐγὼ κ' εὐθύνη ἀγνάντια
στὴν ἱστορία, νὰ γράφω θετικά.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Στάσου, Ἀβδουλλάχ, καὶ τὸ Βεζύρη σου ἄκου,
δυσὸ λόγια νὰ σοῦ πῆ πρὶν φύγης. Ξέρω,
ὁ Ἐμίρης σὲ τιμᾷ. Μὰ ἡ γνώμη του εἶναι
σπίθα ἀπ' τὴ θράκα τῆς ψυχῆς του, ποὺ ὁ ἴδιος
μὲ πείσμα τὴ σκαλίζει· καὶ γελιέσαι
γι' ἀφορμὴ νὰ τὴν παίρνῃς ξιππασιάς.
Ἄν μὲ λόγια παχειὰ καὶ φουσκωμένα
παινοῦμε ἐσᾶς καὶ τῆς γενιᾶς σας τὰ ἔργα,
εἶναι γιὰ νὰ φαινώμαστε ὅλοι οἱ γυιοὶ σας
περισπούδαστοι κάποτε στὰ ξένα
καὶ στὰ δικά μας μάτια. Ὅμως στραβοὶ
δὲ μένουμε. Τὸ νοιώθουμε τί ἀξίζει
ὁ ἀγώνας σας στ' ἀλήθεια. Αἷμα καὶ σάρκα
ἀπ' τὴ σάρκα σας εἴμαστε. Τὰ πλάνα
τῶν παρασμένων πέπλα ὁ σοφὸς ξέρει
νὰ σκίζῃ, καὶ μὲ ὠραίαν αὐτοθυσία
νὰ σκαλίζῃ τὴν ἴδια τὴ βρωμιὰ του
γιὰ νὰ εἰκάσῃ τὴ λίγδα τῶν προγόνων.
Τί ἔχετε κάμει τόσο τρανὸ τάχα,
ποὺ δίκια νὰ παινεύεστε; Τὸν ξένο
κατακτητὴ διώξατε δῶθε. Πράξῃ
λαμπρὴ· κανένας δὲν τ' ἀρνιέται. Ὡς τόσο
ὁ λυτρωμὸς ἀπὸ τυράννους ξένους
πρῶτη εἶναι σκέψη κάθε ἀντροῦς, ποὺ θέλει

νά λογιάζεται γι' ἄνθρωπος. Ποιὸς τάχα
θὰ σᾶς θυμόταν, ἂν δὲν εἴσατε ἄξιοι
μῆτε τόση νὰ δείξετε ἀνθρωπιά ;
Γιὰ τὴν ἀντρεία σας δὲ μιῶ. Σαστίζουν
παιδιὰ ἢ γυναῖκες μόνο μὲ νταϊλίγια.
Στὰ παζάρια σωροὶ οἱ παλληκαράδες
ποὺ γιὰ ἓνα κίχ λαρύγγια στρίβουν. Μὰ ὄρνια
τοὺς λέν, σκυλιά, τραμπούκους, — ἤρωες ὄχι.
Τί ἄλλο κάματε ; Κράτος τάχα ; ἀνθρώπους ;
πολίτες ; Διάολε ! Ἄπ' τὴν ὥρα ποὺ ὁ τόπος
λευτερώθη αὐτός, πρόσωπο δὲν εἶδε
θεοῦ ! Στέριο ἔργο ἂν δώσατε, τι ἐγίνη ;
Κληρονομιά ἂν εἶχατε ἀφήσει ἀνθρώπων
λευτέρων σπέρμα, ποιὸς σήμερα θὰ ἦταν
σκλάβος τοῦ κέρδους, τοῦ παρᾶ ; Διωγμένους
τοὺς πειρασμοὺς ἂν εἶχατε, ποιὸς τότε
θὰ τοὺς εὗρισκε μπρὸς του τὴν πᾶσα ὥρα ;
Κλέφτης ποιὸς θὰ ἦταν καὶ στεγνὸς καὶ ψεύτης ;
Σὲ ρωτῶ κι' ἀποκρίσου μου.

ΑΒΔΟΥΛΛΑΧ

Δίκιο ἔχεις.

Μὰ γιὰ νὰ δώσουμε ἔργο τόσο πλέριο,
ὁ θεὸς μας κεφάλι ἔπρεπε νᾶχε
γουργουνίσιο. Θὰ πλάθαμε ἔτσι ἀνθρώπους
ὅμοιους μ' αὐτόν, νᾶναι ἄξιοι νὰ γουλλίζουν
σὲ βοῦρκο ἀνεμελιάς καὶ ξεγνοιασιάς.
Κι' ὅμως, ὄροσιὰ ἀπαλόχαδη, τὶς νύχτες,
καλωσυνεῦει τὰ φριμένα δέντρα,
κ' εἶδη ἀγγέλων τὸν ὕπνο ξαστερώνει
τοῦ βαρύμοχτου ἀντρός. Κ' ἡ αὐγὴ χαράζει—
βλέμμα Κυρίου στ' ἀβόρηθητα βλαστάρια
τῶν πραγμάτων. Βαθειά, στὰ δίκαια στήθεια,

ἄχραντη, θεία σταλίζει κοινωνιά.
Κι' ἀπ' τὸν κόρφο τοῦ Χιῆς παίρνουν τὰ χέρια
τ' ἀπαλὰ τῶν Ὁρῶν τὸ Σήμερα, ὅμοιο
βρέφος μὲ ὑγρὰ καὶ ξαφνισμένα μάτια.
Κύκλος ζωῆς τῆς μέρας εἶναι ὁ γῦρος.
Ὡ! ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δὲ μ' ἀπολείπει :
προσταγὴ ἀκούω καὶ στίς στερνές μου τώρα
στιγμῆς, τὴ σιχσοιά ἐντός μου νὰ πνίξω
πὺ ἐσὺ γεννάς, Βεζύρη, κ' οἱ ὅμοιοι σου ὅλοι.

ΕΜΙΡΗΣ

Σοφὲ φίλε, συχώρη ἀκριτα λόγια,
πὺ τὰ φέρνει ὁ βραχνᾶς τοῦ ξεπεσμοῦ.

ΑΒΔΟΥΛΛΑΧ

Σὲ λυποῦμαι κατάκαρδι, ἄρχοντά μου.
πὺ συχωρνᾶς πρὶν κάνε ὀργή νὰ νοιώσης.
Δίκιο δὲν πλάθει ἀγάπη ἀβάσκαντη, οὔτε
καρδιά ἀντρίκια ἢ ἀνόργωτη μορφή.
Νοιώθω, πονᾶς βαθειὰ γιὰ τὴν κατάντια
τῆς χώρας σου, μὰ ὠϊμέ!, ἡ γιαιτρεία θ' ἀργήση.
Καλόβολο εἶναι ζῶο ὁ Σατανᾶς
γιὰ τὸ λαό σου, πὺ ἀντικρύζει μόνο
τὴν τριχωτή του ράχη ἢ τὴν οὐρά του,
κι' ὄχι τὴν ὄψη ξεπεσμένου ἀγγέλου.
Ἐμίρη, τί ζητᾶς; Θεσμοὶ καὶ νόμοι
θερμοὶ εἶναι πόθοι, πὺ ἀχνοσβύνουν μόλις
γραφτοῦν στὴ στραφτερῆ τοῦ χρόνου πλάκα,
σὰν τοῦ κουπιοῦ ἀφρομάτια σὲ γαλήνιο
πέλαο, στὸ δρόμο πὺ ἡ βαρκούλα λάμπει.
Ἄλί σας, πὺ παιδιοῦ λαχτᾶρα ἐντός σας,
παιδιοῦ καρδιά, παιδιοῦ ψυχὴ δὲ λάμπει.
Τὰ στήθεια δὲ δροσίζετε στῆς νειότης

τὴν πηγὴν, πὺν βαθειά, ἀπ' τοὺς πλατιοὺς κόρφους
τ' οὐρανοῦ κελαιδόχαρη ἀναβρῦζει,
καὶ τοῦ κάκου ζητᾶτε, ἄνεργοι, πλάνοι,
δροσιὰ τριγύρω, ἔρμωσπίτες, ζητιᾶνοι.
Γιὰ σᾶς μαράθη τ' ἄνθος τῆς εἰρήνης,
θεῖο δῶρο στοῦ πρωτόπλαστου τὰ χέρια.

Τί με κράζετε ἐμὲ νὰ σᾶς βοηθήσω ;
Τῆ χρυσοῦ πόρτα τῆς αὐγῆς τάγματα οὐράνια ἀνοίγουν
κ' ἡ πλάση γλυκοξύπνητη χαμογελαῖ στὸν Πλάστη,
κι' ἀπ' τὰ λειβάδια οἱ καταχνιές, κ' οἱ μυρουδιές ἀπ' τ'
[ἄνθη,
ἢ ἄχνα ἀπ' τὰ ρεῖθρα, ἢ προσευκὴ ἀπ' τὰ στήθη τῶν
[ἀνθρώπων,
στὰ ὕψη ἀνεβαίνουν, σὺν πνοῇ χαρούμενη τοῦ κόσμου,
γεμίζοντας τὸ φοβερὸ τὸ χάος μὲ μιᾶς, καὶ ξάφνου
μὲς στῶν πλισμάτων τις ψυχές τὸ ἀπέραντο Αὔριο ἀσ-
[τράφτει.

Σκυφτὴ στὴν κούνια, ἀπάντεχα, νοιώθει νὰ σμίγη ἡ μάννα
τῆς ὄριμης ζωῆς βουλή μὲ ἀπὺ παιδιάτικο αἷμα·
τοῦ νειοῦ ἢ καρδιὰ φτεροκοπᾷ, τὰ χεῖλια κλεῖ ἀντρω-
[οῦνη,

βαθειὰ ἢ ματιὰ του, ἀνέγνωρη, σὺν τὸ γαλήνιο πόντο,
δέχεται τὸν πλατὺ οὐρανὸ κι' ἀντιφεγγᾷ τὸν ἥλιο·
καὶ σὲ κρυφὰ διανέματα καὶ συντυχιές ἀγάπης
δείχνουν τὰ μάτια τῆς καλῆς φίλιωμα μὲ τὸ Χάρο·
χώρια τ' ἀδέρφια ἂν τρύγησαν χαρὲς κι' ἀνάντιες
[τύχες,

σὲ συναπάντημα ἀργινὸ, στὰ γερατειά, ξανοίγουν
ὁμοιο τὸ μῦθο τῆς ζωῆς στὸ φεγγερό τους βλέμμα·
ὄσα ἂν ρωτοῦν τὰ χεῖλια, μιὰ, παλιὰ ἢ ἀπόκριση εἶναι·
κι' ἀνθοῦν οἱ τάφοι, στὴ στοργή, μὲς στὸ χλιδὸ χᾶδι τοῦ
[ἥλιου.

Φεύγω. — Κ' εἶμαι ἀσφαλής, πὼς θὰ ἱσυχάσῃ
μακαρία στὸν Παράδεισο ἢ ψυχὴ μου.

Κινεῖ ἐντός μου ἡ ὀπτασία κάθε μου φράση,
κ' εἶναι ὦρα ἀγνῆς ζωῆς ἢ πρόγνωσή μου.
Πίστη ἦταν τοῦ εἶναι μου ὄλου ἢ στέρεη λάμψη.
Ἀνάλλαχτη ἢ θεία Εἶδη στὸ νοῦ μου ἐπλάστη,
καὶ γνώριμη ὄψη ἀπάνω μου θὰ λάμψη
στὸν κόρφο σὰ θὰ χάνουμαι τοῦ Πλάστη.
Τότε, ὅπως κόρης μάγουλο ἀπὸ δάκρυ
χαρᾶς, πυρὸς ὁ μυστικὸς ἑαυτός μου
ἀπ' τῆ θεία δόξα, στοῦ οὐρανοῦ τὴν ἄκρη
θὰ περνᾷ κάθε αὐγή, σιτὴ θεά τοῦ κόσμου,
σὰ ροδονέφι μ' ὄλα τ' ἅγια πλήθη,
ὅταν βουβὸς ἐδῶ ὁ ξωμάχος μένει,
σὲ μάντεμα γαλήνης, καὶ τὰ σιτήθη
τῆς προσευκῆς ἢ ἀχτίνα τοῦ θερμαίνει.

(Φεύγει)

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἐρωϊκὸς πρόγονος ἦρθε τὸ λοιπὸν μονάχα γιὰ νὰ
μᾶς κηρύξῃ, πὼς θ' ἀγιάσῃ.

ΧΑΛΗΛ

Μοῦ μυρίζεται νᾶναι ἰδεολόγος.

ΕΜΙΡΗΣ

Βιάζεστε, φίλοι. Συχνὰ ἀγγίξαν τὴν καρδιά μου τὰ λό-
για τοῦ σοφοῦ γέροντα. Ἄς τὰ ξετάσουμε ἤρεμα.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Νὰ πῶ κ' ἐγώ, ἀφέντη, μιὰ γνώμη ;

ΕΜΙΡΗΣ

Μίλα, Γιουσούφ, τιμῶ τὸ συνετὸ μυαλό σου.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Ἄν δὲ γελιοῦμαι, ὁ Ἀβδουλλάχ μᾶς ἔδωσε νὰ νοιώσουμε, πὼς μ' ἐμᾶς ὁ τόπος δὲν προκόβει. Χρέος μας τὸ λοιπὸν ν' ἀφήσουμε τὴν ἐξουσία σ' ἄλλους, ἀξιώτερους.

ΧΑΛΗΛ

Δὲν εἶπε τέτοιο πράμα ὁ Ἀβδουλλάχ.

ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Φαντασίες δικές σου! Δὲν εἶπε τέτοιο πράμα ὁ Ἀβδουλλάχ.

ΕΜΙΡΗΣ

Ἦρεμα, φίλοι, γι' ἀγάπη τῆς χώρας.

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

Ἀδέρφια, μιὰ γνώμη πέταξε ὁ Γιουσούφ. Τί χολοσκᾶτε; Κάθε γνώμη ἄς εἶναι καλοδεχάμενη, γιὰ νὰ παίρῃν δρόμο κ' ἢ κουβέντα.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ναί. Μὰ νᾶναι ἢ κάθε τέτοια γνώμη λογική. Τοῦ λόγου σου ὅμως, Γιουσούφ-ἐφένιη, παραλογίζεσαι. Κανένας, φυσικά, δὲν ἔχει ἀντίρρηση, πὼς ἐγὼ εἶμαι πατριώτης μέγας καὶ σκοτώνουμαι γιὰ τὸν τόπο αὐτόν. Καὶ μήτε ἐπιτρέπω σὲ κανέναν νὰ μοῦ τ' ἀρνηθῇ. Κανένας τὸ λοιπὸν δὲ θὰ νομίση, πὼς ταπεινὸ αἰσθημα τάχα μὲ κινᾷ, ἅμα λέω, πὼς ἡ χώρα κυβερνιέται σήμερα ἀπὸ τὰ πιὸ φτωεινὰ μυαλά, τὰ πιὸ μελετημένα κεφάλια, τοὺς πιὸ σοφοὺς καὶ διαλεχτοὺς ἀνθρώπους.

ΧΑΛΗΛ

Σωστιά, σωστιά!

ΜΟΥΧΤΑΡ

“Αμα λέμε τὸ λοιπὸν νὰ ρηθοῦν ἄλλοι νὰ ἐξουσιάσουνε, δὲ λέμε τίποτα. Γιατὶ ἄλλοι, ἀξιώτεροι ἀπὸ μᾶς, δὲ βρίσκονται. Καὶ τὸ διαλαλῶ τοῦτο μ’ ὅλο τὸ θάρρος, ποὺ μοῦ δίνει ἡ γνώση ποὺ ἔχω, χάρις στὴ θέση μου, ἀνθρώπων καὶ πραγμάτων.

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο ποὺ νοιώθω ἐγώ, εἶναι πὼς σωστὰ μιλάς κ’ ἐσύ, Βεζύρη, σωστὰ μίλησε κι’ ὁ Γιουσούφ, σωστὰ μᾶς τᾶτε κι’ ὁ Ἄβδουλλάχ, σωστὰ κάνει κι’ ὁ Ἐμίρης μας ν’ ἀκούη τίς γνώμες ὄλων.

ΟΜΑΡ

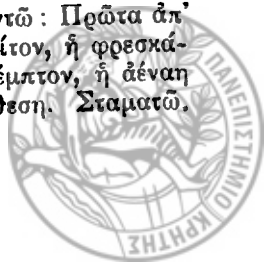
Λές, Σελήμ, πὼς σωστὰ τὰ εἶπε ὁ Ἄβδουλλάχ. “Ἄν εἶναι λοιπὸν ν’ ἀκούσουμε τοῦ Ἄβδουλλάχ τὴ συμβουλή—κι’ ὁ Ἐμίρης μας τέτοιο σκοπὸ εἶχε σὰν τὸν ἔκραξε...

ΕΜΙΡΗΣ

Καὶ τὸν ἴδιο σκοπὸ ἔχω καὶ τώρα.

ΟΜΑΡ

“Ὁραῖα! “Ἄν εἶναι λοιπὸν ν’ ἀκούσουμε τοῦ Ἄβδουλλάχ τὴ συμβουλή, τότε πρέπει τὰ μελετημένα ἴσια ἴσια τὰ κεφάλια καὶ τοὺς πολύξερους τοὺς ἀνθρώπους νὰ διώξουμε ἀπὸ τὴν ἀρχή. Σταθῆτε! Δὲ θέλω διακοπές. — Ὁ σοφὸς ὁ γέροντας ἔλεγε, πὼς καταστήσαμε ξεροὶ καὶ ταπεινοί, γιατί μᾶς λείπει τοῦ παιδιοῦ ἡ ἀφέλεια.— Προσοχή τώρα! Ρωτῶ τί εἶναι τὸ παιδί; — Σιωπή! Δὲ δέχομαι διακοπές.— Τί εἶναι τὸ παιδί; Τί τὸ χαρακτηρίζει; Ἀπαντῶ: Πρῶτα ἀπ’ ὅλα, ἡ ἀμάθεια. Ἐπειτα, ἡ ξεγνοιασιά. Τρίτον, ἡ φρεσκάδα. Τέταρτον, ἡ παιχνιδιάρικα φύση του. Πέμπτον, ἡ ἀέναη χαρὰ του. Ἐχτον, ἡ αἰώνια καλή του διάθεση. Σταματῶ.

Καὶ ρωτῶ πάλι : Παιδι θὰ μᾶς κυβερνήσῃ ; Ὅχι βέβαια. Δὲν ἦταν αὐτὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀβδουλλάχ. Καὶ πρέπει τὸ πνεῦμα ν' ἀναζητοῦμε πάντα, ποτὲ τὸ γράμμα. Λοιπὸν ; Τί ἐννοοῦσε ὁ Ἀβδουλλάχ ; Ἀποντῶ : Ἐννοοῦσε, πῶς πρέπει νὰ γυρέψουμε νέους ἄντρες νὰ μᾶς κυβερνήσουνε, ἀλλιώτικους ἀπὸ μᾶς, ποὺ πράματα πολλὰ νὰ μὴ νοιώθουν, γυνῶσε; πλούσιες νὰ μὴν ἔχουνε, καὶ νᾶναι ἀπλοί, καλόβολοι, φρέσκοι, καὶ μὲ ψυχὴ ἀφελέστατη.

ΧΑΛΗΛ

Σωστά, Ὅμαρ, σωστά ! Κι' ἂν εἶναι ἔτσι, μὲ προθυμίᾳ καὶ μ' αὐταπάρνηση προσφέρνω τὸν ἑαυτὸ μου στὴ δούλεψη τῆς χώρας. Ὅσο γι' ἀφελέστατος, εἶμαι κάπου-κάπου —τὸ καταλαβαίνω. Αὐτὸ μοῦ τὸ λέει συχνὰ κ' ἡ γυναίκα μου.

ΕΜΙΡΗΣ

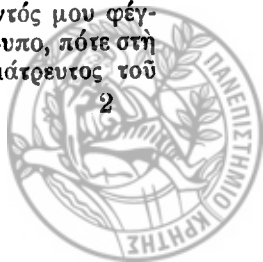
Καρτέρα, Χαλήλ, ν' ἀκούσουμε τὸν ἄνθρωπο ὧς στὸ τέλος.

ΜΟΥΧΤΑΡ

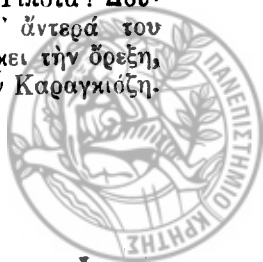
Καὶ δὲ μοῦ λές, σοφὲ Ὅμαρ, ποῦ θὰ τότε βρῆς τὸν κυβερνήτη, ποὺ γυρεύεις ; Λές, πῶς κανεῖς ἀπὸ μᾶς δὲν πρέπει νᾶναι—τὸ εἶπες τοῦτο καθαρά. Μά, ὄξω ἀπὸ μᾶς, τί ξέρεις ;

ΟΜΑΡ

Ἀκούστε.—Τί εἶμαι ; Τίποτα ! Μιὰ μικρὴ κι' ἀγνή ἀνμίδα, ποὺ ἓνα βράδυ αὐγουστιάτικο τὴν τινάζει τὸ ἀγέρι στὸ θολὸ τὸ ρέμα μέσα, καὶ πάει, καὶ πάει μαζί του, νοσταλγικὰ θυμούμενη τὸ στάχυ ποὺ τὴν ἔφερε στὸ φῶς. Εἶμαι ἓνας μέγας ἀνήμπορος τῆς ζωῆς. Μὰ ἐντὸς μου φέγγει εὐγενὴς πόθος. Κ' ἔτσι, συχνά, πότε τὸ σούρουπο, πότε στὴ γλυκειὰ κάψα τοῦ μεσημεριοῦ, κυνηγὸς ἀγιάτρευτος τοῦ

ὄνειρου, ὡς εἶμαι, παίρνω τὸ κομπολόϊ μου καὶ βγαίνω στὸ σεργιάνι. Γυρνῶ τὶς γειτονιές, τὰ στενοσόκκακα καὶ τ' ἀνηφορικὰ τὰ καλντιρίμια, ὅπου μιλλιοῦνι βουτζίει ἡ μυτγα κ' οἱ κότες κακκαρίζουνε καὶ βυζανιάρικα μωρὰ σέρνονται στὴν κοπριά τοῦ δρόμου. Τὴν παίρνω βόλτα ὅλη τὴ χώρα. Μιλῶ μὲ μανάβηδες, σαράφηδες, πραγματευτᾶδες καὶ χαλκιᾶδες, μὲ κουντουράδες καὶ μὲ γύφτους. Καὶ βαρυθυμιὰ μὲ πνίγει μπρὸς στὴ φτώχεια τους καὶ στὴ μιζέρια. Γκρίνια καὶ βρωμιὰ καὶ δυστυχιὰ βοχᾶ ἀπὸ τὰ ρημάδια. Μοῦτρα ἐδῶ ὀργωμένα ἀπὸ τὴν ἔγνοια, βλοσυρὰ μάτια ἔκει, βαθουλωτά, κοιτοῦν σὰ φίδια ἀπὸ τὴν τρύπα τους. Κι' ὁ μουζίνης, σὰν ἀρχίξη τὸν ψαλμό, θαρρεῖς πὼς κλαίει κι' αὐτὸς τὴ μοῖρα του. — Σ' αὐτιά μου τὰ περιδιαβάσματα μὲ καρτερᾶ ὅμως πάντα τὸ ἴδιο ξάφνιασμα, στερνά. Στὸ κατῶφλι ἑνὸς σαράβαλου, πὺν τρίζει σὰ διαβαίνω, κι' ὄλο, λές, θὰ πέση, στέκει γελαστός, ἄφοβος στὸν κίντυνο πὺν κρέμεται πάνω ἀπ' τὴν κεφαλὴ του, ὁ ἴδιος πάντα ὁ ἄνθρωπος καὶ τραγουδᾷ. Διαβατᾶρικο, θαρρεῖς, πουλί, πὺν τραπαλιέται σ' ἑνὸς βούρλου βέργα, πάνω ἀπὸ τὸ σάπιο βάλτο καὶ κελαῖδει τοὺς οὐρανοὺς καὶ τοὺς ἀνέμους. Στέκω καὶ τὸν κοιτάζω καὶ λέω μέσα μου : «Εὐτυχισμένο παιδί τῆς φύσης! Ποῦ νὰ ἤξερες, πὼς ὁ σεβαστὸς αὐτὸς ἄνθρωπος, πὺν περνᾷ πλάϊ σου σκυφτός, βαρυμένος ἀπ' τὴ γνώση κι' ἀπ' τὴ σκέψη τὴν πολλή, λαχταρᾷ τὴν ξυπολυσιὰ σου καὶ τὸ κέφι σου!» Πουλί τὸν εἶπα, μὰ εἶναι θερίο ἀλλόκοτο. Ποτέ δὲν εἶδα τέτοις κεφάλια μουλαρίσια σ' ἀνθρωπινὸ κορμί, τέτοια γουρλωμένα μάτια κουκουβάγιας σὲ ζωντόβολου καύκαλο. Μιὰ πιθαμὴ εἶναι ἀλάκερος, κι' ἄλλο θαρρεῖς δὲν ἔχει ἀπὸ μιὰ κούτρα κι' ἀπὸ δυὸ πατούσες. Ευπόλυτος πηγαινόρχεται καὶ τὰ πόδια του βροντοῦν στὶς πλάκες σὰν πενήντα κόπανοι. Καὶ τραγουδᾷ. Τί τρώει, τί κάνει; Τίποτα! Δουλειὰ δὲν κάνει, τσακιστον παρᾷ δὲν ἔχει, τ' ἀντερά του γουργουρίζουνε καὶ τραγουδᾷ. Ποῦ τὴ βρίσκει τὴν ὄρεξη, τό τόσο κέφι; Ρώτησα καὶ μοῦλανε, τότε λέν Καραγκιόζη.

ΧΑΛΗΛΑ

Περίφημα !

ΟΜΑΡ

Τὸν ξέρεις κ' εἰσὺ ;

ΧΑΛΗΛΑ

Ὅχι, μάτια μου, ὄχι ! Μὰ μὲ συγκίνησες.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Λοιπὸν ; Προχώρα, Ὅμάρ !

ΟΜΑΡ

Λοιπὸν δὲν ἔχει. Καρτερῶ ν' ἀκούσω κι' ἄλλη γνώμη.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Δὲν πιστεύω νὰ μᾶς πῆς, στερνά, νὰ κάμουμε Βεζύρη τὸ μουλαροκέφαλό του.

ΟΜΑΡ

Τὸ λέω ! Μιὰν ἰδέα, ἄμα τὴ δεχώμαστε, κι' ἄμα μᾶς συγκινῆ, πρέπει νὰ τὴν τραοῦμε ὡς στὴ στερνὴ τῆς ἄκρη.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Κοροῦδεύεις, ἢ μουρλάθηκες ; Μωρὲ δὲν μπήγετε τὶς φωνές ;

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

Μιὰ γνώμη, ἀδερφέ, εἰπώθηκε ! Ἄς τηνε, νὰ πάρη δρόμο κ' ἡ κουβέντα.

ΧΑΛΗΛΑ

Δὲ μοῦ λές, Ὅμάρ, εἶναι ἀπαραίτητο τὸ μουλαρῆσιο τὸ κεφάλι ; Γιατί, ὅσο γιὰ γουρλομάτης, εἶμαι κ' ἐγώ.

ΜΟΥΧΤΑΡ

(Στόν Ἐμίρη)

Ἀφέντη μου, δὲ μιᾶς καὶ τοῦ λόγου σου ;

ΕΜΙΡΗΣ

Ἀγάλια - ἀγάλια, φίλοι μου ! Ἀφῆστε με πρῶτα νὰ συνεφέρω.

ΟΜΑΡ

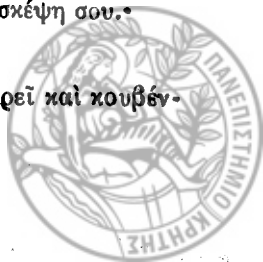
Ὁ Ἀρδουλλάχ εἶπε : Οἱ νόμοι εἶναι πόθοι. Μόλις τοὺς πῆς, πρέπει νὰ σβῆσουνε. Ρωτῶ : ποιὸ εἶναι τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τοῦ λόγου ; Ἴδου : μᾶς χρειάζονται ἄνθρωποι, ποὺ δὲ θ' ἀνοίξουνε κιτάπια, καὶ δὲ θὰ γράφουνε νόμους μὲ τὸ σκοπὸ νὰ μείνουν ἀτράνταχοι. Προχωρῶ. Ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ; Ἀπαντῶ : Ἐκεῖνοι, ποὺ τῆ ζωὴ τὴν παίρνουν ἀλαφριά, ποὺ τοὺς ἄλλους δὲν τοὺς μετροῦνε μὲ τὸν πῆχυ τῆς αἰωνιότητος, ἐκεῖνοι, ποὺ ξέρουνε πὼς ἤρθανε γιὰ νὰ περάσουν, κι ὄχι γιὰ νὰ μείνουν. Καὶ σᾶς λέω : ἴδου ὁ ἄνθρωπός σας. Τραγουδᾷ μὲ κέφι πάνω ἀπ' τὴ μιζέρια κι ἀπὸ τὴ λιγοψυχία. Μὲ συγκινεῖ. Αὐτὸ φτάνει ! Τὸ σπιτικό του εἶναι ὄλο χαρά. Τὸ γυιό του—ἐναν τὸν ἔχει—ἔφτυσε, λές, καὶ τὸν ἔκαμε. Νά, λοιπόν, μιὰ ψυχὴ ὅλη νιάτα, ποὺ ἀντιστέκεται στὴν πλήξη καὶ τὴ νικᾷ. Τὸ σπῖτι του κυβέρνησε ὡς τώρα μόνο, καὶ τὸ γέμισε τραγουδι καὶ ξεγνοιασιά. Δὲ θὰ σκορπίση τάχα καὶ στὴ χώρα ἀλάκερη τὰ νιάτα τῆς ψυχῆς του σὰ θὰ τὴν κυβερνήσῃ ;

ΕΜΙΡΗΣ

Μπρὲ Ὀμάρ, παιδί μου, δίκιο μπορεῖ ν'ἄχῃς. Μὰ σὰ νὰ θαρρῶ πὼς πολλοὺς σάλτους παίρνει ἡ σκέψη σου.*

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἀπορῶ—τὸ ξαναλέω—ἀπορῶ πὼς μπορεῖ καὶ κουβέν-

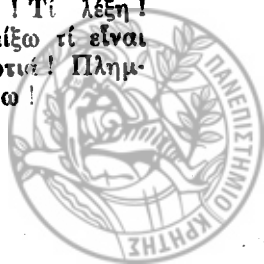
τα νὰ γίνεται γιὰ τέτοια χωρατά. Καί, πρῶτα ἀπ' ὅλα. δὲ βλέπω γιὰ ποιὸ λόγο ἐπιμένετε ὅλοι σας νὰ λέτε, πῶς ὁ τόπος δὲν κυβερνιέται καλά...

ΕΜΙΡΗΣ

Στάσου, μάτια μου, μὴ μ' ἀντραλεύης περισσότερο κ' ἐσύ! Πῶς σᾶς ἀρέσει, βρὲ παιδιά, νὰ τὰ φέρνετε ὅλα ἀπάνω κάτω; Εἶπαμε, ὄμορφα - ὄμορφα, νὰ κράξουμε τὸν Ἀβδουλλάχ, ἀφοῦ ὁ κόσμος γκρινιάζει καὶ τὰ βάζει μ' ἐμᾶς. Πάσκισα νὰ τοῦ φτιάσω μιὰ προσφώνηση, ὅπου τὰ παράσταινα ὅλα καθαρὰ καὶ ξάστερα, γιὰ νᾶχουμε τὴ γνώμη του. Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω τί τοῦρθε τοῦ βλογημένου καὶ σηκώθη ἄξαφνα κ' ἔφυγε. Ὡς τόσο — πάει καλά! Μὲ ὅ,τι νοιώσαμε καὶ δὲ νοιώσαμε ἀπὸ τὰ λεγόμενά του, θὰ κοιτάξουμε κάτι νὰ φτιάξουμε, νὰ γιάνη ὁ τόπος. — Τί θές τὸ λοιπὸν, παιδί μου, ἐσύ καὶ μᾶς βγάζεις ἄλλα τώρα ντράβαλα στὴ μέση; Δὲν εἶναι ἀρρωστημένη, λές, ἡ χώρα. Κ' ὕστερα; Ἄρρωστη θές, γερὴ θές, ὅ,τι νᾶναι, ἐμεῖς τ' ἀποφασίσαμε πιά νὰ τὴ γιαιτρέψουμε. Ἄς τα τὸ λοιπὸν τοῦτα. Μὴ μᾶς μπερδεύης. Μὴ με συχίζης, μάτια μου. Μὴ με κάνεις, πὺν νὰ σὲ πάρη ἡ εὐκὴ, νὰ πῶ κἄνα σκληρὸ λογάχο: ἔτσι σὰ νὰ ποῦμε δηλαδή: τόσα χρόνια πὺν κυβερνοῦσες ἡ ἀφεντιά σου, γιατί μαθὲς δὲ μᾶς ἔπεισες, πῶς ὁ τόπος πάει πρύμα; Σωσιὰ δὲ μιλῶ, παιδιά μου;

ΟΜΑΡ

Μὴν τρέμης λοιπὸν τὴν ἀπόφαση τὴν ἀπόκοτη, τὴν ἄξαφνη, πὺν χυμᾶ σὰ χείμαρρος καὶ σκάζει σὰν τ' ἀστροπελέκι. Ἄς μείνη πίσω μας, στὰ σκοτεινὰ τὰ βᾶθη, ὁ κόσμος τοῦ βραχνᾶ καὶ τοῦ ὕλνου. Ἡ ἀπόφαση! Τί λέξη! Μύρια λόγια μπορῶ νὰ σοῦ πῶ, γιὰ νὰ σοῦ δείξω τί εἶναι ἡ ἀπόφαση. Βροντὴ! Σεισμός! Σιμούν! Φωτιά! Πλημύρα! Τόλμησε, Ἐμίρη, τόλμησε, τόλμησε, λέω!

ΕΜΙΡΗΣ

Στάσου, βρέ παιδί μου ! Ἀγάλια ἀγάλια, μωρὲ μάτια μου. Μὴν ἀγορεύης !

ΟΜΑΡ

Τόλμησε ! Πρέπει νὰ τολμήσης ! Μὴ θέλῃς νὰ σοῦ πῶ τί εἶναι κ' ἡ τόλμη ;

ΕΜΙΡΗΣ

Ὅχι, μάτια μου, ὄχι ! Σπουδαγμένος ἄνθρωπος εἶσαι, μὰ κάλλιο τῶχω νὰ μὴ μοῦ λὲς τίποτα.

ΟΜΑΡ

Κι' ὅμως θὰ σοῦ πῶ τοῦτο, κι' ἂν εἶναι ἀκόμα νὰ μοῦ φύγη, λέγοντάς το, κ' ἡ στερονή πνοή, κ' ἔτσι νὰ κυλιστῶ μπροστά σου ἐδῶ, στὰ πόδια σου, νεκρός. Μιλλιούνια κι' ἂν συναχθῆτε, κι' ἂν μοῦ σφαλήσετε ὅλοι σας τὸ στόμα, κι' ἂν μπήγοντας φωνὲς μαζί, οὐρλιάζετε σὰ χίλιοι λυσσασμένοι λύκοι, δὲ θὰ φοβηθῶ, δὲ θὰ πάω βῆμα πίσω.

ΧΑΛΗΛ

(σφίγγοντας τὸ γρόθο του, μὲ θαυμασμό)

Δυνατὸς ἄνθρωπος.

ΟΜΑΡ

Στὸ μῖσος σας, τὸ φῶς τοῦ νοῦ μου, στὴ λύσσα σας, τῆς ψυχῆς μου ἢ γαλήνη, στὴ μοχθηρία τῶν ταπεινῶν, ἢ ἄπειρη καταφρόνια τῶν ἀξίων, κι' ἄς πέσω ἐδῶ ἄψυχος, στὴ γῆν αὐτή, πού τόσο τὴν ἀγάπησα. Ναί. Τοῦτο θὰ σοῦ πῶ, λαμπρὲ καὶ θαυμαστέ μου Ἐμίρη : Τόλμησε, τόλμησε νὰ πῆς τὸν ὠραῖο λόγο : τόπο, τόπο στοὺς νέους !

ΧΑΛΗΛ

Είναι ὁ Καγαζόζης νέος ;

ΟΜΑΡ

Στὸ διάολο, Χαλήλ ! Τί μὲ κόβεις στὴ μέση τοῦ λόγου μου ;

ΧΑΛΗΛ

Ἦθελα νὰ πῶ : ὄν εἶναι νέος, κ' ἐγώ, ὅσο νᾶναι, βασιτοῦμαι ἀκόμα.

ΟΜΑΡ

Τόπο καὶ πάλι, τόπο στοὺς νέους !

ΕΜΙΡΗΣ

Πάει καλά, μὰ γιατί ἀνάβεις, μάτια μου ; Μάρτυς μου ὁ Θεός, δὲ σὲ πείραξε κανεὶς μας.

ΧΑ-Ι-ΡΕΝΤΙΝ

Δὲ βλάφτει, ἀφέντη. Ἄς φωνάξῃ, γιὰ νὰ πάρῃ δρόμο κ' ἡ κουβέντα.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἔνας λόγος εἶναι πὼς δὲν τότε πειράξαμε...

ΕΜΙΡΗΣ

Γιατί, Βεζύρη μου ; Τί θέλεις νὰ πῆς ;

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἐγώ ; Τίποτα ! Μόνο, ποὺ καμμιά φορὰ δὲ γίνονται ὄλοι κοροῦδα...

ΟΜΑΡ

Ἐξηγήσου.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Τί νά ξηγηθῶ ; Εἶπα τίποτα ; Φταίω ὅμως ἐγώ, ἂν τοῦτο τ' ἀφιλότιμο νιονιδ δουλεύη ; Κάτι μικρομανοῦβρες θά εἶδανε καί τὰ καταραμένα τὰ ματάκια μου τὸν τελευταῖον καιρό, δὲ γίνεται !

ΟΜΑΡ

Ἄλλάχ ! Ὁρκίζουμαι στήν ψυχή μου, πῶς μήτε μέ εἶδε, μήτε μέ ξέρει ὁ Καραγκιόζης, μήτε τοῦ μίλησα ποτέ !

ΜΟΥΧΤΑΡ

Σώπα, Ὅμαρ, σώπα ! Τόσο χοντρά μὴ μᾶς τὰ λές ! Κάτι χαμπαρίζουμε κ' ἐμεῖς οἱ δόλιοι !

ΧΑΛΗΛ

Χέ, χέ, χέ ! Κάτι χαμπαρίζουμε, βέβαια.

ΟΜΑΡ

ὦ, ἀνομία ! Στήν ἄκρη κάθε τίμιου δρόμου μᾶς προσμένει ἡ κρεμάλα ἢ ὁ σταυρός. Σταυρῶστε με ! Σταυρῶστε με λοιπόν !

ΕΜΙΡΗΣ

Σὲ καλό σου, παιδί μου. Πῶς σοῦ περνοῦνε τέτοια πράματα ἀπ' τὸ νοῦ ; Γιὰ σταθῆτε, ψυχοῦλες μου. Ἔχει κανεὶς ἀπὸ σᾶς νὰ μᾶς δεῖξη ἄλλον κανέναν ; Ὅχι ; Ὡς τόσο ὁ Ὅμαρ διαφεντεύει μὲ τέτοια θέρημ τὸ ζήτημά του, πὺ τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατο νὰ μὴν ἔχη κάποιον δίκιο ὁ ἄνθρωπος. Σωστά δὲ μιλῶ ; Κανεὶς σας δὲν ἀποκρίνεται. Κανεὶς σας δὲν τοῦ ἀντιγινωμεύει σοβαρά. Κανεὶς σας δὲν ἔχει τίποτα νὰ πῆ. Τὸ λοιπὸν βλέπω, πῶς ἦρθε πιά ἡ στιγμή νὰ τραυήξω θαρραλέα μπροστά, δείχνοντας πῶς εἶμαι δλότελα

ἀποφασισμένοι νὰ κάμω ὅ,τι μπορῶ γιὰ τὸ καλὸ τῆς χώρας
μας. Καὶ βέβαια ! Ὀλοίτελα ἀποφασισμένοι. Σωστά ! Θέλω
μὲ τοῦτο νὰ πῶ, πὼς δὲ μένει, παρὰ νὰ τὸν κράξουμε αὐτόν.
— Μὴ συχίζεσαι Ὀμάρ ! —... Παρὸ νὰ τὸν κράξουμε αὐτόν.
Σωστά ! Θὰ μοῦ πῆτε, βέβαια, πὼς δὲν τὸν ξέρουμε. Ναί,
ναί, ὦραϊα. Κι' ὅμως, ψυχοῦλες μου, κάλλιο νὰ μὴν τὸν ξέ-
ρουμε, θαρρῶ, — χί, χί ! — παρὰ νὰ τὸν ἔχουμε γνωρίσει. —
Μὴ συχίζεσαι Ὀμάρ. Πές μου μοναχά, παιδί μου, ποῦ
κάθεται αὐτὸς ὁ... πὼς τὸν εἶπες ;

ΟΜΑΡ

Ὁ Καραγκιόζης ; Ἐδῶ κοντὰ στὸ σαράϊ σου, σιτὴ βο-
ρεινὴ τὴν πόρτα ἀντίκρου.

ΕΜΙΡΗΣ

Θὰ στείλω τὸ Βελῆ Γκέκα νὰ μᾶς τόνε φέρη. Τί νὰ
γίνῃ ; Ἄς τὴν κάμουμε κι' αὐτὴν τὴ δοκιμὴ, δὲ βλάπτει.
Δίχως δοκιμές, μποροῦμε νὰ πετύχουμε κείνο ποῦ θέλουμε ;
Σήμερα τοῦτον, αὔριο τὸν ἄλλον, κ' ἔτσι πάντα, ὡς ποῦ —
ἂν θέλῃ ὁ Θεός — νὰ βρεθῇ ὁ καλύτερος. — Μόνο μιὰ μι-
κρούλα ἔγνοια ἔχω : μὴ μᾶς εἶπε ἄλλα, βρὲ παιδιὰ μου, ὁ
Ἄβδουλλάχ, κι' ἄλλιῶς τὰ πῆρε τὸ δικό μας τὸ κεφάλι. Ἄς
εἶναι ! — Χαλήλ, σύρε νὰ πῆς τοῦ Δερβέναγα νὰ ρθῇ ἐδῶ,
ποῦ τόνε θέλω.

ΧΑ.Ι·ΡΕΝΤΙΝ

Ἄει, γειά σου, Χαλήλ, γοργὰ-γοργὰ, νὰ πάρῃ δρόμο
κ' ἢ κουβέντα.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ

Πλατεία.

Στὸ βάθος ἡ βορεινὴ πλευρὰ τοῦ σαραγιοῦ. Ἀριστερά, τὸ καλύβι τοῦ Καραγκιόζη.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Κοιμάται ξαπλωμένος σὲ δυὸ τρεῖς κάσσεσ πετρελαίου, μπροστὰ στὴν πόρτα του. Ὁ ὕπνος του ταραγμένος. Χτυπᾷ τὶς κάσσεσ ποῦ καὶ ποῦ μὲ τὰ ποδάρια του, ντούπ ντούπ. Κλαίει βραχνὰ καὶ σιγανὰ μὲς στὸν ὕπνο του, καὶ πότε-πότε σκούζει).

Μὴ βαρᾶσ, ρέ... Οὐχ, οὐχ, μὴ βαρᾶσ, ρὲ μπάρομπα...
Ἄχου, ἄχου, μὴ... Μή, μή, δὲν τὸ λυπᾶσαι τὸ χερᾶκι σου ;..
Οὐ, οὐ... Μὴ βαρᾶσ... οὐ. οὐ...

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(προβάλλοντας στὴν πόρτα)

Πατέρα, ἔ, πατέρα! (Πάει κοντά του καὶ τὸν τραντάζει δυνατά). Σήκω, πατέρα, καὶ μεσημεριάστηκες. Ἔ! Ξύπνα, ξύπνα, (σκούζοντας) ξύπνα!—Κάβο δὲν παίρνει! Βρὲ πατέρα ;—Τίποτα! (Τοῦ τρανᾶ μ' ὀρμὴ τὴ μιὰ τὴν κάσσα τοῦ πετρελαίου. Ὁ Καραγκιόζησ πέφτει χάμω καθιστός). Πατέρα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὴ βαρρρρρρρρ., οὐ, οὐ!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(τραντάζοντάς τον ὀλοένα)

Ξύπνα! Κοντεύει μεσημέρι!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μισανοίγοντας τὰ βλέφαρα)

Μή, μωρέ, μὴ βαρρρρ... (Ἄνανογιέται) Ἄ ; Τί ; (Τρίβει τὰ μάτια του). Τί θές, ρέ ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Σήκω. Κοντεύει μεσημέρι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί λές, μωρέ ; Μεσημέρι ! Φτοῦ, νὰ πάρη ἡ ὀργή !
Χού, χού, χού ! Ρέ, τὸ φουκαῖρὰ τὸ Χασάν, τὸ μανάβη !
Ἵθρες θὰ μὲ προσμένῃ, ὁ ἔρμος, νὰ πάω νὰ τοῦ σουφρώσω
κἄνα-δυὸ κρεμμύδια. Φτοῦ !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Φώναζα, κ' ἐσύ χαμπάρι !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χαμπάρι, ἔ ; (Στέκει λίγο συλλογισμένος). Ρε Κολλητή-
ρη, μίλα μου ἔτσι ντόμπρα καὶ τίμια: πῶς σοῦ φαίνουμαι ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τί πάει νὰ πῆ, πῶς μοῦ φαίνεσαι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Θέλω δηλαδὴς νὰ πῶ : Εἶσαι, μωρέ, σίγουρος πῶς εἶμαι
ὁ πατέρας σου ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἐμένα ρωτᾶς ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄει στὸ διάολο, λέρα ! Ποῦ πάει ὁ νοῦς σου, ρε ἄφι-

λότιμο ; Θέλω μωρές νὰ πῶ : Γιὰ κοίτα με καλά. Εἶμαι ἐγὼ
ὁ ἔμαυτός μου, ἢ ὁ ἔμαυτός μου εἶναι ἄλλος ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄχούχα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(χαϊδεύοντας τὴν κούτρα του)

Φτοῦ, νὰ πάρη ἡ ὀργή ! Παράξενα ὄνειρατα ποὺ σοῦ
βλέπει κάποτες ὁ ἄνθρωπος ! (Γελά). Χού, χού ! Ἄκου ρὲ νὰ
κάμης χάξι. Ἐβλεπα, ποὺ λές, στὸν ὕπνο μου, πὼς ἐγὼ
ἤμουνα ὁ Βελῆ Γκέκας, καὶ πὼς ὁ Βελῆ Γκέκας ἦτανε ἐγὼ,
πάει νὰ πῆ ὁ Καραγκιόζης. Ὡς τόσο, μ' ὄλο ποὺ ἤμουνα
ἐγὼ ὁ Βελῆ Γκέκας, πάλι τις ἔτρωγα — σὰ Βελῆ Γκέκας—ἀπὸ
τὸν ἔμαυτό μου τὸν Καραγκιόζη. Ἐ, ρὲ μυστήριο πρᾶμα,
ἄξήγητο ! Κ' ἐκεῖνο ποὺ μὲ σκάζει, εἶναι ποὺ δὲν μπορῶ
στερνὰ νὰ ξεδιαλύνω, ἂν ἐγὼ τις ἔφαγα, ἢ ἂν ὁ ἔμαυτός μου
παγλαρῶθηκε. Φτοῦ !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τ' ὄνειρό σου εἶναι καλό.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καλό ; Ἐ, ρὲ μυστήριο ! Καλό, λές ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Καλό, βέβαια. Ὅ,τι ξύλο εἶχες νὰ φᾶς τὸ ξώφλησες στὸν
ὕπνο σου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄει στὸ διάολο, μπαγάσιχο !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(τραγουδώντας σιγαλά, καθὼς μαζεύει τὶς κάσες
τοῦ πετρελαίου)

Γιὰ δὲς μαλλιὰ, γιὰ δὲς μαλλιὰ

βαμμένα μὲ καραμπογιᾶ.

Πατέρα — ὄξω ἀπὸ κοροϊδία — ζηλεύω τὴν τύχη σου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(συνεχίζοντας ἀθελά του τὸ τραγοῦδι τοῦ Κολλητήρη)

Ἄχά, ἄχά, βρὲ ρίχτε κουμπουριές...

Σκασμός. Δὲν ἔχω κέφι σήμερα. Τὸ προεπούμενο εἶναι νὰ συλλογίζουμαι πῶς θὰ ξεδιαλύνη τ' ὄνειρο.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Αὐτὸ νὰ τῶλεγες ἂν εἶχες καμμιά πενηνταριά ἔμαυτούς... (Τραγουδᾷ)

Ἄχά, ἄχά, στίς πράσινες ποδιές.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Τὸ ἴδιο. Τραγουδοῦν τώρα κ' οἱ δυὸ μαζί).

Ἄχά, ἄχά, βρὲ ρίχτε κουμπουριές,

Ἄχά, ἄχά, στίς πράσινες ποδιές.

Μήπως ξέρη κανεὶς, μωρέ, πόσους ἔμαυτοὺς ἔχει; Μά, σκασμός, εἶπα. Ἡ ἰδέα μου εἶναι, πῶς τούτη τὴ στιγμή ἔπρεπε νὰ ἤμουνα πεσμένος σὲ βαθειὰ σκέψη. — Ἐγὼ ὄνειρατα δὲ βλέπω ποτέ μου. Τοῦτο τὸ λοιπὸν τ' ὄνειρο... μυστήριον πρᾶμα! Φτοῦ!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(δίνοντάς του μιὰ ντομάτα)

Μάσσα κάτι, πατέρα, νὰ συλλογιέσαι μὲ χουζοῦρι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί εἶναι αὐτό; Ντομάτα; Ποῦ τήνε πέτυχες, μωρέ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Χί, χί. Χτές ἔκλωθα ὡς σιὰ μεσάνυχτα γύρω ἀπ' τὴν

ταβέρνα τοῦ Σταμάτη. Σοῦ'χω φυλάξει κολατσὸ πρώτης γιὰ σήμερα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μασουλώντας τὴ ντομάτα)

Χού, χού! Τοῦτο πὸν νοιώθω γιὰ σένα τώρα, Κολλητήρη, δὲν μπορεῖ νά'ναι ἄλλο ἀπὸ πατρικὴ ἀγάπη. Τὸ λοιπὸν, εἶμαι ἀκόμα ἐγώ, εἶμαι ὁ ἑμαυτὸς μου σίγουρα.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(τραγουδώντας)

Ποιὸς εἶδε νέο σεβνταλῆ,
Ποιὸς εἶδε νέο κλέφτη;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στάσου. Γιὰ πές μου, ρε σπλάχνο, τὰ ὄνειρα ξεδιαλύ-
νουνε τὴν ἴδια μέρα, ὡς στὸ βράδυ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ξέρω γώ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Θέλω δηλαδὴς νὰ πῶ, ἂν εἶναι ἔτσι, ἔχω καιρὸ νὰ πέσω
κι' ἀργότερα σὲ σκέψη βαθειά. Δὲ βιάζει.

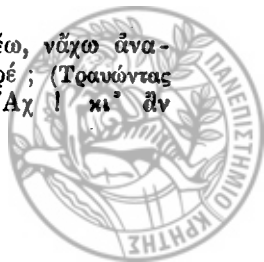
ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(ἐξακολουθώντας νὰ τραγουδᾷ)

Ρουμπαλιά, γαρουφαλιά,
σὲ τριγυρνοῦνε τὰ πουλιά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στάσου, μωρέ, δὸς μου ἀπόκριση, σοῦ λέω, νά'χω ἀνα-
παμένη τὴ συνείδησή μου. Δὲν ἀκοῦς, μωρέ; (Τραγουδώντας
μὲ μιὰ δαγκωματιὰ ἕνα κομμάτι ντομάτα). "Αχ! κι' ἂν

μούρθη τίποτα, τὸ κρῖμα μου ἀπάνω σου, θεομπαίχτη. ὦ !..
(Ἐξακολουθεῖ μὲ κέφι τὸ τραγοῦδι, καὶ τραγουδοῦνε τώρα κ' οἱ
δύο μαζί μερακωμένοι).

Γιὰ νὰ ξυπνήῃ μὲ τὸ «ἄχ»,
καὶ μὲ τὸ «βὰχ» νὰ πέφτῃ ;
Ρουμπαλιά μου Χιώτισσα,
σ' εἶδα ψὲς κι' ἀρρώστησα.

(Καθὼς τραγουδοῦνε ἀκόμα περνᾷ ὁ Χατζηαβάνης, τραυώντας
γιὰ τὸ σπῖτι του).

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὸν βλέπει καὶ ξεφωνίζει)

Βρὲ καλῶς μου τὸν Χατζηαβάνη. Γεῖά σου, μούμια,
τίρο, ἀμπελοφάσουλο, σκοινιασμένη μπάμια, γυμνοσά-
λιαγκα, σκουληκι ἀποβροχάρικο, ὦχ! νὰ ζήσῃ ὁ Θεὸς πού
σ' ἔπλασε, λεβέντη μου.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Εἶσαι ἀχρεῖος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶμαι χριστιανός, Χατζηαβάνη μου, καὶ τόσο σ' ἀγαπῶ,
πού σα θὰ πάω στὴν Ἑδέμ, θὰ φέρνω βόλτες κι' ὡς στὴν
Κόλαση, γιὰ νὰ κοιτῶ πῶς τσουρουφλιέται ὁ μπάμ-τρελε-
λὲς σου.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Ἄτιμε, παλιάνθρωπε, ξεβράκωτε...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μοῦ λὲς μὲ τόση θέρμη τὰ καλημερούδια, πού σωστό
εἶναι νὰ δεχτῆς τὴ χειραψία σου σήμερα. (Τοῦ δίνει μιὰ
βερκιά).

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Γαῖδαρε, βρωμόσκυλο. Τρέχω ὁλόγισια στὴν ἀστυνομία
νὰ σὲ καταγγείλω.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Πατέρα, στάσου μιά στιγμή. Για κοίτα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Στὸν Κολλητήρη)

Τί θές ἐσὺ καὶ σκούζεις ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(δείχνοντας τὴν πόρτα τοῦ σαραγιοῦ)

‘Ο μπάτσος πλάκωσε, δὲ βλέπεις ; ‘Ο Δερβέναγας βγαίνει ἀπ’ τὸ σαράϊ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τινάζεται τρομαγμένος)

Τι λές, μωρέ !

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(κοιτάζοντας τρομαγμένα κατὰ τὸ σαράϊ)

Ποιός ; ‘Ο ἀστυνόμος ; (Τὸ σκάει τρεχάτος γιὰ τὸ σπίτι του).

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

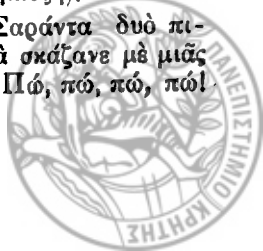
(σπρώχνοντας μπροστά του τὸν Κολλητήρη)

Οὔστ, καὶ μᾶς μπάνιο, μωρὲ ὄρνιο !.. στὰ τέσσερα ! (Μπαίνει κι’ αὐτὸς τρεχάλα μὲ τὸν Κολλητήρη στὸ σπίτι του. Ἡ φωνή του ἀκούγεται τώρα ἀπὸ μέσα). Μὴν ξεδιαλύνη τ’ ὄνειρο καὶ γίνῃ κάποιος ἑμαυτὸς μου μπαγλαμάς.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(Βγαίνει ἀργὰ ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ σαραγιοῦ, ἀρματωμένος ἀπὸ τὴν κορφή ὡς στὰ νύχια, καὶ στέκει μιά στιγμή στὸ κατώφλι ἀκίνητος, μὲ κεφάλι σκυφτὸ κι’ ὄψη συλλογισμένη. Ὑστερα τραυὰ σιγά-σιγά, μὲ σταθμούς, κατὰ τὴν καλύβα τοῦ Καραγκιόζη).

Πρᾶ, ὦρέ, πρᾶ ! Πῶ, πῶ, πῶ, ὦρέ ! Σαράντα δυὸ πιστόλες κ’ ἑκατὸν πενήντα τόπια, ὦρέ, νὰ σκάζανε μὲ μιᾶς μὲς στὴν κοιλιά μου, ὦρέ, τῶχα καλύτερα... Πῶ, πῶ, πῶ, πῶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(βγάζοντας φοβισμένα τὸ κεφάλι του ἀπ' τὸ παραθύρι του)

Τί κάνει, ρὲ Κολλητήρη ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(βγάζοντας πάρα ὄξω τὸ δικό του τὸ κεφάλι)

Παραχαρμάνιασε ὁ σκύλος καὶ γυρίζει στὸ μπουκά-
ρισμα.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μονολογώντας πάντα)

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ, ὦρέ, κείνο τὸ μπεξεβέγκ', ὦρέ ; Νὰ τὸ
πιάκης, ὦρέ, νὰ τὸ στίβης τσίφ-τσούφ, ὦρέ, χλόπ-χλόπ νὰ
τοῦ ρουφᾶς τὸ γαίμας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γιὰ μένα μιᾶ, ρὲ Κολλητήρη ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ντερβέναγα, λέει Ἐμίρ, γιόκ, λέει, γιόκ, Ντερβέναγα,
γιόκ !... Πρᾶ, πρᾶ, ὦρέ, νὰ τὸ φέρνης ἐδῶ, λέει, σὰν ἀφεν-
τικό σου, λέει ! (Ξεθυμαίνει μ' ὄργη). Μπούφ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(κλείνοντας τρομαγμένος τὸ παράθυρο)

Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ... Μπούφ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα ἀπὸ τὸ σπίτι του)

Ἄει στὸ διάολο, σπλάχνο, κοίτη, ρέ, ποῦ βρίσκεται.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(μισανοίγοντας σιγά τὸ παράθυρο)

Κατὰ δῶ μπουκάρει. (Κλείνει μ' ὀρμητὸ παντζουρί).

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀπὸ μέσα)

Δρόμο, δρόμο. Ἀπάνω στὴ σκεπή... Τί παθαίνουν τὰ ποδάρια σου καὶ πεδουκλώνουνται τέτοιες ὥρες... Ἀκόμα λίγο... Ἰσια, μωρέ, γειά σου, ἴσια...

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Γιόκ, λέει, γιόκ! Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ... Μπούφ

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀπὸ μέσα πάντα)

Γάντζωνε ἀκόμα, γρήγορα...

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(στέκει μπρὸς στὸ σίτι τοῦ Καραγκιόζη καὶ σκούζει)

Καραγκιόζο!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἐμένα δηλαδῆς ἔννοεῖ, ρε Κολλητήρη;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καραγκιόζο!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(προβάλλει τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὴ σκεπή)

Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου! (Τρέμοντας) Ἐδῶ εἶναι, μωρέ, ἔφτασε!

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ ὦρέ, τὸ μπεξεβέγκ' Καρκαγκιόζο !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στὸν Κολλητήρη)

Χαθήκαμε καὶ μοῦ μυρίζει στρωμάτσα ἀπόψε μέσα στὴ
στενή. Καταγγελία θᾶκαμε ὁ Χασάν γιὰ τὰ κρεμμύδια, ἢ
ὁ Ἐτέμ γιὰ τὶς ἐλιές—καὶ δὲν τοῦ σούφρωσα μήτε δυὸ
χοῦφτες...

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὸ ἴδιο)

Γιὰ κοίτα πίσω ἐκεῖ, ρὲ Κολλητήρη, δίπλα στὴν καμι-
νάδα, σύρριζα στὸ κιοῦγκι, κοντὰ σ' ἐκεῖνη τὴ γωνιά στέκει
θαρωῶ ἓνα κεραμῦδι ἀκόμα...

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὠρὲ νὰ τὸ πιάκης, νὰ τὸ...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ψάξε μωρὲ ἀκόμα, ψάξε θὰ τὸ βρῆς.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τὸ βρῆκα, πατέρα, τὸ βρῆκα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γειά σου, μωρὲ, φέρ' το δῶ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πές τώρα τὰ πατερμά σου. (Ρίχνει ἀπ' τὴ σκεπὴ ἓνα κεραμίδι στὸ κεφάλι τοῦ Βελῆ Γκέκα). Ἄρπα την ! — Γιατὶ εἶναι ἄδικο, μωρέ, νὰ φάω φυλάκα γιὰ μιὰ χούφτα σαλωνίτικες.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(Τὸ κεραμίδι ἔσπασε στὸ κεφάλι του κ' ἔγινε θρύμματα. Στέκει μιὰ στιγμὴ σιωπηλός).

Πρᾶ, ὦρέ, πρᾶ. Λές κ' ἔπεσε ψιχάλα, ὦρέ. (Ἀπλώνει τὸ χέρι νὰ δῆ μήπως βρέχη καὶ ξετάζει μὲ τὸ βλέμμα τὸν οὐρανό).
Ψιχάλα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τ' εἶναι τοῦτος ! — Ἔ, ρέ Παναγίτσα μου, κοτρώνα ποῦ τὴ θέλει ἢ κούτρα του γιὰ νὰ νοιώση χαλάζι !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄει, σβέλτα. (Χτυπώντας τὴν πόρτα τοῦ Καραγκιόζη καὶ τραντάζοντάς την). Καραγκιόζο !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὰ νὰ χοροπηδοῦμε, Κολλητήρη. Στάσου, μὴ μᾶς τὸ φέρη τούμπα ὅλο τ' ἀκίνητο. (Καμώνεται πὸς κλαίει). Οὔ, οὔ, οὔ, ὁ ἔρμος ! Μὲ φώναξες, Δερβέναγά μου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄει, ὦρέ, ποῦ ἴσαι, ὦρέ ; Ἔλα νὰ σὲ βλέπης ψύχα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἡ καλωσύνη σου, ἀγᾶ μου. Οὔ, οὔ, οὔ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ξαναχτυπώντας δυνατά τὴν πόρτα τοῦ καλυβιοῦ)

Ἔλα, ἔθρέ, λέω !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στους ὀρισμούς σου, ἀφέντη μου.— Κολλητήρη ἄς βάλη ὁ θεὸς τὸ χέρι του κι' ὁ διάολος τὴν οὐρά του. (Πηδᾶ κάτω ἀπὸ τὴ σκεπὴ μὲ τὸ γιοῦ του). Στους ὀρισμούς σου, ἀγᾶ μου παινεμένε. Οὐ, οὐ, οὐ, ὁ ἔρμος ἐγώ, ὁ σκλάβος σου, ὁ φτωχὸς ὁ φαρμαλίτης, οὐ, οὐ, οὐ ! Λιόρδα, ἀγᾶ μου ξακουσμένε, λιόρδα ἐγώ καὶ τὸ σόϊ μου, ὁ πατέρας μου, ἡ μάννα μου, ὁ παππαῦς μου, ὁ μπάρμπας μου, ὁ κουμπάρος μου...

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἀφοῦ τὸν κοιτάξῃ ἀμίλητος ἀπὸ πάνω ὡς κάτω)

Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄμ καὶ βέβαια πρᾶ, πὸν λές κι' ἡ ἀφεντιά σου. Ἔτσι εἶναι, γειά σου, ἀγᾶ μου, ἔτσι ὅπως τὸ λές. Πρᾶ καὶ πρᾶ καὶ πάλι πρᾶ, λιόρδα μ' ἄλλα λόγια.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἀγριεύοντας περισσότερο)

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ. Μπούφ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(πετιέται τρομαγμένος πέρα)

Μιαννούλα μου !—Πρᾶ, βέβαια, πρᾶ—μὰ τί τὰ θέλεις τὰ φουρνέλλα ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μονολογώντας)

Νὰ τὸ πιάκης, τὸ λωποδύτη, νὰ τὸ πνίγης, νὰ τὸ στίβης τσίφ-τσούφ, τσίφ-τσούφ, τσίφ-τσούφ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στον Κολλητήρη)

Λύσσαξε ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Γιόκ, σὲ λέει, γιόκ, γιόκ, γιόκ, γιόκ, γιόκ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Λόξυγγα ἔχει, τὸ μπουλντόκ.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἡσυχώτερος)

Καρκαγκιόζο. Πρᾶ, ὦρέ, ζύγωνε, λέω, ζύγωνε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἀκούω κι' ἀπ' ἀλάργα, ἀγᾶ μου.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὠρὲ ζύγωνε, λέω, ζύγωνε... (Ὁ Καραγκιόζης ζυγώνει τρέμοντας. Ὁ Δερβέναγας τὸν κοιτᾶ καλά καλά, ἄφωνος γιὰ λίγη ὥρα). Πρᾶ, ὦρέ, ποῦθελα ν'ἀμουνα χριστιανός, ὦρέ, μόνο γιὰ νὰ κάμω ὀγδόντα φορές τώρα τὸ σταυρό μου !... Πρᾶ!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(παίρνοντας κουράγιο)

Τοῦτο σὲ σεκλητίζει, ἀγᾶ μου ; Τὸν κάνω ἐγὼ γιὰ σένα.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, ὦρέ, κάμε, κάμε...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σταυροκοπιέται μὲ θέρμη)

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄκόμα, ὦρέ, ἀκόμα ὦρέ...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σταυροκοπιέται ἀκόμα δυνατώτερα)

Ξαλάφρωσες λιγουλάκι, ἀγᾶ μου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Κάμε, ὦρέ, κάμε ἀκόμα, ὦρέ... Πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σταυροκοπιέται δαιμονισμένα.—Στὸν Κολλητήρη)

Σταυροκοπήσου, μωρέ, κ' ἔσύ, μὴ σ' ἀλλάξω τὴν πίστη !
Δὲ βοηθᾶς τὸν πατέρα σου ; (Ὁ Κολλητήρης σταυροκοπιέται
κι' αὐτὸς μὲ θέρμη). Πῶς τὰ πᾶς, ἀγᾶ μου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(κάνοντας νόημα νὰ ἔξακολουθήσουν)

Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κάμε καὶ μὲ τ' ἄριστερό, ρὲ Κολλητήρη ! Ἄει, λίγο
ἀκόμα καὶ τὸ φάγαμε !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(κάνοντάς τους νόημα νὰ σταματήσουν)

Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(πετώντας με τὸ δάχτυλο τὸν ἴδρωτα ἀπ' τὸ μέτωπό του)

Οὐφ ! Ζόρι πού τῶχε, τ' ἄτιμο !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὁρὲ Καρκαγκιόζο, ἄκου τώρα, ὦρέ, νὰ σὲ λέω. Τὸ ἀφέντης ἐμένα, Ἐμίρ, Μεγάλο Ἐμίρ, κράζει ἐσένα στὸ σαράϊ καὶ χαιρετᾷ σε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τ' εἶπες ; Πῶς ; Τ' εἶπες ; Τί ἔκαμε, λέει ;—Τί τσαμπουνᾷ τοῦτος, ρὲ Κολλητήρη ;— Πῶς τὸν εἶπες αὐτὸν τὸ λόγο, ἀγᾷ μου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Τὸ ἀφέντης ἐμένα, Ἐμίρ, Μεγάλο Ἐμίρ, κράζει ἐσένα στὸ σαράϊ, ὦρέ, στὸ σαράϊ....

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Ρὲ Κολλητήρη, μὴ μᾶς πῆρε ὁ κράχτης τοῦτος γιὰ κοροΐδα καὶ πάει νὰ μᾶς τραυήξῃ κατὰ τὰ στέκια του ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Βρωμοδουλειὰ μοῦ μυρίζεται κ' ἐμένα. Τέσσερα τὰ μάτια σου.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄει, ὦρέ, γοργὰ-γοργὰ, ὦρέ, ἄει, πᾶμ', πᾶμ', πᾶμ'...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄγᾷ μου, σίγουρα γελάστηκες. Μήτε ὁ Ἐμίρης μὲ ξε-

ρει ἔμένα, μήτε ἐγὼ τοῦχω μιλημένα ποτές. Τί νταραβέρια θέλεις τὸ λοιπὸν νάχουμε οἱ δυό μας ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὅγώ, ὦρέ, γελάστηκες ; Καρκαγκιόζο γυρεύει. Γοργά-γοργά, λέει, νὰ τὸ φέρνης, λέει.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καὶ τί μὲ θέλει ἴσια-ἴσια ἔμένα ; Δὲν τοῦ πᾶς κάναν ἄλλονε, νὰ κάμη καὶ τὴ δουλειά του ὁ ἄνθρωπος ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο γυρεύει, λέω. Κουβέντα θέλει, πρᾶ ! Τρανὸ ἄνθρωπο νὰ σὲ κάμη θέλει. Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(κρυφὰ στὸν Κολλητήρη)

Πρὲ Κολλητήρη... μῶ, μῶ, μαννούλα μου ! Ἡ μοῦ-στριψε ἄξαφνα, ἢ κάποιος τρανὸς κολπαδόρος μᾶς διπλά-ρωσε. (Ἐποχωρεῖ σιγά-σιγά).

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἀκολουθώντας τον καὶ κρατώντας ὀλοένα τὴν ἴδια μεταξύ τους ἀπόσταση)

Νὰ τὸ φέρνης, λέει, στὸ σαράϊ, λέει, σὰν ἀφεντικό σου, λέει. Τὸ Καρκαγκιόζο, λέει, νᾶναι ἀφεντικό σου, Ντερβένα-γα, ἀφεντικό σου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ὑποχωρώντας τρομαγμένος, καὶ μιλώντας κρυφὰ πάντα στὸν Κολλητήρη)

Κολλητήρη... Ἀμάν !... Τί διάολο τρέχει ; Τὸ νοῦ σου ! Κοντοσυγώνει μουλωχτά !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Νά τότε προσκυνᾶς, λέει. Σκλάβος του, Ντερβέναγα, νά γίνης, λέει. Πῶ, πῶ, πῶ, πῶ, λέει, τὸ χῶμα ποῦ παιῖ, λέει, νά φιλάς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κολλητήρη... γυρίζει ὁ κόσμος ! Κύριε ἐλέησον ! Κολλητήρη, κάτι κακὸ μᾶς ἔρχεται ! Ἄμὰν ! (*Ἀξαφνα) Τ' ὄνειρο, Κολλητήρη, τ' ὄνειρο ! Ζωντανεὺε τάχα τ' ὄνειρο ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄφέντη μου, νά τοῦ λές, πολυχρονεμένε ἀφέντη μου, στοὺς ὀρισμοὺς σου, πρᾶ ! Τεμενάδες νά τοῦ κάνης, λέει. Πρᾶ

(Σκύβει μπρὸς στὸν Καραγκιόζη καὶ στέκει ἀκίνητος. Ὁ Καραγκιόζης κι' ὁ Κολλητήρης σταματοῦν κ' ἐκεῖνοι. Τὸν κοιτάζουνε μ' ἀπορία. Ἐπειτα φέρνουνε μικρὰς βόλτες γύρω του καὶ τότε ξετάζουν ἀπὸ παντοῦ μὲ κάποιον φόβον. Ὁ Κολλητήρης προχωρᾶ ὡς τόσο λίγο περισσότερον καὶ πάει νά τὸν ἀγγίξῃ μὲ τὸ δάχτυλον).

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μή, μή !... Μὴν τ' ἀγγίξης μωρῶ. Τὸ νοῦ σου !
"Ἄς το !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(τραυῶντας φοβισμένα τὸ χέρι)

Φοβᾶσαι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ ποιὸς εἶδε τὸν ἔμαντό του ζωντανὸ μπροστά του καὶ δὲν τότε φοβήθηκε ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τῶδεσες κιάλας στὸ ψιλὸ μαντήλι πὼς εἶσαι ἐσύ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μαννούλα μου. Ὁ Θεὸς βοηθός μου. Μωρὲ δὲ βλέπεις πὼς μὲ προσκυνᾷ ; Τί εἶναι τοῦτο ; (Ὁ Κολλητήρης σκουντᾷ ἀλαφριά τὸ Βελῆ Γκέκα). Μὴν τ' ἀγγίξης, σοῦ λέω. Μή !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Στάσου νὰ χαζέψουμε. (Σκουντᾷ πάλι τὸ Βελῆ Γκέκα).
*Ε ! ξ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Δὲ μοῦ λές, ἢ ἀφεντιά σου, ποιὸς εἶσαι ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ὀρθώνεται περήφανα)

Δὲ μοῦ τὸ γουρνίζεις ἐμένα, ὦρέ ; Ὅγὼ εἶμαι Ντερβέ-
ναγα, ὦρέ, ἀστυνόμο, πὸν ρίχνεις τὸ πιστόλα μπᾶμ μπούμ,
ὦρέ, στὰ πέντε βιλαέτ, πῶ, πῶ, πῶ, ὦρέ, πὸν κάνεις τὸ
βούρδουλα νὰ σφουρίζης βζζζζζίγκ !..... Πῶ, πῶ, πῶ,
βζζζζζίγκ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

*Αχ ! καὶ ποιὸς ἔχει ὄρεξη νὰ τὰ πιστίψη τώρα αὐτοῦ-
να ; Δὲ μοῦ λές, σάν εἶσαι ὁ ἐμαυτός σου ὁ Δερβέναγας, ὁ
ἐμαυτός σου, πάει νὰ πῆ, ὁ ἀστυνόμος, πὼς μὲ προσκυνᾷ
καὶ δὲ μὲ δέρνει ; Βρὲ μυστήριο καὶ τοῦτο ! *Ἀλλάξε ὁ κό-
σμος ; Τί μὲ προσκυνᾷ, μωρὲ, σοῦ λέω, τί μὲ προσκυνᾷ ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Εἶσαι ἀφέντης μου ! (Τοῦ κάνει τεμενᾶ). *Αφέντης μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄφέντης σου ; Εἶπες, μωρέ, ἀφέντης σου ; Ἐγὼ ἀφέντης σου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Χέρια σου καὶ ποδάρια σου φιλῶ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πίσω μου σ' ἔχω, σατανᾶ ! Κύριε ἐλέησον ! Πίσω μου σ' ἔχω, σατανᾶ ! Βρὲ Κολλητήρη, ὅποιος κι' ἂν εἶσαι κ' ἐσύ, ἔχει μυστήρια ὁ κόσμος τοῦτος, πού δὲν τὰ ὄνειρευτήκαμε ποτέ ! Θεούλη μου ! (Στὸ Βελή Γκέκα.) Πᾶψε, μωρέ, νὰ στέκης σκυφτός. Σήκω ἀπάνω. Δεῖρε με, σπάσε με στὸ ξύλο, βρῖσε με, τσάκισέ με, θέλω νὰ νοιώσω πὼς εἶμαι ἀκόμα ἐγώ. Δὲν κουνιέσαι ; Δὲ μιλάς ; Ἄν δὲ σὲ κάμω νὰ λυσσάξης, χάθηκα. Ὅρσε λοιπόν ! (Τοῦ δίνει μιὰ σβερκιά. Ὁ Δερβέναγας σαστίζει κάπως κι' ἀνασηκώνεται ἀλαφριά. Δὲ λέει ὅμως λέξη, καὶ ξανασκύβει.) Τί εἶναι τοῦτο ! Μαννούλα μου ! Τί μυστήριο ! Δὲ σειέται, δὲν κουνιέται, δὲ μιᾶ. Λύσσαξε, οὔρλιασέ, ἄφρισε, σοῦ λῖω ! (Τοῦ ξαναδίνει δεύτερη σβερκιά. Ὁ Δερβέναγας στέκει ἀκίνητος.) ὦχ, ὦχ, ἀλί μου ! Δὲ στάλεγα, Κολλητηράκη μου, πὼς εἶμαι ἐγώ ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Παράξενο ! Κι' ὅμως ποιὸς ἄλλος θάτρωγε σβερκιὲς δίχως νὰ μιᾶ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

ὦχ, ὦχ, μαννούλα μου ! Τί εἶναι τοῦτο πούπαθα ; Κρύος ἴδρωτας μὲ περεχᾶ. Τί κακὸ μοῦρθε ξαφνικά ; ὦχ ! Μωρὲ γίνονται τοῦτα τὰ πράματα ; Χάνει, μωρέ, ἔτσι ἄξαφνα κανεὶς τὸν ἑμαυτό του ; ὦ, συφορά μου ! Μὰ ἂν δὲν ξέρω πιά πὼς εἶμαι κείνο πού ἤξερα πὼς εἶμαι, πὼς θὰ ξέρω τί διάλογος εἶμαι ; Τί εἶναι τοῦτα τὰ μυστήρια ; (Χτυ-

πάντας τὸ μερὶ του.) Ποιὸς εἶσαι, ρέ ; Ποιὸς εἶσαι ; Ἄμ
δέ ! Δίνει ποτές ἀπόκριση σωστή ὁ γερο-σατανᾶς πούχουμε
μέσα μας ; Ἄχ ! ἄχ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, ὦρέ. Ἔλα, ὦρέ ! Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὶ πρᾶ μοῦ ρουχαλίζεις τώρα, ἀνάθεμά σε κεῖ πού
κώθηκες, θεομπαίκτη, γάϊδαρε, κοπρόσκυλε. Τὶ μοῦκαμες,
μωρέ, καὶ μοῦφυγες, πού νὰ μὴ σ' εὔρη τ' αὔριο μασκαρᾶ,
παλιάθροπε, λεχρίτη.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μοῦ κάνεις καὶ τὸν ἔξυπνο ἀπὸ αὐτοῦ μέσα τώρα μὲ
τὰ πρᾶ σου ; Βρὲ τίνος τὰ πουλᾶς αὐτὰ, κοπρίτη ; Ἦ μὴ
θαροῦς, πῶς δὲ σὲ ξέρω τάχα ἀπόξω κι' ἀνακατωτὰ καὶ
σένανε, καὶ τούτηνε τὴ μύξα ἐδῶ (δείχνοντας τὸν Κολλητήρη),
τὸ γυῖό σου ; Τί παστρικά κουμάσια μοῦσαστε κ' οἱ δυό,
τὸ ξέρει ὁ κόσμος κι' ὁ ντουνιαῶς. Κι' ἂν δὲν τὸ ξέρη, θὰ τὸ
μάθῃ, βρῶμες, λέρες, τυφλοπόντικοι, λωποδυτᾶκοι, σουφρα-
δόροι, ἄμακαδόροι. Καὶ νᾶσαστε, βρὲ παλιοτόμαρα, τίποτα
παπατζήδες κἄνε, ἢ καὶ μανιταρτζήδες ξακουστοί, τίποτα
κολλαδόροι φῖνοι καὶ μὲ τ' ὄνομα ! Ἄμ δέ ! Ἦ σουφρα
μόνο, ἢ μικροσουφρα σᾶς βασιτᾶ, κἄνα κρεμμύδι δῶ,
κἄνα αὐγουλάκι ἀπ' τὰ γειτονικά κοτέτσια, κἄνα ξεροκόμ-
ματο ἀπ' τὰ καπελεῖα, καὶ σὰν πετύχετε ἓνα ψίχουλο, ξα-
πλώνεστε καὶ τραγουδάτε !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τρελάθηκες, μωρὲ πατέρα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πατέρα ; "Αχ, μωρή μαϊμοῦ, μωρή ψωραλεποῦ, μωρή γουστέρα, πὺν θὰ μὲ πῆς ἐμένα καὶ πατέρα ! Δὲ νοιώθω τὰ καμώματά σου, θάρρεψες ; Κουτός, νομίζεις, εἶναι ὁ κόσμος ; "Ἡ λές, πῶς εἶναι τάχα δύσκολο νὰ καταλάβῃ ὁ ἄλλος, πῶς κάνεις πάντα τὸ μισοκακόμοιρο, τὸ παλαλό, γιὰ νὰ σὲ λυπηθῇ κάθε διαβάτης καὶ νὰ σὲ φιλέψῃ στραγαλάκια ; Δὲ φταῖς ὁμῶς ἐσὺ, φταῖσι ἐκείνη ἢ γοιὰ μαϊμοῦ (δείχνοντας τὸ Βελῆ Γκέκα), ὁ πατέρας σου. Αὐτὸς ὁ μοῦργος, ὁ ψωρόσκυλος, ὁ χιμπατζῆς, αὐτὸς πὺν — ἔχ ! ὡς ἐδῶ μ' εἶχε φερμένον, πνίγηκα !, τὸ κουτοπόνηρο ὄρνιο, ὁ ρεμπεσκές, τὸ σεραπετό, ὁ ἀχμάκης, ὁ κοπρίτης, ὁ χαμάλης, ὁ βρωμιᾶς, ὁ μπύρμπος, — ναί, μωρέ, θὰ βγάλω τώρα ὄλο τὸ ἄχτι μου — ναί μωρέ, ἐσὺ (μιλώντας ὀλοῖσα στὸ Βελῆ Γκέκα), πὺν κάθε τόσο μασκαρεύεσαι, βρε παλιοκαραγκιόζη, ψεύτη, λέρα, χάρβαλο, πὺν κάθε τόσο κλαῖς παπποῦδες, κουνιαδάκια, μπατζανάκηδες, πὺν μήτε γνώρισες, μήτε εἶχες, γιὰ νὰ βρεθοῦνε τὰ χαιβάνια νὰ σὲ λυπηθοῦν, ψωριάρη, τεμπελόσκυλο, γοργόνα, πὺν κάνεις καὶ τὸν ἔξυπνο, γιὰτι εἶναι οἱ ἄλλοι καταδεχτικοί, καλόκαρδοι καὶ τοὺς γελάς — ἐσὺ, μωρέ, σὰν περπατᾶς ἐσὺ μὲ ἀτσάκιστο καὶ μὲ ἄσπαστο κεφάλι ἀκόμα μὲς στοὺς δρόμους, πῶς μωρέ, πῶς μπορεῖ νὰ δῆ κι' ὁ τόπος τοῦτος προκοπή ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὲ πρᾶ θαρρεῖς θὰ μὲ ξαφνίσῃς, τώρα, αὐτοῦ πὺν χώθηκες ; Πέτυχες ἄνθρωπο, γιὰ νὰ γελάσῃς. Φτοῦ ! Θὰ πάρω πιά τὰ μάτια μου, ὁποῖος κι' ἂν εἶμαι, θὰ ρίξω πέτρα πίσω μου, νὰ φύγω δῶθε, ὅσο μακρύτερα μπορῶ, φτύνοντας τοῦτον τὸ βρωμότοπο. Φτοῦ ! Φτοῦ ! (Πάει νὰ φύγῃ).

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(‘Αρπάζει άξαφνα τόν Καραγκιόζη από τὸ χέρι κι’ απ’ τὸ πόδι και τὸν φέρνει πίσω).

Πρᾶ, ὦρέ, πρᾶ, ποῦ πᾶς, ὦρέ, πώ, πώ, πώ! Μεγάλο ἔμιγρ εἶπε νὰ σὲ φέρνης σβέλτα, σβέλτα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἦχι! ὦχι! Μὲ ξεκλείδωσε! Τί δύναμη εἶναι τούτη! Ἦμουνα ἔτσι δυνατός, ἢ μὲ ξανάχωσε μὲς στὸ πετσί μου ὁ Βερζεβούλης;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, ὦρέ, τραύα, ὦρέ, τραύα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἐχε χάρη, ποῦ μπορεῖ νᾶσαι ὁ ἑμαυτός μου, ἀλλιῶς λογαριαζόμαστε.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὅμπρός, ντέ, ὀμπρός!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μυστήριο πρᾶμα. Τί βρωμόκοσμος κι’ αὐτός. Δὲν ὑπάρχει Θεός, ὄχι! Πᾶς νὰ γίνης ἄνθρωπος, και ξαναβρίσκεις πάλι ἐντός σου τὸν παλιὸ ἑμαυτό σου! Βρὲ Κολλητήρη, ἂν εἶσαι ἀκόμα ὁ Κολλητήρης, κι’ ἂν εἶμαι ἀκόμη ὁ πατεράκης σου, βρὲ σπλάχνο, ἂν εἶσαι ἀκόμα σπλάχνο και παιδί μου, ἔλα μαζί μου.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(συγκινημένος)

Ἐρχομαι.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὅμπρός ντέ. Τραύα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πήγαινε ἐσὺ μπροστά, πού ξέρεις καὶ τὸ δρόμο.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἐμὶρ εἶπε : ἐσὺ ἀφέντης μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄει στὸ δαίμονα, ἀγύριγο κεφάλι ἀρβανίτικο, ἂν εἶσαι ἀρβανίτικο κεφάλι, κι' ἂν εἶναι ἀκόμα ἀγύριγα τὰ κεφάλια τ' ἀρβανίτικα. Ὠχ ! Γυρνᾶ σὰ σβούρα τὸ μυαλό μου. Ὠχ ! (Προχωρᾶ συλλογισμένος λίγα βήματα, χαϊδεύοντας τὴν κούτρα του. Ὁ Βελῆ Γκέκας ἀκολουθᾷ.) Τούτη ἐδῶ ἡ κούτρα, εἶναι σίγουρα ἡ δική μου ἢ κούτρα, μὰ ἂν εἶμαι ὁ Βελῆ Γκέκας, μέσα ἀπ' αὐτὴν τὴν κούτρα μου θὰ κάνῃ τώρα ἡ κουφαηδόνα μου πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ ! Φτοῦ ! — Κολλητήρη, Κολλητηράκη, ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς κ' εἶσαι ἀκόμα ὁ Κολλητηράκης μου, πές μου, τί στὸ δαίμονα ἔπαθε ὁ κόσμος κι' ἄλλαξε ρυθμό ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ξέρω τί τοῦρθε, πατεράκη ; — ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς κ' εἶσαι ἀκόμα ὁ πατεράκης μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄχ ! Νᾶξερα, πὼς εἶμαι ὁ ἑμαυτός μου, καὶ πὼς δὲ μὲ παίρνεις στὸ κορόϊδο κ' ἐσὺ ! Ἄχ νᾶξερα, πὼς ὅλα τούτα πὸν θαρρῶ πὼς λέω, δὲν τ' ἀκοῦν τ' αὐτιά σου σὰν πρᾶ, πρᾶ ! (Στέκει. Ὁ Βελῆ Γκέκας, πὸν τὸν ἀκολουθᾷ μὲ κεφάλι σκυφτό, σταματᾷ κ' ἐκεῖνος. Ὁ Καραγκιοζῆς γυρίζει καὶ τὸν προσέχει.) Μυστήριο. Ἄς εἶχα σιγουράδα μοναχά, πὼς εἶμαι τώρα τοῦτος ἢ ἄλλος τρίβολος, καὶ πὼς θὲ νᾶμαι ὁ ἴδιος πάντα, καὶ — στὸ διάολο — τὰ βολεύαμε. Μὰ κείνο πὸν μὲ σφάζει, Κολλητήρη, εἶναι πὸν δὲν ξέρω τί κου-

μάντο γίνεται ἔδῳ μέσα μου. Σὲ τί ἄκρη θὰ μὲ βγάλη ὁ
μασκαρᾶς μου ; Οὐ, οὐ, οὐ ! (Κλαίει.)

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Μὴ μὲ σπαράζης, πατεράκη — ἂν εἶσαι ἀκόμα ὁ πα-
τεράκης μου. Κράτα τὰ δάκρυά σου. Κουράγιο.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Ξεκινᾷ πάλι κλαίγοντας. Ὁ Βελῆ Γκέκας ἀκολουθεῖ)

Κουράγιο. Ναί. Οὐ, οὐ ! Μὰ τώρα πὺ ζυγῶνω στὸ
σαράϊ, ὁ νοῦς μου πιότερο μπερδεύεται. Εἶμαι, μωρέ, ἢ δὲν
εἶμαι ; Νά τὸ ζήτημα.

(Μπαίνουνε κ' οἱ τρεῖς στὸ παλάτι.)

ΕΜΙΡΗΣ

(χαμογελώντας)

Μήν είσαι ὁ Καραγκιόζης ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ξέρω γώ ; Ποιὸς ἦμουνα χτὲς ρώτα. Ποιὸς εἶμαι σήμερα θὰ τὸ μάθουμε αὔριο.

ΕΜΙΡΗΣ.

Λοιπὸν χτὲς ἦσουν ὁ Καραγκιόζης;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὅρκο παίρνω.

ΕΜΙΡΗΣ

Γιὰ σήμερα ὅμως ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὁ διάλογος νὰ πάρη αὔριο αὐτὸν ποὺ θαρρῶ πὼς εἶμαι σήμερα.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, ἀφέντη, Καρκαγκιόζο εἶναι, Καρκαγκιόζο !

ΕΜΙΡΗΣ

Τὸν κατάλαβα, Βελῆ Γκέκα, ἀπὸ τὸ κέφι του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Σπουδαῖα πράματα καταλαβαίνεις κ' ἦ ἀφεντιά σου.

ΕΜΙΡΗΣ

(δείχνοντας τὸν Κολλητήρη)

Κι' αὐτὸς, παιδί μου, ποιὸς εἶναι ; Ὁ γυιὸς σου ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄπάνω κάτω. Ἄν τὸν ἄφησε ἀτόφιο ὁ Βερζεβούλης, θὰ μὲ βρῖσκη ἀκόμα μέσα του. Ὅσο νᾶναι, (μυξοκλαίγοντας) πάντα ἕνας φτωχὸς φαμελίτης εἶμαι, ἀφέντη μου...

ΕΜΙΡΗΣ

Ξυπνᾶτε, ἀρχόντοι, κ' ἔφτασε ὁ σωτήρας μας.

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(Ξυπνοῦν)

Ὁ Καραγκιόζης ! (Πετιοῦνται ὄλοι ἀπάνω, ἐχτὸς ἀπ' τὸ Μουχτάρ, καὶ τότε τριγυρίζουν.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ξάφνισμένος)

Ποῦ, στὸ δαίμονα, μὲ ξέρουν τοῦτοι ; (Ἄνοίγει πέρασμα μὲ τὸν Κολλητήρη κ' ἔρχεται μπροστά). Εἶμαι ξακουσμένος, Κολλητήρη. Ἄσκημη δουλειά.

(Οἱ ἀρχόντοι τὸν περιτριγυρίζουνε καὶ πάλι)

ΟΜΑΡ

Δέχουμαι τὸ ξάφνισμα καὶ τὸ θαυμασμό σας σὰν τὴν πιὸ εὐγενικὴ ἀμοιβή μου. Λοιπὸν; Δὲν εἶναι ὅπως σᾶς τὸν παράστησα ; Δὲν εἶναι ὅπως σᾶς τὸν εἶπα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Τί εἶπες, ποῦ κακὸ χρόνο νᾶλῃς, τί εἶπες ;

ΧΑΛΗΛ

Βρετίκι !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Πρωτότυπο ! Παράξενο ! Ἐξοχο !

ΟΜΑΡ

Κοιτάχτε ἐδῶ χαρακτηριστικὰ—ὄχι φιλά, λιγνά, φτενά, ψόφια—ὄχι ! Ἄδρά, μεστά, χοντρά, βαριά, γεμάτα αὐτοπεποίθησι, δύναμη, βαρύτητα.

ΧΑΛΗΛ

Κ' ἡ μυτερή του ἡ κούτρα, τί σοῦ λέει ; Τί ὀξύτητα πού δείχνει στήν ἀντίληψη !

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο πού νοιώθω ἐγὼ εἶναι πῶς οἱ πατοῦσες του φανερόνουν ἀτράνταχτη σταθερότητα στίς ἀρχές του.

ΟΜΑΡ

(θριαμβεύοντας)

Κοιτάχτε τον ! Κοιτάχτε τον λοιπόν ! (Ὁ Καραγκιόζης σκύβει τρομαγμένος τὸ κεφάλι.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Πλάνταξε, ὄρνιο ! Αὐτὸν τότε φοβοῦμαι πιότερο !

ΟΜΑΡ

Κρύβει ἡ μετριοφροσύνη τὸ φεγγοβόλημα τῆς ψυχῆς, ὅπως ἡ τραχειὰ κουρτίνα τῆ φωτισμένη κάμαρα. Κι' ὅμως δὲν μπορῶ τώρα ν' ἀρνηθῶ πῶς εἶμαι σπουδαῖος. Γιατί ἐγὼ τότε βρῆκα, ἐγὼ τότε φανέρωσα, ἐγὼ τὸν ἔπλασα —, τὸν ἔπλασα, ναί ! ὅταν ἡ ἐρημικὴ ψυχὴ μου, κυνηγώντας τ' ὄνειρο, σὲ ἀπόμερους, μακρυνούς περιπάτους ...

ΧΑΛΗΛ

Μὰ ἐδῶ κοντὰ δὲν εἶπες πῶς καθότανε ;

ΟΜΑΡ

Στὸ διάλογο, Χαλήλ ! Νοιώθε τὸ σύμβολο πού κρύβει

κάθε λόγος. Κίνα τὴ φαντασία σου πάνω ἀπ' τὸ σκέλε-
θρο τῆς λέξης. Ἡ μήπως θέλῃς νᾶσαι τάχα ταπεινὸς σὰ
σερπετό, φαρμακερὸς σὰν τὴν ὀχιά, χυδαῖος καὶ βρωμερὸς
σὰν τὸ σκαθάρι ;

ΧΑΛΗΛ

Ὅχι, ἀμάν Δὲ θέλω ! Ὅχι !

ΟΜΑΡ

Ἡ μήπως θέλῃς νᾶσαι ἐπίβουλος, στενόκαρδος καὶ
φτονερὸς καὶ λαοπλάνος, σὰν τοὺς ταπεινοὺς, πὺν τὰ με-
τροῦνε μὲ τὴν πρόστυχη ψυχὴ τους ὅλα ; Γιατὶ — (γυρνᾶ
ἀπότομα καὶ μιᾶ στο Μουχτάρ) λέγε ἐσύ, μίλα τώρα ἂν τολ-
μᾶς ! Ξέχυσε, ἂν μπορῆς, τὴ λύτσα σου ! Στέκεις σαστι-
σμένος, χολιασμένος στὴ γωνιά σου καὶ δὲν τὸ μολογᾶς
πὺς λαθεύτηκες. Ὡς τόσο, πολύξερε, σὲ προκαλῶ ! Μίλα.
Ὅλοι ἐδῶ νοιώσανε τί ἀξίζει τοῦτος (τραντάζει τὸν Καραγκιόζη).
Κοίτα τον κ' ἐσύ, κ' ἂν τολμᾶς, μίλα ! (Τραντάζει
ὀλοενά τὸν Καραγκιόζη καὶ τέλος τὸν πετᾶ στο Μουχτάρ.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του, καθὼς τρικλίζει πρὸς τὸ Μουχτάρ)

Ὅχι ! Μὲ ξεκλείδωσε, ὦχ !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

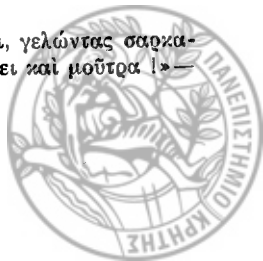
(στὸ Μουχτάρ)

Ναί ! Μίλα ! Μίλα, ὅν τολμᾶς !

ΜΟΥΧΤΑΡ

(Σὰν τοῦρχεται ὁ Καραγκιόζης ἀπάνω του σηκώνεται, καὶ
λέει ἀποφασιστικά.) Θὰ μιλήσω !

(Θύελλα. — Ὁ κάθε ἄρχοντας κάτι φωνάζει, γελώντας σαρκασ-
τικά : «Θὰ μιλήσῃ !» — «Δὲ μιᾶς ;» — «Ἔχει καὶ μούτρα !» —
«Ντροπὴ !» — «Δὲν κοιτᾶ τὸ χάλι του !»)

ΜΟΥΧΤΑΡ

(ἀφήνει νὰ πέση λίγο ὁ θόρυβος, κ' ὕστερα, ἔντονα)

Θὰ μιλήσω! (Ἑσυχία. Συνεχίζει με τόνο ἤρεμο.) Ὅχι τώρα. Ἄλλοτε! Κάποτε! Ὑστερα ἀπὸ μέρες, μῆνες, χρόνια. Νωρίς, ἀργά; Δὲν ξέρω. Νύχτα; Μέρα; Πρωΐ; Βράδυ; Μεσάνυχτα; Ἄγνωστο! Μὰ — θὰ μιλήσω! Θὰ μιλήσω τὴν ὥρα πού πρέπει νὰ μιλήσω! Κι' ἅμα μιλήσω — (με φωνὴ βροντερή) θὰ μιλήσω!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Ρε τὸ θερίο! Λές καὶ τᾶπε κιόλας τὰ μισά.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Τώρα σ' ἀφήνω, Ὅμαρ, νὰ καμαρώσης τὸ βρετικί σου. Καὶ μαζί του, καμαρώστε το κ' ἐσεῖς οἱ ἄλλοι, πού δὲν τῶξερα πὼς ἔχετε τόσο εὐκολους τοὺς ἐνθουσιασμούς. Δὲ σᾶς φτονῶ, βέβαια, γιὰ τοῦτο. Ξαφνίζουμαι μονάχα. Ὡς τόσο, ἀφοῦ εἶστε ἔτσι καλόβολοι καὶ πρόθυμοι — ἐμπρός! χάσκετε σὰ χάχηδες μπροστὰ στὴ γαϊδουρίσια τούτη μούρη, πού θὰ τὴ ζήλευαν ζωντόβολα, μπροστὰ στὰ μάτια αὐτὰ τοῦ μπούφου, μπροστὰ στὴ βρωμερὴ αὐτὴν ὑπαρξή, πού σιχασιὰ σοῦ φέρνει τ' ἄγγιγμά της.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Λέγε, γειά σου, τρῖψ' τους τα ἀπὸ τὴν καλή.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἐγὼ πηγαῖνω. Δὲ φεύγω μακριά. Ὅχι! Νά, ἐδῶ ἀπ' ὄξω θὰ στέκω πάντα, πιστὸς φύλακας τοῦ Ἐμίρη μου. Τί νὰ γίνῃ; Κάποιος πρέπει βάρδια νὰ φυλάῃ. Θὰ προσμένω νὰ με κράξῃ πάλι, ὅταν ἡ φούρια θάξῃ πιά περάσει, κι' ὅταν ὁ χαμός, ὁ χαλασμός, ἡ συφορά, ὁ θρῆνος κι' ὁ κλαυθμὸς κι'

ὁ κοπετός θ' ἀναταράζει τὸ σαράϊ, ὕστερα ἀπ' τὴν καταστροφή πού θὰ φέρῃ ἀσφαλτα ὁ ἐρχομός τοῦ ἀγύρτη τούτου. (Δίνει μιὰ σπρωξιά στὸν Καραγκιόζη καὶ τὸν ξαναοίχνει στὸν Ὁμάρ, ἐνῶ βγαίνει ἀργὰ καὶ μὲ μεγαλοπρέπεια, μέσα σὲ γενικὴ σιωπή.)

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρῶ !

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο πού νοιώθω ἐγὼ εἶναι πὼς παραβιαστήκαμε.

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄς ὄψεται ὁ Ἀβδουλλάχ, πού μᾶς τᾶπε τόσο μπερδεμένα ! Δὲ μιλοῦσε καθαρότερα κι' αὐτὲς ὁ βλογγιμένος !

ΧΑΛΗΛ

Ἦταν ἰδεολόγος, πολὺ ἰδεολόγος.

ΟΜΑΡ

Ὅστε εἶναι ἀληθινὰ ὅσα πίστευα ; Τί θλίψη ! Εἶναι σωστὸ λοιπὸν τὸ συμπέρασμα ἐκεῖνο, πού ἐβγάξα πάντα, σὰ μελετοῦσα τὸν κοινωνικὸ μας ἐκφυλισμὸ ; «Ραγιᾶδες, ραγιᾶδες !» ἔλεγα μέσα μου. «Εἴμαστε ραγιᾶδες. Σκλάβοι στὴν ψυχή, σκλάβοι τοῦ παρᾶ, σκλάβοι ἀκόμα καὶ τῆς λέξης !» Καί, νά ! δέστε τώρα ! Στέκεστε βαρύνθυμοι ὅλοι, ἀποχαυνωμένοι, μόλις ἀκούσατε νὰ ποῦν τὸν Καραγκιόζη ἀγύρτη ἢ βρωμερό. Καὶ δὲν ἀνοίγετε τὰ μάτια σας, ὄχι !, δὲν ἀνοίγετε τὸ νοῦ σας ! Κι' ὅμως κουνῆστε λίγο τὸ μυαλό σας, ἀνίδεοι ! Σκεφτῆτε ! Ποῦ τότε ξέρεῖ ὁ Μουχτάρ γιὰ νὰ τὸν κρίνῃ ; Ποῦ τὸν εἶδε ; Ποῦ τότε γνώρισε ; Γιατί τὸν ἔβρισε λοιπὸν ; —Χμ ! Γιατί ; Μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ δὲν ἔχει τοῦτος χρυσομέταξα σκουτιὰ καὶ χιλιοκενημένα ροῦχα, σκλάβους νὰ τὸν ντύνουνε καὶ σκλάβες νὰ τὸν λού-

ζουν. Ἄλλ' στὴ φτώχεια. Ποῦ νὰ βρῆς δίκιο ἕνας φτωχός; Κ' εἶναι φτωχός ὁ δύστηνος, ἀπόκληρος, βασανισμένος, μαῦρος, ἀψαχνός, ξεγυμνωμένος, δὲν ἔχει πόδημα νὰ ποδεθῆ, μήτε πουκάμισο ν' ἀλλάξῃ, δὲν ἔχει τρόπους καὶ θεωρία ἀρχοντική, γιατί — ποιὸς ξέρει! — εἶχε φτωχὸ πατέρα, ἀνήμερο, καὶ δύστηνη μαννούλα ταπεινή, ποῦ ἄλλο δὲν ἐνοιωθε παρὰ νὰ τὸν χιλιοβλογᾷ, σὰν ἔπαιρνε ἀπ' αὐτόν, τὸ βράδυ, τὸ γλυκό, ξερὸ ψωμί! (Ἀγκαλιάζει τὸν Καραγκιοζή)

ΣΕΛΗΜ

Ὁ φτωχός!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μυξοκλαίγοντας)

Οὔ, οὔ, οὔ!... ἕνας φτωχὸς φαρμαλῆς εἶμαι, μπάρομπα... (Μέσα του) Σὰν καλὸς ἄνθρωπος μοιάζει τοῦτος. Πῶς γελάστηκα;

ΟΜΑΡ

Ναί, κλαῖγε, κλαῖγε, κλαῖγε, ἄμοιρε! Δὲν ὑπάρχει ἔδω, σ' αὐτόν τὸν κόσμο, καλωσύνη. Δὲν ὑπάρχει δικαιοσύνη κι ἀγαθὴ καρδιά. Κλαῖγε, κλαῖγε, δύστηνε!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Κλαῖγε, μωρέ, κ' ἐσύ, π' ἀνάθεμά σε!

ΟΜΑΡ

Κι' ὅμως ρωτῶ: Κλάμα εἶναι αὐτό;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Τὸ θέλει πιὸ τριζᾶτο, Κολλητήρη, πιὸ τριζᾶτο! (Κλαίει, δυνατώτερα.)

ΟΜΑΡ

Κλάμα εἶναι αὐτό, ἢ βρῦση τῆς λαϊκῆς ἀρετῆς; Καὶ τί

είναι ἡ λαϊκὴ ἀρετὴ, παρὰ ἡ σοφία τοῦ κόσμου ; Καραγκιόζη, εἶσαι ὁ λαός, ὁ μέγας ὁ λαός ὁ ἀσύγκριτος, εἶσαι ὁ λαός ὁ καταλυτῆς, κι' ὁ λαός ὁ πλάστης, ὁ λαός ὁ δημιουργός, ὁ ποιητῆς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Ρε μεγαλεῖο! Εἶτε ἐγώ, εἶτε ἄλλος, κάποιος μέγας διάολος κρύβεται μέσα μου.

ΟΜΑΡ

Συφορὰ ὅμως, συφορὰ, ἂν τὸ λιοντάρι νοιώσῃ κάποτε τὴ δύναμή του. Συφορὰ, ἂν ὁ λαός, ἀντὶ νὰ κλαίῃ, ξεσηκωθῇ καὶ βγάλῃ μούγκρισμα θυμοῦ καὶ μίσους. Λάβα, λάβα πυρὴ θὰ γίνουν τό τὰ δάκρυα, ποτάμι λάβα πού θὰ κάψῃ καὶ θὰ πνίξῃ μέσα στὸ ἀχνιστὸ τὸ κύμα τῆς σαράγια καὶ παλάτια κι' ἀρχοντόσπιτα. Ἡ ἐκδίκηση, στυγνὴ, ξέστηθι, ἀναμαλλιάρα, μὲ τὸν πυρὸ καὶ τὸ πελέκι τῆς καταστροφῆς στὰ χέρια, θὰ τιναχτῇ μέσα ἀπ'τὰ φτωχικὰ σοκάκια, κι' ἀμάλαγη, ἄγρια, φοβερὴ—θὰ σᾶς ρημάξῃ. Ποῦ οἱ δόξες τότε, ποῦ τὰ πλούτη πιά κι' ἡ ἀρχοντιά, ποῦ τὰ χρυσὰ σαράγια ; Θὰ γέρονη ἡ ἀρχόντισσα νὰ κρύψῃ τὸ μονάχο τῆς παιδι κι' ἓνα δρεπάνι· θὰ θερίξῃ καὶ τὶς δυὸ ζωὲς ἀντάμα. Καὶ μὲς στὸ καπνισμένο του ρημάδι, τὸ λαβωμένο του κορμί θὰ σέρνῃ ὁ ἀρχοντας γιὰ νᾶβρῃ μιὰ σταλιά νερὸ νὰ βρέξῃ τὰ φριμμένα χεῖλη... Θέλετε ἐκεῖ νὰ φτάσουμε ; Θέλετε νᾶρθῃ τέτοια συφορὰ ;

ΧΑΛΗΛ

Ἦχι, ἀμάν, ὄχι ! Δὲ θέλουμε ! Ἦχι !

ΟΜΑΡ

Κι' ὅμως—θὰ ρθῇ. Σείστηκε τὸ λιοντάρι. Μόνοι σας τὸ νοιώσατε, πὼς ὁ λαός ἀρχισε τὴ μουρμούρα... Θὰ ρθῇ

λοιπόν ἢ συφορά, θὰ ρθῆ. Καὶ τότε, τί κι' ἂν πῆτε τάχα :
«Καλὰ μᾶς τᾶλεγε ἄλλοτε ὁ Ὅμαρ !» ;

ΧΑΛΗΛ

Βέβαια, τί κι' ἂν τὸ ποῦμε τότε ;

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο ποῦ νοιώθω ἐγὼ εἶναι πὼς ὁ Ὅμαρ τὰ λέει
σωστά.

ΧΑΪ-ΡΕΝΤΙΝ

Κ' ἔπειτα, τί διάφορο ἔχει ὁ ἄνθρωπος ; Δὲν πάει νὰ
γίγη αὐτὸς Βεζύρης.

ΟΜΑΡ

Ἐνῶ ὁ ἄλλος—πὲς το κι' αὐτό, Χαῖρεντίν—ὁ ἄλλος
δὲ θέλει νὰ χάση τὸ Βεζυρλίκι του—ὁ Μουχτάρ, ὁ μεγα-
λοπρεπέστατος

ΣΕΛΗΜ

Χά, χά ! Καλὰ τὸν εἶπες ! Ὁ μεγαλοπρεπέστατος !

ΧΑΛΗΛ

Ἦθελε νὰ τῶχη ἀποκοπὴ τὸ Βεζυρλίκι.

ΕΜΙΡΗΣ

Μὲ τὸ Μουχτάρ εἶναι ἀλήθεια, πὼς δὲν μπορεῖ κανεὶς
νὰ συνεννοηθῆ σήμερα. Ὡς τόσο, παιδιὰ μου, εἶπαμε νὰ
διορθώσουμε τὴν κατάστασι τῆς χώρας μας, ὄχι ὅμως καὶ
νὰ γίνουμε ἄνω κάτω κι' ἀναμεταξύ μας ! Δὲν μπορούμε
τάχα νὰ κάμουμε τίς δουλειές μας μονιασμένοι ; Μιὰ ἐλ-
πίδα εἶχα κ' ἐγὼ : πὼς θὰ τραυήξουμε εἰρηνικὰ πρὸς τὴν
ἀναγέννησι. Πάει κι' αὐτὴ, κατὰ ποῦ βλέπω !

ΣΕΛΗΜ

Μὴ χολοσκᾶς, Ἐμίρη μου. Τραυὰ μπροστά, κι' ὁ Ἄλλὰχ
βοηθὸς μας !

ΧΑΙΡΕΝΤΙΝ

Ἄν ἔχουμε δίκιο, θὰ τὸ δείξῃ ὁ χρόνος.

ΧΑΛΗΛ

Κ' ἡ ἱστορία, ἡ φοβερὴ θεὰ μὲ τὰ πύρινα μάτια καὶ τὸ σιδερένιο πάτημα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Κάτι θεοὺς ποὺ σοῦχουνε κ' οἱ Ἀγαρηνοί !

ΕΜΙΡΗΣ

(στὸν Καραγκιόζη)

Τὸ λοιπόν, παιδί μου, θ' ἀπορᾶς, βέβαια, γιατί σ' ἔκραξα ἐδῶ. Μὰ πῶς νὰ στὸ ξηγήσω κ' ὁ ἴδιος ; Δὲν εἶναι εὐκόλο. Τοῦτο μόνο σοῦ λέω : ὅλοι μας ἐδῶ, ποὺ βλέπεις, ἀποφασίσαμε νὰ δώσουμε σ' ἐσένα τὴν Κυβέρνηση τῆς χώρας. Μ' ἄλλα λόγια : θὰ σὲ κάμουμε Βεζύρη.

(Σιωπή. Ὁ Καραγκιόζης στέκει ἀκίνητος.)

Ἄκους, Καραγκιόζη ; Σ' ἐσένα μίλησα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σ' ἐμένα ;— Ὅχι, δὲν ἄκουσα.

ΕΜΙΡΗΣ

Εἶπαμε κ' ἀποφασίσαμε, παιδί μου, νὰ σὲ κάμουμε Βεζύρη.

(Νέα σιωπή. Ὁ Καραγκιόζης στέκει ἀκίνητος.)

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(σιγὰ στὸν Καραγκιόζη)

Βρὲ πατέρα, τί εἶναι τοῦτα ; Δὲν ἄκουσες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βουβάσου, μωρὲ ἄπραγο πρᾶμα. Δὲ νοιώθεις, πὼς εἶναι τρικλοποδιά ;

ΕΜΙΡΗΣ

Καραγκιόζη, δὲν ἄκουσες πάλι ; Εἶπα : ἀποφασίσαμε νὰ σὲ κάμουμε Βεζύρη.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καλά, αὐτὸ τ' ἄκουσα. Κουφὸς δὲν εἶμαι. Τὰ πάρα κάτω περιμένω.

ΕΜΙΡΗΣ

Μὰ δὲν ἔχω τίποτα ἄλλο νὰ σοῦ πῶ, παιδί μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀνήσυχος)

Τί ; Αὐτοῦ σταματᾶ ἡ κουβέντα ; Δὲ σκάλωσε πουθενά ;

ΕΜΙΡΗΣ

Δὲν καταλαβαίνω...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν καταλαβαίνεις ; Ἐγὼ ὅμως ξέρεις πόσα καταλαβαίνω ; Οὔουουου ! Σωρὸ πράματα ! Θεόρατα πράματα καταλαβαίνει τὸ μυαλό μου. Χού, χού, χού !

ΧΑΪ ΡΕΝΤΙΝ

Τὸ φανταζόμαστε κ' ἐμεῖς. Γι' αὐτὸ ἴσια-ἴσια ἀποφασίσαμε νὰ σὲ κάμουμε Βεζύρη μας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βεζύρη σας μονάχα, ἀδερφάκι ; Λίγο εἶναι. Δὲ μὲ ξέφετε. Ἐγὼ τραυῶ γιὰ Σεῖχουλισλάμης. Πῶς ; Τί λέτε τώρα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πίσω, Κολλητήρη, ἔδω ! (Βρίσκει μπροστά του τὸν Ἐμίρη, τὸν ἀρπάζει ἀπ' τῆ μέση καὶ κρύβεται πίσω του, σέρνοντάς τονε μαζί του).

ΕΜΙΡΗΣ

(ἀπελπισμένος, καθὼς τραιέται δῶθε κείθε)

᾽Ωχ ! Μὰ, μά !, ἄχ, ἄχ !, παιδί μου !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(λυσώοντας)

Μπούφ ! Πρᾶ, πρᾶ, τὸ μπεζεβέγκ' ! Μπούφ !

ΕΜΙΡΗΣ

Σταθῆτε, σταθῆτε, ἐφέντες μου ! Στάσου, Δερβέναγα ! Ἴσυχάστε ! Ἀφῆστε τον ! (Στὸν Καραγκιόζη). Ἴσυχασε κ' ἐσύ, παιδί μου ! ᾽Αχ ! ᾽Αλλάχ ! Κ' ἐγὼ πού θαρροῦσα, πὼς θὰ γίνῃ εἰρηνικὰ ἢ ἀναγέννησὴ μας ! ("Ολοὶ ἴσυχάζουνε καὶ στέκονται). ᾽Ωχ ! τὰ νεφρά μου, ὦχ ! Ἀφῆστε, ἀφῆστε μιὰ στιγμή νὰ ξανασιάνω. (Στὸν Καραγκιόζη). Ἔλα δῶ, παιδί μου ! ᾽Ωχ ! (Κάθεται στὸ θρόνο του, ἀποσταμένος). Δὲ θέλει κανεὶς τὸ κακό σου. ᾽Ωχ ! Τί ἦταν τοῦτο ; Τί εὐκὴ θεοῦ ! Κ' ἐγὼ, πὸν ἔλεγα πὼς θὰ κάμουμε εἰρηνικὴ ἐπανάσταση ! ᾽Ωχ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ !

ΕΜΙΡΗΣ

Πᾶψε κ' ἐσὺ μὲ τὰ πρᾶ σου ! Ἐσὺ τὰ φταῖς ὅλα ! ᾽Ωχ ! Δὲ θέλω πιά νὰ κάνῃς κίχ ! Ἀκουῖς !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ !

ΕΜΙΡΗΣ

Κίχ, εἶπα ! Τ' ἄκουσες ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ !

ΕΜΙΡΗΣ

Μὰ δὲν ἀκοῦς τί λέω ; Κίχ !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ἄκοῦς. Μὰ ὁγὼ δὲν κάνεις κίχ, κάνεις πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γιὰ νὰ μὴν κάνη, ἀφεντικό, μήτε τῶνα μήτε τ' ἄλλο,
καὶ γιὰ νὰ συνεννοηθοῦμε δ' ἄλλο, καλύττερα, δὲ λὰς τοῦ
ἄνθρωπου νὰ ξεφορτωθῇ τ' ἄρματά του ;

ΕΜΙΡΗΣ

Μὰ γιατί, παιδί μου ; Ὁ Βελῆ Γκέκας εἶναι πιστός.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κάλλιο νᾶναι οἱ πιστοὶ μας ξαρμάτωτοι.

ΕΜΙΡΗΣ

ὦχ, τὸ κεφάλι μου, ἡ καρδιά μου ! Ἄς γίνη κι' αὐτό !
Βελῆ Γκέκα, βάλε κάτω τ' ἄρματά σου.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πραπραίξε ἴσαμε αὔριο. Ἐμπρός.

ΕΜΙΡΗΣ

Ἐμπρός, Βελῆ Γκέκα.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(καθὼς ἀπιθώνει κάτω μὲ συγκίνηση ἓνα ἓνα ὄπλο του)
Πῶ, πῶ, ὦρέ. Δὲς κουμπούρα, ὦρέ, θὰ μπόραε νὰ

ΟΜΑΡ

Θὰ σὲ κάμουμε Βεζύρη. Δὲν εἶναι χωρατὰ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ξαφνισμένος)

Τί ; (Τραυλώντας μιὰ κουμπούρα). Σταθῆτε κ' ἐγὼ δὲ γελῶ.
Σᾶς τὴν ἀναψα. Μιλᾶτε ρέ. Χωρατὰ ἢ ἀλήθεια ;

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(καθὼς ὑποχωροῦνε τρομαγμένοι)

*Αλήθεια, ἀλήθεια !

ΕΜΙΡΗΣ

*Αλήθεια, παιδί μου, σὴν ψυχὴ μου !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τοὺς κοιτᾶζει καλὰ καὶ σιγὰ-σιγὰ κατεβάζει τὴν κουμπούρα. Χαϊ-
δεύει τὴν κούτρα του)

*Ε, ρέ, μυστήριο καὶ τοῦτο !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Μᾶς τὴ φέρανε, πατέρα. Μᾶς πήρανε στὰ σοβαρά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στρίβει καὶ κοιτᾶζει λίγη ὥρα σιωπηλὸς τὸν Κολλητήρη)

Ρέ φουκαριᾶκο !—Χώ, χώ, χώ, χώ, χώ, χώ ! (Τὸν πιάνει
ἀκράτητο γέλιο). Χωχωχωχωχωχώ !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Χωχωχωχωχωχωχώ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(πηγαινόρχεται σπαρατώντας καὶ στέκει μπρὸς ἀπὸ κάθε ἄρχοντα
καὶ γελᾷ)

Χωχωχωχωχωχωχώ !

ΕΜΙΡΗΣ

‘Αλλάχ ! Τί είναι τοῦτο ; Τί είναι τοῦτο πάλι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χωχωχωχωχωχώ ! (‘Ο Κολλητήρης τότε ζυγώνει, και τότε σκουντά, κάνοντάς του νόημα νά πάψη τὰ γέλοια). Χωχωχωχωχώ ! Μωρὲ ἓνα σπειρὶ πού πήγε κ’ ἔβγαλε ὁ Χασάν στὴ μύτη ! Χωχωχωχωχωχώ ! Εἶδες σπειρὶ, Κολλητήρη, σπειρὶ ! Χωχωχωχώ !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Χωχωχωχωχωχώ !—Τόση ἔγινε ἡ μύτη του, μελιζάνα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καρποῦζι, κολοκύθα, ἀρεόστατο ! — Χωχωχωχωχωχώ !

ΕΜΙΡΗΣ

Μά, παιδιά μου, δὲν πρόκειται γιὰ τὸ σπειρὶ τοῦ Χασάν, ἀλλὰ γιὰ τὴν Κυβέρνηση τῆς χώρας.

ΟΜΑΡ

Μὴ σὲ ξαφνίζει, ‘Εμίρη μου, ἡ παιχιδιάρικη διάθεσή του. Αὐτὴ ἴσια ἴσια δείχνει τὴ φρεσκάδα τῆς ἀθώας του ψυχῆς.

ΕΜΙΡΗΣ

Μπορεῖ νάναί ἔτσι, ὅπως τὰ λές, δὲν ξέρω. Τοῦτο μόνο ξέρω, πὼς ζαλίστηκα.

ΟΜΑΡ

(πηγαίνει στὸν Καραγκιόζη και τότε χτυπᾷ φιλικὰ στὸν ὦμο)
Λοιπόν, παιδί μου ; ‘Ησύχασε πιά. ‘Ησύχασε. Καιρὸς νά συνεφέρης και ν’ ἀναλάβῃς τὰ νέα χρέη σου. Γιατί βέβαια τὸ ξέρω πὼς δέχεσαι νά γίνῃς Βεζύρης.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δέχομαι ! Μόνο πού δὲ θέλω νὰ θαρρῆ κανεὶς σας, πὼς ξαφνίστηκα. Μοῦ ἤρθε λίγο ἀλλόκοτο τὸ πρᾶμα, ἐπειδὴ, βλέπεις, ἀνεκάθες πῆγαινα ντουγγροῦ γιὰ Σεῖχουλισλάμης, μὲ κατάλαβες ; Δέχομαι ! Γιατί δηλαδῆς νὰ μὴ δεχτῶ ; Δέχομαι, εἶπα.

ΕΜΙΡΗΣ

Δόξα νάχη ὁ Κύριος ! 'Ανασαίνω. Κάτι εἶναι κι' αὐτό. 'Ἐλα δῶ, παιδί μου, ἔλα κοντά μου.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Πάει καλά, ἀποφασίστηκε. Βρέθηκε κι' ὁ νέος Βεζύρης. 'Ὡ, τόσο, Καραγκιόζη, δὲ μοῦ λές ; 'Ἐχεις σκεφτῆ τίποτα ἀπ' αὐτὰ τὰ πράματα ; 'Ἐχεις, μ' ἄλλα λόγια, καμμιὰν ἰδέα στὸ νοῦ σου, πὼς θὰ κυβερνήσης ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποῦθε τὸ φέρανε τοῦτο τ' ὄρνιο ; Στάσου, ἀδερφέ, νὰ γίνουμε πρῶτα Βεζύρηδες, κ' ὕστερα ὄλο θεόρατες ἰδέες θὰ σοῦ λέω.

ΟΜΑΡ

Σωστά. 'Ο ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη νὰ μελετήσῃ πρῶτα τὴν κατάσταση.

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο πού νοιώθω ἐγὼ εἶναι πὼς ὁ ἀγώνας σου θάναι βαρὺς, σκληρὸς, γιὰτι πρέπει νὰ φέρῃς ἐπανάσταση. Δὲ μοῦ λές τὸ λοιπόν : ἔχεις κουράγιο νὰ τραυήξῃς μπρὸς ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί λές, ρὲ βλάμη ! 'Απὸ κουράγιο, ἄλλο τίποτα ! Πέντε ντουζίνες σβερκιᾶς ἔφαγα προχτὲς στὴν ἀγορὰ δίχως νὰ βγάλω κίχ.

ΧΑΛΗΛ

Πέντε ντουζίνες! (Βαρά μοναχός του τὸ σβέγκο του). Νά πάρη ἡ ὀργή, πονῶ! Λιγουλάκι πιὸ παχύδερμο νᾶμουνα, θὰ σοῦ γινόμευνα ἕνας ἐπαναστάτης θεόρατος.

ΕΜΙΡΗΣ

(σηκώνεται)

Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μεγάλου Προφήτη τῶν πιστῶν, ἀποφασίζω ἐγώ, ὁ τρανὸς Ἐμίρης, νὰ δώσω τὴν Κυβέρνηση τῆς χώρας μου στὸν Καραγκιόζη. Καλόβολος ἄς τοῦ εἶναι ὁ Ἄλλάχ, κι' ἄς φωτίσῃ τὸ νοῦ του, δίνοντάς του γνώση καὶ κρίση. (Κάθεται). Καὶ τώρα ὀδηγήστε, ἐφέντες μου, τὸν Καραγκιόζη νὰ τοῦ φορέσουνε τὴ στολή ποὺ ἀρμόζει στὸ ἀξίωμά του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί; Μόνο μασκαραλίκια δὲ χωνεύω! Ξηγημένα πράματα! Ἄλτ! Δὲ μασκαρεύουμαι!

ΕΜΙΡΗΣ

Μά, παιδί μου...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄμετε στὸ διάλογο ὅλοι σας, ποὺ καρτερεῖτε νὰ μὲ πάρτε στὸ κορόιδο, σὰ θὰ μὲ δῆτε μὲ τὰ φαρδομάνικα καὶ μὲ σαρίκι.

ΟΜΑΡ

(στὸν Ἐμίρη)

Ἄφέντη, μὴ στενοχωριέσαι. Θὰ κάμῃ καλὴ ἐντύπωση στὸ λαὸ ἡ δημοκρατικὴ αὐτὴ ἐμφάνιση τοῦ νέου Βεζύρη.

ΕΜΙΡΗΣ

Ἐμένα, παιδιά μου, τὸ κεφάλι μου γυρίζει. Ἄς τελειώνουμε. Ἄρχοντες, προσφέρετε τὰ σέβη σας στὸ νέο Βεζύρη σας.

(Οἱ ἀρχόντοι ἀρχίζουν νὰ περνοῦν μπρὸς ἀπ' τὸν Καραγκιόζη, κἀνοντας τεμειᾶδες)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(Στὴν ἀρχὴ ἔχει ἓνα βιασμένο χαμόγελο στὰ χεῖλη. Ὅσο οἱ ἀρχόντοι περνοῦν, τόσο τὸ χαμόγελό του χάνεται κ' ἡ ὄψη του σκοτεινιάζει. Τέλος ξεσπᾷ σὲ θυμὸ. Σ' ἐκείνους ποὺ τότε χαιρετοῦνε, λέει τ' ἀκόλουθα :)

(Στὸν πρῶτο :) **Ναί, ναί, καλό, εὐχαριστῶ.** (Στὸ δεύτερο :) **Ναί, ναί, βέβαια.** (Στὸν τρίτο :) **Παράτα, παράτα τα!** (Στὸν τέταρτο :) **Γιατί, ρέ, δὲ σ' ἀρέσω;** (Στὸν πέμπτο :) **Ἄει στὸ διάολο, μαῖμοῦ.** (Στὸν ἕκτο :) **Τὸ δικό σου τὸν ψυχρό, ρέ! Σκασμός, λέω! Πᾶψτε! Σταματᾶτε! Ἀφήστε με ἤσυχο! Ἀφήστε με ἤσυχο!** (Ξεφεύγει.)

ΕΜΙΡΗΣ

Μὰ ἡ ἐθιμοτυπία...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί θυμοτυπίες ρουχαλίζεις τοῦ λόγου σου; Ἐγὼ μπερλίνα δὲ γίνουμαι, κατάλαβες;

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(ὄλοι μαζί)

Ζήτω, ζήτω ὁ νέος Βεζύρης!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκασμός, περιδρομος! Μὴ γελᾶτε, μωρέ, καὶ σᾶς τὴν ἄναψα!

ΕΜΙΡΗΣ

Μὰ δὲ γελᾶ κανεῖς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κάνουμε τὸν κατσούφη γιὰ νὰ κρύψουν χάχανα. Δὲ χαμπαρίζεις ἐσὺ ἀπ' τὰ τέτοια. Μὴ γελᾶτε, ρέ, ἀπὸ μέσα σας.

ΕΜΙΡΗΣ

(καθὼς σηκώνεται νὰ φύγει)

Ἔχου! τὸ κεφάλι μου γυρίζει. Τὸ χρέος μου ὡς τόσο

τώκαμα, ὅσο μπορούσα πιὸ καλύτερα. Πηγαίνω λίγο νὰ ἡσυχάσω. Βελῆ Γκέκι, σύρε νὰ τελαλήσης στὴ χώρα, πὼς ἀπὸ σήμερα εἶναι Βεζύσης ὁ Καραγκιόζης. — Ἄχ! Ἄβδουλάχ! ἄς ὄψεσαι, πὸν μίλησες ἔτσι μερδεμένα. (Φεύγει).

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μονολογώντας, καθὼς βγαίνει κι' αὐτός)

Νὰ τὸ πιάκης, τὸ μεζεβεύκη, νὰ τὸ στίβης τσίφ-τσούφ, χλόπ-χλόπ νὰ τοῦ ρουφᾶς τὸ γαίμας. (Φεύγει.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βούκινο μᾶς κάνουν, Κολλητήρη. Φόρα, τὸ λοιπόν, κι' ὄπου μᾶς βγάλη ἢ ἄκρη. (Ἀνεβαίνει μετὸν Κολλητήρη καὶ κάθεται στὴ θέση τοῦ Ἐμίρη.) Τὸ λοιπόν, ἀδερφάκια, ἀρχόντοι, ἀφεντᾶδες, μασκαράδες, πρασᾶδες, λαχανᾶδες, πορτοφολᾶδες, παπαιτζῆδες, ντεκιτζῆδες, κασσαδόροι, κράχτες, διαρρηχτες, χασικλῆδες — βλέπετε, ἐγὼ εἶμαι ὅλος εὐλικρίνεια μαζίσας — μιλάτε μου. Ντόμπρα, ὅπως ἐγὼ, καὶ τίμια. Τί θέλετε ἀπὸ μένα; Γιατί — μεταξὺ μας τώρα, ποῦφυγε ὁ μάρομπας — ἀνάθεμά με ἂν ξέρω γιὰ ποιοὺ σκοπὸ μ' ἔκραξε ἐδῶ.

ΟΜΑΡ

Πῶς νὰ τὸ ξέσης, βέβαια, ἐσύ, πὸν ὀλημέρα τραγουδᾷς ξέγνοιαστος σὰν τὸ τζιτζίκι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τραγουδῶ, δὲ λέω ὄχι. Καὶ σωστά με εἶπες τζιτζίκι, γιατί τὸ τραγοῦδι μου βγαίνει ἀπ' τὴν κοιλιὰ μου. Καὶ γιατί, ἄδερφια, νὰ μὴν τραγουδᾷ κι' ὁ ξρμος ὁ ἄνθρωπος; Τί εἶναι ἡ ζωὴ του ὅλη ὅλη; Πεντέξη χιλιαδοῦλες μεσημέρια ξένοιαστα, πὸν τὰ σουφράνεις ἀπὸ τὸ πουγγὶ τοῦ μάρομπας Χρόνου. Τὴν τέχνη αὐτὴ σὰ δὲν κατέχης, πάει! βλαστήματα! Ἄμα τὰ χρέγια μελετᾷς κι' ἄμα ἀρχινᾷς τὰ βερσεῖδια, χάθηκε πιὰ κι' ὕλνος κι' ὄρεξη.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Ἡ τέχνη αὐτῆ πού διαλαλεῖς, σὰ νὰ μὴν εἶναι, θαρρῶ,
κ' εὐκολὴ γιὰ κάθε πλάσμα τοῦ Θεοῦ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

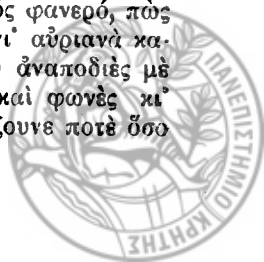
Πάντα εἶναι εὐκολώτερη, παρὰ νὰ κρίνῃ αὐτὸ τὸ πλάσμα
τὸ Θεὸ κι' ὄλο τὸ ἐξήμερο ἔργο του. Τί νὰ σοῦ πῶ, ρε
ἀδέρφι. Ἐγὼ κ' ἐγὼ τῆ θεολογία μου. Κ' ἡ θεολογία τούτη
λέει, πὼς ὁ Θεὸς μας δὲν εἶναι ζευζέκης. Καὶ σὰ δὲν εἶναι,
πάει νὰ πῆ, πὼς εἶχε ἓνα σκοπὸ πού μ' ἔπλασε. Ὅποιος
λοιπὸν ἀρπάζει κάθε τόσο ἀπὸ τὸ σβέροκο του τὸν ἑμαυτό
του καὶ τοῦ λέει : «Τοῦτο μωρὲ δὲν τῶκαμες καλά, καὶ τοῦτο
νὰ τὸ κάμης πρέπει ἐναντία ἀπὸ τὸ κέφι σου», κολάζεται.
Γιατὶ ἂν δὲν ξέρης ὁ ἴδιος τί εἶσαι, σίγουρα ὁμως τὸ ξέρει
αὐτὸς πού σ' ἔπλασε κ' ἐσένα καὶ τὰ κέφια σου.

ΧΑΛΗΛ

Ὁ λόγος του σοῦ φέρνει αὐτοπεποίθησι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔτσι τὸ λοιπὸν νὰ μὴ θαρρέψτε, πὼς ἐμένα μὲ τρομά-
ζει τίποτα. Τί νὰ φοβηθῆς, ἅμα πλακάκια τᾶρης κάμει κάθε
τόσο μὲ τὸν ἑμαυτό σου — ὅποιος κι' ἂν εἶναι ; Κ' ὕστερα, —
ἀπ' τὴν αὐγὴ ὡς στὸ λιόγεμα τόπος δὲν περισσεύει γιὰ
τρανὰ καμώματα. Μὲ πιθαμοῦλες-πιθαμοῦλες κι' ὁ ἥλιος
περπατεῖ ἀπ' τὴν ἀνατολὴ ὡς στη δύση. Κ' ἔρχεται τότε ὁ
ἕπνος, πού ὁ Πανάγαθος τὸν ἔδωσε γιὰ νὰ χωρίξῃ — χράπ ! —
μὲ μαχαιριά τὸ σήμερα ἀπ' τὸ χτές. Κοιμᾶσαι μὲ μπουρί-
νια, καὶ ξυπνᾶς καλόκεφος, ἢ πάλι ὁ ἕπνος σὲ βρίσκει μὲς
στὸ γλέντι ἀπάνω καὶ ξυπνᾶς γρουσουζης. Φῶς φανερό, πὼς
δὲ θέλει ὁ Θεὸς νὰ χολοσκᾶς γιὰ χτεσινὰ ἢ γι' αὐριανὰ κα-
μώματα καὶ νὰ φουσκώνης τίς σημερινές σου ἀναποδιές μὲ
τίς προηγουμένους. Βροντὲς κι' ἀστροπελέκια καὶ φωνές κι'
οὐρλιάσματα, ὅλα μαζί κι' ἂν ρθοῦνε, δὲ ζαλίζουνε ποτὲ ὅσο

ὁ βρόντιος πού τραντάζει τὸ μυαλό, ἅμα χτυπᾷς μὲ τὼνα
δαχτυλάκι σου τὴν κόκκα σου. — Ἐμπρὸς λοιπόν, λεύτερα !
Ἄκουω.

ΟΜΑΡ

Σὲ φέραμε ἐδῶ, παιδί μου, — ἔχω δικαίωμα, βέβαια, ἐγὼ·
νὰ σὲ καλῶ μὲ τὸ γλυκὸ τοῦτο ὄνομα, πού τόσο μὲ κάνει
νὰ περηφανεύουμαι, — παιδί μου, ναί, σὲ φέραμε ἐδῶ, παιδί
μου, γιὰ νὰ μᾶς ξαναπλάσῃς. Φυσικά, σὲ τοῦτον τὸν ἀγῶνα
σου θᾶχης ἀπάνω ἀπ' ὅλα τὴ δική μας τὴ βοήθεια, γιατί ὅλοι
εἴμαστε ὀπαδοί σου φανατικοί. Παιδί μου, ναί ! — ὁ κόσμος
πάσχει. Μουρμουρίζουν ὅλοι, βλαστημοῦν, γρινιάζουν, κλαί-
γουνται. Τᾶχουνε μὲ τὴ διοίκηση, μὲ τὸ κράτος, μὲ τοὺς
ὑπαλλήλους, μὲ τοὺς γειτόνους, μὲ τοὺς ξένους, μὲ τοὺς
ντόπιους, μὲ τὴ μοῖρα τους. Ὅλα τοὺς φταῖνε καὶ τοὺς πει-
ράζουν. Ὑπάρχει ἐδῶ, στὸν τόπο μας, σαπίλα. Πίστεψέ
με ἐμένα πού στὸ λέω, πίστεψε ἓνα γέρο, πού τὰ μαλλιά
του ἀσπρίσανε ἀπ' τὴ σκέψη τὴν πολλή, καὶ πού ἄλλο δὲν
ποθεῖ, παρὰ νὰ σβήσῃ ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνίτσα, βλέποντας πῶς
προκόβει ἡ λατρευτὴ πατρίδα του. Λοιπόν, σὰ Βεζύρης
πού γίνηκες τώρα, εἶναι ἀνάγκη νὰ σκεφτῆς καὶ νὰ βρῆς
κάποιον τρόπο πού νὰ κάμῃς τοὺς ἀνθρώπους εὐτυχισμέ-
νους καὶ χαρούμενους. Θὰ στέκη δίπλα σου ἡ πείρα μας κ' ἡ
γνώση μας. Νὰ εἶσαι σίγουρος γι' αὐτό. ὦ, στηρίξου
ἀφοβα σ' ἐμᾶς ! Θέλουμε νὰ εἴμαστε ἡ δύναμή σου, τὸ δεξι-
τὸ χέρι σου, θέλουμε ἐμεῖς νὰ ὀδηγήσουμε τὰ πρῶτα ἀβέ-
βαια βήματί σου στὸ δρόμο τὸν τραχὺ τῆς ἀναγέννησης.
Θὰ σὲ συντρέξουμε ὅλοι. Κι' ἂν εἶναι τὸ ἔργο σου νὰ φέρῃ
ἀκόμα γενικὴ ἀναστάτωση, ἄροβοι, ἀτράνταχιοι, σίγουροι
γιὰ τὴ δουλειά μας, ἐμεῖς πρῶτοι θ' ἀναστατώσουμε τὸν
τόπο. Γιὰ τὸ καλὸ τῆς χώρας μας, ὅλοι ἐμεῖς ἐδῶ πού βλέ-
πεις, εἴμαστε πρόθυμοι νὰ κάμουμε· κάθε κακό. Ζήτω λοι-
πόν τὸ ἔθνος !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Ζήτω ὁ Ὅμαρ !

ΟΜΑΡ

(κάνοντάς τους νόημα να πάψουν τις ζητωκραυγές)
Παρακαλώ, καλοί μου φίλοι ..!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στον Όμαρ)

Κατρακύλα τα τώρα, μπάρμπα, και κατά μᾶς.

ΟΜΑΡ

(ξαφνισμένος και με απότομη σκληράδα)

Πῶς; Μὰ σὲ σένα δὲ μιλοῦσα τόσην ὤρα;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Συμπάθα με, ἐφέντη μου. Λαθεύτηκα. Νόμιζα πὼς μι-
λοῦσες μοναχὸς σου.

ΣΕΛΗΜ

Λοιπὸν, Καραγκιόζη, τί λές;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί νὰ σᾶς πῶ, ρὲ ἀδέρφια; Ἄλλη σωτηρία δὲ βρίσκω,
παρὰ νὰ βγάλῃ κάτι τὸ ξερό μας Ἄειντε, τὸ λοιπὸν, παι-
διά, νὰ κάμουμε ὅλοι μαζί ἐρχή—ὁ Θεὸς βοηθός— και νὰ
σκεφτοῦμε.

ΣΕΛΗΜ

Ἄς σκεφτοῦμε τὸ λοιπὸν, κ' ὁ Θεὸς βοηθός.

(Σιγή)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ ἀδέρφια, πὼς τὰ πᾶτε; Σκέφτεστε;

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Σκεφτόμαστε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο. (Σιωπή.) Οὐ, οὐ, οὐ! (Κλαίει.)

ΧΑΛΗΛ

Τί είναι; Κλαῖς;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δέν είναι τίποτα. Συλλογίστηκα τή μακαρίτισσα τή μάνα μου. (Στόν Κολλητήρη) Τί ξύνεις μωρὲ τή μύτη σου, πού ἐδῶ ἔχουμε δουλειά; (Νέα σιωπή) Κατεβάζει τίποτα τὸ ἔρμο, ρε Χαλήλ;

ΧΑΛΗΛ

Κατεβάζει, κατεβάζει.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔ, ρέ, κοσμοχალασιά πού,ει νὰ γίνῃ! — Ξέρετε τί σκέφτηκα, ρε ἀδέρφια;

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Τί; τί;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκέφτηκα, πὼς ἂν τὴν εἶχαμε βοῆ, λέει, κι' ἄλλας τὴ σκέψη τούτη πού γυρεύουμε, μπῶ, μπῶ, χαμός! Θὰ κάναμε ἓνα φαγοπότι πού νὰ πάῃ καπνός! Ἄνοιχτή θὸ κρατούσαμε ὅλη νύχτα τὴν ταβέρνα τοῦ Σταμάτη, γιὰ νὰ μᾶς φέρνῃ κεῖθε ρετσιναῖτο ὁ Κολλητήρης.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Σὲ γελάσανε. Ἄν' τὰ ξενοδοχεῖα θὰ κουβαλοῦσα τὸ κρασί.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στὴν ταβέρνα τοῦ Σταμάτη θὰ πηγαινες, εἶλα. Τὸ διαλαλεῖ ὅλη ἡ γειτονιά πὼς καλύτερη ρετσινα δὲ βρῖσκειται στὴν οἰκουμένη.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Δέν τρέχω ἐγὼ στὰ καπελειὰ τώρα ποῦμαι Βεζυρόπουλο.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βρὲ μὴ μοῦ ἀντιγνωμεύης, γιατί σὲ τσακίζω.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Μά, ἐφέντη μου, πρὶν ἀπ' τὴ ρετιόνα, ἄς βροῦμε τὴ σκέψη ποὺ γυρεύουμε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

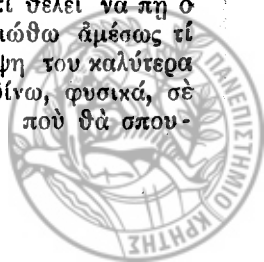
Σωστά. Τὴ σκέψη ! Θὰ τὴ βροῦμε, βέβαια, κι' αὐτή. Γιατί ὄχι ; Μὰ ἂν δὲν ταινῆσης καὶ τὴ φαντασία κομμάτι, γίνεται τίποτο, μωρὸς παιδιά ; Σὰ δὲ φτιάνης κι' ἀπῶνα—δυὸ γλυκὰ ὄνειρα τὴ μέρα, πῶς νὰ μὴ σὲ ξυνήση ἢ θλίβερη ἢ ζωή ; Βάζε μὲ τὸ νοῦ σου ὅ,τι κι' ἂν σουρῶθη, κατ' μὴν πολυρωτᾶς τί λένε οἱ ἄλλοι. Γιατί πάντα ὁ γείτονάς σου ἔχει γιὰ σένα ὅποια ἰδέα ἔχεις κ' ἐσὺ γι' αὐτόν. Ὅλη ἡ δουλειὰ εἶναι ἀτός σου νὰ πιστέψης κάποτε πὼς εἶσαι σταυραϊτός, κ' ὕστερα πιά, φασκέλωνε τὴ γῆ μὲ τίς φτεροῦγες σου.

ΣΕΛΗΜ

Σωστά μιλάς, Καραγκιόζη ἐφέντη. Μόνο ποὺ δὲν καταλαβαίνω τί σκέψη ἔχουν αὐτὰ μὲ τὴ νέα πολιτικὴ μας. Δὲν τὸ χωρᾶ μαθὲς ὁ νοῦς μου, πῶς θὰ γιάνη ὁ τόπος τοῦτος, ἅμα ὀνειρευτοῦμε ἐμεῖς πὼς σήμερα εἴμαστε εἴτε; σταυραϊτοί, εἴτε; ἄλλα πετούμενα.

ΟΜΑΡ

Νὰ σοῦ ξηγήσω ἐγὼ, Καραγκιόζη, τί θέλει νὰ πῆ ὁ Σελήμ. Γιατί ἔχω ἐγὼ τὸ χάρισμα νὰ νοιώθω ἀμέσως τί κρύβει ὁ λόγος καθενὸς καὶ νὰ λέω τὴ σκέψη του καλύτερα κι' ἀπὸ τὸν ἴδιον. Σπουδαία σημασία δὲ δίνω, φυσικά, σὲ τοῦτο. Κι' ὅμως θαρρῶ, πὼς ὁ ἱστορικός ποὺ θὰ σπου-

δάση κάποτε τὴν ἐποχὴ μας, θάπρεπε τὸ χάρισμά μου αὐτὸ νὰ τὸ προσέξῃ καὶ νὰ τὸ ἐχτιμήσῃ ὀκνῶς τοῦ ἀξίζει. Γιατὶ ἂν ἔχω κάποια θέση κ' ἐγὼ στὴν ἱστορία τοῦ ἄμοιρου αὐτοῦ τόπου, πρέπει ἢ προσωπικότητά μου νὰ φωτιστῇ πλέρια. Τί λέγαμε ; Ὑστερα, φρονῶ πὼς ἢ πολλὴ μετριοφροσύνη εἶναι βλαβερή. Ἄν ὄχι ἢ ἀξία μας — ἔστω! — σίγουρα ὁμως ἢ ταραγμένη κ' ἀνάστατη ἐποχὴ μας ἐξασφαλίζει σ' ὄλους μας τὴν ἀθανασία. Ὅποιος δὲν τὸ καταλαβαίνει εἶναι στραβὸς κ' ἀνόητος. Οἱ πράξεις μας θὰ μελετηθοῦν ἀπ' τοὺς ἀπογόνους κ' ἀπὸ τὶς μελλούμενες γενιές, ἀφοῦ τούτῃ τῇ στιγμῇ γράφονται σελίδες ἱστορίας. Πρέπει λοιπὸν νὰ μιᾶ κανεῖς γιὰ τὸν ἑαυτό του. Γιατὶ κάποιος θ' ἀκούσῃ τὰ λόγια σου, κάποιος θὰ τὰ γράψῃ στὸ τεφτέρι του, κάποιος θὰ τὰ φυλάξῃ μὲς στὸ νοῦ του, καὶ θὰ τὰ πῆ στὸ γυιό του, κ' ὁ γυιὸς του στὰ παιδιά του καὶ στὰ ἐγγόνια του, κ' ἔτσι ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος εὐκολύνεται στὴ δουλειά του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Πολὺ τίμιος ἄνθρωπος θάναι τοῦτος, Κολλητήρη, γιὰ νὰ θέλῃ νὰ τότε μελετοῦν κ' οἱ ἀπόγονοι.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(τὸ ἴδιο)

Κι' ἂν δὲν εἶναι τίμιος, ρε πατέρα, θάναι τὸ λιγώτερο ἔσκολημένος μασκαρᾶς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κολλητηράκη, μὴν πηγαίνῃ ὁ νοῦς σου στὸ κακό! Τώρα ποὺ γινήκαμε ἀφενταδες, θέλω νάμει ὄλο σπλαχνιά, παιδί μου.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄς τῶχες καὶ γιὰ μιὰ στιγμουλά σίγουρο πὼς εἶσαι ἀλήθεια ἀφέντης καὶ τὰ λέγαμε!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πίσω μου σ' ἔχω, σατανᾶ. Φτοῦ, φτοῦ! Μωρὲ παλιό-
παιδο, τί εἶναι κ' ὁ δόλιος ὁ ἄνθρωπος, ἅμα δὲν ξεγελᾷ κομ-
μάτι καὶ τὸν ἑμαυτό του; Ἄν ὁ ἴδιος δὲν ἔχῃς καλὴ ἰδέα γιὰ
τὸ εἶναι σου, πῶς θέλεις νὰ τὴν πάθῃ ὁ γείτονάς σου καὶ νὰ
σ' ἐχτιμήσῃ; Στραβὸς εἶναι ὁ ἄλλος, καὶ δὲ βλέπει τὸ μου-
σοῦδι σου; Νᾶσουν τὸ λάχιστο σκορπιός, ἄσβός, ποντίκι,
κατσαρίδα, πρόβατο, νᾶσουν μαθὲς κανένα βλογημένο ζων-
τανό, ἢ καὶ σερπετό, ἢ πετούμενο, πού τ' ἄτιμα λές καὶ
πλαστῆκαν μονοκοπανιά, κ' εἶναι ὅλα τὰ ἴδια! Μὰ στὸν κα-
θέναν ἀπὸ μᾶς κόλλησε ὁ Πλάστης κ' ἄλλη μούρη! Σκέρτσο
τοῦ Πανάγαθου ἢ κασιίδα μας. Καὶ πάλι, σὰ μᾶς ἐπλασε
ἔτσι ὁ Χριστιανός, νᾶταν τὸ λάχιστο νὰ μᾶς καλούπωνε
μονόπлатους! Νὰ παίρναμε ντουγροῦ τὸ δρόμο ὀμπρός
μας! Τίποτα! Ὁ καθένας ὁ ἄνθρωπος τὴ μούρη του τὴν ἔχει
μόνο, γιὰ νὰ στρίβῃ νὰ σὲ δῆ, κ' ὄν λαστιχένιος μοιάζῃ ὁ σβέρ-
κος του, εἶναι γιὰ νὰ σὲ βλέπῃ ἀπ' τὴν κορφή ὡς στὰ νύχια.
Καὶ τὰ ρουθούνια, πού τὸ κάθε τίμιο ζωντανό τάχει γιὰ
νὰ διαλέγῃ τὸ φαί του, ὁ γείτονάς σου, λές, τ' ἀπόχτησε
μόνο γιὰ νὰ μυρίζῃ τὴ δική σου τσίκνα. Φτοῦ, ἢ ἄτιμη,
τύχη πού μᾶς ἔβγαλε ἄνθρωπους!

ΧΑΛΗΛ

(στοὺς ἄλλους, κοιτάζοντας τὸν Καραγκιόζη πού σιγομιλά)

Πόσο θάθελε νᾶκουγα τί βαθιὰ λόγια λέει τώρα ἐκεῖ,
στό γυιό του.

ΟΜΑΡ

Θαυρῶ πῶς θάταν πιὸ σωστό νᾶθελε ν' ἄκουγε αὐτὸς
τί λόγια θὰ τοῦ ποῦμε ἐμεῖς. (Βήχοντας δυνατά.) Γκούχ,
γκούχ, γκούχ!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χριστός, Χριστός!... μὲ τὸ μπαρδόν, πικρίδρομος! Ξέ-
χασα πῶς δὲν εἶσαι χριστιανός. Λοιπόν, τί λέγαμε;

ΟΜΑΡ

Λέγαμε γιὰ κείνα πού ἔλεγε ὁ Σελήμ. Ἐλεγε λοιπὸν ὁ Σελήμ, πὼς πρέπει σύντομα νὰ κάμουμε κάποια μεταρροῦθ-μιοση στὴ διοίκηση. Γιατί—κατὰ πὼς ἔλεγε ὁ Σελήμ—ἂν δὲν ἀλλάξουμε σήμερα κιόλας κάτι ἀπ' τὰ συνηθισμένα, ὁ κόσμος θ' ἀγριέψη. Καὶ θά'χη δίκιο ν' ἀγριέψη—ἔλεγε ὁ Σελήμ. Γιατί τοῦ τάξαμε, πὼς θὰ διορθώσουμε ὅλα τὰ στραβά, καὶ γι' αὐτὸ βάλουμε καὶ νέο Βεζύρη. Τοῦτος τὸ λοιπὸν ὁ νέος Βεζύρης—ἔλεγε ὁ Σελήμ—καλὰ θὰ κάμη νὰ φοβηθῆ τὴν ὀργὴ τοῦ λαοῦ. Καὶ θὰ κάμη ἀκόμη καλύτερα ὁ νέος Βεζύρης νὰ σπάσῃ τὸ ξερό του—ἔλεγε ὁ Σελήμ—καὶ νὰ βρῆ τρόπο νὰ σιάξῃ ὅπως—ὅπως τὰ πράματα, ἀλλιῶς ὁ διάβολος θὰ τοῦ πάρῃ μάννα καὶ πατέρα—ἔλεγε ὁ Σελήμ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τοῦ νέου Βεζύρη μάννα καὶ πατέρα—ἔλεγε ὁ Σελήμ ;

ΟΜΑΡ

Τοῦ νέου Βεζύρη, βέβαια, πού—κατὰ πὼς ἔλεγε ὁ Σελήμ—δὲν πρέπει νὰ φαντάζεται, πὼς θὰ μᾶς καθήσῃ καὶ στὸ σβέροκο, ἀλλιῶς θ' ἀναγκαστῶμε νὰ τὸν στείλουμε γοργὰ νὰ πᾶ νὰ βρῆ τὸν ἄλλο.—Ἔτσι δὲν ἔλεγες, Σελήμ ;

ΣΕΛΗΜ

Τί νὰ σοῦ πῶ, ἐφέντη μου. Κάτι σὰ νᾶπα, ὅπως αὐτὰ πού λές, μόνο πού δὲ μίλησαι τόση ὥρα. Ἐκεῖνο πού θυ-μοῦμαι ὡς τόσο, εἶναι πὼς εἶπα κάτι γιὰ τὸν τόπο, κάτι καὶ γιὰ τὴ γιαιτρεία του καὶ κάτι ἀκόμα γιὰ πετούμενα.

ΟΜΑΡ

Ἐκεῖ λοιπόν, μὲς στὰ «πετούμενα» ἦτανε κρυμμένα ὅλα τοῦτα.

ΣΕΛΗΜ

Ἔτσι ; Ἀφοῦ τὸ λές, ἐκεῖ θᾶτανε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

“Ωστε ήταν και τὸ κατευόδιο μὲς στὰ «πετούμενα» ;

ΟΜΑΡ

(ἔντονα)

Σίγουρα ! Σίγουρα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καλά, ἀδερφέ μου, καλά. Φίλοι δὲν εἴμαστε, μαθές ; Μὴ φωνάζεις !

ΟΜΑΡ

“Αν φωνάζω, τὸ κάνω γιὰ τὸ συμφέρο τῆς χώρας. Καὶ γιὰ τὸ συμφέρο τῆς χώρας εἶναι ἀνάγκη νὰ σκεφτῆς σοβαρά, νὰ βρῆς κάποια μεταρρύθμιση, κάποια σπουδαία τροποποίηση τῶν διοικητικῶν καὶ κυβερνητικῶν μας συστημάτων, πὺ νὰ μεταβάλῃ νομοθεσία, δίκαιο, ὑπαλληλικὸν κλάδο, δικαιοσύνη, δικονομία πολιτικὴ καὶ ποινικὴ, παιδεία, ἐκπαιδευτικὸ σύστημα, καὶ τὶς οἰκονομικὲς ἀκόμη ἀρχές, πὺ μᾶς διέπουν.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

“Ὦχ, γουργοῦρες μούρχονται.

ΟΜΑΡ

“Ἄς εἶναι. Ξέρουμε, πὺς πολλὰ πράματα δὲ νοιάθεις. Μὰ γιὰ τοῦτο εἴμαστε ἐμεῖς ἐδῶ νὰ σὲ βοηθήσουμε. Ἄπὸ σένα περιμένουμε μονάχα νὰ δώσης τὸν τόνο τῆς μεταρρύθμισης, τὴν κατεύθυνση. Τ' ἄλλα εἶναι δουλειὰ δική μας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βρὲ ἀδέρφια, δὲ φτάνει, πὺς τ' ἀποφασίσαμε ὁμορφα-
ὁμορφα ἀναμεταξὺν μας νᾶμαι ἐγὼ σπουδαῖος κ' ἐσεῖς οἱ
διαλεχτοί ; Τί τὰ θέλουμε τὰ πάρα πάνω ;

ΣΕΛΗΜ

Μὴν πολυσεκλετίζεσαι, ἐφέντη μου. Πὲς κάτι καὶ θὰ τὰ βολέψουμε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν τὰ βολεύουμε καλύτερα στὰ μουγγά ;

ΟΜΑΡ

Σοῦ εἶπα : ξέρουμε πὼς δὲν ἔχεις μεγάλη μόρφωση. Κι' οὔτε μᾶς χρειάζεται. Ζητοῦμε ἀπὸ σένα μόνο τὴ φρεσκάδα τοῦ μυαλοῦ. Συλλογίσου τὴν κατάντια τοῦ τόπου, μελέτησε τὸν ἑαυτό σου ἀπάνω ἀπ' ὅλα καὶ μίλα. Δὲν εἶναι δύσκολο. Δοκίμασε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὰ δὲν εἶναι δύσκολο, ἐφέντη μου, δοκιμάζω. Ναί. Σωστά. Καὶ τώρα, καθὼς μελετῶ, πὸν λὲς καὶ λόγου σου, τοῦτον τὸν ἑμαυτό μου, νοιώθω, βέβαια, πὼς θὰ ἤμουνα πολὺ σοφὸς ἄνθρωπος, ἂν τ' ἀποφάσιζα νωρίτερα. Στὴν ἀνάγκη, μπορῶ καὶ σήμερα νὰ σᾶς ἀραδιάσω ὅλες ἀπάνω-κάτω τὶς ἐντολές, πὸν λένε οἱ λογιῶ-λογιῶ προφήτες στοὺς ἀνθρώπους γιὰ νὰ τοὺς κάμουν καλοὺς κ' εὐτυχισμένους. Ὡς τόσο, γιὰ νὰ μ' ἀκούση ὁ κόσμος, θᾶπρεπε, θαρρῶ, νᾶμουνα προφήτης κ' ἐγώ. Ὅμως, ἀδέρφια, ἂν εἶναι καὶ τοῦτο χρειαζούμενο, πιστέψτε με μιὰ στιγμή γιὰ προφήτη καὶ σᾶς ξεμπερδεύω τὶς δουλειές σας μιὰ χαρά.

ΧΑΛΗΛ

Μιὰ ἰδέα εἶναι κι' αὐτή.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶναι, βέβαια. Γιατί, βρὲ ἀδέρφια, ὁ κάθε προφήτης τί λέει ; «Νὰ εἰστε καλοί. Νὰ μὴ σκοτώνετε τοὺς ἄλλους. Ν' ἀγαπᾶτε τὴ μάννα σας καὶ τὸν πατέρα σας». Τώρα

τὸ λοιπόν, ποῦ μελετῶ τὸν ἑμαυτό μου, καταλαβαίνω πὼς
θὰ μπορεῖσα κ' ἐγὼ νάλεγα τὰ ἴδια.

ΟΜΑΡ

Φίλε μου, δὲ μᾶς χρειάζονται λόγια. Μᾶς χρειάζεται
δράση, μὲ νοιώθεις ; Δράση ! Εἶναι ἀνάγκη μὲ ἔργα νὰ
καταλάβῃ ὁ λαὸς πὼς δὲν πρέπει νὰ γκρινιάζῃ καὶ νὰ κλαί-
γεται. Μελέτησε βαθύτερα τὸν ἑαυτό σου καὶ θὰ βρῆς τὸ
τί θὰ κάμῃς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πὼς νὰ μὴν γκρινιάζῃ ὁ ἔρμος, πὼς νὰ μὴν κλαφτῇ ;
Ποῦ νάβρῃ μαθὲς κι' ὁ δόλιος ὁ ἄνθρωπος χαρὰ κι' ἀνα-
παμὸ στὸν πλάνο κόσμο ; Τώρα ποῦ μελετῶ βαθύτερα,
κατὰ ποῦ λὲς καὶ λόγου σου, τὸν ἑμαυτό μου — τὰ μέσα
μου καὶ τὰ ὄξω μου — βλέπω πὼς ἔχει πολλή, πάρα
πολλή μιζέρια ἢ ἀραχνη ἢ ζωή. Κι' ἀπ' ὅλα τὸ πιὸ μιζερο τὸ
πρᾶμα εἶναι, ρε παιδιά, ὁ ἀνθρώπινός μας ὁ ἑμαντός. Τὸ
χρυσάφι εἶναι χρυσάφι, καὶ τ' ἀσῆμι, ἀσῆμι, καὶ μπακίρι τὸ
μπακίρι. Τῶνα ζυγιάζει τ' ἄλλο κι' ὅλα τοὺς βολεύονται.
Μὰ τὸ δικό σου τὸ μονάκριβο τὸ ζῦγι, τὸν ἑμαυτό σου, τά-
χατες τὸν ξέρεις τί βαστᾶ, τότε μέτρησες ; Κι' ἂν ἔτσι
ἄδειο ἀπομένῃ τῶνα τὸ δισκάρι τῆς παλάντζας σου, μιᾶς
καὶ τὰ ζύγια λείπουν, πὼς θάβρῃς τί βαραίνει ἀγνάντια σου
τ' ἀσῆμι, τὸ χρυσάφι, τὸ μπακιρικό ; Λές, γιὰ παρηγοριά
σου θλίβερῃ, πὼς εἶναι ἀσῆμι ὁ λόγος κ' ἡ σιωπὴ χρυ-
σάφι. Κι' ὅμως μιᾶς καὶ χάνεσαι, βουβαίνεσαι καὶ βου-
λιᾶς ἄλατα. Καὶ πάλι, μὲς στὴ θάλασσα καὶ στ' ἄρμυρὸ
νερό, τρώει τὸ μεγάλο ψάρι τὸ μικρό. Σὰ δῆ λαβράκι ὁ
σπάρος κρύβεται. Μὰ ἐσύ, ποῦ δὲν τὸ ξέρεις ἂν γεννήθη-
κες μαρίδα ἢ σκυλόψαρο, χυμᾶς νὰ φᾶς κεφάλους, παλα-
μίδες, χάπ ! καὶ βροίσκεσαι μὲς στὴν κοιλιὰ τους. Ἄσε τὸν
ἔρμὸ τὸ λαὸ νὰ κλαίγεται. Ὅσο ἂν κλαφτῇ, λίγο εἶναι.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Ἄν δὲ λαθεύουμαι, ἐφέντες μου, τὸν κραῖτα μου τὸν Καραγκιοζή, γιατί ὁ ἐξοχώτατος φίλος μας ὁ Ὅμαρ μᾶς τὸν παράστανε ἄνθρωπο γελαστό καὶ χαρούμενο. Κατὰ πὼς βλέπω ὁμως τώρα, τοῦτος κλαίει τὰ τρία κακὰ τῆς μοίρας του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στὸ διάολο ! Αὐτὸς ἐδῶ τὰ φταίει, ὁ Ὅμαρ. Μελέτα, λέει, τὸν ἑμαυτό σου. Ἄσε με ἤσυχο. Καλύτερα νὰ λείπη αὐτὴ ἡ σκοτοῦρα. Ὁ καπάτσος ὁ ἄνθρωπος φυλάγεται ἀπὸ τοῦτες τίς κακοτοπιές. Νὰ σᾶς πῶ ἐγὼ γιατί εἶναι μαύρη κι' ἄραχη ἡ ζωὴ ; Γιατί καθὼς κουρδίζει ὁ ἀφέντης ὁ Θεὸς τοὺς ἄνθρώπους, τρανοῦν οἱ δόλιοι ὀλοῖσια μπρὸς τὸ δρόμο τους, κοιτάζοντας ἀντίκρου τους τὸ Χάρο, πὸν ἀσάλευτος στὴν ἄκρη τὸ στρατὶ τοὺς περιμένει. Καὶ βλέπουν οἱ ἄμοιροι ὄλο νὰ κονταίνη ὁ δρόμος τους, κι' ὄλο νὰ τοὺς ζυγώνη καὶ ν' ἀπλώνη, ν' ἀβγατᾶ ἡ παγερὴ κι' ἀμάλαγη ἐκείνη ὄψη. Μὰ ὅποιος γεννήθηκε καπάτσος, τραυᾶ τὸ δρόμο τῆς ζωῆς πισώραγα. Σβελτέσα ἂν ἔχης, μόλις σὲ κουρδίση ὁ Θεός, παίρνεις γοργὰ-γοργὰ μισὴ βολτίτσα, κι' ἔτσι, ὅσο θὰ δουλεύη ἡ μηχανούλα σου, θὰ σέρνεσαι τοῦ κώλου-κώλου πρὸς τὸ Χάρο. Καὶ θὰ περνοῦν τὰ σήμερα γλυκιά, θ' ἀστράφτουν, θὰ γλυστρουνε, θὰ κυλοῦν, καὶ θ' ἀκῆς μπρὸς σου τὸ ἕνα χτές, καὶ τ' ἄλλο χτές, καὶ τ' ἄλλο χτές, σιγαλοὺς κάμπους ἤσυχους, κι' ἀνάλλαχτους, γαλήνιους οὐρανοὺς μὲ σύννεφα μαρμαρωμένα.

ΟΜΑΡ

Τοῦτο ἢ ἄλλο ἂν εἶναι τὸ μυστικὸ σου, φανέρωσε το, δίνοντάς του ἀξία πολιτική.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔτσι, μάλιστα. Κάτι μπορεῖ νὰ γίνη.

ΣΕΛΗΜ

Πές μιάν ιδέα δυνατή.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τόχω κ' ἐγὼ πὶὸ βολικὸ νὰ πῶ — ἔτσι — μιάν ιδέα
μεγάλη, πολὺ μεγάλη. Ὅχι μίξερα πράματα. Σταθῆτε μο-
νάχα νὰ σκεφτῶ. (Σιγή.)

ΧΑΛΗΛ

Σκέφτεσαι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κάτι μοῦρχεται, κάτι μοῦ ξεφεύγει. Σὰ νὰ θαρρῶ πὼς
σκέφτουμει, παιδιά.

ΣΕΛΗΜ

Κουράγιο, κι' ὅλα θὰ πᾶν πρῦμα. Πρέπει ὁ ἄνθρωπος
νὰ εἶναι πάντα αισιόδοξος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σταθῆτε. Εἶπατε πὼς ὅλοι γκρινιάζουνε, ὅλοι κλαίγουν-
ται ; Ὅλοι ;

ΟΜΑΡ

Ὅλοι. Χωρὶς ἐξαίρεση.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τόσε τὸ λοιπὸν... μπρέ, μπρέ, μπρέ. Τί σοῦ εἶμαι τέλος
πάντω !

ΧΑΛΗΛ

Τί ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔ, ρὲ μυστήριον πράμα, τί κρύβεται καμμιὰ φορὰ
μέσα σου !

ΟΜΑΡ

Βρῆκες ; Βρῆκες τίποτα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄμ βρῆκα, βέβαια ! Τί σοῦ εἶμαι, ὁ δαίμονας

ΟΜΑΡ

Λέγε μας, λοιπόν, γιὰ τὸ Θεό !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μυστήριο ! Τ' ἀπάνω κάτω καὶ τὰ κάτω ἀπάνω. Μυστήριο !

ΣΕΛΗΜ

Ἐξηγήσου, παιδί μου, καθαρώτερα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ τί νὰ ξηγηθῶ ; Ἐ, ρε κουταμάρα ποὺ δέρνει τὸν κοσμάκη.

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

Ἄμάν, Βεζύθη μου, μίλα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντω ! Ἀκοῦστε τὸ λοιπόν. Εἶπατε, πὼς ὄλο τὸ παλιάσκερο γκρινιάζει. Κανεῖς δὲν εἶναι εὐχαριστημένος μὲ τὴ μοῖρα του. Κανεῖς. Πάει καλά. Τὸ λοιπὸν ἀκοῦστε. Ἐ, ρε μυστήριο ! Ὅταν ὄλοι κλαῖν τὴ μοῖρα τους, πάει νὰ πῆ, πὼς ὄλοι τᾶχουν μὲ ὄλα. Κι' ὅταν ὄλοι τᾶχουν μὲ ὄλα, πάει νὰ πῆ, πὼς ὄλοι θέλουνε ν' ἀλλάξουν ὄλα. Ἐτσι δὲν εἶναι ;

ΣΕΛΗΜ

Ἐτσι θᾶναι, βέβαια.

ΟΜΑΡ

Τὸ κυριώτερο, ποὺ χρειάζεται σὲ σκέψεις τέτοιαις λογιῆς ὑπάρχει. Λογικὴ δηλαδὴ καὶ σαφήνεια.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σταθῆτε μωρὲ ν' ἀκοῦστε καὶ τὸ παρακάτω τὸ μυστή-
ριο. Τὸ λοιπὸν : Πῶς θ' ἀλλάξουν ὄλα, πῶς ; Τί σοῦ εἶμαι
τέλος πάντων ! Ἀλλάξουν ὄλα, ἅμα ἀλλάξουν ὄλοι. Γιατί σὰν
ἀλλάξουν ὄλοι, τὰ βλέπουν ὄλα ἄλλιῶς.

ΣΕΛΗΜ

Σωστά.

ΟΜΑΡ

Ἐπάρχει εἰρμός.

ΧΑΛΗΛ

Χέ, χέ, πρῦμα τὰ πᾶμε.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Λοιπὸν ; Προχώρα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Λοιπὸν, τὰ κάτω ἄπάνω, καὶ τ' ἄπάνω κάτω, καὶ τὰ
πίσω μπρός.

(Γενικὴ σιωπή.)

ΣΕΛΗΜ

Πῶς τῶπες τοῦτο δηλαδή ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὰ κάτω ἄπάνω καὶ τ' ἄπάνω κάτω καὶ τὰ πίσω μπρός.

ΟΜΑΡ

Θαρρῶ, πὼς εἰδικὰ στὸ σημεῖο τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἦσαν
κάπως πιὸ σαφής. Ὅχι, πὼς δὲν καταλαβαίνουμε. Μὰ ἡ
σαφήνεια χρειάζεται πάντα, γιὰ τὸ χατήρι τῆς ἴδιας τῆς
σαφήνειας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ ποῦ μοῦ χάνεστε ; Ἰδέα μεγάλη εἶπαμε πὼς θέ-
λουμε. Τὸ λοιπὸν τὸ πιὸ μεγάλο ἔργο ποῦχομε νὰ κάμουμε,

είναι νὰ τ' ἀλλάξουμε ὅλα. Πέρα πέρα. Μεγαλύτερο ἔργο δὲ γίνεται. Θὰ τὰ φέρουμε ὅλα ἀπάνω κάτω. Αὐτὸ θέλω νὰ πῶ. Γιὰ νὰ βλέπουν ὅλοι ἀλλιῶς, πρέπει νὰ κοιτοῦν τὸν κόσμον ἀνάποδα. Τ' ἀπάνω κάτω, τὸ λοιπὸν, τὰ κάτω ἀπάνω καὶ τὰ πίσω μπρός. Μυστήριο.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Θ' ἀλλάξης δηλαδὴ σύστημα διοικητικό, οἰκονομικό ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἀκοῦς ἐκεῖ ! Μισὲς δουλειᾶς περίμενες ;

ΣΕΛΗΜ

Ἐκπαιδευτικό, στρατιωτικό, ὑπαλληλικό ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μυστήριο !

ΟΜΑΡ

Κοινωνικό, δημοσιονομικό... ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πῶς τῶπες τοῦτο ; Μυστήριο ! Δημονομικό ; Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντων ! Εἶδες, ρὲ Κολλητήρη, πόσα μοῦρθανε μὲ μιᾶς ; Καὶ νὰ δῆς, πού θὰ μοῦχουν ἔρθει κι' ἄλλα, κι' ἄλλα, πού οὔτε τὰ βάζει τώρα ὁ νοῦς μας. Δημονοσικό... πῶς τῶπες ;

ΟΜΑΡ

Δημοσιονομικό.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντων ! Ρὲ Κολλητήρη, καθὼς φαίνεται, ἡ σκέψη μου πῆρε μονομιᾶς τέτοιο φύσημα ἢ ἀτιμη, πού τρέχουν τοῦτοι ἀκόμα καὶ τὴν κυνηγοῦν. Χού, χού, χού, χού ! Ἄει γειά σας, ρὲ παιδιὰ, πέστε μου κι' ἔμένα τί ἄλλο σκέφτηκα ;

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Μὰ αὐτὸ εἶναι ἀνατροπή. Τέλεια ἀνατροπή!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄκου, Κολητήρη, καὶ θάμαξε! Ἄνατροπή, σοῦ λέει ὁ ἄλλος. Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντων!

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Μά, ἀνθρωπέ μου, σκέφτηκες καθόλου τί θὰ γίνη σὰν ἐφαρμοστῆ τὸ οὐστημά σου;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γιὰ κάμε μου τὴ χάρη, λέω γώ! Ἄφηνέ με ἥσυχο! Πόσα θέλεις νὰ σκεφτῶ; Εἶπαμε: Θὰ βρῶ μιὰ ἰδέα μεγάλη. Τὴ βρῆκα. Τέλειωσε.

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Μὰ τῶχεις γιὰ εὐκολο, παιδί μου, νὰ γίνη κάθε ἀνθρωπος τ' ἀνάποδο ἀπὸ κείνο ποὺ εἶναι τώρα;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τῶχεις δηλαδῆς τοῦ λόγου σου γιὰ δύσκολο; Τί τοῦ κοστίσε, βρέ, καθενὸς νὰ εἶναι μαθὲς ὅ,τι εἶναι τώρα; Μήπως ξέρει κι' ὁ ἴδιος γιατί σουλουπώθηκε ἔτσι, κι' ὄχι ἀλλιῶς; Πῶς θές νὰ τοῦ κοστίση τὸ λοιπόν, σὰ γίνη μονομιᾶς τ' ἀνάποδο;

ΣΕΛΗΜ

Κεῖνο ποὺ νοιώθω ἐγὼ εἶναι πῶς ὄχι μόνο δὲ θὰ τοῦ κοστίση, μὰ καὶ μὲ χαρὰ θ' ἀλλάξῃ ὁ καθένας τὴν τύχη του. Ἄλλιῶς γιατί γκρινιάζουν;

ΟΜΑΡ

Δὲν πρέπει, ἐφέντες μου, ν' ἀρνηθοῦμε, πῶς ἡ σκέψη τοῦ νέου Βεζύρη μας εἶναι πρωτότυπη. Ἔχει κατὶ μεγα-

λόπνοο, κάτι επιβλητικό, πού με συγκινεί βαθιά. Κι' αν
λυπούμαι για ένα πράμα, είναι πού εμείς έδω, εμείς οί
ΐδιοι, θ' αναγκαστούμε νά μὴν ανατραπούμε...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μεταξύ μας τώρα τέτοια σκέρτσα, ρε αδερφάκι!

ΟΜΑΡ

Όχι! Δέν τὸ εἶπα γιατί δέν τὸ θέλω τάχα. Καθόλου.
Εἶναι δυστύχημα, πὼς εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νά ἐνεργήσουμε
ἐμείς τὴν ἀνατροπή, κ' ἔτσι νά μείνουμε στὴ θέση μας.
Αὐτὸ ἐννοῶ. Τίποτα ἄλλο.

ΧΑΪ-PENTIN

Κεῖνο πού με σκοτίζει ἐμένα, εἶναι πὼς θὰ καταφέρῃ
νά γίνῃ ἓνας ψαρᾶς, στεριανός, κ' ἓνας στεριανός, θαλασ-
σοπούλι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲ βαριέσαι! Ζωὴ νᾶχη ἢ γῆ μας, κ' ἐννοια σου! Θὰ
παίρῃ πάντα τοῦμπες γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο!

ΧΑΛΗΛ

Σωστά. Τί τὰ ψιλοκοσινίζετε, ἐφέντες μου; Μία φορὰ
εἶναι αἶγουρο, πὼς ἡ ἱστορία θὰ κρίνῃ τὰ ἔργα μας. Σὰ
θὰ μᾶς κρίνῃ τὸ λοιπὸν ἡ ἱστορία, δὲ κοιώθω τί λόγο ἔχει
νά κρίνουμε κ' ἐμείς. Ἐμείς, ὀφείλουμε νά ἐνθουσιαστούμε.
Ἐνθουσιαστήτε τὸ λοιπὸν, ἐφέντες μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γειά σου, Χαλήλ. Ἐνθουσιαστήτε, ρε! Χώ, χώ, χώ, χώ!
Ἰσα μπρός, βρε ἀδέρφια! Χωχωχώ!

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(σιγανὰ κ' ἐξακολουθητικά)

Ἐεεεεεεε! Ἐεεεεεεε!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί ἔ, καὶ ἔξ, μωρὲ ; Πιὸ δυνατά ! Ἄει μπράβο ! Πιὸ πολὺ !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(κάπως δυνατώτερα)

Ἔεεεεε ! Ἔεεεεε !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(σιγὰ στὸν Καραγκιόζη)

Τζίφος, ρὲ πατέρα. Πῶς θὲς νὰ σοῦ γκαρίση ὁ κόσμος στὰ στεγνά ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δίκιο ἔχεις, μωρὲ σπλάγνο ! Φτοῦ, νὰ πάρη ἡ ἔργη !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(ἐξακολουθώντας σ' ὅλο τὸ διάστημα τὰ ἴδια)

Ἔεεεεε ! Ἔεεεεε !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἐμπρός ! Πότις' τους ὅσο βασιτᾶ τὸ ἴσο ! (Δυνατά).
Ἔεεεε !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

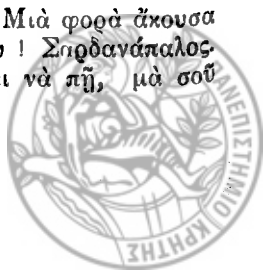
Ἔεεεε ! (Στὸν Κολλητήρη σιγά.) Βρὲ σπλάγνο, σοῦρχεται καμμιά λέξη στὸ νοῦ ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἐχω ἄλλη δουλειὰ τώρα. (Δυνατά.) Ἔεεεεε ! Ὅλοι μαζί !
Ἔεεεε ! (Στὸν Καραγκιόζη) Γρήγορα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γρήγορα ! Ὅχου, γρήγορα ; Στάσου ! Μιὰ φορὰ ἄκουσα μιὰ λέξη ἀλλόκοτη, μὰ νόστιμη. Στάσου ! Σαρδανάπαλος. Ναί. Σαρδανάπαλος ! Δὲν ξέρω τί πάει νὰ πῆ, μὰ σοῦ γεμίζει τὸ στόμα. Σαρδανάπαλος.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

“Εεεεε ! Σαρδανάπαλος, παιδιά !” Εεεεε !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στάσου, μωρέ. Μή βιάζεσαι ! ‘Αμάν, τί κάνεις ; Στάσου !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Σαρδανάπαλος, μωρέ παιδιά ! Σαρδαναπάλαρος !

ΧΑΛΗΛ

Σαρδαναπαλαρούμπαρος !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ζήτω, μωρέ ! Σαρδαναπαλαρούμπαρος !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(σκούζοντας μ’ ένθουσιασμό)

Σαρδαναπαλαρούμπαρος ! Σαρδαναπαλαρούμπαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(πηδώντας μ’ ένθουσιασμό άπάνω κάτω)

“Ε, ρε άμάν κι’ άς φέξη !” Ε, ρε και θά βουτίξη όλος ό ντουνιας. Σαρδαναπάλαρος !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(πετώντας στόν άέρα φέσια και σαρίκια σκούζουν έξακολουθητικά)

Σαρδαναπάλαροοοοοοοοο !

(‘Απ’ τις πόρτες προβάλλουνε στην άρχή κεφάλια διάφορα και κοιτάζουνε περίεργα μέσα. “Υστερα, προχωρούνε σιγά σιγά στη σάλα ίπηρετες, μάγιστροι, παραμαγεράκια, φρουροί κλπ.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κανείς, ρε, μήν τὸ βάλλη κάτω ! Σαρδανάπαλος !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Σαρδανάπαλοοοοοοοοο !

(Οι ύπηρετες, οι φρουροί κτλ. ένθουσιάζουνται και σκούζουνε κι’ αύτοί)

ΤΑ ΠΑΡΑΜΑΓΕΡΑΚΙΑ

(πηδώντας ρυθμικά και χτυπώντας κουτάλες και τηγάνια)

Σαρδανάπαλος ! Σαρδέλλα κάπαρη ! Σαρδέλλα κάπαρη !

ΟΜΑΡ

(μὲς στὸ γενικὸ οὐσούρο καὶ σιτὴ βουή ἀναγνωρίζει τὸ ὑπηρετικὸ)

Ποῦ βρεθήκατε ἔσεῖς ἐδῶ ; Ξεκουμπησιτῆτε γρήγορα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄς τους, μωρέ, νὰ βγάλουνε τὸ Σαρδανάπαλό τους !
Εἶναι γλυκὸς ὁ λαϊκὸς ἐνθουσιασμός. Κ' ἔφτυσα αἷμα ὡς
ποῦ νὰ σᾶς πείσω. Σαρδανάπαλος !

(Ἔοι, ἀρχόντοι κ' ὑπηρετές, ξεφωνίζουν ἐξακολουθητικά.)

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Πάει καλά, μὰ δὲ μοῦ λές, Καραγκιόζη μου...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί νὰ σοῦ πῶ ; Σαρδανάπαλος ! Τοῦτο τὸ μυστήριό τὰ
λέει ὅλα. Σαρδανάπαλος !

ΟΛΟΙ

Σαρδαναπάλαρος !

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Ἔραϊα. Σαρδανάπαλος. Δὲ λέω ὄχι. Μὰ δὲ μοῦ ξη-
γᾶς, ἐφέντη μου...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔχ και χάθηκα. Σαρδαναπάλαρος !

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Ἔς τόσο, ἐφέντη μου, τί πάει νὰ πῆ τοῦτο τὸ στρίγ-
γλισμά σας ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄς ξύση ὁ διάολος τὸ κέρατό του νάβρη τί θὰ πῆ.
Τῶχει μωρὸς ἢ λέξη μέσα της νὰ σ' ἀνασταίνη. Σαρδανά-
παλος. Σὶ δὲ σὲ μερακῶνῃ τοῦτο τὸ μυστήριό, πάρε σα-
ποῦνι καὶ σκοινί, κρεμάσου ! Ἄμάν, μαννούλα μου !

ΟΛΟΙ

Σαρδαναπάλαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στό Γιουσουφ)

Δές τους πῶς σκούζουν και πηδοῦν. Ἔτσι δὲν πηλαῶ οὔτε δάσκαλος ἐργένης, πὸν βολεύτηκε μὲ σαραντάρια δοῦλα, οὔτε ἡ μαμάκα σὰ θωρῆ πῶς νοιώθει ὁ γυιόκας ἀπὸ μιγριμπαντιές, οὔτε ὁ ἀβοκάτος σὰν κερδίσει ὑπόθεση ἀδικη, κι' ὁ δίκιος ὁ κατῆς σὰν ἀναβάλλη δίκες.

ΟΛΟΙ

Σαρδανάπαλος !

ΓΙΟΥΣΟΥΦ

Μὰ ἂν θέλετε νὰ δώσετε ὄνομα στὴ νέα πολιτικὴ μας, βρῆτε μιὰ λέξη πὸν νᾶχη κάποιον νόημα ! Σαρδανάπαλος ! Κύριε ἐλέησον ! Ὁ Σαρδανάπαλος ἦτανε ἄνθρωπος, ἦτανε βασιλιάς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βασιλιάς ; Ὅνομα πὸν πῆγε και στό βρῆκε ὁ δαίμονας ! Θερίο θᾶτανε μονάχο ! ὦχ, Σαρδαναπαλάρα μου ! Σκλάβος σου νᾶμουν γιὰ νὰ μὲ τσακίσης μὲ τὴ φτέρνα σου, ἄχ, νᾶμουν Ὑπουργός σου νὰ τρυπῶνω μὲς στὴ βράκα σου, κι' ἄχ, νᾶμουνα Βεζύρης σου, νᾶχω γιὰ μοναχὴ ἀξιωσύνη τ' ὄνομά σου ! Σαρδανάπαλος, παιδιά !

ΟΛΟΙ

Σαρδαναπάλαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χαλάλι στὴ βραχνάδα πὸν μᾶ; ἐπνιξε. Ζήτω μας ! Τ' ἀξίζουμε !

ΟΛΟΙ

(πηδώντας και σκούζοντας δαιμονισμένα)

Ζήτω !

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ

Κάμαρα στὸ παλάτι.

Μπαίνουν ὁ Χαλῆλ, ὁ Καραγκιόζης κι' ὁ Κολλητήρης.

ΧΑΛΗΛ

Ἐδῶ μορεῖς νὰ ξεκουραστῆς, Καραγκιόζη ἐφέντη, τώρα πὸν οἱ ἀρχόντοι τοῦ παλατιοῦ βγήκανε νὰ διαλαλήσουν ἀπὸ τὴ χρυσεῖ πόρτα στὸ λαὸ τὴ νέα πολιτικὴ σου. Ἐπειτα, κάτι θὰ πρέπη, βέβαια, καὶ νὰ φᾶς. Πέρασε πιά μεσημέρι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Νὰ φάω ; (Σιγά, στὸν Κολλητήρη). Μιλᾶ στ' ἀληθινὰ τοῦτος, σπλάγνο, ἢ χωρατεύει ; Δὲν τὸ σκέφτηκα ποτὲ μὲ τί τρόπο μασσουλᾶ ἓνας Βεζύρης. Φοβοῦμαι μὴ θέλῃ νὰ μᾶς μπλέξῃ.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Κάλιο νὰ μᾶς μπλέξῃ τοῦτος, πατεράκη, παρὰ νὰ τὰ μπλέξουμε μὲ τὴν κοιλιὰ μας.

ΧΑΛΗΛ

Νὰ σοῦ στείλω τὸ μάγερα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὸ μάγερα ; — Δὲν μποροῦμε τάχα νὰ περάσουμε καὶ δίχως μάσσημα ;

ΧΑΛΗΛ

Θεὸς φυλάξοι ! Γίνεται νὰ μὴ φᾶς ; Πρέπει νὰ πάρῃς δύναμη.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καλὸ, ἀδερφέ μου. Δὲ θέλω νὰ σοῦ χαλάσω τὸ χατήρι.

Σὰν ἐπιμένῃς ἔτσι, τρώω. — Εἶναι ὁ μάγερας τῆς προκοπῆς ;

ΧΑΛΗΛ

Ὁ καλύτερος τῆς χώρας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πάει καλά. Τρώω. — Κ' ὕστερα, βέβαια, θὰ πρέπει οἱ ἀρχόντοι νὰ φέρουνε καὶ βόλτα τὰ σοκάκια, νὰ στείλουνε καὶ μηνιτάδες σὲ χώρες καὶ χωριά γιὰ νὰ τελαλήσουν τὴν ἀπόφασή μας. Δὲν πιστεύω ὡς τόσο νὰ μᾶς τὰ κάμη κάρβουνο τὰ σηκοτάκια ;

ΧΑΛΗΛ

Ἄν τύχη καὶ μιᾶς γιὰ τὸ μάγερα, εἶναι ὁ πιὸ τέλειος τῆς οἰκουμένης. Ἐγὼ εἶχα ὁμως τὴ γνώμη νὰ κάναμε μιὰ ἐπιτροπή.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί ψυχὴ ἔχουνε τὰ σηκοτάκια γιὰ νὰ τηγανιστοῦνε καὶ μ' ἐπιτροπή. Ἄς τὰ φτιάξῃ ὅπως ξέρεи, κι' ἄς τὰ φέρῃ γρήγορα.

ΧΑΛΗΛ

Ἄν τύχη καὶ μιᾶς πάλι γιὰ τὸ μάγερα, ἔχω νὰ παρατηρήσω στὴν ἐξοχότητά σου, πὼς ἐγὼ εἶπα νὰ κάμουμε μιὰ ἐπιτροπή γιὰ νὰ ξεδιαλύῃ τὴν πολιτικὴ σου σκέψη σ' ὅλο τὸ φάρδος καὶ τὸ μάκρος της.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βρίσκω, πὼς εἶναι ἄπρεπο νὰ μπλέκω ἐγὼ μὲ τέτοια πράματα. Ἐχετε τὴ σκέψη μου, κάμετε καλὰ μὲ δαύτη. Γιατὶ λίγο τόχεις νὰ μὴν ξέρῃ νὰ φουνίξῃ καὶ νὰ μοῦ ἀγοράσῃ τίποτα μαρίδες βρώμιες ;

ΧΑΛΗΛ

Ἄν μιᾶς καὶ τούτῃ τὴ φορὰ γιὰ τὸ μάγερα, σοῦ λέω πὼς ἄλλος σὰν κι' αὐτὸν δὲ βρῖσκεται στὸν κόσμον.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄμε τὸ λοιπὸν καὶ μ' ἔσκασες ! Τρέχα ! Φέρε μού τον γρήγορα.

ΧΑΛΗΛ

Ἐπακούω. Δὲν τρέχω ὁμως. Πηγαίνω μὲ βῆμα ἀργό, μὲ ἡρεμία καὶ μ' ἀξιοπρέπεια, ὅπως ἀρμόζει σ' ἓναν ἄνθρωπο ποὺ ζῆ σὲ καιροὺς σοβαροῦς, ἱστορικοὺς, μεγάλους.

(Φεύγει πατώντας βαριά.)

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Χί, χί, χί ! Φίνα τὰ κατάφραες, πατέρα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκασμός. Δὲ μ' ἀρέσει νὰ μιλάς μὲ τέτοιον τρόπο. Εἶμαι συγκινημένος πατώκορφα ἀπὸ τὴν ἐχτίμηση τοῦ λαοῦ μου, καὶ αὐτὸ θὰ πῆ πὼς εἶμαι καλύτερος ἀπ' ὅ,τι φαρσοῦσα. Ἄν μὲ ξαναπῆς καταφερτζῆ, θὰ σὲ δειρῶ.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τὸ κέφι πᾶς νὰ μοῦ χαλάσης, ρὲ πατέρα, τώρα ποὺ θάχῃ μάσσημα ζεῖμπέκικο ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γλύψεσαι κι' ὅλας, λέρα, ποὺ θὰ φᾶς κρεμμύδι.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Μήτε γιὰ λιχουδιά. Μπακαλιάρο γιαχνὶ θὰ παραγγεῖλω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κοίτα μὴν τὸν ἀρπάχνης μὲ τὰ δυὸ ξεράδια σου καὶ μὲ ντροσιάσης. Νὰ τὸν βουτᾶς μὲ τὸ ἓνα μόνο. Πρέπει νὰ κρατήσω ὑπόληψη.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Μὴ μὲ βάζεις σ' ἔγνοιες, πατεράκη. Σὸί θὰ δείξουμε τὴν ἡ κοιλιά ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκασμός, σοῦ λέω. Ἀνάγκη νὰ νοιώσης, πὼς ἀπὸ τώρα καὶ πέρα εἶμαστε πρόσωπα κ' ἑμεῖς τῆς ἰστορίας. Καὶ τοῦτο θὰ πῆ, πὼς πρέπει νὰ τρῶς ἀνόρεχτα.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄν δὲ μὲ γελοῦνε τ' ἄντερά μου, πατεράκι, νὰ τον ὁ μάγερας. Ἐκεῖνος θάναί, ποῦρχεται.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὰν πολὺ τιγκιτάγκας μοῦ φαίνεται. Ὅρσε κόρδωμα. Καὶ μὲ τὸ πάσσὸ του ὁ ζευζέκης.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Νὰ τοῦ φωνάξω νὰ πάρη τὰ ποδάρια του ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκασμός.

(Μπαίνει ὁ μάγερας σινάμενος, κουνάμενος. Κάνει τεμενᾶ καὶ στέκει.)

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Εἶμαι ὁ πρῶτος μάγερας τοῦ γαληνότατου Ἐμίρη μας, γυιὸς τοῦ διάσημου ὀψοποιοῦ τοῦ Χαλίφη τῆς Βαγδάτης, πὸν βρῆκε ἐνενηντα δυὸ καινούργιες σάλτσες κ' εἰκοσιτέσσερες μουστάρδες, ξεπερνώντας τὸν πατέρα του καὶ τὸν παπ-ποῦ του πὸν φτιάσανε μόνο στὶς εἰκοσιδυὸ. Τί δρίζετε ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Φέρε μου ἐμένα..

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(βουλώνοντάς του τὸ στόμα)

Σκασμός, λέω ! Φέρσου εὐγενικά μ' ἓναν ἀφεντιάνθρωπο, πὸν βασιτᾶ ἀπὸ τέτοιο σοῖ μαγερήδων. (Παίρνοντας ἕφος ἀδιάφορο.) Τί θὰ μποροῦσες νὰ μᾶς ἐφερες, φίλε ;

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Πολλά!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στον Κολλητήρη)

Βλέπεις τί κερδίζεις ἄμα φέρνεσαι μ' εὐγένεια ;

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Μήπως ἐπιθυμᾷ πρώτα ἢ ἐξοχότητά σας ζουμί μὲ αὐγό ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στον Κολλητήρη)

Ζουμί κι' αὐγό ; Χτικιάρηδες λέει τοῦτος πὼς εἴμαστε, ἢ μᾶς παίρνει γιὰ μπάσσο πούπουλο καὶ πάει νὰ μᾶς ξεκάμη μὲ λιανά ; (Δυνατὰ στὸ μάγερα.) Οἱ ἐξοχότητές μας θέλουνε ν' ἀκούσουν τίποτ' ἄλλο.

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Ἔπειτα ; Τί προτιμᾶτε ; Μοῦς ντὲ λαγκούστ, κροκέτ, κασσολὲτ φινανσιέρ, βὸλ-ὦ-βάν ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Σὰ νὰ θαρρῶ, πὼς πρέπει νὰ τὸν πάρη ὁ διάολος, τὸν μπεχλιβάν ! (Δυνατά.) Προχώρα ἀκόμα.

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Πουσσὲν ροτί, περντςὼ ροτί, κανετὸν ροτί, βὼ ὦ πτὶ πουά, τουρνεντὸ ἢ ἔσκαλόπ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στον Κολλητήρη)

Μπῆκες, Κολλητήρη ; Σοφία μαγέρικη πουλᾶ, ὁ ἐρίφης, καὶ τῶρριξε στὸ σορολόπ. Νὰ θυμώσουμε, βρὲ ραπανάκι ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄσε ἀκόμα, πατεράκη.

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Ἐπειτα, πιζόν φαρσί ἄ λ' Ἀλλμάντ, φιλέ μινιόν, φιλέ
νιέ μπέφ, πεντάντ τρυφφέ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὸ ἴδιο)

Εἶναι πού ἔχω ὑπόληψη, π' ἀνάθεμά με, ἀλλιῶς στὸν
ἔκανα κεφτέ. Ὡς τόσο, βρῆκε ἄνθρωπο νὰ τοῦ κοκορευτῆ.
Ρὲ Κολητήρη, ξέρεις τί λέω ; Για νὰ δεῖξουμε σοῖ κ' ἐμεῖς,
καὶ γιὰ νὰ μὴ μᾶς πάρη ὁ σάχλας τοῦτος γι' ἄμαθους ἀπὸ
καλὴ κουζίνα, ἄς παραγγείλουμε ὁ καθένας μας φαγιὰ πού
δὲν τὰ γουστάρουμε καθόλου. Τί νὰ γίνῃ ; Μὲ κατάλαβες ;

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

Τέλος κρὲμ μπρυλέ, ρὶ φραπέ, σαρλότ ρύς, ἀνανὰ ἄ λὰ
ρουαγιάλ ; Τί ὀρίζετε ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἡ ἐξοχώτατη κοιλιά μας θέλει πράματα πολὺ λεφτὰ
καὶ πολὺ φίνα. Στὴ δική μου τὴν ἐξοχότητα νὰ φέρῃς τὸ
λοιπὸν ἓνα λαπᾶ καὶ μὲ χωρὶς λεμόνι.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Καὶ στὴ δική μου, κἀνα τριφύλλι ἐκεῖ μὲ ρετσινόλαδο.

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

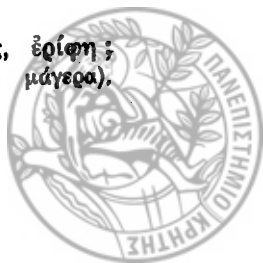
(σὰ νὰ τόνε χτύπησε ἀστροπελέκι)

Αὐπᾶ... Τριφύλλι !...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολητήρη)

Κόλλος τούρθε ! Ὅχι τί ; Μ' ἐμένα θάπαιζες, ἐρίφη ;
Μωρὲ σὰν πῆγαινες ἐσὺ, ἐγὼ γυρνοῦσα ! (Στὸ μάγερα).
Ἐμπρός, λοιπὸν, γρήγορα. Τί κάθεσαι ;

Ο ΜΑΓΕΡΑΣ

(φεύγει μουρμουρίζοντας)

Τριφύλλι. Λαπαῶς. "Ω ! φρίκη ! Τὸ κράτος βαίνει κατὰ κρημνῶν. (Βγαίνει.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χού, χού ! Τώρα, ρέ Κολλητήρη, νὰ μὲ πῆς καταφερο-
τζῆ, τὸ καταλαβαίνω. Εἶδες πῶς ἦρθε, καὶ πῶς ἔφυγε ; Ὡς
τόσο ἐσὺ πάλι, ρέ παιδί, τὰ παρᾶπες, π' ἀνάθεμά σε ! Τρι-
φύλλι μὲ ρετσινόλαδο ! Δὲν εὗρισκες ἄλλο τίποτα νὰ πῆς ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τί νὰ βρῶ, πατέρα, πὺν ὅλα τὰ τρωγούμενα μ' ἀρέ-
σουνε ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στὰ τελευταῖα, δὲ βαριέσαι ; Ἀυτὸς θὰ βγάλῃ τὰ μάτια
του. Τέλεια τοῦ τῆ φέραμε, δὲν εἶναι ζήτημα—κι' ὅμως σὰ
νὰ θαρρῶ πῶς ἀπομένουμε νηστικοί.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

"Ἐννοια σου, πατέρα. Τώρα τ' ἀπομεσήμερο, ὁ Βελῆς
παίρνει τρικούβερτο ὕπνο πλάϊ στὰ κοκορέτσια του. Ὁ
Βελῆς, τὸν ξέρεις, στὸν ἀπάνω μαχαλᾶ. Πάω λοιπὸν κρυφὰ
καὶ τοῦ βουτῶ μιὰ σούβλα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γεῖά σου, σπλάγχο μου. Εἶδες ὡς τόσο ; Καὶ Βεζύρης νὰ
γενῆς, καλὸ εἶναι νὰ μὴν τὴν ξεχνᾶς τὴν πρώτη τέχνη σου.
Μά... τί εἶναι τοῦτο ;

(Στὸ ἀναμεταξὺ εἶχε μπῆ μέσα ἡ Χαίριγιέ, σινάμενη, κουνάμενη,
κρατώντας μπαστονακί, καπνίζοντας καὶ σφυρίζοντας κά-
ποιο χορὸ τῆς μόδας.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὴν κοιτᾶ καλά, ἀνασηκώνεται, ξανακάθεται, ξεροκαταπίνει, πάει
νὰ φωνάξῃ, μὰ ξαρόνει πάλι)

Οὐ... οὐ .. οὐχ !..

(Ἡ Χαίριγιέ φέρνει βόλτες, κάνοντας βήματα χορευτικά, προ-
κλητικά, στριφογυρίζοντας τὸ πλαστουνάκι της.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ποῦ ὄλο ξεροκαταπίνει, ἀνασηκώνεται καὶ ξαναπέφτει)

Κολλητήρη... Ἔ, ρέ Κολλητήρη, ποῦ εἶσαι ; Δὲν ἀκούς ;
Μιὰ μωρέ. Μάης εἶναι ; Μάης ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἦχι, πατέρα. Ἦχιτόβρης.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἦχιτόβρης ; Πῶς διάολο νοιώθω τὸ λοιπὸν τέτοια κάψα ;
Οὐφ ! Τί ἔχω, μωρέ, καὶ μοῦ σκαμπανεβαίνουνε τὰ σω-
δικά ; Ἦχι, ὦχι, φουρτούνα μου ! (Σιωπῆ.) Κολλητήρη. Ποῦ
εἶσαι, Κολλητήρη ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἐδῶ εἶμαι, πατέρα .

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν ξέρω, μὰ καλὸ θᾶτανε νᾶπαιρνε ὁ δαίμονας κ' ἐσένα
κι' ὄλους τοὺς Καζαμίες μαζί σου. Κολλητήρη, Κολλητήρη,
κάψωσα, σοῦ λέω ! Μάης εἶναι, Μάης, Μά...μά...μάης !

(Δίνει ἓνα σάλτο καὶ πετιέται κάτω, παίρνοντας ἀπὸ πίσω τὴ
Χαίριγιέ. Φέρνουνε τώρα γύρους οἱ δύο τους. Μπροστά ἡ
κόρη κουνάμενη, πίσω ὁ Καραγκιόζης.)

Οὐχ... οὐχ ! Μωρὲ ὄλη ἡ αὐράνια σφαῖρα τρέμει ὀμπρός
μου ! Σεισμός, μαννούλα μου, σεισμός ! Θολοῦρα μ' ἔξωσε.
Μιὰ λάβα χοχλακᾶ μὲς στὴν κοιλιὰ μου. Ἦχι, νὰ μποροῦσα
νὰ οὐρλιαζα. Ἦχι, νὰ μποροῦσα νὰ γκαρίσω σὰ διχρονίτι-

κος βαρβάτος γαΐδαρος. (Σὲ μιὰ στιγμή πέφτει ἀπάνω στὸν Κολλητήρη που βρέθηκε πλάϊ του.) Τύφλα! Τί θὰς ἐσύ ἐδῶ! Δὲν ἔχεις λίγο σεβασμὸ γιὰ τὸν πατέρα σου; Ἄμε στὸ διάολο δῶθε! Οὔστ! Δρόμο! Ξεκουμπήσου!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Πῶς ἀγρίεψες ἔτσι;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δρόμο, εἶπα! Οὔστ! (Ὁ Κολλητήρης τὸ σκάει τρομαγμένος). Δὲν ξέρω τί ἔχω, μὰ θαρρῶ πὼς εἶμαι ἀλάκερο τσουκάλι ποὺ βράζει μέσα του ἀλυσίβα. Σὲ κάθε χόγλο νέος ἀχνὸς χυμᾶ στὴν κούτρα μου καὶ πάει νὰ μοῦ τινάξῃ τὸ καπάκι. (Βραχνά). Οὔχ! Θέλω νὰ φωνάξω. Νὰ οὐρλιάσω. Νὰ γκαρίσω!

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(σταματᾷ ἄξαφνα καὶ τὸν κοιτάζει)

Τί μὲ κυνηγᾷς; Ἐγὼ δὲν εἶμαι γυναίκα. Ἐγίνα ἄντρας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σταματᾷ σαστισμένος)

Μίλα καλά.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Σαρδαναπάλαρος!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

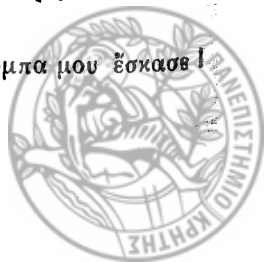
Πῶς τῶρες τοῦτο, δηλαδή;

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τ' ἀπάνω κάτω καὶ τὰ κάτω ἀπάνω. Σαρδανάπαλος.
Ἡ νέα πολιτικὴ μας κάνει τὶς γυναῖκες ἄντρες.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ ἄς τα αὐτὰ τὰ χωρατὰ κ' ἡ μπόμπα μου ἔσκασε!
(Χυμᾶ νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ.)

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(ξεφεύγει θυμωμένη)

Τολμᾶς; Σαρδαναπάλαρος! Ζήτω ὁ λυτρωμός. Εἶχαμε πιά τσακίσει μὲς σ' ἄβάσταχτα δεσμά μας, δείχνοντας τ' ἀνάποδο ἀπ' ὅ,τι ποθεῖ ἡ ψυχὴ μας. Ὁραία ζωὴ κ' ἐκείνη. Ὅλο καμώματα! Νὰ ρίχνης χαμηλὰ τὰ βλέφαρα, κ' ὁμῶς τὸ ἀντρίκιο τὸ εἶναι σου νὰ λαχταρᾷ μάτσα νὰ βλέπη τοῦ Θεοῦ τὰ πλάσματα. Σαρδαναπάλαρος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποῦ πρόλαβες καὶ τὸν μυρίστηκες τὸ Σαρδανάπαλό σου; Πρῶτες καὶ καλύτερες εἶστε οἱ γυναῖκες σ' ὄλα.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Γι' αὐτὸ ἴσια ἴσια ἦταν σωστὸ νὰ πάρουμε τὴ θέση τὴ δική σας. Δὲν πᾶμε νὰ ψαρῆσουμε νὰ δῆς ποιὸς ἀπ' τοὺς δυὸ μας θὰ σηκώση πιότερα λαβράκια; Σὲ τί μᾶς ξεπερνάτε τάχα; Στὴν πονηριά, στὴ φαντασία, στὸ πείσμα, στὴν κατεργαριά, στὸ θράσος, στὴν ψευτιά, στὸ θεατρισμὸ καὶ στὴ φινέτσα τοῦ μυαλοῦ, σὲ ποιὸ ἀπὸ ὅσα προσόντα φανερῶνουν τὸν καλὸ πολιτικὸ, τὸν ἔμπορο, τὸ νομικὸ, τὸν τραπεζίτη, τὸν κάθε ἄνθρωπο μὲ μέλλον, σὲ ποιό, λέω, θὰ μᾶς παραβγῆτε ἐσεῖς οἱ ἄντρες;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ναί...

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Ἡ τάχα θὲς νὰ παραβγοῦμε ἐκεῖ, πού ἐσεῖς οἱ ἄντρες θεμελιώνετε κάθε ἐξουσία σας, κάθε σκέψη, κρίση, δίκη, νόμο, ἀρχὴ κ' ἰδέα σας: στὰ λόγια, στὶς παρλάτες, στὴ ρητορικὴ; Ν' ἀποφασίσῃ κ' ἡ δική μου ἢ γλῶσσα λιγούλακι νὰ σεισιτῆ— γιὰ μιά, δυὸ, τρεῖς ὄρουλες μόνο— καὶ τότε βλέπουμε ποῦ θὰ μοῦ πᾶς νὰ μοῦ κρυφτῆς, πηλάλα τρέχοντα; στὰ τέσσερα. Ποιὸς ἄντρας ἔπεισε ποτὲ γυναῖκα,

ἂν ἡ ἴδια δὲ ζητοῦσε, πῶς καὶ τί, νὰ βρῆ ἕναν τρόπο νὰ πειστή ; Ποιὸ θηλυκὸ ἄλλαξε ποτέ του γνώμη γιατί τῷ-θελε ὁ ἄντρας της ; Πῶς θές νὰ χάρψουμε, οἱ γυναῖκες, λόγια σὰν κ' ἐσᾶς, ἀφοῦ γιὰ κάθε τι πού βλέπουμε, ἔχουμε ἀμέσως τόσα λόγια, τόσα πράματα νὰ ποῦμε, τοῦ ἡ μόνη ἀνάσα μας εἶναι νὰ τὰ ξεροῦμε ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μά...

ΧΑΙΡΙΓΙΕ

(χυμώντας ὀλοένα ἀπάνω του, ἐνῶ αὐτὸς τώρα ὑποχωρεῖ σιγά)

Τί ; Δὲ σ' ἀρέσει ἡ λέξη αὐτή ; Μὴ θὰ μοῦ πῆς, πῶς δὲν πιγαίνει σὲ γυναῖκεια χεῖλη ; Θ' ἀρχίσης νὰ κανοναρχᾶς γι' ἀβρότητες, γιὰ τραυερότητες, εὐαισθησίες, εὐπρέπειες καὶ φινέτσες ; ὦ, φάρα ὑποκριτῶν ! Μὰ ὅν γίνουμαι χυδαία ἐγώ, φταίει ἄλλος ἀπὸ σένα ; Ἐσὺ δὲ μ' ἀναγκάζεις νὰ λέω λόγια πού δὲ θᾶθελα νὰ τάλεγα ; Ἐσὺ, μὲ τὸ γαῖδουρινό σου πείσμα, τὴν ἐπιμονή σου, τὶς εἰρωνικὲς ματιές, τὴν ξιπασιά, τὴ στενοκεφαλιά, τὸ βοῦρκο τῆς ψυχῆς, τ' ἀνατολίτικο μυαλό σου, τὸ πνιγμένο μὲς στὴν πρόληψη, στὴν τύφλα καὶ στὴν καταχνιά, ἐσὺ δὲ μὲ φέρνεις στὴν ἀνάγκη νὰ ζητῶ νὰ μετρηθῶ μαζί σου ὡς καὶ στὴν προσιυχιά ; Ἡ μήπως θὰ μὲ μάθῃ καὶ τὸ μοῦτρο σου φινέτσα, θὰ μὲ δασκαλέψῃς τάχα εὐγένεια ἐσὺ, ἐμένα — χά, χά, χά ! — ἐμένα, ἐσὺ, ποιός ! ἕνας βάρβαρος ἀλήτης, πού δὲ νοιωθεὶ κἂν νὰ ξεχωρίζῃ ποιὰ εἶναι αὐτὴ πού στέκει ἀντίκρου του, καὶ τῆς μιλά γιὰ τρόπους καὶ γιὰ εὐγένεια σὰ νᾶτανε καμμιά τοῦ δρόμου -- ἐγώ, τοῦ δρόμου, ἐγώ ! μὸ ἔπρεπε, βέβαια, νὰ τὸ πρόσμενα ὡς κι' αὐτό, ἔπρεπε νὰ ἤξερα πῶς ὡς ἐκεῖ φτάνει τοῦ ἀντροῦς ἡ θλιβερὴ κατάντια, καὶ πῶς ἂν πέση μιὰ γυναῖκα μπρὸς στὴ μύτη του, αὐτὸς τὸ θηλυκὸ θὰ μυριστῆ μονάχα, καὶ ποτέ δὲ θὰ ξετάσῃ ἂν εἶναι δούλα αὐτὴ πού τοῦ μιλά, ἢ βασίλισσα κ' Ἐμιροπούλα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στέκοντας σαστισμένος)

Ἡ κόρη τοῦ Ἐμίρη εἶσαι, πουλάκι μου ;

ΧΑΙΡΙΓΙΕ

(ξαναρχίζοντας νὰ τὸν κυνηγᾷ)

Τί σὲ νοιάζει ποιά εἶμαι ; Ἦ ρωτᾷς ; Δὲν μπορείς νὰ κρίνης ἓναν ἄνθρωπο σὲν ἄνθρωπο, παρὰ γυρεύεις τὰ περγαμηνά του ; Στενοκέφαλοι, χιδαῖοι, μικροί ! Σὰ δῆτε μιὰ γυναῖκα, θὰ ρωτῆστε εὐτὺς ἢ σκούφια της ποῦθε βασιτᾶ, καὶ πόση προῖκα δίνει, πόσα χρόνια ἔχει στή ράχη της, τί ἔκαμε ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ γεννήθηκε, τί λέει, τί ξέρει, τί σκαμπάζει ἀπὸ νοικοκυριό, ἀπὸ πλύση, ἀπὸ κουζίνα, ἀπὸ μαντάρισμα, ἀπὸ κέντημα, ἀπὸ ράψιμο, πῶς ντύνεται, πῶς φέρεται, πῶς σειέται, πῶς λυγίεται, πῶς μιλά, πῶς τρώει, πῶς τσιγαρίζει ἄρνάκι, πῶς κορδώνεται, κ' ὕστερα, σὰ θὰ μπουμπουνίστε τὸ μυαλό σας μὲ μιὰ δυὸ χιλιάδες πρόληψες, βγάξετε τὸ φετῶ σας. Λίγη ὅμως κρίση ἂν εἴχατε θάνατοιωδες ἀμέσως πόσο καὶ σὲ τοῦτο ἀκόμα εἶμαστε ἀνώτερες, ἀγνότερες καὶ φυσικώτερες ἐμεῖς. Γιατί οἱ γυναῖκες, γιατί ἐμεῖς, σὰ δοῦμε ἄντρα μπροστά μας, δὲν ξετάζουμε ποτὲ καὶ δὲ ρωτοῦμε τίποτα. Μᾶς φτάνει μόνο πῶς εἶναι ἄντρας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δίκιο ἔχεις, βέβαια.

ΧΑΙΡΙΓΙΕ

Σοῦτ', τσιμουδιά ! Ποιὸς ρώτησε τὴ γνώμη σου ; Κράτα τὴ γλῶσσι σου, κι' ἂν θέλῃς νὰ μὴν τὰ βρῆς σκοῦρα, πᾶψε νὰ μὲ κυνηγᾷς— κατάλαβες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μ' ἀφήνεις νὰ σὲ καταλάβω, ποῦχω λαχανιάσει φεύγοντας ;

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τί ἀηδία ! Τὸ συνηθισμένο καταφύγιο κάθε ἀντρός : ἡ εἰρωνεία ! τὸ χωρατό ! τὸ ἄνοστο ἄστειο ! "Αμα σᾶς λείψη πιά κάθε ἐπιχείρημα, τὸ ρίχνετε στὴ νοστιμιά, στὴν ἔξυπνάδα τὴ σαγλή. Λαχάνιασες καὶ φεύγεις ! Πούφ ! Δὲν ἔχεις τίποτα ἔξυπνότερο νὰ πῆς ; Σὲ κυνηγῶ ! Σὲ κυνηγῶ, γιατί μονάχη προστατεύω τὸν ἑαυτό μου ἀπ' τὸ κυνηγητὸ πού μουστησες. Σὲ κυνηγῶ ! Καὶ δὲ μοῦ λὲς πῶς βρέθη- κες ἐδῶ μὲς στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου, τοῦ λόγου σου ; Ποιὸς εἶσαι ; Τί ζητᾶς ; "Ενας ξυπόλυτος ἀλήτης ! Τώρα μόνο σὲ καλοκοιτάζω καὶ ξαφνίζουμαι. "Αχ, "Αλλάχ ! Ποιὸς εἶναι τοῦτος ; "Οξω γρήγορα ἀπὸ δῶ ! Τί σαμμαίθι, τί γουστέρα βρώμικη ! Δὲν ἄκουσες τί σοῦ εἶπα ; Φεύγα γρή- γορα ! Φεύγα, ἢ φωνάζω τοὺς ἀνθρώπους μας καὶ σοῦ τσακίζουν τὰ πλευρά. Κάθεσαι ἀκόμα; Καὶ γελά; Βοήθεια! (Χτυπᾶ τὰ χέρια.) Δὲν εἶναι ἐδῶ κανεὶς ; "Ας ἔρθῃ κάποιος! Γρήγορα !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μπαινοντας ὀρητικᾶ)

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Πῶς ἄφησες, Δερβέναγα, νὰ μῆ μὲς στὸ σαράϊ ὁ ξέ- νος τοῦτος ; Ποῦ τᾶχουν οἱ φρουροὶ τὰ μάτια τους ; Διῶξῃ τον γρήγορα. Μὲ τίς κλωτσιές καὶ μέτρησέ του τὰ πλευρά.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(στέκει ἀκίνητος)

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Δὲν ἄκουσες τί σοῦ εἶπα ; Τί στέκεσαι σὸν ξύλο καὶ δὲν κάνεις βῆμα ; "Αρπαξε αὐτὸ τὸ σίγαμα καὶ σπάσ' του τὰ νεφρά.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τρελάθηκες ; Σοῦφυγε καὶ τὸ λίγο ποῦχες ; Δὲν ἀκοῦς ;
Θέλεις νὰ σοῦ τὸ πῶ κι' ἄλλη φορὰ ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Θὰ μοῦρθη λύσσα ! Δὲν κατάλαβες τί σοῦ εἶπα, βλάκα ;
Πιάσ' τον. Διῶξε τον !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὅγῳ βλάκας δὲν εἶσαι. Ὅγῳ νὰ τὸ πιάκης δὲν μπορᾶς.
Καρκαγκιόζο εἶναι. Καρκαγκιόζο !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τ' εἶπες ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο εἶναι. Βιζύο. Βιζύο.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Πῶς ; Ἐξηγήσου καλύτερα !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο εἶναι. Πρᾶ ! Βιζύο μπεξεβέγκ, Βιζύο,
πρᾶ. Καρκαγκιόζο Βιζύο.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τί ; Εἶναι ὁ Καρκαγκιόζης ; Ὁ νέος Βεζύρης μας ; Εἶ-
σαι ὁ Καρκαγκιόζης ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶμαι, π' ἀνάθεμά με.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τί ἀηδία ! Τὸ συνηθισμένο καταφύγιο κάθε ἀντρός ;
ἢ εἰρωνεία ! τὸ χωρατὸ ! τὸ ἄνοστο ἄστειο ! * Ἄμα σᾶς
λείψη πιά κάθε ἐπιχείρημα, τὸ ρίχνετε στὴ νοστιμιά, στὴν
ἐξυπνάδα τῆ σαχλή. Λαχάνιασες καὶ φεύγεις ! Πούφ ! Δὲν
ἔχεις τίποτα ἐξυπνότερο νὰ πῆς ; Σὲ κυνηγῶ ! Σὲ κυνηγῶ,
γιατί μονάχη προστατεύω τὸν ἑαυτό μου ἀπ' τὸ κυνηγητὸ
ποῦ μοῦστησες. Σὲ κυνηγῶ ! Καὶ δὲ μοῦ λὲς πῶς βρέθη-
κες ἐδῶ μὲς στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου, τοῦ λόγου σου ;
Ποιὸς εἶσαι ; Τί ζητᾶς ; * Ἐνας ξυπόλυτος ἀλήτης ! Τώρα
μόνο σὲ καλοκοιτάζω καὶ ξαφνίζουμαι. * Ἄχ, Ἄλλάχ ! Ποιὸς
εἶναι τοῦτος ; * Ὄξω γρήγορα ἀπὸ δῶ ! Τί σαμμαμίθι, τί
γουστέρα βρώμικη ! Δὲν ἄκουσες τί σοῦ εἶπα ; Φεύγα γρή-
γορα ! Φεύγα, ἢ φωνάζω τοὺς ἀνθρώπους μας καὶ σοῦ
τσακίζουν τὰ πλευρά. Κάθεσαι ἀκόμα; Καὶ γελά; Βοήθεια!
(Χτυπᾶ τὰ χέρια.) Δὲν εἶναι ἐδῶ κανεὶς ; * Ἄς ἔρθῃ κάποιος!
Γρήγορα !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μπαίνοντας ὀρμητικῶς)

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Πῶς ἄφησες, Δεοβέναγα, νὰ μῆ μὲς στὸ σαράϊ ὁ ξέ-
νος τοῦτος ; Ποῦ τᾶχουν οἱ φρουροὶ τὰ μάτια τους ; Διῶξέ
τον γρήγορα. Μὲ τίς κλωτσιές· καὶ μέτρησέ του τὰ πλευρά.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(στέκει ἀκίνητος)

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Δὲν ἄκουσες τί σοῦ εἶπα ; Τί στέκεσαι σὰν ξύλο καὶ δὲν
κάνεις βῆμα ; * Ἀρπάξε αὐτὸ τὸ σίγαμα καὶ σπάσ' του τὰ
νεφρά.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τρελάθηκες ; Σοῦφυγε καὶ τὸ λίγο ποῦχες ; Δὲν ἀκοῦς ;
Θέλεις νὰ σοῦ τὸ πῶ κι' ἄλλη φορὰ ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Θὰ μοῦρθη λύσσα ! Δὲν κατάλαβες τί σοῦ εἶπα, βλάκα ;
Πιάσ' τον. Διῶξε τον !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Ὅγὼ βλάκας δὲν εἶσαι. Ὅγὼ νὰ τὸ πιάκης δὲν μπορᾶς.
Καρκαγκιόζο εἶναι. Καρκαγκιόζο !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τ' εἶπες ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο εἶναι. Βιζύρ. Βιζύρ.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Πῶς ; Ἐξηγήσου καλύτερα !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Καρκαγκιόζο εἶναι. Πρᾶ ! Βιζύρ μπεζεβέγκ, Βιζύρ,
πρᾶ. Καρκαγκιόζο Βιζύρ.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τί ; Εἶναι ὁ Καρκαγκιόζης ; Ὁ νέος Βεζύρης μας ; Εἶ-
σαι ὁ Καρκαγκιόζης ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶμαι, π' ἀνάθεμά με.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Ἀλήθεια ; Ἐλα λοιπόν, ἔλα νὰ σὲ φιλήσω ! (Τοῦ ἀνοίγει τὴν ἀγκαλιά της.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(χαμηλώνοντας σαστισμένος τὸ κεφάλι καὶ προσπαθώντας νὰ κρυφτῇ)

Ντρέ...ντρέπουμε ! Χού ! Χού ! Ντρέ...ντρέπουμε !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(πηγαίνοντας ἀπάνω του κι' ἀγκαλιάζοντάς τον)

Τί ντρέπεσαι ; Σὲ φιλῶ σὰν ἄντρας. (Τόνε φιλεῖ.) Νά. (Τὸν ξαναφιλεῖ.) Νά, νά !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Μπούφ !

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Φεύγα ἐσὺ ἀπὸ δῶ ! (Στὸν Καραγκιόζη, ξαναφιλώντας τον.)
Νά, κι' ἄλλο ἓνα. Συνήθισες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μπᾶ ! Ποῦ νὰ συνηθίσω ! (Στὸ Βελῆ Γκέκα.) Ἄει σιὸ
δ' ἀόλο ἐσὺ καὶ πάρα πέρα. Μάρς !

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(φεύγοντας)

Πρᾶ, ὦρέ ! Νᾶμουνα χριστιανός, ὦρέ, νὰ κάμω ὀγδόν-
τα φορὲς τώρα τὸ σταυρό μου ! Μπούφ ! (Φεύγει.)

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Πάρε κι' ἄλλο ἓνα. Νά. (Τόνε φιλεῖ.) Σὰν ἄντρας σὲ
ἄντρα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στάσου, γιὰ νὰ συνηθίσω. Μάτς ! (Τῆ φιλεῖ.) Χώ,χώ,χώ,
χώ ! Μάτς ! (Τὴν ξαναφιλεῖ.) Χώ,χώ,χώ !

ΧΑ·Ι ΡΙΓΙΕ

Δὲ μοῦ τῶλεγες τόση ὥρα πῶς ἤσουν ὁ Καραγκιοζῆς, ὁ νῶς Βεζύρης, ποῦ μὲ τὴν πολιτικὴ του κάνει τὶς γυναῖκες ἄντρες ; Ζήτω σου !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὸν κακό μου τὸν καιρό, ὄχι ζήτω μου ! Ἄσε τ' ἄστεϊα, πουλί μου, κ' ἔλα δῶ στὴν ἀγκαλιά μου, ἔλα, καὶ νοιώθω μέσα μου νὰ οὐρλιάζουν σκύλοι καὶ νὰ νιαουρίζουν μὲ καῖμό ἄσπροι γάτοι, μαῦροι γάτοι, ροῦσσοι, κίτρινοι, μὲ τεντωμένο τὸ λαιμό. Ἔλα, περδικούλα μου, τί μόλις σὲ εἶδα ἄνοιξε μπρὸς μου ἡ φύση ἀλάκερη. Πότε εἶμαι ἀνάλαφρος σὰ σπούγγιτας καὶ κελαῖδῶ, καὶ πότε σέρνομαι βαρὺς καὶ βγάζω ἕλο στριγγλιές ψιλόβραχνες, σὰν τὴ χελώνα μὴν αὐγὴ αὐγουστιάτικη, σιμὰ στὰ μουσκεμένα σκίνα. Ἐχω τοῦ κόσμου μέσα μου ὅλη τὴ φωτιά κι' ὅλη τὴ λαύρα, καὶ γίνουμαι τὰ πάντα ἐγὼ γιὰ σέ : κούνελος ἄσπρος, τράγος μαῦρος, πόντικας σταχτύς, βούβαλος, ταῦρος, γαῖδαρος, — ποιητής.

ΧΑ·Ι ΡΙΓΙΕ

Σῶπα. Δὲ θέλω λόγια τρυφερά, ποῦ ἀναταράζουν τὴν καρδιά. (Ὁ Καραγκιοζῆς πάει νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ.) Ὅχι ἐδῶ. Ὅχι ἐδῶ. Κ' οἱ τοῖχοι ἔχουν αὐτιά. Νὰ μοῦ τὰ πῆς μιὰ νύχτα, στὴν ἐρμιά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ναί, φῶς μου, ναί, πουλάδα μου, μὲς στὴν ἐρμιά, τὴ νύχτα, ἅμα τ' ἀγιαζὶ ρίχνη σὲ μεθύσι ἐρωτικὸ κάτω ἀπ' τὶς πέτρες τὶς μουσάκες, καὶ κυνηγοῦνται οἱ σκνίπες στὰ βαλτόνερα, καὶ μὲς στὶς στέρνες τὶς παλιές βδέλλες καὶ κοψαντέρες συνεπαίρνονται ἀπὸ οὐράνιο κραδασμό. Σὰ βγαίνουν στὸ σεργιάνι οἱ κατσαρῖδες κ' οἱ ρομαντικὲς κωλοφωτιές, καὶ στὶς σκισμάδες τῶν πανάρχαιων πύργων

ἡ κουκουβάγια μ' ἄγριο σκούξιμο καλεῖ τὸ ταῖρι της νὰ ρθῆ νὰ τὴ φιλέψῃ τυφλοπόντικους.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Σιγά, σιγά! ὦ, ψυχὴ μου, βάσταξε. Ἄχ, Ἄλλάχ, βόηθα με νὰ κρατήσω τὴ συνείδησή μου ἀλύγιστη, βοήθα με, Θεέ μου, νὰ γενῶ τ' ἀνάποδο ἀπ' αὐτὸ ποῦ μ' ἔπλασες. (Ὁρθῶνεται ἀγέρωχη.) Βεζύρη μου, γελιέσαι. Μὴ μοῦ μιλᾷς ἐρωτικά, γιατί ἔγινα ἄντρας. Σαρδανάπαλος!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄσε, ἀδερφοῦλα, τοῦτον τὸν ψαλμὸ καὶ μούκοψες τὸν κραδασμό! Μείνε γιὰ μένα μόνο γυναικούλα.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Ποτέ! Νὰ ξαναπέσω στὴ σκλαβιά; Ποτέ! Πάλι θὰ μοῦ μιλᾷς γιὰ φερετζέδες καὶ καφάσια, κ' ὅλα τοῦτα τὰ ὄργανα τῆς τυραννίας, ποῦ κάνουνε τὴν ἄμοιρη γυναῖκα νὰ βλέπῃ μόνο αὐτὴ τοὺς ἄντρες, κ' οἱ ἄντρες νὰ μὴν μποροῦνε νὰ τὴ δοῦν;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πέτα καφάσια, φερετζέδες καὶ πουκάμισα. Δεῖξε ὅσα θέλεις πόδια, μπράτσα, στήθια καὶ γοφούς. Σαρδανάπαλος! Ἄν ἦτανε γιὰ τοῦτο νὰ μοῦ γίνῃ; ἄντρας, γίνε μιὰ ὥρα ἀρχήτερα! Τέτοια μιὰ πράξη εἶναι σωστὰ ἀντρικὴ, γιατί ἀντὶ νὰ σὲ γδύνῃ ὁ ἄντρας, γδύνεσαι μονάχη σου, φτάνει κουράγιο νᾶχῃς.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Γιὰ κουράγιο μὲ ρωτᾷς; (Ξυλώνει τὸν φερετζέ της καὶ τοῦ τὸν πετᾷ.) Νά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τόσο μονάχα;

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Ὅσο θέλεις. Καὶ στὸ πείσμα σου. (Βγάζει τὸ κοντογοῦνι

της και τὸ πετᾶ.) Πάρ' το και τοῦτο. Θέλεις κι' ἄλλο ; (Σκί-
ζει τὰ μανίκια της και φανερώνει τὰ μπράτσα της ὡς στὶς μασκίλες.)
Νά ! Θέλεις ἀκόμα κι' ἄλλο ; (Σκίζει τὸ σαλβᾶρι της, μένοντας
μόνο μὲ τὸ κοντό, ἀχνὸ ἀπανωφούστανο, ἔτσι πού τὰ πόδια της νὰ
φανοῦνε σχεδὸν ὡς στὰ γόνατα, σὲ τρόπο πού νὰ παρουσιάζεται τώρα
ὀλόκληρη ντυμένη ἀπάνω-κάτω σὰν τὶς σημερινὲς γυναῖκες, δίχως
μανίκια, μὲ κοντὰ φουστάνια και φαινομηρίδες) Νά, νά, νά !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

"Ὁχ, ἀμάν, και χάθηκα ! (Πάει νὰ χυμῆσι ἀπάνω της.)

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(μπαίνει ἀξαφνα τρεχᾶτος, κατάχλωμος, ἀνασαινοντας βαριά)

Πατέρα, πατέρα ! Κόσμος ! Κακό !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σιχτήρ ! Ποιὸς εἶναι ; 'Εσύ μωρέ ; Και μοῦκοφες τὸν
οἶτρο μου !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

"Ερχεται κόσμος, πατέρα. "Ακου φωνές ! Κακό !

ΧΑ-Ι-ΡΙΓΙΕ

Κόσμος ! Κόσμος ! ('Αρπάζει ἀπ' τὰ χέρια τοῦ Καραγκιοζή
τὰ κουρέλια τῆς φορεσιᾶς της και βγαίνει τρέχοντας.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στάσου ! 'Εμιροπούλα ! — Πάει, ἔφυγε ! — Τί λὲς
εἰσύ, μωρέ ; Τί μολογᾶς ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Πατερᾶκη, δὲν ἀκοῦς ; Βουή και χαλασμός ! "Ερχεται
φουσατο κατὰ δῶθε σφουριάζοντας. Σφουρίζουνε, ρίχνουνε
κουμπουριές. 'Αλλ' σ' ἐμᾶς !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀφοκράζεται)

Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου ! 'Ο Θεὸς ξέρει τί ἔχω σκαρώ-
σει μὲ τὴ σκέψη μου. Σὰν τί φουρτούνα μοῦρχεται ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Όπου νάναι ζυγώνουν. Τί θα κάμουμε ; Άμάν !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Νά πάρη ὁ Δαίμονας τὸ Σαρδανάπαλό μου. (Τρέχοντας δεξιὰ κι' ἀριστερά.) Τί νὰ κατέβασε τοῦτο τὸ ἔρημο τὸ μυαλό ; Ποῦ θὰ κρυφτοῦμε, Κολλητήρη ; Ποῦ ; Ἄν κάμουμε πὼς μπαίνουν μέσα, πάει ! Μᾶ ; σκίσανε !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄκου ! Τρέχουν τώρα κι' ἀπὸ δίπλα ! Ὅξω βουτίζει ὁ δρόμος ! Ἔρχονται. (Ὅξω ἢ βουτὴ μεγαλώνει.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κάτω ἂπ' τὸ ντιβάνι ! Γρήγορα ! (Κρύβεται μὲ τὸν Κολλητήρη κάτω ἀπὸ ἓνα ντιβάνι.) Κάμε τόπο καὶ γιὰ μένα. Μᾶζεψε τὰ ξεράδια σου. Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου ! (Δὲ φαίνονται πιά.)

(Μπαίνουνε μέσα ὀρμητικοὶ ὁ Ὅμαρ, ὁ Χαλήλ, ὁ Σελήμ, ὁ Χαϊρεντίν κλπ., ὅλοι οἱ ἀρχόντοι.)

ΟΜΑΡ

Ποῦναι τος ; Ποῦναι τος ; Καραγκιόζη ! Καραγκιόζη ! Ποῦναι ὁ Καραγκιόζης ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(πνιχτά, ἐνῶ τὸ ντιβάνι κουνιέται ἀπ' τὸ τρεμούλιασμά του)
Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου !

ΧΑΛΗΛ

Ποῦναι τος ! Καραγκιόζη ἐφέντη ! Ποῦσαι ; Καραγκιόζη ἐφέντη !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὸ ἴδιο)

Τὸ Σαρδανάπαλό μου !... Παναγίτσα μου !

ΟΜΑΡ

Ποῦ πῆγε π' ἀνάθεμά τον ! Καραγκιόζη ! Ψάξτε ὄλες
τις κίμαρες τοῦ σαραγιού νά τῖνε βρῆτε ἀμέσως. Γρήγορα!
(Φεύγουνε μερικοὶ νά βροῦν τὸν Καραγκιόζη. Τὸ ντιβάνι κουνιέται
ἀπ' τὸ τρεμουλιασμα ἀκόμα πιὸ δυνατά.) Διάολε ! Τώρα πῆγε
νά χοθῆ ; Τώρα, ποῦ τότε γυρνεῖ ἡ χώρα ἀλάκερη ;
(Τὸ ντιβάνι σιγά σιγά παύει νά κουνιέται.) *Ακου φωνές ! *Ακου
γιορτή, χαρά, τραγοῦδι !

ΣΕΛΗΜ

Μωρὲ εἶδες ἐνθουσιασμός ;

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

Δὲν προκάμαμε καλὰ καλὰ νά τελαλήσουμε ἀπ' τὴ με-
γάλη πόρτα τοῦ σαραγιού τὴ νέα πολιτικὴ μας, κι' ὁ κό-
σμος -- σὰ νά τὴν περίμενε -- πῆρε τὸ λόγο μας βαθιά, καὶ
δίχως νά προσμένῃ ἐπιτροπὲς καὶ διαῖτες, γύρισε μὲ χαρὰ
κι' ἀλαλαγμὸ τὰ κάτω ἄπάνω.

ΟΜΑΡ

Μὲ τί ἐξυπνάδα, μὲ τί κέφι, μὲ τί προθυμιὰ βρῆκε ὁ
καθένας μονομιᾶς τὸ Σαρδανάπαλό του ! Χυμῆσαν οἱ κα-
τσιοκλέφτες ἄξαφνα στὶς κοντινὲς τὶς στάνες νά γενοῦν
τσοπάνηδες. Καὶ γέμισε σὲ λίγο ἡ ἀγορὰ τραγιά καὶ γί-
δες. Μιλλιοῦνι οἱ λωποδῦτες μπῆκαν στὰ ψιλικατζίδικα καὶ
στάθηκαν σὲ μπάγκους καὶ τεζάχια· κι' ὅσοι δὲ χωρούσανε,
μοιράσαν τὶς πραμάτειες καὶ πιάσαν πόρτες καὶ παραθύρα
νά τὶς ξεκάμουν· κ' εἶναι καζάρι οἱ δρόμοι πέρα ὡς πέρα.

ΣΕΛΗΜ

* Ἦρθαν οἱ ληστοφυγόδικοι ἀπὸ τὸ κλαρὶ καὶ γίνανε νοι-
κοκυραῖοι. Κ' οἱ ρεμπεσκέδες κ' οἱ ξεκάλτσωτοι, κι' ὅσοι
δὲν ξέρανε δουλειὰ καὶ τέχνη, βουτήξαν μπάγκες καὶ σα-
ράφικα καὶ κουδουνοῦνε λίρες.

ΟΜΑΡ

Οἱ δουλευτᾶδες γίνανε γλεντζέδες ξεκαπίστρωτοι, κ' οἱ μπακαλόγατοι ὄλοι ἀριστοκράτες, καὶ φτιάσαν τὰ σαλόνια οὐζάδικα, κ' ἔγιναν οἱ μονιὲς τῶν παπατζήδων λέσχες. Καὶ φόρεσε ὁ μουεζίνης σκούφια φασουλῆ καὶ κήρυξε ἀπ' τὸ μιναρέ του : Ἀλλάχ ! ἡ μάσκα εἶναι ἡ ἀρετὴ ! Χαρὰ στὸν ποῦ σκεπάζει εὐτὺς τὴν ὄψη του μπρὸς στὶς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ ποῦ φέρνει ὁ δρόμος, χαρὰ στὸν ποῦχει φτώχεια στὴν ψυχὴ, τὶ αὐτὸς κληρονομᾷ τὴ βασιλεία τῆς γῆς.—Κι' ἄκουσε πέρα τὴ φωνὴ ὁ λαός, κ' ἔγινε γιὰ ολους ἄξαφνα γλυκειὰ ἡ ζωὴ, ἀλαφρὴ κι' ἀνάερη. Πᾶνε πιά οἱ μόχθοι, οἱ κόποι κι' ὁ ἴδρωτας, πᾶει τὸ σαράκι τῆς καρδιάς τὸ πλάνο, πᾶει τῆς συνείδησης ἡ γκρίνια κ' ἡ μιζέρια. Σπαρταρᾷ κάτω, πηλαᾷ κόσμος ἀσκλάβωτος, γιορτάζει τὸ εὐκόλο τὸ κέρδος, τὸ μεθύσι, τὸ γλέντι, τὸ χουζοῦρι καὶ τὴν ξεγνοιασιά. Σαρδαναπάλαρος ! Κράζουν τὸν Καραγκιόζη νὰ τὸν δοῦν, νὰ τὸν λατρέψουνε. Ἀκοῦστε ! Ἀμάν ! Θὰ σπάσουνε τὶς πόρτες. Θὰ μποῦν μὲς στὸ σαράκι, ἂν δὲ βγῆ ἐκεῖνος στὸ παρᾶθυρο νὰ χαιρετήσῃ. Ποῦναι τος ; Ἀκόμα νὰ ρηθῶν ὅσοι πήγανε νὰ τόνε βροῦν; (Κάτω ἀπ' τὸ ντιβάνι ἀκούγεται ἄξαφνα ρουχαλητὸ δυνατό.) Σταθῆτε. Σοῦτ ! Κάτι ἄκουσα. (Σωπαίνον ὄλοι. Τὸ ρουχαλητὸ γίνεται μὲ μιὰς δυνατώτερο.) Ἐδῶ εἶναι; Καὶ κοιμᾶται ! Ρουχαλίζει ; (Τρέχει στὸ ντιβάνι, τὸ παραμερίζει. Φαίνεται ὁ Καραγκιόζης ξαπλωμένος χάμω, νὰ κοιμᾶται δίπλα στὸν Κολλητήρη. Ὁ Ὅμαρ τὸν ταράζει.) Κοιμᾶσαι; ὦ, ἀγνή κι' ἀμόλευτη ψυχὴ ! Σήκω ! Ἡ δόξα σου σὲ καρτερεῖ. Νικήσαμε ! Σαρδαναπάλαρος πέρα καὶ πέρα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀνακλαρίζεται καὶ τρίβει τὰ μάτια του)

Τί ἔχετε, βρὲ παιδιά, καὶ σκούζετε ; (Χασμουριέται.) Τί χαμπάρια ;

ΟΜΑΡ

(ταράζοντάς τον)

Μωρὲ σὲ κράζει ὁ κόσμ ο νὰ σὲ δῆ. Κατάλαβες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἐμένα; Καὶ γιατί, ρε ἀδέρφι;

ΟΜΑΡ

Σαρδαναπάλαρος! Ἄκουσ; Νίκη πέρα καὶ πέρα. Ἡ πολιτική σου εἶναι θρίαμβος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὰ παραλές! Θρίαμβος! Τὰ παραλές.

ΟΜΑΡ

Ἄλλάχ! Θὰ μὲ κάμης νὰ τρελαθῶ! Ἄκου λοιπόν!
(Τρέχει κι' ἀνοίγει τὸ παραθυρόφυλλο. Ἀπὸ τὸ δρόμο κάτω χύνεται στὴ σάλα ὁ ἀλαλαγμὸς τοῦ πλήθους.)

Ο ΛΑΟΣ

(ἀπ' ὄξω)

Ζήτω ὁ Καραγκιόζης! Ζήτω ὁ μέγας μας Βεζύρης!
Ζήτω ὁ μέγας μας ὁ Καραγκιόζης! Σαρδανάπαλος! Καραγκιόζαρος! Λόγο! Λόγο!

ΟΜΑΡ

Ἄκουσ; Μεθὰ ὁ κότμος ἀπὸ χαρὰ κ' ἐνθουσιασμό!
Ζητοῦνε νὰ σὲ δοῦν. Ἔβγα! Ἔβγα νὰ τοὺς χαιρετίσης.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σώπα, ρε ἀδερφέ. Καλὰ εἶμαι κι' ἀπὸ μέσαι.

ΟΜΑΡ

Ἀδύνατο! Πρέπει νὰ φανῆς. Πρέπει νὰ σὲ δοῦνε!

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Πρέπει νὰ σὲ δοῦνε!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί νὰ μοῦ δοῦνε, μωρὲ ἀδέρφια; Τί νὰ τοὺς δαίξω;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(πού είχε συρβή στο μεταξύ ως στο παράθυρο και κοιτούσε ὄσω κρυφά, ἀνασηκωμένος ως στο περβάζι)

Γιὰ νὰ δοῦνε τὰ μοῦτρα μας μαζευτήκανε ὅλοι τοῦτοι, πατεράκη :

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν πάω πουθενά !

ΟΜΑΡ

Θὰ ρθῆς μὲ τὴ βιά. Ἐμπρός ! (Τὸν σπρώχνει.)

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Ἐμπρός ! Ἐμπρός ! (Τὸν σπρώχνουν ὅλοι.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(προχωρᾷ σερνάμενος ὡς στο παράθυρο καὶ κάθεται χαμηλά, δίπλα στὸν Κολλητήρη)

Μὴν ἀγριεύετε, μωρὲ παιδιά ! (Οἱ ἀρχόντοι σταθήκανε ὀρθοὶ μπρὸς στο παράθυρο, κοιτάζοντας ἀκίνητοι, ἀμίλητοι, σοβαροί, τὸν κόσμον ὄσω. Στέκουνε σὲ στάσεις θεατρικῆς, σὰν ἀγάλματα, μὲ χαμόγελο στὰ χεῖλη. Μπροστὰ τους ἔχουν ἀφήσει τόπο γιὰ νὰ παρουσιαστῇ ὁ Καραγκιόζης.) Ἐ, παιδιά ! Ἐσᾶς μιλῶ, ἀρχόντοι. Μυστήριο ! Κουφαθήκανε ὅλοι τους.

Ο ΛΑΟΣ

(ἀπ' ὄσω)

Ὁ Καραγκιόζης ! Νὰ βγῆ ὁ Καραγκιόζης !

ΟΜΑΡ

(ἐνῶ στέκει ἀκίνητος, δίνει κρυφὰ μιὰ κλωτσιὰ στὸν Καραγκιόζη)
Φανερώσου, μωρέ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί νὰ φανερώσω, ὁ ἔρμος ;

ΟΜΑΡ

(τό ίδιο)

Ἐμπρός! Γρήγορα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἦχ! (Ἀνασηκώνεται λιγάκι.) Ντρέ... Ντρέπουμε! Χού, χού! Ντρέπουμε!

ΧΑΙΡΕΝΤΙΝ

(δίνοντάς του μιὰ κλωτσιά)

Ἐμπρός! Ἀκόμη;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἦ! ὦχ! Μὴ βαρᾶς, μπάρουπα! Μὴ βαρᾶς!

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

(κλωτσώντας τον ὅλοι τους)

Ἐμπρός!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἦχ! ὦχ! (Προβάλλει λίγο τὸ κεφάλι του ὄξω.— Θύελλα ἀπὸ ζητωκραυγές.— Τὸ ξανακοῦβει.— Οἱ ἀρχόντοι τὸν ξανακλωτσούν ὅλοι.)

Ἦχ! Ἦχ! (Βγάζει πάλι τὸ κεφάλι του στὸ παράθυρο.— Νέα θύελλα ἀπὸ ζητωκραυγές.) Μυστήριο τί βλέπουν τοῦτοι, Κολλητήρη, κι' οὐρλιάζουν ἔτσι.

ΟΜΑΡ

(κλωτσώντας τον)

Πιὸ ψηλά! (Οἱ ἀρχόντοι τὸν κλωτσούν ὅλοι.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἦχ! Πιὸ ψηλά; (Ἀνασηκώνεται σιγὰ σιγὰ περισσότερο, ὡς πὺ στέκει ὀρθός.) Δές, τὸ λοιπόν, ρὲ λαέ, δές! (Ἦξω οἱ ζητωκραυγές ἔχουνε φτάσει στὴ μεγαλύτερη ἔντασή τους.)

Ο ΛΑΟΣ

(ἀπ' ὄξω)

Νὰ μᾶς ζήσης, ἀφέντη! Καραγκιόζαρος. Σαρδαναπά-

λαρος. Σαρδέλλα, κάπαρη. Ζήτω ὁ μέγας Καραγκιόζης.
Νὰ μοῦ ζήσης, θερίο μου !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί μὲ εἶπε τοῦτο; ; Θερίο;

ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΒΡΑΧΝΗ

Νὰ μοῦ ζήσης, μόντρα μου, γοργόνα μου !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Νὰ σοῦ πάρη ὁ διάλογος μάννα καὶ πατέρα, μούλαρε
λακινιάρικε, πὺν θὰ μὲ πῆς γοργόνα ! Νάμουνα κάτω, μωρέ,
νὰ σοῦδειχνα. (Δείχνει τὴ γροθιά του.)

Ο ΛΑΟΣ

(ἔσπώντας σὲ ζητωκραυγές)

Γροθιά ! Γροθιά καὶ δύναμη ! Ζήτω ἡ γροθιά ! Σαρ-
δανάπαλος ! Νὰ μᾶς ζήσης, δόξα τῆς οἰκουμένης. Γροθιά !

ΜΙΑ ΦΩΝΗ

Γειά σου, καρχαρία μου !

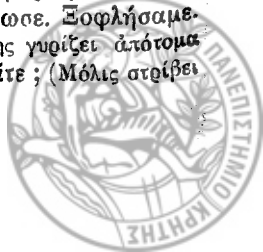
ΟΜΑΡ

(κλωτσώντας τον)

Ἐμπρός ! (Οἱ ἀρχόντοι τὸν κλωτσοῦν καὶ πάλι.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὦχ ! Τί ἄλλο θέλετε νὰ κάμω; Τί ἄλλο ζητοῦνε νὰ δοῦν;
Ἵρσε τὸ λοιπόν, σὰ σᾶς ἀρέση ! (Βγάζει ἀπ' τὸ παράθυρο τὸ
ἓνα τὸ ποδάρι του καὶ τὸ δείχνει στὸ λαό. Ζητωκραυγές βροντερές.
Τὸ ξαναβάζει μέσα. Οἱ ζητωκραυγές παύουν. Οἱ ἀρχόντοι τὸν ξα-
κλωτσοῦν.) Ἵρσε καὶ τοῦτο νὰ ἤσυχάσετε. (Βγάζει τὸ ἄλλο
τὸ ποδάρι του. Βροντερές ζητωκραυγές. Τὸ ξαναβάζει μέσα. Οἱ ζη-
τωκραυγές ξεθυμαίνουν.) Ἐ ! Πάει πιά. Τέλειωσε. Ἐοφλήσαμε.
(Οἱ ἀρχόντοι τὸν ξανακλωτσοῦν. Ὁ Καραγκιόζης γυρίζει ἀπότομα
πρὸς αὐτούς.) Τί ἄλλο θέλετε καὶ μὲ κλωτσοῦτε; (Μόλις στρίβει

τῆ ράχη πρὸς τὸ παράθυρο, νέες βροντιερές ζητωκραυγές ξεσποῦν.
'Ο Καραγκιόζης τὰ χάνει καὶ πιάνει τὰ πιασιά του.) Φιοῦ ! Ρεν-
τίκολο γινήκαμε. (Μπαίνει μέσα.) Κλείστε τὰ παράθυρα !
'Αδειάστε μου ὅλοι τὴ γωνιά. Φιοῦ !

ΟΜΑΡ

Μὰ πρέπει νὰ μείνης ἀκόμα !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκασμός ! 'Αφήστε με ἤσυχο ! Ρεντίκολο γινήκαμε.
Μάρς. Δρόμο. 'Αφήστε με, εἶπα ! (Πάει καὶ κάθεται συλλο-
γισμένος στὸ ντιβάνι.)

ΣΕΛΗΜ

Μὴ σὲ ζαλίξη, παιδί μου, τοῦ λαοῦ ἡ λατρεία. Πρέπει
κανεὶς νὰ ὑποτάσσεται στοὺς ἀθώους πόθους τοῦ ὄχλου.
'Ὡς τόσο ἔμεις σ' ἀφήνουμε νὰ ἡσυχάσης. 'Ἡ χώρα διαλαλεῖ
τούτη τὴ στιγμή τὴ δόξα σου.

ΧΑΛΗΛΑ

Τ' ὄνομά σου θὰ μείνη ἀθάνατο. Θὰ τὸ γράψη μὲ
χρυσᾶ γράμματα στὰς δέλτους τῆς ἱστορίας.

ΟΜΑΡ

Εὐτυχισμένε θνητέ ! Μακαρισμένοι ὅσοι συμμερίζονται
τὴ δόξα σου.

ΧΑ·Ι·ΡΕΝΤΙΝ

- Ζήτω ὁ Καραγκιόζης !

ΟΙ ΑΡΧΟΝΤΟΙ

Ζήτω ! (Καὶ φεύγουνε.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀφοῦ τοὺς κοίταξε καλὰ καλὰ νὰ χάνονται)

Μυστήριο ! Τί νὰ σοῦ πῶ, μωρὲ παιδί μου. Πότε θαρ-
ρῶ, πὼς ξεσηκώθηκε ὅλη ἡ χώρα νὰ μὲ πάρῃ μὲ τίς φά-
ρες, καὶ πότε πάλι τόχω σίγουρο πὼς εἶμαι μέγας.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Είσαι. Θέλει καὶ ρώτημα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δίκιο ἔχεις. Ἔτσι θάναι, ὅπως τὸ λές. Εἶμαι, κατὰ πὼς φαίνεται, μέγας. Εἶμαι.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Είσαι. Σίγουρη δουλειά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χού, χού, χού, χού ! Ρέ μεγαλεῖο, νὰ βάζης μὲ τὸ νοῦ σου πὼς ὁ κόσμος τούτη τῇ στιγμῇ σ' ἔχει γιὰ θεοῖο. Χού, χού ! Ἐέρεις τί σκέφτουμαι, ρέ Κολλητήρη, τώρα πούμαι μέγας ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Τί ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἔ, ρέ, καὶ τί μασκαράδες ποῦ θάτανε, ρέ σπλάχνο, ὁ Μεγαλέξαντρος, ὁ Περικλῆς, ὁ Σολομώντας, ὁ Μουχαμέτης, ὁ Ταμερλᾶνος, κι' ὅλοι οἱ ἀποδέλοιποι μεγάλοι ἀνθρώποι τῶν αἰώνων. Χού, χού, χού, χού ! Μπρὲ τὸ μπαγαπόντη τὸ Μεγαλέξαντρο ! Χού, χού, χού, χού ! Μπρὲ τὸ μπαγαπόντη τὸ Μεγαλέξαντρο !

ΤΡΙΤΗ ΠΡΑΞΗ

ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ

Στοά ἐπὶ παλάτι.

Ὁ Βεζύρης Μουχτάρ κάθεται σὲ μιὰ γωνιά, σ' ἓνα ντιβάνι χαμηλό, καπνίζοντας τὸ τσιμπούκι του καὶ παίζοντας τὸ κομπολόγι του. Πότε-πότε σηκώνεται, φέρνει λίγες βόλτες καὶ ξανακάθεται. Ἄπ' ὄξω ἀκούγεται ἡ βουή τοῦ κόσμου, τοῦ σκουρᾶ ζητωκραυγάζοντας.

ΕΝΑΣ ΦΡΟΥΡΟΣ

(μπαίνει πηλαλώντας ἀπ' τὴ μιὰ μεριά καὶ φεύγει ἀπὸ τὴν ἄλλη)

Σαρδαναπάλαρος !

ΜΟΥΧΤΑΡ

(τινάζεται στὴ θέση του)

Σιγίτις ! (Δίνει μιὰ γροθιά στὸ μερί του καὶ ἀναταράσσεται στὸ κάθισμά του. Ξεφουσᾷ καὶ καπνίζει λυσσοασμένα)

ΕΝΑ ΠΑΡΑΜΑΓΕΡΑΚΙ

(μπαίνει καὶ αὐτὸ χοροπηδώντας)

Σαρδέλλα, κάπαρη ! Σαρδέλλα, κάπαρη !

ΜΟΥΧΤΑΡ

(ξεπετιέται, παίρνει ἓνα μαξιλάρι ἀπ' τὸ ντιβάνι καὶ τοῦ τὸ περὶ στὰ μοῦτρα)

Στὸ διάολο, σκυλολόϊ ! (Τὸ παραμαγεράκι βγαίνει ξεφωνίζοντας. Ὁ Μουχτάρ ξεφουσᾷ πάλι, χτυπᾷ τοὺς γρόθους του στὸ κάθισμά του καὶ τρίζει τὰ δόντια του.)

Ἄξαφνα ἀπὸ μιὰ κόχη προβάλλει ἰσχνὸ κεφάλι μὲ γένεια.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(μπαίνει σιγά-σιγά μέσα κάνοντας όλοένα μετάνοιες)

Χαιρετώ σας. (Ο Μουχτάρ δέ στριβει τὸ κεφάλι.) Χαιρετώ σας. (Ο Μουχτάρ μένει πάντα άκίνητος, καπνίζοντας.) Χαιρετώ σας, άφέντη μου τρανέ. (Ο Μουχτάρ τὸ ίδιο) Στέκει όμπρός σας τέτοια μούμια, τέτοια μπάμια σκοινιασμένη και δέν την προσέξατε ακόμα; Χί, χί, χί! (Ο Μουχτάρ τὸ ρίχνει μιὰ ματιά.) Χατζηβατίης, με τὸ συμπάθειο. Ρωτήσατε, βέβαια, μέσα σας πῶς με λένε. Χατζηβατίης, δοῦλος σας. (Ο Μουχτάρ ξεφυσά.) Χί, χί! Σωστά! Τί με νοιάζει πῶς σέ λένε, βλάκα; Αυτό είπατε μέσα σας. Και προσθέσατε: Είσαι ένας γυμνοσάλιαγκας σιχαμερός. Χί, χί, χί, χί!

ΜΟΥΧΤΑΡ

Δέν πᾶς νά μοῦ χάνεσαι, όποιος κι' άν είσαι;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Διάνα έκαμα. Διάνα! Χί, χί! Ξέρετε τί είμαι ή μουτσουνάρα μου! Χί, χί! Νά μήν ήταν ό μεγάλος μας ό Βεζύρης, θά τόν εὔρισκα έγώ τὸ Σαρδανάπαλο.

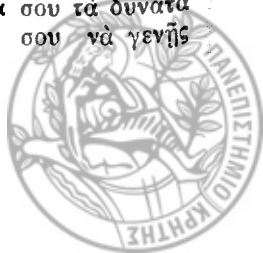
ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἀνθρωπέ μου, κάνεις λάθος. (Δείχνοντάς του προς τὰ δεξιά.) Ἐκεί μέσα έπρεπε νά πᾶς νά κάμης τούς τεμενᾶδες σου. Ὁχι έδῶ.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(άνασηκώνεται μιὰ στιγμή, και σέ άλλο τόνο)

Τί; Δέν είσαι άνθρωπος τὸυ σαραγιού; (Ξανακάνει άμέσως τεμενᾶ και παίρνει άστραπιαία τὸ πρώτο ὕφος του.) Χί, χί, χί! Τί μάννα, πού μοῦ είσαι, άφέντη μου, για χωρατά. Λίγο έλειψε νά χάσω τὰ πασκάλια μου. Χί, χί, χί. Λένε, ό βήχας κι' ό παράς δέν κρύβεται. Μά κρύβεται τάχα ή άρχοντιά, κρύβεται ή άφεντιωσύνη; Ὅλα σου τὰ δυνατά κι' άν βάλης, άρχοντά μου, μπορείς ποτέ σου νά γενῆς άποβροχάρης σκούληκας, σάν κ' έμένα;

ΜΟΥΧΤΑΡ

Είσαι βλάκας. (Ὁ Χατζηαβάτης χαιρετᾷ καὶ σοπαίνει.) Βεὶ κατάλαβες τί σοῦ λέω ; Ἐκεῖ μέσα πήγαινε νὰ κάμης τεμεναδες, ἐκεῖ μέσα. Ξεφόρτωνέ με γρήγορα, μὴ μὲ πιάσῃ ὁ θυμὸς, καὶ τότες δὲ θὰ βγῆς γερός ἀπὸ δῶ.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Ἡ φοβέρα σου εἶναι ἀληθινή, ἀφέντη. Τὸ νοιώθω. Μὰ καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸ κουνῶ. Τί νὰ πάω μέσα, τί νὰ μείνω ἐδῶ ; Τὸ ἴδιο κάνει.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Βρε γυμνοσάλιαγκα, ὅπως λὲς κι' ὁ ἴδιος τὴ μούρη σου, ἤρθες ἐδῶ νὰ προσκυνήσῃς ; Σύρε λοιπὸν νὰ κοφομεσαστῆς μπροστὰ στοὺς παλιαθρώπους, στοὺς ἀγύρτες, στὰ ζωντόβολα, στοὺς μασκαράδες, στ' ἄντερα τὰ φουσκωμένα. Αὐτῶν εἶναι σήμερα ἡ βασιλεία. Ὅχι ἐμένα. Ἐμεῖς περᾶσαμε. Σβήσαμε. Ἦρθανε νέοι καιροί, νέοι ἄντρες. (Σηκώνεται ἀπότομα.) Γιὰ νὰ τελειώσουμε, μάθε : εἶμαι ὁ Μουχτιάρ. Ὁ παλιὸς Βεζύρης. Λάθος ἔκαμες στὴν πόρτα. Πήγαινε.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Μιλᾷς ἔτσι κοφτά, ἀφέντη μου, κ' ὕστερα λὲς πὼς πέρασες καὶ πὼς ἔχεις σβήσει ; Χί, χί, χί ! Ὅσο τὸ πιστεύεις, ἢ ἐξοχότητά σου, τόσο τῶχαψα κ' ἐγώ. Χί, χί, χί, χί ! Ξέρεις τί λέρα σοῦ εἶμαι ; Χί, χί !

ΜΟΥΧΤΑΡ

Κοντολογίς, τί θέλεις ; Λέγε ἐπὶ τέλους !

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Νὰ σὲ προσκυνήσω.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἐμένα ;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Ἐσένα.

ΜΟΥΧΤΑΡ

(Τόνε ζυγώνει απότομα, και τόν κοιτάζει στά μάτια. "Υστερα, από πάνω ως κάτω. "Επειτα φέρνει μιὰ βόλτα. Τόν ξαναζυγώνει άξαφνα άπειλητικά. "Ο Χατζηαβάτης μένει ακίνητος. "Ο Μουχτάρ τόν πιάνει άπ' τούς ώμους και τόν τραντάζει. "Ο Χατζηαβάτης στέκει ήσυχος. "Ο Βεζύρης ξαναφεύγει λέγοντάς του ήρεμα)

"Αει στο διάολο.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Για τὸ δικό σου τὸ χατήρι, άφέντη μου, πάω και πάρα πέρα. Μὲ κατάλαβες τώρα, δὲν εἶναι ἔτσι ; "Εμεῖς συνεννοούμαστε. Χί, χί, χί ! Κ' ἔπειτα μου λές, νὰ πῶ μέσα ! "Αμ δέ ! Μὲ κατάλαβες, και σὲ κατάλαβα. Χί, χί ! "Εδῶ θὰ μείνω. Και γιὰ νὰ μιλήσουμε ντόμπρα, άφέντη μου, μεταξύ μας : θὰ πήγαινα, βέβαια, μὰ ἔλα πὸν βρέθῃρες στο δρόμο ἢ άφεντιά σου ! Χί, χί, χί !

ΜΟΥΧΤΑΡ

Πᾶψε νὰ ψωρογελάς, βρωμιάρη. Μίλα καθαρά. Τί θέλεις ;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Και ρωτᾶς, άφέντη ; "Ο,τι θέλεις κ' ἐσύ. Πάει τώρα νὰ κρυβώμαστε μεταξύ μας ; Σὰ νὰ μὴν εἴμαστε, κ' οἱ δυό, πόντοι γεροί. Χί, χί ! Συγγνώμην ! Λοιπόν ; Θὰ τ' άφήσουμε και θὰ χάσουμε ;

ΜΟΥΧΤΑΡ

Τί πράμα ;

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

"Αχούχα ! "Αμ ἔτσι δὲ γίνεται δουλειά. Κι' ὅμως ἡ τύχη κάτι ἤξερε πὸν μᾶς ἔσμιξε.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Λοιπόν ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Λοιπόν - τὴ μούρη τὸν τὴν ξέρω ἐγὼ καλά. Καὶ μὲ ξέρει κι' αὐτός. Στὰ χαϊβάνια ἄς κρύβεται ! Μὰ σὲ μένα ἢ μπογιά του δὲν περνᾶ. Τὸν ἔχω καταδώσει χίλιες δυὸ φορές στὴν ἀστυνομία, γιατί εἴμαστε γειτόνοι. Κ' ἔφαγε ξύλο, πὺ θὰ μοῦ τὸ χρωστᾷ καὶ στὴν ἄλλη τὴ ζωὴ. Εἶναι σουφρα-τῆς, θεομπαίχτης, ἀμακαδόρος, λωποδύτης φίνος.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Τί βγαίνει ἀπ' ὅλα αὐτά ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Τίποτα. Τὸ ξέρω. Ἐμένα μοῦ τὸ λές ; Ποιὸς μὲ πιστεύει, βέβαια, τώρα ; Κι' ἂν βγῶ νὰ πῶ ἕνα-ἕνα τὰ καμώματά του, τὸ καὶ τό, δὲ θ' ἀπομείνω ζωντανὸς νὰ τ' ἀποσώσω.

ΜΟΥΧΤΑΡ

᾽Ωστε ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

᾽Ωστε... φέρε ἕνα ἀπὸ τὰ μυρουδάτα σου. (Ὁ Μουχτάρ βγάζει μιὰ ταμπάκερα καὶ τοῦ δίνει ἕνα τσιγάρο.) Τᾶχεις καὶ μὲ φελό, βλέπω. Δός μου τὸ τσιμποῦκι σου ν' ἀνάψω. (Ὁ Μουχτάρ ὑπακούει.) Φίνα. Κ' εἶναι φρέσκα καὶ τραυοῦν καλά. Βεζυρλίτικα, κι' ἀπὸ σοῖ. Χί, χί ! Λοιπόν—κόλιασε τώρα ἐδῶ. (Παίρνει τὸ Μουχτάρ καὶ πᾶνε στὸ ντιβάνι καὶ κάθονται.) Ἔνας εἶναι, πὺ λές, ὁ λόγος. Ἐσκομμένος : Ἀντιπολίτευση.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Πῶς ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Μὴν πολυρωτᾶς, κι' ἄκουγε. Ἀντιπολίτευση, μέσα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν πολιτικὴ του. Κατάλαβες ;

ΜΟΥΧΤΑΡ

(ἀναταράζεται)

Τί εἶναι τοῦτα πὺ μοῦ ψέλνεις ;

ΧΑΤΖΗΒΑΘΗΣ

Μὴν ἀνάβῃς κι' ἀκουγε, εἶπα ! Εἶσαι ἀψύς, βλέπω. Τα-
μαχίάρης. Τί εἶναι αὐτά ; — Μὴν τσινᾶς. Δὲ φελαῖ σὲ τί-
ποτα. Ἄλλη εἶναι ἡ ταχτική. Θέλει φινέτσα. Μέλι καὶ
κεντρί.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Δὲν ἀκούω τίποτα !

ΧΑΤΖΗΒΑΘΗΣ

Θ' ἀκούσης. Σούτ ! Τάχα, θαρρεῖς, δὲν ξέρω τί λές τώρα
μέσα σου ; «Ποῖς εἶναι τοῦτος ποῦ μοῦ πρόβαλε σά φάν-
της μπαστούνης !», λές. «Ποῦθε βασιᾶ ἢ σκούφια του ;
Σπιοῦνος εἶναι ; Σατανᾶς ;» Αὐτὰ δὲ λές ; Λέγε τα ! Καλὸ
κάνουν. Καὶ θέλω νὰ τὰ λές, γιατί τὸ δικό μου τ' αὐτὶ
ἀπὸ τέτοια δὲν ἰδρώνει. Στέκω ἀπάνω ἀπὸ κάθε ὑποψία.
Λίγοι εἶναι οἱ Χατζηβαθῆδες στὴ γῆς. Ἐοῦ δὲ μὲ ξέρεις.
Πάει καλά. Νὰ σοῦ πῶ ἐγὼ ποῖς εἶμαι. Ὅλα τὰ κάνω,
ἄλα, ἀκοῦς ; Ὅ — λα. Γιὰ τὴν ὥρα περνῶ μὲ δουλειῆς τοῦ
ποδαριοῦ.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Δὲ σὲ ρώτησα.

ΧΑΤΖΗΒΑΘΗΣ

Ἐκαμες καλά. Γιατί εἶναι πιὸ ταιριαστό, νὰ σοῦ τὰ πῶ
μονάχος μου. Λοιπὸν : ντόμπρα καὶ τίμια : (Δείχνοντας δεξιᾶ.)
Γιὰ κεῖ τρανοῦσα. Δὲ στὸ κρύβω. Πήγαινα νὰ τὸν προσ-
κυνήσω αὐτόν. Τὸν ἔβλαψα ἄλλοτε, θὰ πῆς. Κ' ὕστερα ;
Δὲ φοβοῦμαι ἐγὼ ἐκδίκησες. Ὁ Χατζηβαθῆς εἶναι μαστο-
ρης. Κ' ἔπειτα ἐκεῖνος — ὁ ἄλλος — ἔγινε Βεζύρης. Πάει νὰ
πῆ εἶναι τοῖτσιδος. Ἐχει ἀποθέσει τὴν ἀρματωσιά του. Ρί-
χνεις καὶ πετυχαίνεις στὸ ψαχνό. Τὸν τραγανίζει ἡ μέγκλα
στά κρυφά. Κατάλαβες ; Τόσα γιὰ κείνον. Μὰ σὲ βοήθα
ἔσένα — κ' ἔμεινα. Σοῦ κάνω, τὸ ξέρω. Ντόμπρα πράματα.
Σοῦ κάνω. Τόκα ἐδῶ !

ΜΟΥΧΤΑΡ

(χωρίς νά τοῦ δίνει τὸ χέρι)

Ἐμπρός. Λέγε τί ἔχεις νά πῆς ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Τόκα, εἶπα ! Τὸ χέρι σου, πρῶτα ! ἴσια πράματα ! Ἄει, γειά σου. Φέρ' το δῶ. Ἐμπρός !

ΜΟΥΧΤΑΡ

(δίνοντάς το)

Καλά, καλά...

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(βαστώντας τὸ γερό)

Ἔτσι μπράβο, μπαμπόγερε, φίδι κολοβό, θεομπαί-
πταρε, μπιρμπάνταρε τ' ἀνέμου ! Χί, χί, χί ! Μ' ἀρέσεις ! Ὅλα
κι' ὅλα ! Μ' ἀρέσεις, εἶπα ! Θὰ κάμουμε παρέα ἀσήκικη !
Χί, χί ! Θὰ καῖ τὸ πελεκοῦδι. Θὰ στόνε ροκανίσουμε ὡς
στό μεδοῦλι. Θὰ τὸν ἀρπάξουμε στὰ δίχτυα μας, κι' ἅμα
βρεθῆ λιταρωμένος, θὰ πέσουμε ἀπάνω του σὰν τὸ σφα-
λάκι σὴν πιασμένη πεταλοῦδα, καὶ θὰ τοῦ ξυοῦμε τὸ
λαιμὸ σιγά-σιγά κάτω ἀπὸ τὸ καρύδι του, ἐδῶ,—σὰν τὰ
σφαλάγια—δαγκάνοντάς τον καὶ μασσώντας τον, μασσών-
τας τον ἐκεῖ πὺν γαργαλιέται, μασσώντας τον ἀργά, μὲ λύσσα
καὶ μ' ἐπιμονή, ὡς πὺν νὰ χωριστῆ τὸ κεφάλι ἀπ' τὸ κορμί
του.—Δὲς δόντια πούχω ! Μὲ μιὰ δαγκωματιὰ χωρίζουν τὸ
πετοῖ ἀπ' τὸ καύκαλο... Θᾶρθη ὥρα—καὶ γοργὰ—θᾶρθη
ὥρα πὺν θὰ δείξη κι' ὁ Χατζηβαβᾶτης τί ἀτιμὸς σκύλος
εἶναι.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Τί ἔχεις μαζί του ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Ἐγώ ;... Μπιρμπάνταρε ! Μπαμπακοσφ ἴχτη ! Ὅχεντρα !
Θὰ λὲς μὲ τὸ νοῦ σου : ποιὸς ξέρει τί τοῦχει σκαρώσει ὁ

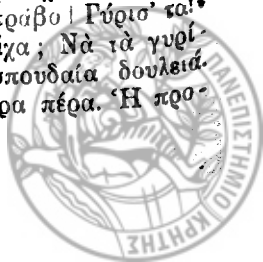
Καραγκιόξης, τί δουλειές τοῦ χάλασε κ' ἔχει λυσοσάξει! Ποιὸς ξέρει, ἂν δὲν τὸν ἔχει σπάσει καὶ στὸ ξύλο σὰν τὸν πέτυχε καμμιὰ φορὰ ὀλομόναχο! Γιατὶ τοῦτος ἐδῶ ὁ Χατζηαβάτης εἶναι σὰ σκουληκι, σὰν τσίφος, δὲν ἔχει καθόλου δύναμη.— Αὐτὰ θὰ λές, τὸ ξέρω. 'Ε! κι' ἂν ἦταν ἔτσι; Κι' ἂν τὸ πέτυχες; Εἶπαμε: κι' ἂν. . . - τί βγαίνει πάλι; Τί θὰ ποῦν ὅλα αὐτὰ; Πὼς ἢ βία νικᾷ καὶ βυσιλεύει. 'Η ὑλικὴ βία—στὸν αἰῶνα μας! Αὐτὸ εἶναι τὸ συμπέρασμα, ὀλο-ὄλο. 'Ας τα τὸ λοιπὸν τοῦτα κι' ἄκου: Τὸν ξέρω, σοῦ λέω, τί μοῦργος εἶναι. Τὸ ἴδιο τερσέκι, πές, μᾶς κλώσσησε. Μὰ ἔχω, π' ἀνάθεμά με, καὶ κάποια ἰδέα τὸ τί εἶναι, τὸ τί πρέπει νάναί καὶ τὸ Βεζυρλίκι. 'Εσύ, νὰ ποῦμε, ἔκανες βέβαια γιὰ Βεζύρης. Σοῦ τὸ λέω δίχως νὰ σε κολακεύω. Γιατὶ νὰ σὲ κολακέψω; Προσμένω ἀπὸ σένα τίποτα; Εἶσαι ὅμως ἀφεντάνθρωπος. Εἶσαι ἀρχοντίας καὶ φαίνεσαι. 'Ο ἄλλος ὅμως; Ποῦθε, πῶς; Μιὰ τύχη τὸν ἔφερε ἀπάνω. Τύχη στραβή, θεόστραβη. 'Ορσε τὸ λοιπὸν τὸ ζήτημα. Θ' ἀφήσουμε νὰ κἀνῃ ἐδῶ κουμάντο ἢ στραβὴ τύχη; Τοῦτο μάθαμε ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια καλύτερη ζωὴ; Νὰ τ' ἀφήνουμε στὴν τύχη ὅλα; Μὰ ὅπου κυβερνᾷ ἢ τύχη, δὲν προκόβει τίποτα.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Σωστά.

ΧΑΤΖΗΑΒΑΘΗΣ

'Αμ, πές το τὸ «σωστά», καὶ μ' ἔσκασες! Μάλλιασε ἢ γλώσσα μου νὰ σοῦ μιλῶ! Βράγνιασα! Λοιπὸν, εἶπαμε: θὰ κάμουμε καλὴ παρέα. Μὰ θ' ἀκοῦς. Κι' ἄκου: Τοῦ λόγου του κήρυξε: «Τὰ γυρίζω ὅλα ἀπ' τὴν ἀνάποδη!» Πῶς θὰ τὸν ἀντιπολιτευτοῦμε τώρα ἐμεῖς; Πρόσεχε. Θὰ πᾶμε λάου-λάου. Κατάλαβες; Θὰ ποῦμε: «Μπράβο! Γύρισ' το!» Κ' ὕστερα θὰ οὐρλιάξουμε: «Τόσο μονάχα; Νὰ τὰ γυρίσης ὅλα ἀπ' τὴν ἀνάποδη δὲν εἶναι δὰ σπουδαία δουλειά. Πρέπει νᾶχης κουράγιο νὰ τραυήξης πάρα πέρα. 'Η προ-

κοπή δὲ βρῖσκεται ποτὲ στὰ ἡμίμετρα. Ἡ δική μας ἡ πολιτική εἶναι ρηξικέλευθη. Κηρύττει : Ὅχι μόνο ἀπ' τὴν ἀνάποδη, μὰ ἀπ' τὴν ἀνάποδη καὶ κάτι πάρα πάνω. Σ' αὐτὸ τὸ «κάτι» δείχνεται ὁ ἀξιὸς ὁ πολιτικός!»

ΜΟΥΧΤΑΡ

Εἶσαι καλά, ἢ χωρατεύεις ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Ἀχούχα ! Δὲ συνεννοοῦμαστε ! Ὁρθογραφία τώρα μου ζητᾶς ; Κύριε ἐλέησον. Τί κάθσαι καὶ ψιλοκοσκινίζεις ; Τὸ τί θὰ ποῦμε δὲν ἔχει ποτὲ σημασία. Τόσο ἄμαθος εἶσαι ; Δόγια εἶναι ὅλα καὶ πάνε, χάνονται. Σημασία ἔχει νὰ φάῃ αὐτὸς τὸν κλώτσο του μὲ ὄ,τι θὰ ποῦμε καὶ θὰ κάμουμε. Κατάλαβες ; Τί μὲ κοιτᾶς ; Μωρὲ καλά σᾶς λένε τοὺς παλιούς, ντουβάρια. Δὲ σιεῖται τὸ μυαλό σας, ντίπ Κοκκάλωσε. Ἄκου με ὡς τόσο, γιὰ καλό σου. Πρέπει ν' ἀλλάξῃς. Νὰ γίνῃς νέος ἄνθρωπος. Θέλεις νὰ κάμῃς ἀντιπολίτευση γιὰ νὰ τοῦ πάρῃς τὸ Βεζυρλίκι ; Ἀνάγκη νὰ συχρονιστῆς. Γιὰ νὰ πετύχῃς τὴ δουλειά σου, ἄφησε τὸ παλιὸ τροπάρι σου καὶ κάμε ἀντιπολίτευση νόμιμη.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Πᾶς στὸ διάολο καὶ πάρα πέρα ; Πᾶς ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Δὲν πᾶω πευθενά. Ἀντιπολίτευση νόμιμη, εἶπα. Πρέπει νὰ βαρᾶς, μὰ νᾶσαι κι' ἀσφαλισμένος. Νὰ κάμῃς τὴ δουλίτσα σου καὶ νὰ σοῦ λένε καὶ χαλάλι. Τοῦτο εἶναι ἀντιπολίτευση νόμιμη.

ΜΟΥΧΤΑΡ

(ἐπεπιτάται καὶ φέρνει βόλτες νευριασμένος)

Σοῦ εἶπα, ἄει στὸ διάολο. Ἄκους ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(σηκώνεται και τὸν ἀκολουθεῖ ὀλοένα)

„Σοῦ εἶπα, δὲν ἀκούω τίποτα.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Θὰ λυσσάζω.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Δεύτερα. Γιὰ νὰ χτυπήσης ἕναν μπαγαπόντη, φῶς φανερό πὼς πρέπει νὰ γενῆς πιὸ μπαγαπόνταρος ἐσύ. Τούτη ἡ σταράτη ἀλήθεια λέγεται ἀντιπολίτευση νόμιμη. Κάθε μασκαράλικι τοῦ ἄλλου, κάθε του βρωμιά, κάθε παλιαθρωπιά του πρέπει νὰ τὴ νοιώθης ἀσουλούπωτη, μισοφτιασμένη, στραβοδίβολη, καὶ νὰ κηρύχνης πὼς εἶναι ἀνάγκη νὰ σουλουπωθῇ. Τοῦτο εἶναι νόμιμη ἀντιπολίτευση.

ΜΟΥΧΤΑΡ

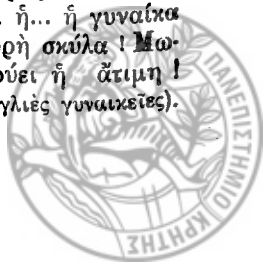
(ποὺ καθὼς πηγαινόρχεται ἔχει φτάσει στὸ περιστύλιο καὶ σταματᾷ)

Πήγαινε ἀπὸ δῶ, σοῦ λέω ! *Αφῆσέ με, μή... Τί εἶναι τοῦτο ; (Σκύβει ἀπ' τὸ πεζοῦλι καὶ κοιτάζει ὄξω καλύτερα). *Ἀλλάχ ! *Ἡ Γκιουλνάρ, ἢ *Αἰσέ ! Τρελάθηκα ; Βλέπω καλά ; *Ἡ *Αἰσέ ; *Ἡ Γκιουλνάρ; Στὸ δρόμο ! Οἱ κόρες μου ! Γυμνές ! Χίλιοι διαβόλοι ! *Ανάθεμά σας ὅλοι ! Τὸ ραβδί μου ! Τὴν πίστη σας, βρωμόσκυλα τοῦ κερατᾶ... (*Ἀρπάζει τὸ ραβδί του καὶ χυμᾷ ὄξω).

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(κοιτάζοντας ἀπ' τὸ περιστύλιο στὸ δρόμο κάτω)

Τί ἔπαθε ; Τί τρέχει ; Μπρέ ! Χί, χί Τί εἶναι τοῦτο ; *Ἐνα σωρὸ κοπελλοῦδες μισόγυμνες ; Κ' οἱ γοιές τὸ ἴδιο !... Χί, χί, χί !... Πῶς ! Ποιὰ εἶναι αὐτή ; *Ἡ... ἢ... ἢ γυναίκα μου ; (Δείχνοντας τὴ γροθιά του). Μωρῆ ! Μωρῆ σκύλα ! Μωρῆ σκρόφα ! Μωρῆ γίδα, μωρῆ ! Δὲν ἀκούει ἢ ἀτιμῆ ! Μωρῆ !... (*Ἀπὸ κάτω ἀκούγονται ἄξαφνα στριγγλιές γυναικειές).

"Α, ἄ ! μπράβο ! Βάρα τις, Μουχτάρ, ν' ἀγιάσουνε τὰ πεθαμένα σου ! "Ἐτσι, γειά σου ! Κι' ἄλλες, μπράβο ! Κι' ἄλλες ! Δός τους ! Σάπισ' τε, στὸ ξύλο. Καλὰ σᾶς κάνει, βρῶμες ! Τί ; Τοῦ ρίχνονται οἱ ἄλλες ; "Ατιμο γυναικομάνι ! Κ' ἡ δική μου ἀπ' τις πρῶτες ; Σκρόφα ! Μουλάρ ! "Ἐνοια σου καὶ θὰ σοῦ τὸ μαυρίσω τὸ κρέας σου, ἀτιμη ! Τί ; Μπαίνουνε μὲς στὸ σαράι ; Κι' ἀκολουθοῦν ὅλες ; Κ' ἡ δική μου ; Σιχτίρ ! Τί ἤθελες, μωρὸ Μουχτάρ, νὰ τις φέρης μέσα ; "Αεὶ στὸ διάολο. Τί ἤθελα ἐγὼ κ' ἦρθα ἐδῶ ; Τί ἤθελα ;

(Μὲ στριγγλιές, ξεφωνητά, βλαστήμιες, σούσουρο, ἀνεβαίνει τὸ γυναικολοῖ. Μπαίνει μέσα ὁ Μουχτάρ, σέροντας ἀπ' τὰ μαλλιά τις δυὸ τις κόρες του, κι' ἀκολουθοῦν σωρὸ γυναικες, ντυμένες ὅλες ὅπως ἡ Χαϊριγιέ στὸ τέλος τῆς σκηνῆς της. Ἐλαὶ κι' αὐτὴ μαζί τους.)

ΜΟΥΧΤΑΡ

"Ατιμα κορμιά ! Σὲ σακκὶ θὰ σᾶς ράψω, νὰ σᾶς ρίξω στὴ θάλασσα, ἀπόψε κι' ὅλας. "ὦ, ποὺ πομπέψατε τὸ σπιτικό μου ! "ὦ, συφορά μου κι' ἀτιμία μου ! (Τις δέρνει.)
Νά, μωρέ, νά, νά, νά !

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

Φονιά ! Βάρβαρε ! (Τόνε χτυπᾶ, καὶ τότε χτυποῦν κι' ὅλες οἱ ἄλλες στριγγλίζοντας.)

ΜΟΥΧΤΑΡ :

Βρὲ παλιοβρῶμες, βρὲ ξεσκισημένες κρεββατοδουλεῦτρες, νά, μωρέ, κ' ἔσεῖς, νά ! (Τις χτυπᾶ ὅλες μὲ τὸ ραβδί του.)

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

(στριγγλίζοντας)

Θὰ μᾶς σκοτώσῃ, ὁ κακοῦργος, ὁ στρίγγλος, ὁ ἀτιμος !

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

(μέσα του)

Μωρὸ δὲν τῆς ἐρχεται καμμιά μαγκουριά καὶ τῆς δικῆς μου ; Τύχη ἔχει ἡ σκρόφα ! (Χάνεται μὲς στὸ πλῆθος.)

ΜΟΥΧΤΑΡ

(στην 'Αϊσὲ και στην Γκιουλνάρ)

Κόρες μου εἰστε ἔσεῖς, ἢ ντροπή μου; Νά, μωρέ, νά!
(Τις δέρνει.) Σκεπαστήτε, μὴ σᾶς βλέπω! Σκεπαστήτε και
ροξιλέψατε τὸ σὸί μου! ('Αρπάζει τὸ χαλί ἀπὸ τὸ ντιβάνι και
τὸ ρίχνει ἀπάνω τους.)

Τὴ στιγμή ἐκείνη μπαίνουνε μέσα ὁ 'Εμίρης, ὁ Καραγκιόζης,
ὁ Κολλητήρης, ὁ 'Ομάρ, ὁ Χαλήλ, ὁ Σελήμ κι' ἄλλοι ἀρχόντοι.

ΕΜΙΡΗΣ

Τί τρέχει; Τί φωνὲς εἶναι αὐτές;

ΜΟΥΧΤΑΡ

Θάμαξε, 'Εμίρη μου, θάμαξε τὴ νέα πολιτική σου. "Ω!
Δὲ ρίχνει ὁ 'Αλλάχ πύρινη βροχή νὰ σᾶς κάρη δλους! Στά-
χτη νὰ γίνη τοῦτο τὸ βασίλειο!

ΕΜΙΡΗΣ

Δὲν καταλαβαίνω ἀκόμα τίποτα. (Στις γυναῖκες.) Σκεπα-
στήτε, κορίτσια μου, σκεπαστήτε, ντροπῆς!... Λοιπόν; Τί
τρέχει;

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(πειέται ἀξαφνα μπροστὰ)

Νὰ στὸ πῶ ἐγώ, πατέρα... Σαρδανάπαλος!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Ρὲ Κολλητήρη, δὲν ψάχνεις νὰ δῆς ποῦθε βγαίνει κανεὶς
ἀπὸ δῶ γιὰ τὰ χωράφια;

ΟΔΕΣ ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Σαρδανάπαλος!

ΕΜΙΡΗΣ

Χαϊριγιέ μου, πουλάκι μου ! Ντροπής, παιδάκι μου,
ντροπής !

ΧΑΪ-ΡΙΓΙΕ

Ἡ νέα πολιτική μας κάνει τις γυναῖκες ἄντρες.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἡ νέα πολιτική σας κάνει τις γυναῖκες πόρνες.

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

(στριγγλίζοντας)

Μᾶς βρίζει ! Ὁ κακούργος !

ΕΜΙΡΗΣ

Μουχτάρ !... Μουχτάρ, τρελάθηκες ; Μάζεψε τὴ γλώσσα
σου ! Τί εἶναι αὐτά ;

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ἐμίρη μου ! Πνίγουμε ! Πνίγουμε ! Πέφτει ὁ οὐρα-
νός ! Πνίγουμε !

ΕΜΙΡΗΣ

Σὲ καλό σου ! Τί εἶναι αὐτά !

ΜΟΥΧΤΑΡ

Βρωμιές, κοπριές, σκ. .. Πνίγουμε !

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Φρίκη !

ΕΜΙΡΗΣ

Μουχτάρ, εἶσαι τρελός ! Συλλογίσου πὼς εἶναι ἐδῶ γυ-
ναῖκες.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Γυναῖκες ; Βρῶμες εἶναι, βρῶμες !

ΟΜΑΡ

Μὰ α τὸ εἶναι ἄνω ποταμῶν ! Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς
πρέπει νὰ τιμωρηθῆ.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Βρὲ ἀγύρτη, βρὲ γεροπόρνο, βρὲ σίχμα, ὡς στὸ βράδυ
θὰ σοῦχω στρίψει τὸ καρῦδι, ἄτιμε !

ΟΜΑΡ

Σᾶς παίρνω μάρτυρες ὅλους, πὼς μὲ φοβερίζει.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Φτοῦ σου, γαῖδαρε !

ΟΜΑΡ

Σᾶς παίρνω ὅλους σας μάρτυρες πὼς μ' ἔφτυσε.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Φτοῦ σου κι' ἄλλη μιὰ φορά ! Φτοῦ σας ὀλουνηῶν ! Τίς
βλέπετε τοῦτες, ποὺ κρατῶ ἐδῶ μέσα τυλιγμένες ; Εἶναι οἱ
κόρες μου. Ὡς στὸ βράδυ θ' ἄχουνε θρέψει τὰ σκυλόψαρα.
(Στριγγλιές.)

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Ξαναφέρει πίσω τὸ μεσαίωνα, ὁ ἀπολίτιστος.

ΜΟΥΧΤΑΡ

Ὡς στὸ βράδυ θὰ θρέψετε ψάρια καὶ κοράκια ὅλοι σας.
Θὰ ξεσηκώσω ὅλη τὴ χώρα. Ζοῦν ἀκόμα τίμιοι νοικοκυ-
ραῖοι. Ὡς στὸ βράδυ, ἢ θὰ μὲ δῆτε ἀφέντη σας, ἢ θὰ κλω-
τοῆστε τὸ κουφάρι μου. (Φεύγει σέρνοντας κουκουλωμένες τίς
δὺο τίς κόρες του.)

ΕΜΙΡΗΣ

Αὐτὸ εἶναι φοβερό.

ΧΑΛΗΛ

Μᾶς ἀπειλεῖ μεγάλος κίντυνος.

ΟΜΑΡ

Πρέπει νὰ συναχτοῦμε ὅλοι, ἔτοιμοι γι' ἀντίσταση. Νὰ συγκαλέσουμε συμβούλιο.

ΧΑΛΗΛ

Ἐγὼ ἔστειλα κι' ὅλας νὰ φωνάξω ἀντιπρόσωπους ἀπ' ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα, γιὰ νὰ ὑποβάλουνε τὰ σέβη τους στὸ νέο Βεζύρη. Ὅπου νάσαι θὰ ρηθοῦν.

ΣΕΛΗΜ

Τοὺς κρατοῦμε καὶ κάνουμε συμβούλιο.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί τὸ θέλετε τὸ συμβούλιο, ἐφέντες μου ; Θαρρῶ, πὼς ὅλο τοῦτο τὸ πατιρντὶ τῶκαμε ὁ Μουχτάρ γιὰ νὰ σουφρώση τὸ χαλὶ τοῦ ντιβανιοῦ. Μάστορης, ὁ διάολος ! (Ἀκούγεται ἄξαφνα ἀπὸ τὸ μέρος τῶν γυναικῶν μιὰ δυνατὴ στριγγλιά.)

ΕΜΙΡΗΣ

Τί εἶναι πάλι ;

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

Ἄχ ! Μοῦ μαύρισε τὸ κρέας στὶς τσιμπιές, ὁ αἱμοβόρος.

ΟΛΟΙ

Ποιός ;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Ὁ ἄντρας μου. Νά, αὐτός ! (Δείχνει τὸ Χατζηαβάτη.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὁ Χατζηαβάτης ; Ὁ σκύλος ; (Κλώθει γύρω του.) Τί ζητᾶς ἐδῶ, μούμια, λέρα, σκούληκα, λέγε ! Ποῦθε φύτρωσες, τί μαγερεύεις ; Πῶς ἦρθες ; Μίλα ἢ σ' ἔσπασα !

ΧΑΤΖΗΑΒΑΤΗΣ

Ἡρθα, Καραγκιόζη μου, νὰ σοῦ πῶ τὸ σπολλάτη.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στήν ἔφερα ! Μίλα τὴν ἀλήθεια, σαπιολοῦτσο, κάμπια, γυμνοσάλιαγκα, σκουληκαντέρα — μίλα παλιοτσάνακο ἢ οὐ τσάκισα.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Καλά. Ἡσύχασε. Θὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια. Ἦρθα νὰ κάμω νόμιμη.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί πράμα ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Νόμιμη !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τὸν ἀρπάζει ἀπ' τὸ γιὰκᾶ)

Βρὲ μούμια, μίλα ἀνθρωπινὰ ἢ χάρηκες.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Μὴ θυμῶνης, ἀδερφέ. Στάσου ! Ἦουχα ! Εἶπα, καὶ τ' ἀκούσαν ὅλοι, .. εἶπα — τ' ἀκούσατε, ἐφέντες μου ; Εἶπα, πὼς ἦρθα νὰ κάμω νόμιμη. Νόμιμη. Στάσου ! Μὴ θυμῶνης. Βάστα νὰ σοῦ πῶ καὶ τ' ἄλλο. Νά : νόμιμη — δηλαδὴ νόμιμη ἀντιπολίτευση. Ἀκοῦτε, ἀρχόντοι μου ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σκύλε ! Ἀντιπολίτευση εἶπες ; Ἀντιπολίτευση ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Νόμιμη, εἶπα. Νόμιμη ! Δὲν τ' ἀκούσατε, ἀρχόντοι μου ; Νόμιμη !

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄφησε, Καραγκιόζη, τὸν ἄνθρωπο. Δὲ βλάφτει κανέναν.

ΟΜΑΡ

Είναι μάλιστα κι' ὠφέλιμος. Τέτοια ἀντιπολίτευση εἶναι
κι' ἀναγκαία κι' ἀπαραίτητη.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Αὐτὸ λέω κ' ἐγώ. Ἀπαραίτητη.

ΣΕΛΗΜ

Καλά. Μὰ γιατί τσίμπησες τὴ γυναῖκα σου ;

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ

Ἐφέντες μου, ἀντιπολίτευση νόμιμη ἔκαμα. Τίποτ' ἄλλο.
Ἐγὼ τὰ παραδέχομαι ὅλα ὅσα κηρύξατε. Μὰ ἔχω καὶ τὴν
ιδέα πὼς δὲ φτάνουν μόνο αὐτὰ γιὰ νὰ προκόψουμε. Μέ-
νετε πίσω ἀκόμα. Δὲν εἴσαστε ὅσο πρέπει ἐπαναστατικοί.
Κι' ὄριστε ἢ ἀπόδειξη : Τοῦτες οἱ περδικοῦλες, μόλις τὶς
φοβέρισε ὁ παλιό Μουχτάρ, σκούξανε εὐτὺς σὰν τὰ παγώ-
νια ! Τρόμαξαν, σαστίσανε ! Μὰ ἰδρώνει ἑνὸς ἀντρός αὐτὴ
μὲ τέτοια ; Κ' ἐξάφαλμο ἂν μοῦ ψάλης, δὲ μοῦ καίγεται
καρφί. Ὅσο γιὰ κλώτσους καὶ σβερκιῆς καὶ μπούφλους,
χίλιους δυὸ κι' ἂν τρῶς τὴ μέρα, — τὸ ἀντρίκιο τὸ τομάρι
εἶναι ἀργασμένο, καὶ δὲν παίρνει κάβο. Ὅχι, δὲν εἴσαστε
ὅσο πρέπει ἐπαναστατικοί. Κι' ἂν θέλετε νὰ φέρετε στ' ἀλή-
θεια, ὄχι στὰ ψέματα, τὰ κάτω ἅπάνω καὶ νὰ κάμετε ἄντρες
τὶς γυναῖκες, πρέπει νὰ τὶς συνηθίσετε νὰ μὴ φοβῶνται τὶς
τσιμπιῆς καὶ τὶς βρισιῆς καὶ τὶς βλαστήμιες. — Τοῦτο μαθαί-
νω ἐγὼ στὴ γυναικούλα μου καὶ πάω νὰ τῆς τὸ μάθω πιὸ
καλὰ στὸ σλίτι μας. (Τὴν τραπᾶ καὶ βγαίνει.)

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ

(σκούζοντας λυπητερὰ)

Ἄχ ! ἄχ ! Σῶστε με (Βγαίνει σερνάμενη.)

ΧΑΔΗΛΑ

Ἐμεῖς δὲν μπορούμε ν' ἀνακατωθούμε σ' αὐτὰ. Ὁ ἄν-
θρωπος ἔχει τὶς ιδέες του.

ΕΣΜΕ

(ζυγώνοντας άξαφνα τὸ Χαλήλ)

Μήπως ἔχει κ' ἡ ἀφεντιά σου τὶς ἴδιες ἰδέες ;

ΧΑΛΗΛ

Μπρέ ! Γυναικούλα μου ! Ἐσὺ εἶσαι ; Δὲ σὲ γνώρισα, Ἐσμεούλα μου. Τί κάνεις, περιστεράκι μου ;

ΕΣΜΕ

Τὸ βλέπεις τί κάνω. Σὲ ρωτῶ : ἔχει κ' ἡ μούρη σου τὶς ἴδιες ἰδέες ; (Τὸν τσιμπᾷ.)

ΧΑΛΗΛ

Ὦχ, ὦχ ! Ὁχι, ψυχούλα μου, ὄχι. (Σιγά). Μὴ μὲ τσιμπᾷς μπροστὰ στοὺς ξένους.

ΕΣΜΕ

Θὰ κάμω ὅ,τι μοῦ γουστάρει. (Τὸν ξανατσιμπᾷ.) Σαρδανάπαλος !

ΧΑΛΗΛ

Ὦ ! ὦχ ! Μὰ ἂν εἶναι τοῦτος ὁ Σαρδανάπαλος, ἐσὺ τότε βρῆκες ἀπ' τὴν πρώτη μέρα ποὺ ζευγαρωθήκαμε.

ΕΣΜΕ

Βλάκα ! (Ἀποτραυιέται.)

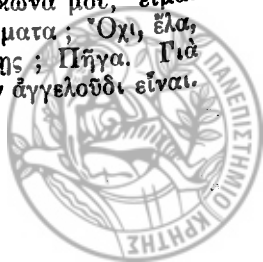
ΣΕΛΗΜ

(βλέποντας άξαφνα μπροστὰ του τὴ γυναίκα του)

Βρέ, γριά, ἐσὺ εἶσαι ; Κοίτα κεῖ ! Χά, χά, χά, χά !

ΦΑΤΙΜΕ

Ἄμ ἐγὼ εἶμαι, γέρο μου. Χά, χά ! Εἶδες μασκάρημα ; Τῶθελε καλά καὶ σώνει ἡ Λατιφούλα μας. Ἐλα, μούλεγε, μαννούλα, ἔλα κ' ἐσὺ μαζί μου. Μπρὲ κοκώνα μου, εἶμαι ἐγὼ γιὰ τέτοια ρεζίλια τῶρα στὰ γεράματα ; Ὁχι, ἔλα, τί ἂν δὲ ρθῆς ἐσύ, δὲ βγαίνω. Τί νὰ κάμης ; Πῆγα. Γιὰ δὲς την, δὲς την τὴ μονακριβούλα μας. Σὰν ἀγγελουδι εἶναι.

Ὅ,τι ροῦχο βάλῃ τῆς πηγαίνει. Στεκόταν ὁ κόσμος και τήνε καμάρωνε καθῶς περνοῦσε.

ΣΕΛΗΜ

Ὅμορφη πού εἶναι ! Μὴν τῆς δείχνης ὅμως πῶς τὴν καμαρώνεις. (Στρίβει πρὸς τὴ γυναῖκα του τὸ κεφάλι.) Μὰ ἐσύ, μπρὲ γυναῖκα, χά, χά, χά !

ΦΑΤΙΜΕ

(γελώντας πιχτά)

Σὲ καλό μου ! Ἐχω χύσει δάκρυα ἀπὸ τὰ γέλια πού θολώσανε τὰ μάτια μου. Ποῖδς νὰ μοῦ τῶλεγε, πῶς θὰ μασκαρευόμουνα και στὰ γεράματα.

ΣΕΛΗΜ

Εἶναι ὦρα πιά, θαρρῶ, νὰ γυρίστε πίσω.

ΦΑΤΙΜΕ

Σωστά. (Φωνάζει.) Λατιφέ. (Ἡ Λατιφέ σιμώνει και βλέπει τὸν πατέρα της.)

ΛΑΤΙΦΕ

Μπαμπάκα ! (Τὸν ἀγκαλιάζει και τότε φιλεῖ.)

ΦΑΤΙΜΕ

Ἐλα, παιδάκι μου. Σάνει πιά. Πᾶμε. (Φεύγουν.)

ΟΜΑΡ

Πηγαίνετε, κυρίες, κ' ἐμεῖς θὰ ὑποστηρίξουμε τὰ δικάιά σας.

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

(φεύγοντας)

Σαρδαναπάλαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στὸν Κολλητήρη)

Δὲν εἶναι ζήτημα, ρὲ σπλάχνο, πῶς ὁ Μουχτάρ ἔχει ὄλο τ' ἄδικο, κι' ὄλο τὸ δίκιο ἐμεῖς. Ὡς τόσο, ἄς βλογοῦμε οἱ

δυό μας τὸ Θεό, πὸν μῆτε ἐὸν ἔχεις ἀδερφεῖ, μῆτε ἐγὼ γυ-
ναίκα.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

(φιλώντας τὸν Ἐμίση)

Πατερᾶκη, πῶς σοῦ φαίνουμαι ;

ΕΜΙΡΗΣ

Πῶς νὰ μοῦ φανῆς, διαβολάκι ; Πήγαινε τώρα, ἔχω νὰ
σκεφτῶ πολλὰ μὲ τοὺς ἀρχόντους.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Τί ; Μὲ διώχνεις ; Λοιπὸν, ὄχι ! Δὲ φεύγω. Δὲ φεύγω .
Δὲ θὰ σκεφτῆς τίποτα χωρὶς ἐμένα.

ΕΜΙΡΗΣ

(γελώντας)

Ἐγίνες σπουδαία τώρα, ἔ ; Χά, χά ! Ἐγίνες ἄντρας.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Σωστός. Δὲν τὸ παραδέχεται ;

ΕΜΙΡΗΣ

(γελώντας πάντα)

Πῶς ! Τὸ παραδέχομαι ! (Στοὺς ἀρχόντους.) Εἶναι ἀκόμα
σὰ μωρὸ παιδί. (Στὴ Χαϊριγιέ.) Ἐλα, μπράβο, πήγαινε.

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Σοῦ εἶπα : δὲ φεύγω ! Ἐχτός ἄν....

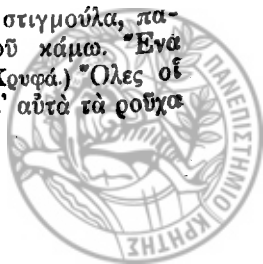
ΕΜΙΡΗΣ

(πάντα γελαστά)

Ἐχτός ἄν.... ;

ΧΑ·Ι·ΡΙΓΙΕ

Ἄν ἐρθῆς κ' ἐὸν μαζί μου.... Γιὰ μιὰ στιγμούλα, πα-
τερᾶκη. Ἐχω ἓνα μικρὸ παρακάλιο νὰ σοῦ κάμω. Ἐνὰ
τίποτα. Μὰ πρέπει καὶ μόνος σου νὰ δῆς. (Κουφά.) Ὅλες οἱ
νταντέλλες μου εἶναι σκισμένες. Καὶ τώρα, μ' αὐτὰ τὰ ρούχα

φαίνονται. Ντρέπουμε. Ἔλα νὰ σοῦ τὰ δείξω τ' ἀσπρόρουχά μου...

ΕΜΙΡΗΣ

Τώρα, παιδάκι μου ;

ΧΑΪΡΙΓΙΕ

Μιά στιγμούλα, θ' ἀνεβούμε στὴν κάμαρά μου. Κ' ἔπειτα, σ' ἀφήνω γιὰ ὄρες ἤσυχον, πατεράκη, πατεράκη μου χρυσέ. (Τόνη φιλά πολλὲς φορές.)

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄς εἶναι...γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅμως μόνο. (Στοὺς ἀρχόντους).
Σὲ λίγο ἔρχουμαι. Μπορεῖς νὰ τῆς χαλάσης τὸ χατῆρι ;
(Βγαίνει μὲ τὴ Χαϊριγιέ.)

ΟΜΑΡ

Σέβουμαι τὸν Ἐμίρη μου, τὸν ἀγαπῶ, τὸν ἐχτιμῶ βαθιά. Σέβουμαι, ἀγαπῶ, ἐχτιμῶ τὸν Ἐμίρη μου καὶ τώρα ἀκόμα, πού φεύγει καὶ μᾶς ἀφήνει σὲ ὄρες τόσο κρίσιμες.

ΣΕΛΗΜ

Πατέρας εἶναι κι' αὐτὸς ὅπως ὅλοι μας. «Σὰν τοῦ παιδιοῦ τὴ μυρουδιά δέντρου κλωνὶ δὲν ἔχει...»

ΟΜΑΡ

Σωστά. Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ τὸν ἐχτιμῶ, τὸν ἀγαπῶ, τότε σέβουμαι. — Πᾶμε. — Καραγκιόζη, ἔμπρός.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Προχωρᾶτε κ' ἔφτασα. Κατὰ ποῦ τραυᾶτε ;

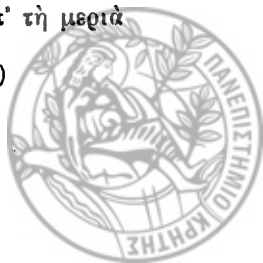
ΟΜΑΡ

Ἄπὸ τὴ δῶθε τὴ μεριά. Θὰ μᾶς βρῆς στὴ σάλα τοῦ θρόνου.
(Βγαίνουν ὅλοι οἱ ἀρχόντοι ἀριστερά.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κολλητήρη, καιρὸς νὰ τρανοῦμε ἐμεῖς ἀπ' τὴ μεριά τὴν κεῖθε.

(Βγαίνει μὲ τὸν Κολλητήρη ἀπὸ τὰ δεξιὰ.)

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΚΗΝΗ

Κάμαρα στὸ παλάτι.

Ὁ Καραγκιόζης ἀνοίγει μιὰ πόρτα, κοιτάζει μέσα καὶ μπαίνει, κάνοντας νόημα στὸν Κολλητήρη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲν εἶναι κανείς. Ἄπὸ δῶ, θαρρῶ, πὼς βγαίνουμε. Θὰ κατεβοῦμε τὴ σάλα, κ' εἴμαστε ὄξω. Ἄς μὲ περιμένουνε ἐκεῖνοι στὴ σάλα τοῦ θρόνου ἴσαμε αὔριο τὸ πρωτὶ... Βρὲ Κολλητήρη, κανένα μπογαλάκι δὲν ετοίμασες ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Πότε νὰ προφτάσω ; Τζίφος βγήκε καὶ τὸ Βεζυρλίκι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σώπα, καὶ χορτάσαμὲ μεγαλειῶ.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Ἄργεῖ νὰ κατεβῆ ὡς στ' ἄντερά μου, καὶ τ' ἀκούω νὰ γουργουρίζουνε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὶς χαντζάρες τοῦ Βελῆ Γκέκα ποῦ τὶς ἄφησες ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Μπρέ ! Θαρρῶ πὼς τὶς πετάξαμε κάτω ἀπ' τὸ ντιβάνι, ποὺ εἴχαμε κρυφτῆ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Στὸ διάολο ! Πᾶμε τώρα, κι' ἄς μὴ χάνουμε καιρὸ. (Τραουῖνε νὰ βγοῦν, ὅταν ἀξαφνα κάποιος χτυπᾷ τὴν πόρτα. Ὁ Καραγκιόζης κι' ὁ Κολλητήρης δίνουν ἓνα σάλτο πίσω.) Ποιὸς διάολος εἶναι ; Ἀνάθεμά τονε ! Ποῦθε θὰ σκαπουλάρουμε τώρα ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

(Ανοίγει μόνος του τὴν πόρτα καὶ μπαίνει μέσα πρόσχαρος. Εἶναι χοντρός, φορᾶ σκούφια, ρόμπα καὶ παντοῦφλες, καὶ κρατεῖ στὸ ἓνα τὸ χέρι ναργιλὲ καὶ στ' ἄλλο ἓνα σκαμνάκι γιὰ νὰ κάθεται. Χαιρετᾷ, ἀπιθώνει τὸ σκαμνί, κάθεται, βάζει τὸ ναργιλὲ κοντὰ του, τῶνα πόδι ἀπάνω στ' ἄλλο, κι' ἀρχίζει νὰ φουμαίρῃ.)

Χαιρετῶ σας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Ποιὸς εἶναι τοῦτος, ρε παιδί ;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(σιγὰ στὸν Καραγκιόζη)

Κάπου τὸν ἔχω δῆ... Ποῦ ;... Ποῦ ;... *Α! Εἶναι ὁ Μπεκήρ, ὁ τσοχατζῆς, ὁ μεγαλέμπορος τοῦ κάτω μαχαλά...

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Εἶσαι ὁ Καραγκιόζης, ὁ νέος Βεζύρης ; Πάει καλά. Κ' ἐγὼ εἶμαι ὁ Μπεκήρ Χιλμῆ Μαγκούφογλου καὶ Σία. Πρὶ φίξ. Καὶ προσκυνῶ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Χαίρω πολύ.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Κ' ἐγὼ. Πάρα κάτω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί πάρα κάτω ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Πῶς ; Σὰ δὲν ἔχη πάρα κάτω τί ἦρθα ; Νὰ βρῆς τί θέλεις, γιατί ἄλλιῶς δὲν τὸ κουνῶ. *Οπου κάθησα, μένω. Εἶναι ἡ ἀρχή μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶσαι, βέβαια, κ' ἔργομος ἀνθρώπος.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Είμαι. Πάρα κάτω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μά ὄλο πάρα κάτω θὰ ζητᾶς ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Σὰ δὲν ἔχη διάφορο, τί κουβαλήθηκα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸς σοῦπε, βρὲ ἀνθρωπέ μου, νὰ κουβαληθῆς ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Ποιὸς ; Τοῦ λόγου σας ἀπ' τὸ σαράϊ. Καλέσατε ἀντιπρόσωπους ἀπ' ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄ, ναί. Δίκιο ἔχεις.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Δὲν ἔχω ἄδικο ποτέ. Πρὶ φῖξ. Πάρα κάτω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶσαι τσοχατζῆς ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Σαρδανάπαλος. Εἶμαι καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου.

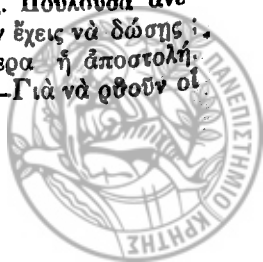
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

Ἔχ ! κεραμύδα ! (Στὸν ξένο.) Ὡστε λοιπὸν καθηγητὴς, σὰ νὰ λέμε, τοῦ Πανεπιστημίου. Χαίρουμαι πολὺ. Πῶς τὰ περνᾶς ; Τί κάνεις ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Τί ἔκανα, ρώτα. Νὰ στὸ πῶ: Πρὶ φῖξ. Πουλοῦσα ἀνέκαθες τοῖς μετρητοῖς. Δίνεις ; Δίνω. Δὲν ἔχεις νὰ δώσης ; Δὲ θὰ λάβης. Πρῶτα τὸ ἔμβασμα κ' ὕστερα ἡ ἀποστολή. Τούτη εἶναι ὅλη ἡ σοφία τῆς οἰκουμένης.—Γιὰ νὰ ρθοῦν οἱ

πραμάτειες ἀπ' Εὐρώπῃ κι' ἀπ' Ἀμέρικα, πλέρωσα. Τόσα τόπια, τόσες λίρες. Ντάν, ντάν. Ἄρξάν κοντάν. Τὸ ἴδιο κ' ἐσύ. Γιὰ νάχῃς, θὰ πλερώσῃς. Ντάν, ντάν. Ὅχι βερεσέδια. Μὰ κράτος εἶσαι, μὰ νοικοκύρῃς εἶσαι, δὲν πουλῶ... (Φοιμαίρνει.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τσόχες ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Ὅχι, σοφία. Δὲν πουλῶ σοφία δίχως διάφορο. Τὸ τίμιο κέρδος, δηλαδῆς. Μόχτησα, κιντύνεψα, παράγγειλα στὴ Φραγκιά, νὰ ποῦμε, τόσα τόπια χασὲ — σοφία θέλω νὰ πῶ. Παράγγειλα τόσα τόπια σοφία. Σὰ μὲ γέλασε ἀπὸ κεῖθε ἡ φάμπρικα, τί γινούμαστε ; Ἐρχεσαι λόγου σου καὶ λές : ὁ ἀμερικάνικος χασὲς εἶναι καλύτερος — ἡ ἀμερικάνικη σοφία, διάολε, εἶναι καλύτερη. Ποιὸς πλερώνει τὴ ζημιὰ μου; Πρέπει νάχω περιθώριο, κατάλαβες; Ἡ μηγάρις φταίω ἐγώ, πού μὲ γέλασε ὁ Φράγκος ; Φταίω ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὅχι.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Δὲ φταίω βέβαια. Κοντὰ στὸ νοῦ. Τὸ λοιπόν, πρέπει νὰ πάω μὲ τ' ἀζημίωτο. Πρὶ φίξ. Ντάν, ντάν. Τοῖς μειρητοῖς. Ἄλλιῶς χανούμαστε. Τί διάολο ; Γιὰ τὴν ψυχὴ τοῦ παππούλη μας δουλεύουμε, πάει νὰ πῆ ; Κατάλαβες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κατάλαβα.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Πάρα κάτω. Τί μᾶς θέλεις ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὰ... τίποτα.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Τί ἔκαμε, λεί; Πῶς τίποτα; Γιά κοίταξε καλά. Δὲ χάνω
ἐγὼ τίς ὥρες μου δίχως ὠφέλεια.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὰ δὲ σοῦ φτάνει πού βρῆκες τὸ Σαρδανάπαλό σου κ'
ἐγίνες καθηγητῆς στοὺ Πανεπιστήμιο;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Ἦμουνα πλασμένος γιὰ τέτοιος. Δὲ ρωτᾶς, ποιὸς τῆ
φούσκωσε αὐτὴ τὴν κοιλιὰ; Ἡ γνώση μου! Ἡ πιὸ με-
γάλη πιστήμη εἶναι τούτη: νὰ κάνης, ὅταν εἶσαι νιός, κα-
λοῦς λογαριασμούς, κ' ὕστερα νὰ ξαπλώνης τὴν ἀρίδα σου
καὶ νὰ δουλεύῃ τὸ κατάστημα. Ἄν ἐγίνα καθηγητῆς, βρῆκα
στοὺ Σαρδανάπαλο τὸ δίκιο μου. Τί μὲ θέλεις; Πάρα κάτω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μά...

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Ἄσε τὰ μά. Δὲν τὸ κουνῶ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Ἄσκημα μπλέκουμε, Κολλητήρη. Πῶς νὰ τότε φανε-
ρώσω στοὺς ἄλλους τώρα, πού θὰ μὲ σπάσουνε στίς σβερ-
κιές;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

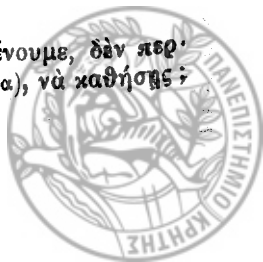
(σιγὰ στὸν Καραγκιόζη)

Κρύψ' τον κάπου, ὡς πού νὰ τοῦ δίνουμε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στὸν Ξένο)

Ὡς νὰ ρθοῦνε κ' οἱ ἄλλοι πού προσμένουμε, δὲν περ-
νάς, παρακαλῶ, ἀπὸ κειθε (δείχνει μιὰ πόρτα), νὰ καθήσης;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Αὐτὸ μάλιστα. Συνεννοούμεστε. (Παίρνει σακμὶ καὶ ναρ-
γιλὰ καὶ σηκώνεται.) Κατὰ ποῦ νὰ πάω ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Νὰ ἐκεῖ, σ' αὐτὴν τὴν πόρτα.

Ο ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(φτωχοντυμένος, χλωμός, κουρελιαόρης, μὲ μιὰ μαγκούρα κ' ἕνα
βιολὶ στὸ χέρι, ἀνοίγει τὴν πόρτα ἀπ' ὅπου μῆξε πρὶν ὁ ἄλλος κί'
ἀπλώνει τὴν παλάμη του)

Ἐλεῆστε με τὸν ἁμαρτωλό.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸς εἶναι τοῦτος πάλι ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐλεῆστε με τὸν ἁμαρτωλό. (Τραγουδώντας ζητιάνικα.)

Ἀφέντες μου πολύχρονοι, κάντε τὸ ψυχικὸ σας,
νᾶναι ψωμὶ στὴν τάβλα σας, χαρὰ στὸ σπιτικὸ σας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄει στὸ διάλο. Ποιὸς σ' ἄφησε νὰ μῆς ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Μὴν τοὺς δίνης τίποτα, π' ἀνάθεμά τους τοὺς τεμπελ-
χανάδες.—Τὸ λοιπόν, ἐδῶ ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ναί, αὐτοῦ.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Καλά, θὰ περιμένω. (Βγαίνει.)

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(τραγουδώντας πάντα)

Ἀφέντες μου πολύχρονοι, κάντε τὸ ψυχικὸ σας...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Βρὲ πήγαινε στὸ διάολο, εἶπα. Ποῦθε φύτρωσες, μωρὲ ;
Ποιὸς σ' ἄφησε νὰ μπῆς ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐσὺ μ' ἔκραξες, πολυχρονεμένε μου ἀφέντη, Θιὸς σχω-
ρὲς' τὰ πεθαμένα σου. (Κρεμᾶ στὸ χέρι τὸ ραβδί του, πιάνει
τὴ λύρα καὶ τὸ δοξάρι κ' ἀρχίζει νὰ παίξει καὶ νὰ τραγουδᾷ ζη-
τιάνικα.)

Μαννούλα μου, μὲ γέννησες σακάτη κι' ἀρρωστιάρη...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ τραύα ἀπὸ δῶ, εἶπα !

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐσὺ μ' ἔκραξες νὰ ρθῶ, ἀφέντη μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἐγὼ σ' ἔκραξα ; Εἶσαι μωρὲ καλὰ ἢ σοῦστριψε ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Δὲ μοῦστριψε, ἀφέντη μου. Σαρδανάπαλος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὁχ !— Μωρὲ παιδί, τοῦτος ὁ Σαρδανάπαλος εἶναι ἀχώ-
νευτος. Ἄσκημα μπλέκουμε, εἶπα. (Στὸ Ζητιάνο.) Καὶ τί
διάολος εἶσαι ἐσύ ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

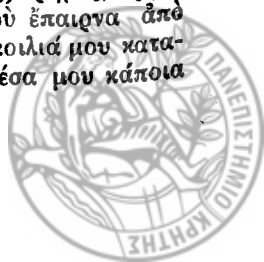
Φτωχὸς διάολος. Εἶμαι ποιητής.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιητής ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐλέησέ με, ἀφέντη μου, κ' εἶμαι φτωχός, ἔρημος, ἀρρω-
στιάρης. Μὲ πάθιασαν τὰ ξεροκόμματα πού ἐπαιρνα ἀπὸ
τὸν ἓνα κι' ἀπ' τὸν ἄλλο. Νοιώθω μὲς στὴν κοιλιά μου κατα-
κάθια κακομύριστα, μαῦρα, γλυστερά. Μέσα μου κάποια

βάθια, πάθια, ἀγκάθια, μέσα μου... ὦ δυστυχία μου, ὦ δυστυχία! Ἔρμο παιδί, ποιὸς μ' ἔρριξε ἐδῶ πέρα; Ὁ λογισμὸς μου ἀρρώστεια. Δὲν μπορῶ! Ποῦ εἶναι ὁ πατέρας μου; Ποῦ εἶσαι, μητέρα; Ἐλεῆστε με τὸν ἀμαρτωλό.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Συφοριασμένε μου, σὲ λυποῦμαι. Θὰ σοῦδινα μετὰ χαρᾶς κἀνα ξεροκόμματο, μὰ ἔλα πὺν δὲν ἔφαγα κ' ἐγὼ τίποτα ἀκόμα.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Δὲν πειράζει, ἀφέντη, ἢ καλωσύνη σου. (Πιάνει πάλι τὴ λύρα καὶ τραγουδᾷ.)

Μαννούλα μου, μὲ γέννησες σακάτη κι' ἀρρωστίαρη, γιὰ νὰ θρηνηῶ, νὰ δέρονουμαι, μὲ γήλιο μὲ φεγγάρι...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὰ μοῦ παραδέχεται τὴν καλωσύνη μου, κάμε κ' ἐσὺ τοῦτο τὸ καλὸ: ἄφησε, συφοριασμένε μου, τὸ Σαρδανάπαλό σου. Κατὰ πὼς ξέρω, οἱ τραγουδιστάδες εἶναι ἄλλο σὸ ἄνθρωποι. Κελαῖδουνε καὶ λὲς πὼς σοῦ χαρίζουνε μὲ τὸ τραγοῦδι τους παλάτια. Ἐσὺ τραγουδᾷς, καὶ μᾶς πιάνει κλημαντήρα... Κοίτα, τὸ λοιπόν, βλογημένε μου, τὸ χάλι σου, κι' ἄφησε τὸ Σαρδανάπαλό σου.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(ὀρθώνεται ἄξαφνα)

Τί; Πᾶς νὰ μοῦ ἀρνηθῆς τὸ εἶναι μου, (δείχνοντας τὸ βιολί του) τὴν τέχνη μου; Σαρδαναπαλιρουμεπαρος! Μὴ λὲς δεύτερο λόγο, ἦ, τὴ βλέπεις τούτη τὴ μαγκούρα; Σοῦ κάνω τὸ κεφάλι θρύψαλα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καλά, ἀδερφούλη μου, μὴν ἀγριεύεις! Δὲν τῶξερα πὼς πήρανε τόσο στὰ σέρια οἱ ἄνθρωποι τὴν πολιτικὴ μου. (Ἀκούγεται χτύπημα στὴν πόρτα.) Ὦχ! Ἄλλος! Ἀμάν! Ποῦ

θά τότε κρύψω τοῦτον ; (Στὸ Ζητιᾶνο.) Ἔλα, ἀδερφέ μου,
ἔλα ἀπὸ δῶ.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Δὲν πάω πουθενά ! Ἄκους ἐκεῖ, νὰ μοῦ πῆς νὰ δῶ τὸ
χάλι μου ! Μωρέ, σιὸ σπάω τὸ κεφάλι, ἀκους ; Στὸ σπάω !
(Σηκώνει τὴ μαγκούρα του. Ξαναχτυποῦν τὴν πόρτα.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἀπελπισμένος)

Βρὲ μὴ φωνάζεις ! Ἄει στὸ διάολο ! (Τοῦ παίρνει τὴ μαγκούρα, τὴν πιάνει ἀπὸ τὶς δυὸ τὶς ἄκρες τῆς καὶ τὴ σπάζει ἀπάνω
στὸ μερί του.) Θρύψαλα θὰ σοῦ τὴ κάμω τὴ μαγκ...

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(μπήγοντας κλαψιάρικες φωνές)

Ἄ ! ἄου, ἄου ! Μοῦσπασε τὸ ραβδί μου ! Ἄου, συφορέ
μου, ἄου ! Τί θὰ γενῶ ὁ φτωχὸς τώρα ; Πῶς θὰ περ-
πατῶ, ὁ ἔρμος ; Ἄου, ἄου, ἄου, συφορέ μου ! Δὲ λυπή-
θηκε ἓνα γέρο σακάτη...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(βουλώνοντάς του τὸ στόμα)

Σώπαινε, μωρέ, ἀνάθεμά σε ! Σώπαινε !

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(μπήγοντας φωνές ἀκόμα πῶς κλαψιάρικες)

Ἦ ! Ἦχοῦ, ὠχοῦ, συφορούλα μου ! Μὲ χτυπᾷ. Μὲ δέρ-
νει, τὸν ἄμοιρο τὸ γέρο ! Ἦχοῦ, ὠχοῦ, συφορούλα μου !

(Ξαναχτυποῦν στὴν πόρτα.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ξαναχτυποῦν ! Ἄμάν ! (Στὸ Ζητιᾶνο) Σώπαινε ! Δὲ σοῦ
ἔκαμα τίποτα. Νά, τραῦα ἀπὸ κεῖ. Εἶναι τὸ κελλάρι ἐκεῖθε.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(παύοντάς τὰ κλάματα)

Τὸ κελλάρι, εἶπες ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ναί, γειά σου! Κελλάρι θεόγεμο! (Τοῦ ἀνοίγει μιὰ πόρτα.)
Νά! Θὰ τρανήξης ἴμια μπρός, ὕστερα δεξιά, ὕστερα ξερβά,
ὕστερα ἀπάνω, ὕστερα κάτω, ψάξε, θὰ τὸ βρῆς.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Τὸ κελλάρι, ἔ;

(Φεύγει τραγουδώντας ζητιάνικα)

*Αφέντες μου πολύχρονοι, κάντε τὸ ψυχικό σας...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(κλείνοντάς του τὴν πόρτα καὶ πετώντας σὲ μιὰ γωνιά τὰ κομμάτια
τῆς μαγκούρας του)

Οὔφ! —Καὶ τώρα, τί ἄλλο μᾶς προσμένει τάχα; (Ξανα-
χτυποῦν.) *Ἀνοιξε, Κολλητήρη — σὴν ὀργή!

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(ἀνοίγοντας τὴν πόρτα)

Μπα! Ὁ Μορφονιός!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Αὐτὸς ἦτανε; *Ὦχ! Πῆγε ἡ καρδιά μου στὸν τόπο της!
(Στὸ Μορφονιό.) Τί μοῦ γίνεσαι, μωρὸ παιδί; Τί νέυ ἀπὸ
τὴ γειτονιά μας;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(μπαίνει, κωνώντας δῶθε καίθε τὴ μεγάλη τὴν κεφάλι του, ποὺ
μοιάζει μὲ κολοκύθα. Μιλᾷ μὲ φωνὴ ψιλή, σὰ γυναίκα.)

Σαρδανάπαλος!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κ' ἐκεῖ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Κ' ἐδῶ. (Μὲ αὐτοευχαρίστηση.) Ἐγώ! Σαρδαναπάλαρος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί; Κ' ἐσὺ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Σαρδαναπαλορούμπαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Νὰ μὲ πάρουνε χίλιοι διαβόλοι, ἄν δὲ βγάλω σὲ σένα τὸ ἄχτι μου. Ὅρσε σου ! (Τοῦ δίνει μιὰ κατραπακιά)

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(μόλις τοῦρχεται ἡ κατραπακιά, λυγὰ τὰ γόνατα, κ' ὕστερα ἀνασηκώνεται πάλι σὰν ἀπὸ ἐλατήριο. Κ' ἔξακολουθεῖ ρυθμικὰ αὐτὸ τὸ παιχνίδι, λέγοντας :))

Κοῦπε-πέ, κοῦπε πέ,
πάει μπαμπᾶς του σιὸ Γενιζέ,
νὰ τοῦ φέρη κάτι τὶ
κουρτσιμπιὲ μὲς στὸ χαρτί
καὶ χιλβᾶ μὲς στὸ κουτί.
Κοῦπε-πέ, κοῦπε-πέ...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ἐρπάζοντάς τον καὶ σιηλώνοντάς τον ἴσια)

Βάστα τὸ φρένο, μωρέ ! Σταμάτα ! Τί ἔπαθες ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Ἐγίνα παγκόσμια διανόηση.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἀνάθεμα τὸ Σαρδανάπαλό σου ! Ὅστε, μ' ἄλλα λόγια, ἦρθες κ' εἰς νὰ πάρης μέρος σιὸ συμβούλιο ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Εἶμαι νέος μὲ μεγάλο μέλλον. Εἶμαι ἀντιπρόσωπος τῆς καινούργιας γενιᾶς καὶ τῆς ἐλπίδας τοῦ ἔθνους.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὅρσε καὶ γιὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ ἔθνους. (Τοῦ δίνει ἄλλη κατραπακιά.)

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(ξαναρχίζοντας τὸ ἴδιο παιχνίδι του)

Κοῦλε πέ, κοῦλε πέ,
πάει μπαμπᾶς του στὸ Γεντζέ,
νὰ τοῦ φέρη κίτι τί..

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στηλώνοντάς τον πάλι ὀρθὸ)

Μωρὲ βάσια τὸ φρένο, εἶπα ! Τί ἔπαθες, ἔς παιδί ;
Ἔλα στὰ συγκαλά σου !

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(σὰ ζαλισμένος)

Στὰ συγκαλά μου, ναί... Μὴ μοῦ βαρᾶς ὁμως, Καραγ-
κιοῦζη, κατραπακιές, γιατί σὲ κάθε κατραπακιὰ μοῦρχεται
κραδασμός, βλέπω τὸν οὐρανὸ σφοντύλι καὶ τὰ χεῖλια μου
κελαῖδοῦνε χρησμοὺς σὰν τὴν Πυθία.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ τί λές ; Καὶ τί εἶναι τοῦτο ποὺ παθαίνεις ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Ἔμπνευση. Κάθε κατραπακιὰ καὶ μιὰ ἔμπνευση. Ζῶ
στὸ μέλλον.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καὶ τί χαμπάρια ἀπὸ τὸ μέλλον ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

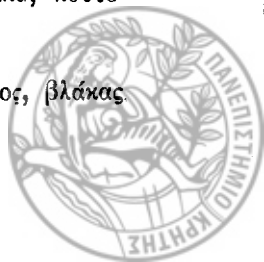
Γιὰ νὰ μὲ νοιώσης, πρέπει νὰ πεθάνης.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Κουνήσου ἀπὸ τὸν τόπο σου,μποῦφο, βλάκα, κουτο-
μόγια.

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Μπορεῖ νάμαι, κατὰ τὴν ἰδέα σου, μποῦφος, βλάκας.

και κουτομύγιας. Μὰ στό μέλλον θάμαι πάνσοφος. "Ό,τι λέω, κι' ὅ,τι φτιάνω τώρα, δέν μπορεί νά κριθῆ παρά ὕστερα ἀπό γενεές δεκατέσσερες. Σὰ φτιάσω ἀργότερα τὰ σπουδαῖα τὰ ἔργα μου, οἱ σοφοὶ τοῦ μέλλοντος θά ποῦνε, πῶς ὁ σπόρος τῶν ἔργων ἐκείνων τῆς μεγαλοφυΐας βρισκότανε μᾶς στό ἔργα τῆς βλακειᾶς μου τῆς τωρινῆς. Ἔτσι, κι' ἂν εἶμαι βλάκας τώρα, δέν ἔχει σημασία. Για νὰ νοιώσης τήν παγκόσμια διάνοσή μου, πρέπει πρῶτα νὰ πεθάνης.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποῦ νὰ φᾶς τῆ γλῶσσα σου, γεγέ. "Όρσε και μέ τρώει ἢ φούχτα μου. (Τόν κατελλώνει.)

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(ὄπως πρίν)

Κοῦπε-πέ, κοῦπε-πέ...

ΜΠΟΓΙΑΣ

(μπαινοντας ἀπ' τήν πόρτα μέ μιὰ θεόρατη τανάλια και χυμώντας ἀπάνω στό Μορφονιό)

Χράπ ! Και τόν πέτυχα !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

"Ό μπόγιας, πατερούλη, ὁ μπόγιας ! (Τό σκάει και κρύφεται κάπου.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στόν Μπόγια, ὑπερασπίζοντας τό Μορφονιό)

"Άλτ, κύριος ! Τί ἔχεις μέ τό παιδί ;

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(τρέμοντας σάγκορμος)

Σῶσε με, Καραγκιόζη, σῶσε με !

ΜΠΟΓΙΑΣ

"Όρσε τό κυνηγῶ και ρεθ ξεφεύγει.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μωρὲ ἄς το, σοῦ λέω, τὸ παιδί ! (Σιγὰ στὸ Μορφονιό.)
Δίνε του ! ('Θ Μορφονιὸς χώνεται στὴν κάμαρα ἀπ' ὅπου βγήκε
ὁ Ζητιάνος.) Γειτονάκι μου εἶναι. Λιψό. Ἄς το.

ΜΠΟΓΙΑΣ

Μοῦφυγε, τὸ ἄτιμο ! (Δαγκάνοντας τὴ γροθιά του.) Ἄχ !
Ξέρεις πόσα ἀπὸ δαῦτα μοῦ ξεφεύγουν κάθε μέρα ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Παιδιά ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Σκυλιά. Τ' ἀναθεματισμένα ! Χίλιους διαβόλους ἔχουν
μέσα τους. Ἀνοίγεις τὴν τσιμπίδα, πᾶς σιγὰ-σιγὰ ἀπὸ πίσω
τους, καὶ χράπ ! Μὰ ἔνα σωρὸ φορές γλυστροῦν καὶ
φεύγουν.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὰ σκυλιά ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Ὅχι, τὰ παιδιά.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὰ τί ἔχεις νὰ κάμης, ἢ ἀφεντιά σου, μὲ παιδιά ;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Καὶ ρωτᾶς, μωρὲ κοπρίτη, ξύλο κούτσουρο ; Σαρδα-
ναπάλαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(τρικλιζοντας)

Ὁχ !

ΜΠΟΓΙΑΣ

Κόλπος ! Σὰ δὲν κουνιέται τὸ ξερό σου, κάλλιο νὰ σὲ
φᾶνε μιὰ ὥρα ἀρχήτερα τὰ σκουλήκια, μούλαρε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὦχ! π' ἀνέθεμά με!

ΜΠΟΓΙΑΣ

Τσιμουδιά, ἦ σοῦ τὴν ἀνοιξα τὴν κολοκύθα σου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μά, κύριε...

ΜΠΟΓΙΑΣ

Κερί και λιβάνι. Δὲ σ' ἔστειλεν ὁ πατέρας σου νὰ κόβῃς
ξύλα στὸ βουνό, μόνο ἤθελε νὰ σὲ κάμῃ ἄνθρωπο, γαί-
δαρε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶδες πείσμα πὸν τῶχε; Μὰ ὡς τόσο τοῦ λόγου σου
τί χαλνᾷς τὸ σκότι σου γιὰ ξένες ἔγνοιες;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Καὶ ρωτᾷς, μωρέ, ρωτᾷς; Σαρδαναπάλαρος! Εἶμαι
δάσκαλος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δάσκαλος;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Δὲ σ' ἀρέσω, σοφολογιώτατε;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Εἶπα τέτοιο πράμα;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Ἔχετε χάρη, πὸν ἄλλαξαν τὰ πράματα. Πᾶνε οἱ καιροὶ
τοῦ φάλαγγα, πᾶνε οἱ καιροὶ τοῦ Καπουκεχαγιᾶ, πὸν μ' ἔνα
ρόπαλο στὸ χέρι, ἄνοιγε τὰ κεφάλια τους σὲ δυὸ καὶ ψό-
φαγαν.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιά; Τὰ παιδιά;

ΜΠΟΓΙΑΣ

“Οχι, τὰ σκυλιά. Σκότωσ’ τα πρὶν λυσαῖξουνε. Τί τὰ φυλάς; “Οχι, σοῦ λένε τώρα. Νὰ πᾶς σιγά, μὲ τὴν τσιμπίδα, μὲ τέχνη, λένε, καὶ πιστήμη νὰ τ’ ἀρπάξης ἀπὸ τὸ γιακᾶ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιά; Τὰ σκυλιά;

ΜΠΟΓΙΑΣ

“Οχι, τὰ παιδιά. “Αρπα τα, χράπ, ἀπ’ τὸ λαιμό. Ποῦ θὰ σοῦ πᾶν; Σκουῖζουν, στριγγλίζουν, δέρνουνται. “Αμ δέ! Πνίξ’ τα, τὰ κερατένια. Εἶναι μιλλιούνη ἀπὸ δαῦτα!

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Παιδιά;

ΜΠΟΓΙΑΣ

Σκυλιά. Μιλλιούνη. Κ’ ὕστερα, -χῶσ’ τα μὲς στὴν κλούβα, σέρνε τα. Ποῦναι οἱ στριγγλιές τους πιά; Ποῦ τὰ σκουξίματα; Στέκουν βουβὰ καὶ θλιβερά, καὶ τραμπολίζονται ὄλα τους μαζί, πότε ἀπὸ δῶ, πότε ἀπὸ κεῖ, σὰν ποὺ χοροπηδᾶ τ’ ἀμάξι. Κι’ ἄχνα δὲ βγάζουν.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τὰ σκυλιά;

ΜΠΟΓΙΑΣ

“Οχι, τὰ παιδιά. Σκυλιά, παιδιά, βρὲ τί μωρολογᾶς; Χάσαν πιά τὸν ἀφέντη τους καὶ λούφαξαν. “Η πείνα τὰ θερίζει. Σὲ βλέπουνε παρακαλεστικά γιὰ κᾶνα κόκκαλο, καὶ γλύφουνε τὸ χέρι σου ποὺ τὰ φιλεύει φόλες.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τ’ ἄραχνα!

ΜΠΟΓΙΑΣ

Τί; Τὰ λυπᾶσαι; Δὲν εἶσαι καλά. Εἰκόνημα ἔπρεπε νὰ μοῦχετε στημένα, ποῦσωσα κ’ ἐσένα κι’ ὄλους ἀπ’ τὴ

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Σὰ φρόνιμος καὶ τετραπερασμένος ἄνθρωπος, βάζω μὲ τὸ νοῦ μου, πὼς μπορεῖ νάμαι καὶ σκύλος.

ΚΥΡΑ-ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Μπρί, μπρί ! Θέλεις νὰ μάθης γιατί τώσκασε ὁ μπόγιας ; Τὸ ξέρει πὼς κατέχω τίς πομπές του. Μιὰ καὶ μιὰ. Κι' αὐτοῦ καὶ τῆς φτιασιδοῦς τῆς γυναίκας του, καὶ τῆς ἀδερφῆς του τῆς γεροντοκόρης—μπᾶ ! ποίος θὰ τὴν πῆ γεροντοκόρη, τὴν καλόμοιρη, πὺν σοῦναι κοριτσάκι σὰν τὸ κρύο νερό, πενήντα δυὸ χρονῶ κ' ἑπτὰ μηνῶ. Σωστά. Μῆτε μιὰ μέρα πάρα κάτω. Πλάϊ-πλάϊ εἶναι οἱ αὐλές μας—κι' ὄχι πὼς μ' ἀρέσουνε τὰ λόγια, μὰ πὼς νὰ κρούης τὴν ἀλήθεια, πὺν χιυπᾶ στὰ μάτια ; Πῶς ; Δὲ λέω γὰ τίποτα ποτές ἀπὸ ἑμαυτοῦ μου, μὰ πάει, σὰν τῶχει τούμπανο ὄλη ἡ γειτονιά, νὰ τῶχη αὐτὸς κρυφὸ καμᾶρι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸ πράμα ;

ΚΥΡΑ-ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Τὸ ἀνάστα ὄλης τῆς γειτονιάς. Μπρί, μπρί ! Προχτές, πὺν λές, ὁ Νουρεντίν—τὸν ξέρεις δὲ τὸ Νουρεντίν, τὸ γυιὸ τοῦ Ἐτέμ τοῦ ψευτοθόδωρου καὶ τῆς τσιγγάνας, πὺν οὔτε αὐτὴ τὸ καλοξέρει ἀπὸ τί σπόρο πιάστη μέσα της, τὸ Νουρεντίν, καλέ, τὸ χασικλῆ, τὸν μπίρμπο, πὺν γυρνᾶ μ' ἓνα γαρούφαλλο στ' αὐτὶ καὶ μὲς στὰ σκοτεινὰ τσιμπᾶ τίς δοῦλες, καὶ πὺν ἡ κόρη, ἡ σουσουράδα, τοῦ Σουκρῆ τοῦ κούρταβλου καμώθηκε τίς προάλλες πὼς κουβαλᾶ νερὸ ἀπ' τὴ βρύση, κ' ἔκαμε τὴν ψυχοπαίδα γιὰ νὰ φάῃ κι' αὐτὴ τὸν τσίμπο του—δὲν τότε ξέρεις ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸν ἀπ' ὄλους ; Τὸ Νουρεντίν ; Ὅχι !

ΚΥΡΑ-ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Μὰ τί ξέρεις τότε, μάτια μου ; Ποῦ ζῆς ! Νὰ σοῦ πῶ

ἔγώ πράματα καὶ θάματα, πού νά σηκωθῆ ἡ τρίχα σου, νά κλαῖς καὶ νά γελάς γιὰ χρόνους. Τὸ λοιπὸν ἡ φτιασιδοῦ, ἡ καμωματοῦ, ἡ ξεβράκωτη, ἡ ναζοῦ, ἡ φραχτιαπήδα, ἡ γυναῖκα τοῦ μπόγια, ντιέ !, κατὰ πὸς εἶπαμε, τὴ ρέχτηκε κ' ἐκεῖνη τὴν τοιμπιὰ τοῦ Νουρεντίν, καὶ στέκει ἀπὸ βραδύς, προχτές, μπροστὰ στὴν πόρτα τῆς αὐλῆς της σὰν ξυλόκοττα, καὶ σειέται καὶ λυγιέται καὶ τὸν καρτερεῖ πού θὰ περάση, καὶ μόλις ξεπροβάλλει αὐτὸς ἀπ' τὸ τερσέκι — νά, μὰ τὸ Σταυρό !, ἔτσι πού σοῦ τὰ λέω — πετᾷ τὴν μπόλλια της καὶ σκίζει τὸ μπλουζάκι της — ποῦτανε δὰ ἀπὸ τοῖτι, τῶχε ἀγορασμένο στὸ παζάρι ἀπὸ Ὀβριούς—τὸ σκίζει καὶ μουγγὰ τὸν κράζει ἡ σάρκα της. «Ἐχ, σμιχτοφρύδα μου, γαλανομάτα !», τῆς λέει αὐτὸς — κ' ἔτσι τῆς τῶπε, τὸ παιδί, ἀπὸ καλωσύνη, γιὰτὶ ποῦ τῶβρε αὐτὴ τὸ γαλανὸ τὸ μάτι, ποῦναι σὰ γάτας τὸ δικό της σταχοκίτρινο —, λοιπὸν ἔτσι τῆς λέει, κ' ἐκεῖνη σκούζει : «Ἐλα μαζί μου, βλάμη μου, καὶ κἀνκα !» Καὶ τὸν τρανεῖ — νά μὴν ξημερωθῶ ἂν σοῦ λέω μιὰ λέξη ψέματα ! — καὶ τὸν τρανεῖ σὰ λυσσασμένη στὴν αὐλὴ της κ' ἀπὸ κεῖθε στὸ μπουδροῦμι της. Καὶ νά σου καὶ μπουκάρει στὸ σοκάκι ὁ μπόγιας, ὁ ἄντρας της, καὶ βλέπει σούσουρο στὴ γειτονιά, κάτι μυρίζεται, κάτι παίρνει τ' αὐτί του, καὶ τὸ φῶς του μαύρισε. Χυμᾷ μὲς στὴν αὐλὴ, δίνει κλωτσιὰ στὴ σκεβρωμένη πόρτα του, μπαίνει στὴν κάμαρα καὶ τί νά δῆ ! Ἄς μὴ στὸ πῶ, ποῦναι κ' ἐδῶ μικρὸ παιδί κ' ἀκούει. Μά, μὴ δὲ θὰ τὸ μάθη ἀπ' ἄλλους κ' ἂν τὸ κρύψω ἐγώ ; Νά ! Στὸ κρεββάτι ἀπάνω ! Μὲ κατάλαβες ! Κι' ἀκοῦμε ἐμεῖς φωνές, στριγγιλιές, σκουξίματα καὶ βλέπουμε ἄξαφνα τὸ Νουρεντίν νὰ ξεπετιέται ἀπ' τὴν αὐλὴ — μπῶ, μπῶ, ντροπῆς ! ἔφριξε πέρα πέρα ἡ γειτονιά ! — νὰ ξεπετιέται τοῖτσιδος ! — μπρί, μπρί, — καὶ μέσα σπάζαν τζάμια, πιᾶτα, γυαλικά, τραπέζια, ἄγγεια, μπουκάλια καὶ λεκάνες. Τοῦτος εἶναι ὁ μπόγιας.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πάει νά πῆ, ἡ γυναῖκα του.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Βρέ, ποιὰ γυναίκα του; Ἴδιος αὐτός κι' ἀλάκερος. Πῶς θές νὰ μυρισιτῆς τὸ τί εἶναι αὐτός, ἅμα τῆ μύτη σου δὲ χάσης στ' ἄπλυτα τῆς φαμελιᾶς του; Σὰ ζητιᾶς νὰ μάθης τί εἶναι ὁ μπόγιας, πρέπει νὰ σοῦ δεῖξω ἐγὼ τί εἶναι ἡ γυναίκα του.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μά, χριστιανὴ μου, δὲ σοῦ ζήτησα νὰ μάθω τίποτα.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Μὴν τὸ λές τοῦτο καὶ σ' ἀκούση καὶ κανεῖς! Χάθηκες. Πῶς κυβερνᾶς ἅμα δὲν ξέρης τίς πομπές τοῦ καθενός; Γιατί μὲ γύρεψες λοιπόν;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὲ γύρεψα;

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Σαρδαναπάλαρος. Τὰ κάτω ἄπάνω.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ὦχ! Ἀμάν! (Πετιέται καὶ τρέχει δῶθε-κεῖθε.) Πάει, Κολλητήρη, χάθηκα!

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(κυνηγώντας τον)

Ποῦ πᾶς; Πές! Τί μὲ γύρεψες; Τί τρέχεις; Μὴ θέλῃς νὰ σοῦ πῶ καὶ τίς δικές σου τίς πομπές;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Φεύγα, Κολλητήρη, φεύγα.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(κυνηγώντας τους καὶ τοὺς δύο, καὶ φράζοντας τους κάθε ἔξοδο)

Μὴ θέλῃς νὰ σοῦ πῶ καὶ τίς πομπές τοῦ γιουῦ σου;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

Πατερᾶκη, φεύγα, πατερᾶκη.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Μὴ θέλῃς νὰ σοῦ πῶ τίς πομπές ὅλης σου τῆς φαμε-
λιάς ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄμάν, πῶς θὰ γλυτώσουμε κ' οἱ δυὸ ἀπὸ τοῦτο δῶ τὸ
λαδικό ;

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Ἐμένα μ' εἶπες λαδικό, ξεβράκωτε, σουρτούκη, κακο-
μούτσουνε ; Σαρδαναπάλαρος μωρὲ ! Τὰ κάτω ἀπάνω !
Μῆτε γριά εἶμαι τώρα ἐγώ, μήτε γυναίκα, παρὰ εἶμαι νιὸς
καὶ μορφονιός. Σὰ μὲ κοιτάζης, πές πὼς βλέπεις τὸν Ἀπόλ-
λωνα, καὶ σὰ μ' ἀκοῦς, πές πὼς σοῦ κρένουνε νεραΐδες,
μουσες. Γιατὶ ἔχει μέλι ἐμένα ἢ γλῶσσα μου. Σ' αὐτὴ ἦ
σὲ μάντρα, σὰ μὲ νοιώσουν, τὸ βραδάκι, νοικοκύρηδες, κυ-
ράδες, κοπελλιές σωρό, μαζεύονται ὅλοι γύρω μου καὶ μὲ
θωροῦν καὶ χάσκουν πού μ' ἀκοῦνε. Παραλογή, ρομάντσο,
παραμῦθι, θέατρο,— τί πράμα βγαίνει μπρὸς στὴ γλύκα τῆς
δικῆς μου τῆς λαλιάς ; Κ' εἶπες ἐμένα λαδικό, παλιάθρωπε ;
Σαρδαναπάλαρος ! Μωρὲ μοῦ πρέπει ἐμένα νὰ μὲ στήσης
σὲ ἀψηλὴ κολῶνα ἀπάνω, καὶ νὰ μὲ βάλῃς καὶ σ' Ἀκαδη-
μίες μπροστά, σὰν τὸν Ἀπόλλωνα, νὰ βλέπῃ ὁ κόσμος κ' ἡ
οἰκουμένη νιαῖτα ἀθάνατα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου !

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Μαννούλα σου; Νὰ σοῦ τὸ μάθω ἐγὼ τί ἦτανε κ' ἡ μαν-
νούλα σου...

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἄπὸ δῶ, Κολλητήρη, ἀπὸ δῶ ! (Ἄνοίγει μιὰ πόρτα καὶ
βγαίνει μὲ τὸν Κολλητήρη.)

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Φεύγεις ; Καὶ θαρρεῖς τὴ γλῶσσα μου πὼς θὰ κρατή-

σης ; Θὰ κόψη καὶ θὰ ράψη, θὰ τσακίση κόκκαλα.

Ἄπ' τὴν πόρτα τῆς εἰσόδου μπαίνουν ὁ Σαλομών κι' ὁ Θεατρίνος.

ΣΑΛΟΜΩΝ

(σφαλώντας τ' αὐτιά του)

Τί στριγγλιές ! Δὲν μπορῶ ν' ἀκούω. Ζαλίζουμαι.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(στρίβει καὶ τὸν βλέπει)

Μπα, κύρ τσιφούτη ; Σοῦ μπερδέψαμε τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ τεφτέρια σου ;

ΣΑΛΟΜΩΝ

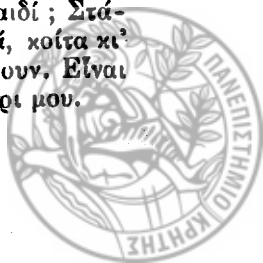
Τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰ τεφτέρια μου ! Κάτι εἶπες ! Μπορεῖ ἓνας φτωχὸς ἄνθρωπος νὰ μὴ βασιτᾶ τεφτέρια καὶ λογαριασμοὺς ; Ἢ μήπως ἔχουμε τὰ μεταλλεῖα !...

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Ἄμ λένε, κύρ Σαλομών, πὼς καὶ μεταλλεῖα ἔχεις, ἢ ἀφεντιὰ σου, καὶ σακκιά χρυσάφι ἀμέτρητα.

ΣΑΛΟΜΩΝ

Λένε ! (Στὸ Θεατρίνο.) Λόγια τοῦ κοσμάκη ! — Μὰ τί λέει καὶ τὸ τεφτέρι μου ; Ἄμ πῶς ; Ποιὸς εἶδε ; Ποιὸς ; Φτιάνουνε μὲ τὴ φαντασία τους ! Μεταλλεῖα ! Σακκιά χρυσάφι ! Κίχ, κίχ ! Μακάρι νὰ τᾶχα, κυρὰ Θανάσαινα, μακάρι. Νά, ἐδῶ παιδεύουμαι μὲ τὰ τεφτέρια μου, ἰδρώνοντας νὰ φέρω τίς δυὸ ἄκρες ἴσια. Τὰ μεταλλεῖα εἶναι λόγια τοῦ ἀέρα. Ἢ μόνη ἀλήθεια εἶναι τούτη : τὸ τεφτέρι μου. Σοῦρχεται ὁ ἓνας καὶ γυρεύει δάνειο. Ἄμάν, χάνουμαι, λέει. Δὸς μου νὰ συνεφέρω, καὶ θὰ βγάλῃ χρυσάφι τὸ χωράφι μου. Δὸς μου ! Πῶς νὰ σοῦ δώσω, βρε παιδί ; Στάσου νὰ δοῦμε. Ἐδῶ εἶναι τὸ τεφτέρι μου. Νά, κοίτα κι' ὁ ἴδιος. Τόσο μόνο δύνεμαι. Τόσα μοῦ περσεύουν. Εἶναι λίγα ; Τί σοῦ φταίω ἐγώ ; Βάλ' τα μὲ τὸ τεφτέρι μου.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Τὸ ξέρουμε, κύρ Σαλομών, πὼς στὸ ταφτέρι σου τὰ ρίχνεις ὅλα. Κι' ὅμως, ὅ,τι δάνειο σοῦ γυρέψουνε, μικρὸ μέγαλο, δὲν τ' ἀρνιέσαι, μόνο πού τὸ πετσοκόβεις πάντα, γιὰ νὰ δώσης λίγα μετρητά, καὶ γιὰ νὰ γράψης ἔπειτα πὼς ἔδωσες ἀλάκερο ἓνα βιός.

ΣΑΛΟΜΩΝ

Τί φρίκη ! Τί εἶναι κ' ἡ κακογλωσσιὰ τοῦ κόσμου ! Μ' ἀφήνεις ἤσυχο ; Τί ἀνακατώνεσαι ὅπου δὲ σὲ σπέρνουν ;

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Σὰ νὰ μὴν ξέρῃ ὁ κόσμος κι' ὁ ντουνιαῖς τί λυσσασμένος τσιγκούνης κ' ἐξηνταβελόνης εἶσαι !

ΣΑΛΟΜΩΝ

Νὰ φᾶς τὴ γλῶσσα σου ! Τσιγκούνης ! Ἐξηνταβελόνης. Μίλα μὲ σεβασμὸ γιὰ μένα, ἀλλιῶς σὲ στέλνω φυλακὴ.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Σὲ ποιὸν τὰ λὲς αὐτ' ἰ, παλιοτσιφούτῃ ;

ΣΑΛΟΜΩΝ

Πρόσεχε, κι' ἀπὸ σήμερα ἔμινά κατῆς.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Κύριε ἐλέησον.

ΣΑΛΟΜΩΝ

Σαρδανάπαλος. Ναί. Κατῆς. Ἐχω ἔξουσίαι. Δικάζω.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Τί λέει, αὐτός, βρὲ θεατρῖνε ;

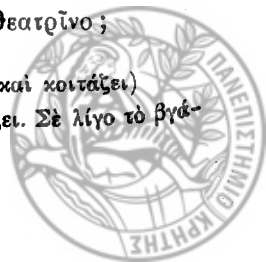
Ο ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Κάθαρμα. Πῶς τολμᾶς νὰ λὲς ἔμένα θεατρῖνο ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(βγάζει ἀπὸ μιὰ πόρτα τὸ κεφάλι του καὶ κοιτάζει.)

Ἐδῶ εἶναι ἀκόμη ἡ γριά. (Τὸ ξαναβάζει. Σὲ λίγο τὸ βγά-

ζει πάλι.) Κ' ἦρθαν κι' ἄλλοι. Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου !
(Τὸ ξαναβάζει μέσα.)

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Σῶσον ἐλέησον ! Καὶ πῶς νὰ σὲ πῶ, μωρέ, πὺν κάθε
βράδυ σκούζεις μὲς στὴ μάντρα τοῦ Χουρσίτ κἀνόντας
τὸν Ἀχιλλέα, κ' ἔρχεται ὁ κόσμος καὶ σὲ βλέπει ;

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Ἔρχεται ὁ κόσμος πρὸς ἐμένα, γιατί ἔχω ἀρπάξει τὴν
ψυχὴ τοῦ ἐγώ, τὸν κἀνω νὰ ὀλολύξῃ καὶ νὰ χαίρεται. Εἶμαι
τὸ πᾶν ἐγώ, κι' ἂν λείψω ἐγώ, θα σέρνεται ἡ ζωὴ, σας μὲς
στὸ βουρκο. Στενὸ τὸ πιλκοσένικο, κ' εἶναι σκηνὴ γιὰ μὲ
ἀπὸ σήμερα ὅλη ἡ χώρα. Σαξ δανάπαλος. Στρατιωτικὸ μὲ
θέλεις ; Νά με ! (Κατεβάζει τὸ μαλλί του στὸ μέτωπο, βάζει τὸ
χέρι τὸ δεξι μὲς στὸ γιλέκι του καὶ στέκει ἀκίνητος.) Ναπολέον-
τας ! Ἀπ' τὸ ὕψος τῶν ματιῶν μου αὐτιῶν οἷα βλέπουν χί-
λιοι αἰῶνες δόξας μου μελλούμενης. — Πολιτικὸ ζητᾶς ;
Ἐδῶ εἶναι ὁ Περικλῆς. (Ἀρπάξει τὸ σκουφί τοῦ Σαλομώντα
καὶ τὸ βάζει στὸ κεφάλι του σὺν περικεφαλαία.) Τοῦ ἔθνους μας
ἡ τέχνη μου εἶναι χτῆμα αἰώνιο.

ΣΑΛΟΜΩΝ

(ἀρπάζοντάς του τὴ σκούφια του)

Μὰ τὸ σκουφί μου εἶναι δικό μου αἰώνιο χτῆμα.
(Τὸ φορᾶ.)

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

(σὲ κάθε πρόσωπο, πὺν ἀναφέρει, κάνει σχήματα καὶ παίρ-
νει ὕψος ἀνάλογο)

Ἐπαναστάτῃ θέλεις ; Εἶμαι ὁ Βροῦτιος, εἶμαι ὁ Γράκ-
χος, εἶμαι ὁ Σπάρτακος. εἶμαι ὁ Δαντόν. (Στὸ Σαλομών.)
Σὲ σέρνω πίσωθὲ μου, Ροβεσπιέρε, στὴν καρμανιόλα πὺν
ἔστησε γιὰ μένα ἡ βρωμερὴ ψυχὴ σου, σίχαμα. Φτοῦ σου !
(Τὸν φτύνει.)

ΣΑΛΟΜΩΝ

(καθώς σκουπίζεται με ἀηδία)

Ἔεεε ! Μ' ἔφτυσες στ' ἀληθινά ! Ἔεεε !

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Ἐπρεπε νὰ παίξῃ κάποιος ρόλο Ροβεσπιέρου. — Διχτά-
τορα γυρεύεις ; Ἴδου ἔμπρός σου ὁ Κιγκινᾶτος — νὰ κι' ὁ
Κρόμουελλ. Πάρε καὶ διάλεξε. — Ζητᾶς προφήτη ; Εἶμαι ὁ
Μωυσῆς, εἶμαι ὁ Ἡλίας, εἶμαι ὁ Ἰερεμίας. — Θέλεις ὠμούς
γερούς ; Ἴδου, εἶμαι ὁ Ἀτλαντας. Στὶς πλάτες μου κρατῶ
τὸν οὐρανὸ σας. — Σοῦ χρειάζεται ἥρωας ; Εἶμαι ὁ Ἡρα-
κλῆς. (Ἀρπάζοντας τὴ κυρὰ Θανάσαινα ἀπὸ τὸ λαιμό.) Κι' ἀπ'
τὸ λαιμὸ σὲ πιάνω, κάπρε, λιόνταινα, ὕδρα τῆς Λέρνας
καὶ σὲ πνίγω στὴ στιγμή.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(σκουίζοντας)

Μ' ἔπνιξε ! Βοήθεια !

ΣΑΛΟΜΩΝ

Βοήθεια !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(προβάλλοντας τὸ κεφάλι του ἀπ' τὴν πόρτα)

Τί εἶναι δῶ ; Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου ! (Τὸ ξαναβάζει
μέσα.)

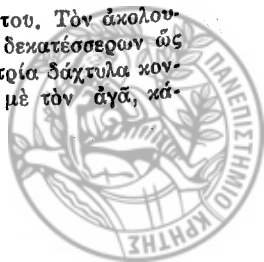
ΜΠΟΓΙΑΣ

(ξαναμπαίνοντας ἀπὸ κεῖ πού εἶχε φύγει)

Γειά στὰ χέρια σου. Πνίξε τὴν, τὴ σκρόφα !

ΧΟΥΣΕ-Ι-Ν ΑΓΑΣ

(Μπαίνει καμαρωτός, παίζοντας τὸ κομπολόγι του. Τὸν ἀκολου-
θοῦνε τὰ τρία παιδιὰ του, τρία ἀγόπουλα, ἀπὸ δεκατέσσερων ὡς
ἑντεκα χρονῶν, τὸ ἓνα πίσω ἀπ' τ' ἄλλο, τὸ ἓνα τρία δάχτυλα κον-
τῆτερο ἐπὶ τ' ἄλλο, ντυμένα καὶ τὰ τρία ὅμοια μὲ τὸν ἀγῶ, κα-

νοντας τὰ ἴδια κινήματα μ' ἐκείνον, καὶ παίζοντας κι' ἀπὸ ἓνα κομπολόγι τὸ καθένα τους.)

Σιγά, σιγά ! Τί ἄπρεπη χλαλοῦ εἶναι αὐτή ; Μπαῖ, μπαῖ, μπαῖ, μπαῖ !

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

(κουνώντας ὅμοια δῶθε-κεῖθε τὸ κεφάλι)

Μπαῖ, μπαῖ, μπαῖ, μπαῖ !

(Κάθονται κ' οἱ τέσσερες σταυροπόδι χάμω σύχρονα.)

ΧΟΥΣΕΙΝ ΑΓΑΣ

Σὸν μπαϊνή ὁ Χουσεῖν ἀγᾶς, σβήνει κάθε ἄλλος μπρός του.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

(ὅλα μαζί)

Καὶ μένουνε τ' ἀγόπουλα, τὰ μοσκαναθρεμμένα.

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

(ζυγώνοντας τὸν ἀγᾶ μὲ τεμενάδες)

Ἄφέντη μου, Χουσεῖν ἀγᾶ μου, τοῦτος ὁ μουρλὸς (δείχνει τὸ θεατρῖνο) πῆγε νὰ μὲ πνίξῃ.

ΧΟΥΣΕΙΝ ΑΓΑΣ

Νὺ σὲ πνίξῃ ; Μπαῖ, μπαῖ, μπαῖ !

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

Μπαῖ, μπαῖ, μπαῖ, μπαῖ !

ΣΑΛΟΜΩΝ

(κάνοντας κι' αὐτὸς τεμενάδες)

Ὁ Σαρδανάπαλὸς του τότε μούρλανε !

ΧΟΥΣΕΙΝ ΑΓΑΣ

Εἶπες, ὁ Σαρδανάπαλος ; — Καθόλου δὲ μ' ἀρέσει.

ΣΑΛΟΜΩΝ

Ὅπως ὀρίζῃς, ἀφέντη μου !

ΧΟΥΣΕΪΝ ΑΓΑΣ

Πῶς νὰ μ' ἀρέση ; Πῶς, λέω ; Πῶς ; Ἐβγαλα σήμερα τὸ μεσημέρι ἀπ' τὸ κονάκι μου πεντέξη παλιομόμπιλα, παλιοτεντζέρια, παλιομπρούντζους, ποὺ τὰχα ἀπ' τὸν καιρὸ τῆς μακαρίτισσας τῆς μάννας μου κ' εἶπα νὰ τὰ ξεκάμω, — κι' ἄξαφνα, μπρέ ! συνάζονται μὲς στὴν αὐλὴ τοῦ ἀρχοντικοῦ μου χίλιοι δυὸ ξεκάλτσωτοι διαβόλοι, μπήγοντας φωνές : « Σαρδαναπάλαρος ! Ὁ Χουσεῖν ἀγάς μας ἔγινε ἔμπορος ! » Πῶς ; Πῶς ; Ἐγὼ δὲν ἔγινα ἔμπορος. Ἐγὼ εἶμαι ἀγάς ! Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΧΟΥΣΕΪΝ ΑΓΑΣ

Πουλῶ τὰ πράματά μου γιατί ἔτσι μ' ἀρέσει. Πῶς ; Κάνω ὅ,τι μοῦ γουοτόρει. Πῶς ; Γιατί εἶμαι ἀγάς ! Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΧΟΥΣΕΪΝ ΑΓΑΣ

Ρωτῶ τάχα ποιὸς θέλει νὰ τὰ πάρη ; Πῶς ; Μὲ νοιάζει ἂν φύγη ὁ ἀγοραστὴς κι' ἂν πῆ στα χίλια δυὸ κομμάτια ; Πῶς ; Τόσο πουλῶ τὸ πρᾶμα μου. Ἄν σ' ἀρέση ! Πῶς ; Σὰ δὲ σ' ἀρέση, μάρξ, καὶ δίνε του ! Τὶ ἐγὼ ἔμπορος δὲν εἶμαι. Ἐγὼ εἶμαι ἀγάς ! Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ !

(Ὅξω ἀκούγεται ἄξαφνα μουσικὴ στριγγιὰ καὶ βρόντος ἀπὸ νταούλια.)

Ο ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(Μπαίνει παίζοντας τὰ ὄργανά του. Εἶναι ὀρχήστρα ἀλάκρη. Κρατᾶ μὲ τ' ἄριστερό χέρι του μπρὸς ἀπ' τὸ στόμα του πολυάυλο

—σά σύριγγα Πανός— και φισᾶ μέσα βγάζοντας ἤχους σουβλεροῦς. Ἔχει στεριωμένο στήν κοιλιά του ἓνα μικρὸ ὄργανέττο και μετὸ δεξιὸ τὸ χέρι του γυρίζει τὴ μανιβέλλα ἀδιάκοπα. Φορᾶ ψηλὸ σκουφί, στολισμένο μετὸ κουνούνια, πού χτυποῦν ὅλα μαζί καθὼς κουνᾶ δῶθε-κεῖθε τὸ κεφάλι. Στὴ ράχη του ἔχει φορτωμένη μιὰ γκράν κάσσα, και τινάζοντας τὸ δεξιὸ τὸ πόδι του τραυᾶ ἓνα λουριὸ πού ἀνοίγοκλεῖ τοῦ τύμπανου τὰ κρόταλα και τοὺς μπρούντζινους δίσκους.)

Τζοῦμ τᾶ, τᾶ, τζοῦμ τᾶ, τᾶ, τζοῦμτα, τζοῦμτα, τζοῦμ τᾶ, τᾶ...

ΟΛΟΙ

(σφαλώνοντας τ' αὐτιά τους)

Ἔξ! Μᾶς ξεκούφανες!

ΜΠΟΓΙΑΣ

Ποιὸς εἶσαι ἐοῦ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(βγάζοντας τρομαγμένα τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὴν πόρτα)

Μαννούλα μου! Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντων... (Μένει χᾶσκοντας στὸ ἀνοιγμα τῆς πόρτας. Κάτω ἀπ' τὸ κεφάλι του προβάλλει και τὸ κεφάλι τοῦ Κολλητήρη.)

ΧΟΥΣΣΕ·Ι·Ν ΑΓΑΣ

Μπᾶ! Μπᾶ! Μπᾶ! Πᾶψε πιά! Ποιὸς εἶσαι ἐοῦ, διάολε;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(τραυᾶ μιὰ στιγμή τὴ σύριγγα ἀπ' τὸ στόμα του και λέει γρήγορα)

Σαρδαναπάλαρος! (Κι' ἀρχίζει πάλι νὰ παίξη) Τζοῦμ τᾶ, τᾶ, τζοῦμ τᾶ, τᾶ...

ΣΑΛΟΜΩΝ

Ἄλλοι Σαρδανάπαλοι εἴμαστε. (Φωνάζοντας δυνατὰ στὸ Μουσικάντη γιὰ ν' ἀκούση.) Μὰ γιὰ νὰ μὴν πέσουμε ὄξω κι' ἀναμεταξὺ μας, ξεκαθάρισέ μας, ἀδερφέ, ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς τῆς λογῆς Σαρδανάπαλος εἶσαι τοῦ λόγου σοῦ, νὰ σοῦχομε τὴν ἐχτίμηση πού σοῦ πρέπει.

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(τραυώντας πάλι τη σύριγγα ἀπ' τὸ στόμα του, γοργά)

Προκριτοδημογέροντας.—Τζούμ τά, τά, τζούμ τά, τά, τζούμτα, τζούμτα, τζούμ τά, τά...

ΣΑΛΟΜΩΝ

Ἄ, μπράβο ! Εἶσαι δηλαδή ὁ ἐκλεχτός τοῦ λαοῦ μας ;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(στρίβοντας πρὸς τὸ μέρος του σὰ νὰ παίξῃ γι' αὐτὸν μονάχα)

Τζούμ τά, τά, τζούμ τά, τά, τζούμτα, τζούμτα, τζούμ τά, τά... (Ὁ Σαλομών σηκώνει ἀθελά του τὸ ποδάρι του* κι' ἀρχίζει νὰ τὸ κουνᾷ μὲ τὸ ρυθμό, χορεύοντας ἑλιφρά.—Τὰ κεφάλια τοῦ Καραγκιόζη καὶ τοῦ Κολλητήρη ἀνεβοκατεβαίνουνε κ' ἐκεῖνα ρυθμικά.)

ΚΥΡΑ ΘΑΝΑΣΑΙΝΑ

Εἶσαι ἡ φωνὴ κι' ὁ λόγος ὀλουνώνε μας;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(στρίβοντας πρὸς τὸ μέρος της)

Τζούμ τά, τά, τζούμ τά, τά, τζούμτα, τζούμτα, τζούμ τά, τά... (Ἡ κυρὰ Θανάσαινα σηκώνει τὴ φούστα της καὶ τῶνα τὸ ποδάρι κι' ἀρχίζει νὰ χορεύῃ μὲ τὸ ρυθμό.)

ΜΠΟΓΙΑΣ

Ἐσὺ θὰ φτιάγῃς τώρα δρόμους γιὰ καρρότσια καὶ πλατέες ;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(στρίβοντας πρὸς τὸ μέρος του)

Τζούμ τά, τά, τζούμ τά, τά, τζούμτα, τζούμτα, τζούμ τά, τά... (Ὁ μπόγιας τινάζει σύφωνα μὲ τὸ ρυθμὸ τῶνα καὶ τ' ἄλλο πόδι του.)

ΧΟΥΣΕ·Ι·Ν ΑΓΑΣ

Ἐσὺ θὰ νοιάζεσαι νὰ μὴ μᾶς κλέβουν τὰ κονάκια μας ;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(στρίβοντας πρὸς τὸ μέρος του)

Τζοὺμ τά, τά, τζοὺμ τά τά, τζούμτα, τζούμτα, τζοὺμ τά,
τά... (Ὁ Χουσεῖν ἀγᾶς καὶ τὰ τρία παιδιὰ του χοροπηδοῦν.)

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Καὶ τί ἄλλα πράματα καὶ θάματα θὰ κάμης ;

ΜΟΥΖΙΚΑΝΤΗΣ

(στρίβοντας πρὸς τὸ μέρος του)

Τζοὺμ τά, τά, τζοὺμ τά, τά, τζούμτα, τζούμτα, τζοὺμ τά,
τά... (Ὁ Θεατρίνος ἀρχίζει νὰ παίρνῃ σάλτους σύμφωνα μὲ τὸ ρυθμὸ
τῆς μουσικῆς.)

ΕΜΙΡΗΣ

(μπαίνοντας ξαφνισμένος)

Τί τρέχει ; Τί εἶναι ἐδῶ ; Τί κακὸ εἶναι τοῦτο ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

(μπαίνοντας κι' αὐτὸς)

Δὲ βρῆκα ποιθενὰ κελλόρι. Ἐλεῆστε με τὸν ἀμαρτωλό.

ΕΜΙΡΗΣ

Ποιοὶ εἰστε ὅλοι ἐσεῖς ; Ἀπὸ ποῦ μῆκατε ; (Στὸ Μου-
ζικάντη.) Πᾶψε ἐσύ, μὲ ζούρλανες ! Σᾶς μιᾶ' ὁ Ἐμίρης σας,
δὲν ἀκοῦτε ; (Ὁ Μουζικάντης παύει νὰ παίξῃ. Ὁ χορὸς στα-
ματᾷ.) Τί εἶναι ἐδῶ μέσα ; (Χτυπώντας τὰ χέρια του.) Δερβέ-
ναγα, Δερβέναγα ! (Τὰ κεφάλια τοῦ Καραγκιόζη καὶ τοῦ Κολ-
λητήρη παύουν ἄξαφνα νὰ κουνιῶνται καὶ χάνονται.)

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μπαίνοντας)

Πρᾶ

ΕΜΙΡΗΣ

Ποιοὶ εἶναι τοῦτοι, Δερβέναγα ; Πῶς τοὺς ἄφησες νὰ
μποῦνε ; Ποῦ τᾶχες τὰ μάτια σου ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, τὸ μπεξεβέγκ' Ἰ Καραγκιόζο μπεξεβέγκ' Ἰ
ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Σαρδαναπάλαρος Ἰ

ΟΛΟΙ

(σκούζοντας δυνατὰ)

Σαρδαναπάλαρος Ἰ

ΕΜΙΡΗΣ

Τρέξε, Δερβέναγα, φέρε μου ἐδῶ τὸν Καραγκιόζη, ὅπου
κι' ἂν εἶναι.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, τὸ μπεξεβέγκ'!... (Βγαίνει.)

ΕΜΙΡΗΣ

Σαράγι εἶναι ἐδῶ, ἢ ἄγορά Ἰ

ΘΕΑΤΡΙΝΟΣ

Θέατρο. Παντοῦ εἶναι θέατρο. Παντοῦ τόπος δόξας γιὰ
μένα.

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

(μπαίνοντας κατάχλωμος)

Τί κυνηγητὸ ἐκεῖ μέσα. Θέ μου Ἰ Τί κακό Ἰ

ΕΜΙΡΗΣ

Ποῦθε ἔρχεσαι ἐσύ Ἰ Ποιὸς εἶσαι Ἰ

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Ἡ παγκόσμια διανόηση .. Μά, ἐκεῖ μέσα Ἰ Ἀκοῦστε Ἰ
(Ἔολοι ἀφοκράζονται. Ἀκούγονται ἀπὸ μέσα τρεξίματα καὶ τὰ
«πρᾶ, πρᾶ» τοῦ Βελῆ Γκέκι.)

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

(μπαίνοντας καὶ καθούμενος σὲ μιὰν ἄκρη)

Δὲν εἶπαμε νὰ μοῦ σπᾶσουνε, στὰ τελευταῖα, καὶ τὸ
ναργιλέ Ἰ

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄλλάχ! Ποῦθε φυτρώνουν ὄλοι τοῦτοι; Τί εἶναι ἐδῶ;
Ἄχ, Ἄλλάχ!

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(μπαίνει κρατώντας μὲ τὸ ἓνα χέρι ἀπ' τὸ γιὰκᾶ τὸν Καραγκιόζη
καὶ μὲ τ' ἄλλο τὸν Κολλητήρη)

Πρᾶ, πρᾶ, τῶ ιακα τὸ μπεζεβέγκ'! Δὲν ξεφεύγεις, ὦρέ,
πῶ, πῶ, πῶ!

ΕΜΙΡΗΣ

(θυμωμένος)

Δερβέναγα, τί κάνεις; Τὸ Βεζύρη σου κρατᾶς ἀπ' τὸ
γιακᾶ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(στὸν Κολλητήρη)

Σῶπα, σπλάγνο, κ' εἴμαστε ἀκόμα, κατὰ πὼς φαίνεται,
Βεζύρηδες.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἀφήνοντας τὸν Καραγκιόζη)

Εἶπες νὰ τὸ φέρνης, πρᾶ!

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄς τον! (Στὸν Καραγκιόζη.) Βεζύρη μου, σὲ φώναξα νὰ
δῆς τοῦτα τὰ καμώματα.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἢ καλωσύνη σου, ἀφέντη μου.—Πᾶει καλά. Τὰ εἶδα.
Καὶ πηγαίνω τώρα. (Κάνει νὰ φύγη.)

ΕΜΙΡΗΣ

Στάσου. Ἄλλο θέλω νὰ σοῦ πῶ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στὸν Κολλητήρη)

Πῶς θὰ ξεμπλέξουμε, μωρὲ παιδί;

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(σιγά στὸν Καραγκιόζη)

Μεῖς στὰ ὄλα. Κι' ἄφοβα !

ΕΜΙΡΗΣ

Πῶς μαζευτήκαν ὄλοι τοῦτοι ; Τί εἶναι ;

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Εἴμαστε ἀντιπρόσωποι, θαρρῶ, ἀπ' ὄλα τὰ ἐπαγγέλματα.
Σαρδανάπαλος.

ΟΛΟΙ

Σαρδαναπάλαρος !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(μέσα του)

᾽Ωχ ! Δὲν πέφτει κάλλιο κεραυνός . . . νὰ τοὺς κάψῃ
ὄλους.

ΕΜΙΡΗΣ

Βεζύρη μου, πολὺ παράξενη ὄψη ἔχει τὸ βασίλειό μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Δὲ βαριέσαι. Ἰδέα σου. (Κοιτάζοντάς τους ὄλους. — Μέσα
του) Μωρὲ ὄλοι Σαρδανάπαλοι εἶναι ; ᾽Ωχ ! Φουρτούνα μου !

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐλεῆστε με τὸν ἀμαριωλό.

ΕΜΙΡΗΣ

Αὐτὸς ὁ διακονιάρης τί ἐπάγγελμα ἔχει ;

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ποιητὴς εἶμαι, ἀφέντη μου.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγά στὸ Ζητιᾶνο)

Σκάσε ! (Δυνατά) Βέβαια, ποιητὴς. Ζητᾶ ἔλαος, καλο-
σύνη. Γυρεύει ἀγάπη, ἀγάπη ἀπ' ὄλους μας. Γιατί εἶναι

παθιασμένος, ἄρρωστος, βλέπει ὄλο ἀερικά, δαιμόνια καὶ στοιχειὰ ἀπ' τὴν κακοστομαχιά, κ' ἔχει μὲς στὴν κοιλιά του αὐγά, καλάθια, κατακάθια, πάθια, λάθια, βάθια καὶ γαϊδουραγκάθια. Ὁ λογισμὸς του ἄρρώστεια, ἀνάκατος, ἢ σκέψη του γουργουρητό, κ' εἶναι ἡ μιλιὰ του ξερατό.

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ

Σύστησέ με κ' ἔμένα, Καραγκιόζη.

ΕΜΙΡΗΣ

Τοῦτος ποιὸς εἶναι ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ἡ νέα γενιά, ἡ ἐλπίδα τοῦ ἔθνους.

ΕΜΙΡΗΣ

Βρὲ παιδί μου, τοῦτος φαίνεται ἀπὸ ντιπ ἡλίθιος.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Γι' αὐτὸ εἶναι κ' ἡ ἐλπίδα τοῦ ἔθνους. Ἄν ἦτανε ξυπνός, θὰ τῶχαμε γιὰ σίγουρο, πῶς θὰ προκόψῃ. Τώρα ἔχουμε μιὰ ἐλπίδα πῶς μπορεῖ καὶ νὰ ξυπνήσῃ. (Ὁ Μπόγιας πάει κοντά του γιὰ νὰ συστηθῇ) Ἄ, ναί, τοῦτος ; Τοῦτος εἶναι δάσκαλος.

ΕΜΙΡΗΣ

Ὁ μπόγιας, δάσκαλος !

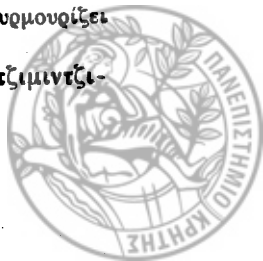
ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μπόγιας, δάσκαλος, παιδιά, σκυλιά, τὸ ἴδιο κάνει. Ξεπάστρεμα θένε τὰ λυσσασμένα. Νὰ χαθοῦν ! Μιὰ φορὰ ἦταν ὁ σφάδακλας (στὸν Μπόγια)—πῶς τῶπες ; (δυνατά)—ναί, ὁ φάλαγγας, χράπ ! τώρα εἶναι τὸ μπογιλίχι τέχνη καὶ πιστήμη, χρούπ !

Ο ΜΑΓΟΣ

(Μπαίνει ἀπ' τὴν εἴσοδο, μὲ φορεσιά παράξενη, καὶ μουρμουρίζει κάνοντας μαγικά σχήματα στὸν ἀέρα)

Ὁ τζίντζιρας, ὁ μίντζιρας, ὁ χόντζιρας, ὁ τζίντζιμιντζι-χόντζιρας...

ΟΛΟΙ

(ὕποχωροῦ κ μαγεύονται τρομαγμένοι σὲ μιὰ γωνιά)
Ὁ στρίγγλος Ὁ μάγος !

ΜΑΓΟΣ

(τὸ ἴδιο)

Στὴ τζιντζιριά, στὴ μιντζιριά, στὴ χοντζιριά, στὴ τζιντζιμιντζιχοντζιριά κλάθουν κίλοῦδες, ἀνεροῦσες, ἀτζουμπᾶδες, στρίγγλες, λάμιες, νέραιδοι, ξωνέρια, ἀνασκελᾶδες, ἀερικά, ξωθιές, πομπές, καλλικανιζάρες, λίμες κι' ἀνεμοκουβάρες, καὶ κόβουνε τὰ τζιντζιριά, τὰ μίντζιριά, τὰ χόντζιριά, τὰ τζιντζιμιντζιχόντζιριά...

ΟΛΟΙ

Ἄμάν

ΜΑΓΟΣ

(τὸ ἴδιο)

Δαιμονικά, πλανηταροῦδια, βερβελοῦδες, φόρες, κήδες, μαντρακοῦκοι καὶ γιαλλοῦδες, τελώνια, λυκοκάντζαροι, κἀλοκυρᾶδες καὶ σμερδάκια, δρακονέρες, πατρινέλλες, χαμοδράκια, γήταυροι, ντελεσίμια, περγαλιό, ζούδια καὶ πνέματα μπλεγμένα σὰν τρελλῆς μιλιά, καλησπερίζουν ὅλους καὶ προσκυνοῦν τὸ τζιντζιριά, τὸ μίντζιριά, τὸ χόντζιριά, τὸ τζιντζιμιντζιχόντζιριά.

ΟΛΟΙ

(μὲ φρίκη)

Ὁ μάγος ! Ὁ μάγος ! Ὁ στρίγγλος !

ΜΑΓΟΣ

Ναί, ὁ στρίγγλος μὲ τὰ μάγια, ὁ τζιντζιριάς, ὁ τζιντζιμιντζιχόντζιριάς, πούχει στὸ χέρι γκόλφια καὶ βοτάνια καὶ νεραϊδοσφόντυλα καὶ κυβερνᾶ κατεβατοῦς, ἀνεμοξούρια καὶ σεισμούς, ἀνεμοστρίφουλες, σαγάνια καὶ νεροσυρμούς, μὲ

λέξεις ἀπ' τῆ σολομωνική κι' ἀπὸ τὰ ἑπτὰ μυστήρια, μ' ἓνα
μιλλιοῦνι λόγια, λόγια, λόγια, πὺ κάνουν νεραϊδόπαρτο τὸν
κάθε κουτομύγια.

ΕΜΙΡΗΣ

Ἄμάν ! Τὸ κεφάλι μου γυρίζει... Ζαλίστηκα. Τί ζητᾶς ;

ΜΑΓΟΣ

Νὰ σᾶς γητέψω !

ΕΜΙΡΗΣ

Ἐμᾶς ; Καὶ γιατί, βρὲ παιδί μου ;

ΜΑΓΟΣ

Γιατί ἔχω σολομωνική, τὴ γλῶσσα τὴ δαιμονική. Γιατί
εἶμαι ὁ τζίντζιρας, ὁ μίντζιρας, ὁ χόντζιρας.

ΕΜΙΡΗΣ

Τί πράμα εἶσαι ;

ΜΑΓΟΣ

Ὅλοι μας Σαρδανάπαλοι, κ' ἐγὼ γαζετατζῆς.

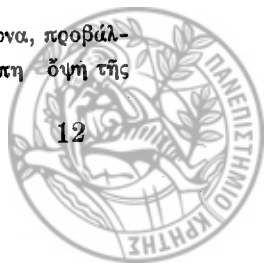
ΕΜΙΡΗΣ

Γαζετατζῆς εἶσαι ; Δημοσιογράφος δηλαδή ;

ΜΑΓΟΣ

Σαρδανάπαλος ! (Κάνοντας σχήματα στὸν ἀέρα.) Ἐμπρός !
Κοπιᾶστε ἐδῶ δαιμόνια μὲ διαβολοφάναρα, μαῦρες γου-
ρουνες, ἄσπρες κλῶσες και φιδόσπιτα, κάλισα κριάρια και
φυρρότραγοι ! Σᾶς κράζω ἐγὼ, ὁ ἀφέντης σας, σᾶς κράζει
ὁ τζίντζιρας, ὁ μίντζιρας, ὁ χόντζιρας, ὁ τζιντζιμιντζιχόν-
τζιρας.

Ἀκούγεται βροντὴ και σκοτεινιάζει μὲ μιᾶς. Ἄξαφνα, προβάλλει
στὸ βάθος ἓνα φῶς ἀχνό, πὺ φωτίζει τὴν περίλυπη ὄψη τῆς
Γυναίκας τοῦ Λώτ.

ΜΑΓΟΣ

(μέσα του)

Τί στοιχειό είναι αυτό ; Πρώτη φορά προβάλλει αντί-
κρυ μου. Πώς θα τὸ κάμω νὰ μ' ἀκούσῃ ; Τί ἤθελα νὰ τὸ
κράξω ὅλα μαζί τ' ἀερικά γιὰ νὰ σφαντάξω ; Μὲ τούτη τὴ
δαιμονικὴ μορφή ἄσκημα τᾶμπλεξα. Κάλλιο ὅς τὸ σκάσω.

(Φεύγει κρυφά.)

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Τί τρέμετε ὅλοι σας σὰν τὰ καλόμια ; Μωρὲ ἐμένα
κανένα στοιχειό δὲ μὲ τρώμαξε ποτέ. Πρὶ φίξ. Βρὲ μάγο,
στρίγγλο, τζίντζιρα. Τί εἶναι τοῦτο τὸ πεσκέσι πού μᾶς
ἔφερες ; (Καμμιά ἀπόκριση.) Τί διάολο ; Βουβάθηκε κι' αὐ-
τός ; Ἡ μήπως ἔγινε καπνὸς καὶ χάθηκε ; Ἄς εἶναι !
Πάρα κάτω ! (Στὸ φάντασμα.) Δὲ μοῦ λές, κυρὰ γοργόνα,
ποιὰ εἶσαι τοῦ λόγου σου, πού τάραξες τοὺς ἀνθρώπους ;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΛΩΤ

(μὲ φωνὴ λυπητερῆ)

Εἶμαι ἡ γυναίκα τοῦ Λώτ.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(σιγὰ στὸν Κολλητήρη)

Μωρὲ παιδί, ἔχει καὶ τούτη σκέση μὲ τὸ Σαρδανάπαλο ;
Ἦς καὶ στὰ τάρταρα πῆγε καὶ χώθη ἡ σκέψη μου. Μυ-
στήριο.

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Ἡ γυναίκα τοῦ Λώτ ; Σὲ εἶχαμε ἀπὸ ντιπ ξεχάσει.
Πάει καλά. Πάρα κάτω. Τί μᾶς μολογᾶς ;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΛΩΤ

Πνοή, πρόσταγμα, μοῖρα,
ὁ ἀπάτητος δρόμος.—
Μαυρίλα, τρόμος
κι' ἄχνα ἐρμιᾶς ὀλογύρα.

Πόθος σώζει τὴν τάξην τῶν ἀστρῶν,
φέγγει ἢ μνήμη μονάχην στὰ στήθεα.—
Βοήθεια !

Ἄγγελου χρυσόπτερου ὄψη
τὰ σκοτάδια, ἄς διώξῃ πέρα,
Ἰεχωβᾶ, πατέρα.

Πῶς μὲ μιᾶς ἀναριεῦει
τὸ πλάνο μου βῆμα ;
Σὰ νύχτιο κῦμα,
ποῦ ἀπ' τὴν πρύμην ἀλαργεῦει
μ' ἀφροβόστρουχη χαίτη, στὰ σκότη
χάνονται ἤσκιοι βουβοί, οἱ σύντροφοί μου.
Ἄλί μου !—

Ξάφνου θείας γιορτῆς ἀνταύγεια
τρεμοπαίζει στὸν αἰθέρα,
Ἰεχωβᾶ, πατέρα.

ὦ, τῆς φλόγας ἢ βρούση !
Χοχλᾶ ἀπ' ἄγιο πάθος
ἢ γῆ ὡς στὸ βάθος.
Σμίγει ἀνάλαφρη ἢ χτίση
σὲ θερμὸ σφιχταγκάλιασμα ἀγάπης.
Ὅλο ὄρμᾶ μὲ λαχτᾶρα τὸ πνέμα
στὸ βλέμμα.
Κι' ἀνοίγει ἄπειρη ἢ μορφὴ σου
στὸν πυρόφλογον ἀγέρα,
Ἰεχωβᾶ, πατέρα.

Μά, ὦ ! κρῦο νεῦμα ! Ἡ σταγόνα
τοῦ αἵματός μου παγώνει
καὶ κρουσταλλώνει.
Σβεῖ στὰ μάτια μου ἢ εἰκόνα,
μὰ στὴν ὄψη μου— δλόστερνη χάρη—

τῆς ψυχῆς ἢ ἀλαλη ἔκστασι, μένει
δεμένη.

Στέκω τῆς λατρείας σου στήλη,
ὡς στῆς δίκης τὴν ἡμέρα,
Ἰεχωβᾶ, πατέρα.

Νέα βροντὴ καὶ σκοτάδι πηχτό. "Ὅταν ξαναφέγγῃ πάλι, τὸ
φάντασμα ἔχει καθῆ̄.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μπῶ, μπῶ, μαννούλα μου ! Τί σοῦ εἶμαι τέλος πάντων.

ΕΜΙΡΗΣ

Τοῦτο τὸ στοιχεῖο μοῦφερε δάκρυα στὰ μάτια. "Ἄμποτε
νὰ περάσῃ ὁ πόνος του.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ

Ἐλεῆστε με τὸν ἄμαρτωλό.

(*Ακούγεται ἄξαφνα φοβερὸ χτύπημα στὴν ὀξώπορτα τοῦ σαραγιοῦ.)

ΟΛΟΙ

Τί τρέχει ; Τί εἶναι τοῦτο πάλι ;

(Τὸ χτύπημα ξαναρχίζει πῶς δυνατό.)

ΕΜΙΡΗΣ

Κάποιος πάει νὰ σπάσῃ τὴν ὀξώπορτα τοῦ σαραγιοῦ.
Δερβέναγα, ποῦ εἶναι ἡ φρουρά μου ;

ΟΜΑΡ

(χυνᾶ μέσα ἀλαφιασμένος, καὶ τὸν ἀκολουθοῦν ὄλοι οἱ ἀρχόντοι)

Ἄλί μας ! Κόσμος κάτω ! Οὐρλιάζει ! Φοβερίζει ! Δὲν
πῆρε κανεὶς σας εἶδηση ;

ΕΜΙΡΗΣ

Μᾶς εἶχε ζαλίσει ὁ στρίγγλος. Τί τρέχει ; Λέγε !

ΟΜΑΡ

Ζυγῶστε ἐδῶ, στὸ παράθυρο, κρυφά. Κοιτάχτε !

ΕΜΙΡΗΣ

(κοιτάζοντας)

Τί είναι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀγριάνθρωποι ; Ληστές ; Τσο-
πάνηδες ;

ΟΜΑΡ

Ξέρω κ' ἐγώ ;

(Βροντοῦν πάλι στὴν ὀξώπορτα. Ἄπ' ὄξω ἀκούγεται βουὴ ἀπειλη-
τική.)

ΜΙΑ ΦΩΝΗ

(ἀπὸ κάτω)

Κάψτε τους, σὰ δὲν ἀνοίγουνε ! Θὰ τοὺς παλουκώσουμε
ὄλους ! (Βουή).

ΕΜΙΡΗΣ

Ποῦ εἶναι ἡ φρουρά μου, Δερβέναγα ; Ποῦ ;

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πῶ, πῶ, πῶ, πῶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τοῦτο δὲ μοιάζει μὲ Σαρδανάπαλο, ρὲ σιλάχνο.

(Νέο βρόντημα στὴν ὀξώπορτα κι' ἄξαφνο τρίζιμο καὶ σπάσιμο.)

ΟΜΑΡ

Ἡ ὀξώπορτα ἔσπασε ! Ἀνεβαίνουν !

ΟΛΟΙ

Ἄμάν, χαθήκαμε ! Φευγάτε !

(Ὅλοι ὁρμοῦν στὶς πόρτες γιὰ νὰ φύγουν. Ὁ Καραγκιό-
ζης μαζί τους.)

Ο ΠΩΛΩΝ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ

Τὸ ναργιλέ μου, βρέ, τὸ ναργιλέ μου !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

(ποὺ τὸν εἶχε ἀρπάξει στὴν ἀναμπουμπούλα)

Τόνε βαστῶ ἐγώ, γιατί εἶσαι κ' ἔγγομος.

ΟΜΑΡ

(σὸν Καραγκιόζη)

Πίσω ἐσύ ! Θὰ μείνης ἐδῶ. Ἄν γυρεύουν κάποιον ὄλοι αὐτοί, γυρεύουν ἐσένα. Ὁ Βεζύρης εἶσαι ἐσύ ! (Στὸ Βελῆ Γκέκα.) Φύλαγέ τονε, Δερβέναγα. Μὴ σοῦ ξεφύγη ! (Χάνονται ὄλοι.)

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μᾶς παραπήρανε στὰ σοβαρά, μωρὲ παιδί μου, καὶ χάθηκαμε.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τοῦτο δὲ μοῦ εἶχε περάσει ὡς τώρα ἀπὸ τὸ νοῦ : πὼς θὲ νὰ μούρθη ἀπὸ τὴ σοβαρότη μου καὶ συφορά.

ΒΕΛΗ ΓΚΕΚΑΣ

(ἀποτραυηγμένος σὲ μιὰ γωνιά)

Πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σὰ νὰ μοῦ μυρίζεται, ρὲ Κολλητήρη, πὼς ὁ ἀγᾶς μας δὲν τὰ βγάζει πιά τὰ πρᾶ, πρᾶ, πρᾶ του ἀπὸ τὸ στόμα. (*Ὁξω ὁ θόρυβος ξυγώνει.) Ὁχ ! Πλακώσανε ! (*Αποτραυιέται σὲ μιὰ γωνιά γιὰ νὰ κρυφτῆ.)

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(μπαίνει μανιασμένος, καὶ πίσω του ἀκολουθοῦνε μερικοὶ τσοπάνηδες)

Ποῦ' νι τους ; Ποῦ' νι τους, οὔρῃ ; Οὔρῃ καὶ ποῦ θὰ μᾶς πᾶν, πᾶν, πᾶν, πὸν θὰ νὰ τοὺς σουγλίσουμι οὔλους σὰ μανάρια ;

(Ὁ Βελῆ Γκέκας τὸ σκάζει κρυφά.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

‘Ο μπάρμπα μου ! ‘Ο μπάρμπα-Γιῶργος ; Σωθήκαμε-
(Ζυγώνοντας). Μπάρμπα. Μπαρμπούλη μου !

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(βλέποντάς τον)

Τί χαλιεύς ἰδῶ, οὐρὲ γιέρμου ; Μπῆκ’ς νὰ διαουμί-
σης ; Χά ! Τρουκάνια καὶ φαλκάνια ἀκ’σες καὶ ρουβόλ’σις.
Χά ! Μὰ ποῦ’ νι τους, οὐρέ, ποῦ’ νι τους ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸν γυρεύεις, μπάρμπα ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Ποιόν ; Καὶ ρουτᾶς ; Τοῦ σούρτ’ !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Ποιὸ σούρτη ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Τοῦ σούρτη ντέ, τοῦ πρώτου τοῦ τραῖ, τοῦ σούρτ’ ! Κεῖδ
ποῦχει τοῦ ρουμπί, ντραγκ-ντρούγκ, καὶ σέρνει τὰ πράτα
τ’ ἀπραγα. Κεῖδὸν τοῦ σούρτ’ ἤρθαμι νὰ σουγλίσουμι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Μὰ ποιὸν λὲς σούρτη ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

‘Αχοῦ ! Τί κέν’ς πὸν δὲ νουγαῆς, οὐρέ ; Τοῦ Βιζύρ’, οὐρέ
γιέρμου, τοῦ νιδ Βιζύρ’.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Αὐτὸς εἶναι, μαθές, ὁ σούρτης, πὸν θὰ σουβλίσετε ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Αὐτούνους, γιά !

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καὶ γιὰτί θὰ τόνε σουβλίσετε, τὸν ἄνθρωπο ;

ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΩΡΓΟΣ

Χά ! Ρουτᾶς ; Γι' ἀκοῦτι, οὐρὲ ἀδέρφια ! Τ' ἀνιψιοῦδι μ', ρουτᾶ γιατί θὰ νὰ σουγλίσουμι τοῦ σουρτ'. Χά !

ΟΙ ΤΣΟΠΑΝΗΔΕΣ

(μὲ βροντερὸ γέλοιο)

Χά, χά, χά, χά !

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Ἄμ σ' ἤξιρα, οὐρὲ γιέρμου, γι' ἀχμάκ', — μὰ μὴ μὲ ντροπιάζης οὐρὲ καὶ μπρὸς στοὺς ἀθρώπ'ς ! Σὰν εἶνι οὐ σουρτης παλαλός, καὶ κάνει τοῦ κιφαλιοῦ τ', σὰν τί θές, οὐρέ, νὰ γέν' ; νὰ τούνι ιηράζουμι στοῦ μούσ' ; Τούνι σουγλᾶμ' καὶ πάει καλλιὰ τ' !

ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(κρουφὰ στὸν Καραγκιόζη)

Πατέρα, πάω νὰ κοιτάξω πῶς θὰ σκαπουλάρομε, κ' ἔρχουμι καὶ σοῦ λέω. (Φεύγει.)

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πάει καλλιὰ του ὁ σουρτης, ὁ Βεζύρης ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Αὐτούνους, γιά. Οὐ μιχλιβάν'ς.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Καὶ τί ἔκαμε, μπάρμπα-Γιῶργο, αὐτὸς ὁ μεχλιβάνης ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Τί ἔκαμι, Χά, χά ! Μὴ μὲ ντροπιάζης, οὐρὲ γιέρμου, μπρὸς στοὺς ἀθρώπ'ς ! Τ' ἀνιψιοῦδι μ', ρουτᾶ τί ἔκαμι οὐ μιχλιβάν'ς ! Χά !

ΟΙ ΤΣΟΠΑΝΗΔΕΣ

(γελώντας βροντερά)

Χά, χά, χά, χά !

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Ἄμ σὰ θὰ πῆς στοῦ κριάρ' νὰ στέκη μὲ τοῦ κηφάλι
καταῆς, καὶ μὲ τὰ πουδάρια στοὺν ἀγέρα, σ' ἀκούει, οὐρέ ;
Δὲ σ' ἀκούει ! Γιατὶ οὐ Θιός του τοῦπι νάχη τοῦ κηφάλι
ἅπαν' καὶ τὰ πουδάρια κάτ'.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ .

Ἔχει Θεὸ καὶ τὸ κριάρι ;

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Ἔχει καὶ Θιό, καὶ διάουλου. Καὶ τοῦ κριάρ', καὶ τοῦ
κατοίκ', καὶ τοῦ ζαγάρ'. Οὐλα προυσκυνᾶν κ' ἓνα Θιό ! Μό-
νου οὐ μιχλιβάν'ς αὐτύνους, οὐ Ἄρμπαρλιάπαλους—πῶς
τούνι λέν, οὐρέ; δὲν τούνι παίρν' ἡ ἔρμη γλῶσσα!—αὐτού-
νους οὐ νιός Βιζύρ'ς μαθές, μόνου αὐταύνους οὐ διάουλους
Θιὸ δὲ λατρεύει. Ἔστειλι τοὺς κατσικουκλέφτις νὰ ρθοῦν
νὰ γένουσι τσουμπαναραῖοι ! Ἀκοῖς, οὐρέ, οὐ ἀντίχριστους ;
Ἀκοῖς ; Τσουμπαναραῖοι ! Καὶ πρόκαμαν μερικοὶ ἀπὸ δαύ-
τους καὶ ξηγέλασαν κάτι χαϊβάνια μπιστικούς,—ἀπὸ κειοὺς
ποῦνι στὴν ὥρα πὺ κρένει τ' ἀθρώπου ὄχι τοῦ ξιρὸ τ',
μὰ τ' ἀχαιμό τ',—καὶ τοὺς ἀρπάξани τὰ γίδια καὶ τὰ τραῖά.
Παίρνοῦμ' ἑμεῖς χαμπέρ'. Τί τρέχει, οὐρέ ; Τούτου καὶ κεί-
νου ! Ἄρμπαρλιάπαλους !—Στοῦ διάουλου ! Δὲν τούνι παίρ-
νει ἡ ἔρμη γλῶσσα ! — Μπρὲ ἀμάν ! Ἄρμπαρλιάπαλους, σοῦ
λέν. Τάφιοι τ' ἀπάνου, κάτ' ! Πάει ἡ χώρα, γιόμ'σι πα-
λαβούς ! Φλίου ! (Σφουῶ.) Σφουρᾶμ', πὺ λές, καὶ τρέχουν οἱ
τσουμπάνηδης ἀπ' οὐλοῦθι. « Πλάκ'σι λύκους; » λέν, « λύκους ; »
Μπρὲ τί λύκους ! Κάτ' χειρότερον ! Πλάκ'σι Ἄρμπαρλιάπα-
λους ! — Στοῦ διάουλου ! Δὲν τούνι παίρνει ἡ γλῶσσα ! — Πᾶμ'
στὴ χώρα ; — Πᾶμ' ! — Νὰ τοῦ σουγλίσ'μι τοῦ τραῖ ; — Νὰ τοῦ
σουγλίσ'μι. — Κ' ἤρθαμι.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Σωστά, μπάρμπα, σωστά...

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Μπᾶς και θαρρεῖς, πὼς καρτέραγα ἰσένα, οὐρέ, νὰ μ' πῆς σουστά ; Σουστά εἶνι, βέβια ! Τοῦ ξέρου ! Μὰ ποῦ 'νι τους, οὐ Σατανᾶς, ποῦ 'νι τους ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Θὰ τότε σουβλίσετε λοιπόν, σίγουρα ;

ΜΠΑΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

'Αμ τί θὰ νὰ κάμουμι ; Θὰ τούνι τηρᾶμ' ;

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Τί ἀφέλεια ποῦχετε ! Βρὲ μπάρμπα, ἂν τότε σουβλίσετε, πάει, ψήφησε ! Δὲ βγαίνει τίποτα. Ἄν εἴσατε ἔξυπνοι, πρέπει νὰ τότε βασανίσετε. Καὶ ξέρεις ποῖο θὰ εἶναι τὸ μεγαλύτερο τὸ βάσανό του ; Νὰ τὸν ἀφήσετε, τὸν μεχλιβάνη, νὰ ζήση, μὲ τὸ Βεζυρλίκι του, κοιτάζοντας τὰ χάλια ποῦ ἔφερε. Νὰ τὸν ἀφήσετε νὰ ξεροψήνεται ἔτσι ἀπὸ τὴ θλίψη, κ' ἔσεῖς νὰ τὸν κοιτᾶτε καὶ νὰ χαχανίζετε.

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Μπρὲ πᾶς στοῦ γέρου-διάουλου καὶ πάρα πέρα ; Κρῖμας, οὐρέ, ποῦσι καὶ γιὸς τῆς μακαρίτισσας τῆς ἀδερφῆς μ' ! Ἄποῦ ντίπ χαιμένους εἶσι, γιέρμου ! (Στοὺς τσοπάνηδες.) Τί καθούμαστι, οὐρὲ ἀδέρφια ; Τριχᾶτ' οὐλοῦθι στοὶ σαράϊ καὶ πιάστι ὅποιονι βρῆτι ! Ἄει, γειά σας, καὶ κάτου οἱ ἄλλοι σκούζουσι ! (Οἱ τσοπάνηδες βγαίνουν ἀπὸ διάφορες πόρτες. Ὁ μπαρμπα-Γιῶργος πάει στὸ παράθυρο καὶ μιλά στους ἄλλους κάτω.) Καρτιρᾶτ', οὐρὲ ἀδέρφια, καρτιρᾶτ' !

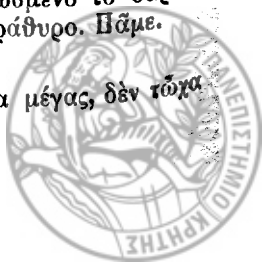
ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ

(Μπαίνει τρεχάτος καὶ λείει στὸν Καραγκιόζη κρυφά)

Κεῖθε, κατὰ τὴν ἀνατολή, δὲν εἶναι ζωσμένο τὸ σαράϊ. Δὲν ἔχει πόρτα. Θὰ πηδήξουμε ἀπὸ τὸ παράθυρο. Πᾶμε.

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

Πᾶμε. Μυστήριο πρᾶμα ! Ὅσο ἤμουνα μέγας, δὲν τόχα

σίγουρο πὼς εἶμαι ἐγώ. Τώρα πὸν τὸ σκάω, ξέρω πὼς στὰ δικά μου τὰ ποδάρια θὰ ξεσπάση τὸ μεγαλεῖο τὸ βεζυρλίτικο. (Φεύγει κρυφὰ μὲ τὸν Κολλητήρη.)

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(μιλώντας στοὺς κάτω τσοπάνηδες)

Ἄμ ποῦ θὰ πάει, ποῦ; Καριτῶν' ἀδέρφια! Ἄκουϊ-στι τίς χαντζάρ'ς, φέρτι καὶ τὴ σούγλα, καὶ ποῦ θὰ μᾶς πᾶη;

Ἀκούγονται σφυρίγματα καὶ θόρυβος καὶ μπαίνουν οἱ τσοπάνηδες σπρώχοντας μπρὸς τους, σὰν κοπάδια, τὸν Ἐμίρη, τὸν Ὅμαρ, τὸ Σελήμ κλπ., ὅλους. Κάποιος ἔχει πάρει στὸν ὄμο τὸ Χαλίλ, ὅπως βαστοῦν οἱ βοσκοὶ τὰ κουρασμένα προβατάκια.

ΤΣΟΠΑΝΗΔΕΣ

Τοὺς πιάσαμε, μπάρμπα-Γιῶργο! Τοὺς πιάσαμε οὔλους!

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(φεύγοντας ἀπ' τὸ παράθυρο)

Γεῖα στὰ χέρια σας, λιβέντ'ς! Καὶ ποιὸς ἀπ' οὔλα τοῦτα τὰ κριάρια εἶνι οὐ σούρτ'ς; Οὔλοι τίς ἴδιες φάτσες ἔχουνι. Ποιὸς οὐρὲ εἶνι οὐ Ἀρμπαρλιάπαλους; Μιλᾶτ', ἢ σᾶς σου-γλᾶμ' οὔλους!

ΟΜΑΡ

Ἄπορῶ, κύριε, πὼς τᾶχετε μὲ μᾶς. Δὲ φταῖμε σὲ τίποτα. Ἐνας εἶναι ὁ φταιχτής. Ὁ Βεζύρης.

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Κ' ἔσεῖς, οὐρὲ ζαγάρια, πὸν τούνι βάλαιτι στοὺ σβέρκου σας, δὲ φταῖτε, γιά; Σὲ ποιὸν τὰ λὲς αὐτοῦνα;

ΟΜΑΡ

Ἐχουμε κ' ἐμεῖς τὸ φταιξιμό μας, σὰν ἄνθρωποι. Τί νὰ

γίνη ; Γελαστήκαμε ! Μὰ ἐκεῖνος, ἐκεῖνος ὁ ἀχρεῖος, ὁ τι-
ποτένιος...

ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΩΡΓΟΣ

Οὐ Ἄρμπαρλιάπαλους ;

ΟΜΑΡ

Ναί, αὐτός, ὁ Καραγκιόζης.

ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΩΡΓΟΣ

Τί εἶπες ; Ποιός ; Ποιός ; Τί ; Πῶς τῶπις αὐτούνου ;
Οὐ... οὐ...

ΟΜΑΡ

Ἄ, Ὁ Καραγκιόζης,

ΜΠΑΡΜΠΑ ΓΙΩΡΓΟΣ

Ποιὸς Καραγκιόζ'ς ;

ΟΜΑΡ

Ἄ νέος Βεζύρης. Αὐτὸς τὰ φταίει ὅλα. Αὐτός.

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Οὐ Καραγκιόζ'ς ; Βιζύρ'ς ! Αὐτούνους πού ἦταν ἰδῶ ;

ΟΜΑΡ

Ναί, αὐτὸν νὰ πιάσης. Αὐτὸν νὰ σουβλίσης.

ΧΑΛΗΛ

(ἀπὸ πάνω ἀπὸ τοὺς ὄμους τοῦ τσοπάνη)

Ἔφυγε. Τὸν εἶδα πὺ πηδοῦσε μὲ τὸ γυιό του, τὸν
Κολλητήρη, ἀπὸ ἓνα παράθυρο. Τώρα θὰ βρῖσκεται μακριά.

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

Οὐρὲ τοὺν Καραγκιόζ', τ' ἀνιψισῶδι μ', αὐτούνουν κά-
ματι Βιζύρ' ;

ΕΜΙΡΗΣ

Ναί, ναί, αὐτόν ! Ἄς ὄψεται ὁ Ἄβδουλλάχ.

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(σκάζοντας σὲ βροντερὸ γέλοιο)

Χά, χά, χά! Οὐρὲ τ' ἀνιψιοῦδι μ'; Οὐρὲ κείνους οὐ
ἀχμάκ'ς σᾶς ξιγέλασι κ' ἔγινι Βιζύρ'ς; Χά, χά, χά! Οὐρὲ
τ' ἀνιψιοῦδι μ'! Χά, χά! Ἀκοῦτι, μουρὲ ἀδέρφια, οὐ Κα-
ραγκιόζ'ς Βιζύρ'ς! (Οἱ τσοπάνηδες ξεσποῦνε σὲ βροντερὰ γέλοια.)
Οὐ Καραγκιόζ'ς Βιζύρ'ς! (Τρέχει στὸ παράθυρο καὶ φωνάζει
στοὺς ὄξω.) Ἀκοῦτι, ἀδέρφια. Τοὺν Καραγκιόζ', τ' ἀνιψιοῦδι
μ', εἴχανι κάμει τοῦτοι ἰδῶ Βιζύρ'! Αὐτοῦνους ἦταν οὐ Ἀρ-
μπαρλιάπαλους. Τοὺς ξιγέλασ' καὶ τοὺν πηρὰ γιὰ τρανό.
Τοὺν Καραγκιόζ'! Τοὺν Καραγκιόζ'! (Ἀπὸ κάτω ἀκούγονται
τὰ βροντερὰ γέλοια τῶν βοσκῶν, ποὺ κρατοῦν ὡς στὸ τέλος τῆς πρά-
ξης.) Μουρὲ τοῦ κατάφιρι κι' αὐτούνου οὐ ἰρίφ'ς, οὐ διαού-
λους; Χαλάλι τ', γιὰ! Χαλάλι τὰ γίδια ποὺ χάσαμι.
Χαλάλι!

ΟΙ ΤΣΟΠΑΝΗΔΕΣ

Χαλάλι!

ΜΠΑΡΜΠΑ-ΓΙΩΡΓΟΣ

(σκούζοντας ἀπ' τὸ παράθυρο)

Χαλάλι οὔλα, ρὲ πιδιά, χαλάλι! (Ἀπὸ κάτω γέλοια καὶ
φωνές : Χαλάλι!) Οὐ Καραγκιόζ'ς, Βιζύρ'ς! Χά, χά, χά, χά!
Γιλᾶστι, οὐρὲ σταυραδερφοί! Οὐ Πανάγαθους εἶνι μαζί
μας. Ἥρθαμι νὰ σφάξουμι καὶ φεύγουμι γιλώντας! Γι-
λᾶστι, οὐρὲ σταυραδερφοί! Χά, χά, χά, χά!

Οἱ τσοπάνηδες ὅλοι, ἀπὸ μέσα κι' ἀπ' ὄξω ξεσποῦν σὲ γέλοια
βροντερὰ.

Τ Ε Λ Ο Σ

Σελίδα 2
Κωνσταντίνος

Από: Κωνσταντίνος
Τηλ: 93

Μ.Κ.

Handwritten signatures and scribbles at the top of the page.

1974
ΕΠΙΓΡΑΦΙΚΑ ΛΑΘΗ

- Σελ. 10, στίχ. 23 αντί παρασμένων γράφε παρασμένων
• 23, • 2 • Καγκιόζης • Καραγκιόζης
• 65, • 5 • ΚΟΛΛΗΤΗΡΗΣ • ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ

170/21102
23-8-39

